UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/1/

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/2/

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/5/

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/6/

E Bibliotheca monasterii B.
Abdinghof in Paderborn
consentiente atque donante
R. Abb. Felice
procurante vero R. E. Raspe
transiit in Bibl. Ser^mi^ Hass. Landgr.
mense Octobri 1773.

MSS. theol. fol. 60

VII.6

Blatt 79 lose

Enthält 159 Blätter.

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/7/

EX
BIBLIOTHECA
CASSELLANA

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/8/

Iste est thesaurus quē fr̄ andreas consignante ep̄o meginwerco · & cō
mendante abb̄ Sigehardo in custodia recepit conseruandum ·
Aureus calix · i · cū sua patena lxx lapidū decoratus ornatu · Argentei
uero vii · coppa i · argentea · cruces · ii · cū baculis · octo dorsalia coc
cinea · iiii · pallia · v lanea dorsalia · Cappę xxv · Casulę xiiii · Dalmaticę
quinq̄ · Stolę vi auro textę ex quib; una xxvii habuit tintinabula ·
alia xx i · adiunctis cingulorum & mapulorū ptinentiis · sine cingulo &
mappula · i · sine cingulo una · habens mapputā · Iterū una cū cingulo sine
mapula · ad p̄pendenda alba · i · coccineū ouitoriū · Stole vii cū suis ma
pulis p̄ter quas p̄diximus · Subtilia ii · & i · offertoriū · palliolu · i · sup anu
logiū · lapides cristallini xxx iii · ceruicalia iii · uelamina altariū viii
linea · unū laneū · & unū de uetustissimo pallio · manutergia · iiii ·
albę l · sup humeralia xxx v · ampullę v · Zonę xv ·
cortinę v · bancalia vii · tapetia xiii · listrę ii · Candalebra vi ·
vii corporalia ·

EX
BIBLIOTHECA
CASSELLANA.

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/9/

ISTE est thesaurus quē frā   cōmendante abbē GUMBERTO
in custodia recepit conseruandum. Aureus calix unus cū sua patena
lxxxii lapidum decoratus ornatu. Argenteus calix maior. ITEM
calix fusilis. quem HEINRICUS epc abstulit. Item .v. calices
minores ad cottidianum usum. Cruces argenteę .ii. cum bacu
lis suis. Candelabra cuprea .ii. Ferrea .iiii. Thuribulum
unum deauratum. & .iii. cuprea. Albę .xl. cum cin
gulis .x. coccineis. Casulę coccineę .xiii. Veteres
coccineę .iii. Casulę laneę .ii. Coopertoria altaris uarii generis.
.vi. Lanea .iiii. Cappę coccineę   Stolę auro
intextę .vii. cū .vii. mappulis. & cingulis (peristromatis) .iiii. Stolę cottidianę
cū mappulis sine cingulis (peristromatis) .xiiii. Dalmaticę .viii. Tunicę coc
cineę .v. Mappulę cocc. .viii. Dorsalia lanea .viii.
Duo choralia. Cortinę lineę .vii. Offertoria .ii. Plenaria .iiii.
& .iii. euangelia. Plumaria .vi. Missalis liber plen'. Itē alius
Tres alii cū collectis. Tres lectionarii. & quart'
cū euangl. Duo uexilla. Duo phylacteria coccinea. Tapecia .viiii.
Bancalia .vi. Coopertoriū analogii cocc. .i. Pallia coccinea .xiii.
Cristallini lapides .xxxi. Onichyni lapides .xx. & alii .xvi.
Cyphus cupreus deargentatus .i. Pallę altaris lineę .iiii. Item

[Marginal note:] Hinc patet hanc scripturam esse post annum 1108 vel circiter. vide Transl. fol. 102.b. ubi Henricus Episcopus asserit se hunc calicem pro duobus prauis ornamentis fratribus assumpsisse

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/11/

LIBER generationis ihu xpi filii dauid.

filii abraham. Abraham pat multarū gentium. Isaac gau
dīū. iacob supplantator. iudas confessio. Phares diuisio. zara
oriens. esrom sagittam uidens. thamar palma dicitur.
Aram electus. amminadap populus spontaneus. naason augur
fortis. salmon sensibilis. boox inipso fortitudo. raab lata.
obeth seruiens. ruth festinans. iesse incendium. dauid manu
fortis. ł desiderabilis. salomon pacificus. urias lux mea ds.
bethsabee filia iuramenti. roboam latitudo populi. abia
pater dns. asa tollens. iosaphat dns iudicauit. ioram excelsus.
ozias robustus dni. ioatham pfectus. achath apphendens.
ezechias fortis dns. manasses obliuiosus. amon fidelis. iosias
salus dni. iechonias pparatio dni. salathiel petitio mea deus.
zorobabel iste magister. abiuth pat ms iste. eliachim di resur
rectio. azor adiutus. sadoch iustus. ioachim fr meus. eliud
ds meus. eleazar ds ms adiutor. mathan donū. iacob sup
plantator. ioseph appositus siue auctus. maria illuminatrix.
siue stella maris. ihc saluator. xpc unctus;

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1330255557412/13/

INCIPIT ARGUMENTUM SECUNDUM MATHAEUM

Mattheus ex iudaea sicut in ordine primus ponitur
ita evangelium in iudaea primus scripsit. cuius vocatio
ad deum ex publicanis actibus fuit. Duorum in gene
ratione christi principia praesumens. unius cuius prima
circumcisio in carne. alterius cuius secundum cor electio fuit.
et ex utrisque in patribus christus. Sicque quaternario
numero triformiter posito. principium a credendi
fide in electionis tempus porrigens. et ex electione
usque in transmigrationis diem dirigens atque a trans
migrationis die usque in christum definiens. decursam adventus
domini ostendit generationem. ut et numero satisfaciens
et tempori. et se quod esset ostenderet et dei in se opus mon
strans. etiam in his quorum genus posuit. christi operantis
a principio testimonium non negaret. Quarum omnium
rerum tempus ordo numerus dispositio vel ratio quod fidei
necessarium est deus christus est. Qui factus est ex muliere
factus sub lege natus ex virgine passus in carne.
omnia in cruce fixit. ut triumphans ea in semetipso
resurgens in corpore. et patris nomen in patribus
filio. et filii nomen patri restituens in filiis. sine prin
cipio sine fine ostendens unum se cum patre esse quia
unus est. In quo evangelio utile est desiderantibus
deum. sic prima vel media vel perfecta cognoscere
ut et vocationem apostoli. et opus evangelii et dilecti
onem dei in carne nascentis per universa legentes
intellegant. atque id in eo in quo apprehensi sunt
et apprehendere expetunt recognoscant.

Nobis tn̄ hoc in studio argumenti fuit et fidem factae rei
tradere. et operantis dī intellegendā diligenter
esse dispositionē quaerentibus non tacere.

EXPLICIT. ARGUMENTUM.
INCIPIUNT BREUES. EIUSDEM.

I. Natiuitas xp̄i magorū innumera occultatio ihū.
II. infantes interficiuntur. Regressus ihs ex egipto.
in nazareth a iohanne in iordane baptizatus est.
III. Ihs temptatus a diabolo uicit petrū et andreā iacobum
et iohannē piscatores conuocat et circumiens galileā
IIII. uarios langōres hominum curat. De beatitu
V. dine et de ceteris mandatis. Orationem docet
et inter cetera mandata n̄ esse cogitandū de uictu. et
VI. uestimento praedicat. Non esse iudicandū et de mar
garitis ante porcos. petendū. quaerendū. et pulsandū.
a pseudo pphetis cauendū. quia n̄ omnis qui dicunt dn̄e
dn̄e introibunt in regnū caelorū. de domo aedificata
VII. sup petram. uel arenā. Leprosū mundat puerum
tribuni paraliticū curat. socrū petri a febribus liberat
de pluriimis curis. et ut mortui mortuos suos sepeliant
VIII. cuidam dicit. Nauigans tēpestatem sedat in terra
VIIII. gerassenorū demonia eicit. Paraliticus curatus
lectū suū baiolat t portat mathēū conuocat
in domo eius discumbens pharisaeis dicit
non esse opus sanis medico.
X. Parabolam panni et scissure et utriū et uini ponit
mulierē a pfluuio liberat et filiam principis
cuiusdam mortuā suscitat et caecis oculos aperit.

surdū et mutū demoniū eicit· xii ap̄los p̄mittit cum
omni doctrina et dicit quod non uenerit pacem
mittere super terram sed gladiū· Ihs testimoniū xi.
p̄hibet q̄d maior p̄pheta ipso non sit iohanni atque
increpat ciuitates que credere noluerunt· confessio
ihu ad patrem et iugum dn̄i leue ē.
Discipuli spicas uellunt manū aridam habentē sanat xii.
hominē a demonio cecū et mutū liberat et in prin
cipe demoniorū id facere eū opinantes redarguit.
Ione et niniuitarū signū phariseis p̄mittit matrem
et fratres spernit· De nauicula turbis parabolas xiii.
exponit p̄phetam in patria sua sine honore esse dicit.
De iohannis capite in disco· de quinq· panib· et duob· pis xiiii.
cibus in quinq· milia uiros· ihs sup mare ambulans.
petrum mergentē leuat· Quo dea magis que xu.
de ore exeunt coinquinant ho minē filiū mulieris
sirouenisse a demonia liberat et multos alios sanat.
De septē panibus in quattuor milia uiros a fermento xui.
phariseorū cauendū xp̄m dī uiui filiū esse· petrus con
fitetur quem que post paululū xp̄s dure increpat.
In monte transfiguratur puerū lunaticū saluat. xuii.
de statere in ore piscis· Humilitatē docet· conferendā xuiii.
puerilitati et ne et minimū fideliū scandalizandum
quorū angli faciem patris in celis semper uident
corripiendos fr̄s et est pius indulgendum.
Similitudo de illo qui conseruū suū p̄p centū denarios xuiiii.
suffocat de eunuchis infantes non esse arcendos a be
ne dictione difficile diuitē introire in regnū celorū.

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/16/

XX. De primis novissimos futuros parabolā operariorū
in vineā conductorū de peticione filiorū zebedei.
et de primis accubitib· cęnę de duobus cecis secus viā
XXI. curatis· De asina et pullo eius de ficu arefacta
interrogatus in qua potestate hec faceret·
Interrogat de iohannis baptismate subiungens
parabolā duorū filiorū in vineā missorum·
Parabola de vinea et colonis qui interficiunt ad se
XXII. missos parabolā de his qui invitati ad nuptias ve
XXIII. nire contēnunt· De denario cesaris de muli
ere quam septem fratres habuerunt ihs tēptatus
a phariseis interrogat cuius filius sit xps·
XXIIII. Increpans scribas dicit· ve vobis scribe et pharisei·
XXV. Hierusalem de signis novissimorū dierū de adventu
salvatoris de decē virginibus de talentis de omnib;
XXVI. a dextris et haedis a sinistris· Iudeorū consilium
de conprehendendo ihu et cetera que in cena dnī gesta sunt
XXVII. Petro predicit quod tertio eū negaturus esset
oratio ihu ad patrem et cetera cū traderetur·
XXVIII. Passio ihu et sepultura et resurrectio ei itemq.
mandata et doctrina eius de baptismo· AMEN

EXPLICIUNT BREVES
EVANGELII SECUNDUM
MATTHEUM :

CAN. PRIM. in quo OR IIIJ.

MATHEUS.	MARC.	LUC.	IOH.
uiii.	ii.	uii.	x.
xi.	iiii.	x.	ui.
xi.	iiii.	x.	xii.
xi.	iiii.	x.	xiiii.
xi.	iiii.	x.	xxuiiii.
xiiii.	u	xiii.	xu.
xxiii.	xxuii.	xuii.	xlui.
xxiii.	xxuii.	xxxiiii.	xlui.
xxiii.	xxuii.	xlu.	xlui.
lxx.	xx.	xxxuii.	xxxuiiii.
xcuiii.	xxuii.	cxui.	cxx.
xcuiii.	xcui.	cxui.	cxi.
xcuiii.	xcui.	cxui.	xl.
xcuiii.	xcui.	cxui.	cxliiii.
xcuiii.	xcui.	cxui.	cxxuiiii.
xcuiii.	xcui.	cxuii.	cxxxi.
cxxxiii.	xxxuii.	lxxuii.	cuiiii.
cxli.	l.	xuiiii.	luiiii.
cxlii.	li.	xxi.	xxxu.
cxluii.	lxiiii.	xciii.	xluiiii.
clxui.	lxxxii.	xciiii.	lxxiiii.
clxui.	lxxxii.	xciiii.	xuii.
ccuiiij.	cxuiiii	ccxxxiiii.	c.
ccxi.	cxxi	ccxxxuiii.	xxi.
ccxx.	cxxii	ccxxxuiiij.	lxxxu.
ccxx.	cxxuiiii.	ccxlii.	lxxxuiii.
ccxx.	cxxuiiii.	cclxi.	lxxuii.
ccxliiii.	cxxxuiiii.	ccl.	cxlui.
ccxliiij.	cxxxuiiii.	ccl.	cxli.
cclxxiiii.	clui.	cclx.	xx.
cclxxiiii.	clui.	cclx.	cluiii.
cclxxiiii.	clui.	cclx.	xcui.
cclxxui.	cluiii.	lxxiiii.	xcuiii.
cclxxx.	clxii.	cclxuiiij.	cxxii.
cclxxxiiij.	clxu.	cclxuii.	lu.

CAN. PRIM. IN QUO IIII.

MATH.	MARC.	LUC.	IOH.
cclxxxiii.	clxv.	cclxvi.	lxiii.
cclxxxiiii.	clxv.	cclxvi.	lxvi.
cclxxxiiii.	clxv.	cclxvi.	lxviii.
cclxxxviiii.	clxx.	cclxxv.	cxxvi.
ccxci.	clxxii.	cclxxviiii.	clvi.
ccxciiii.	clxxv.	cclxxxi.	clxi.
ccxcv.	clxxvi.	cclxxxii.	lvii.
ccxcv.	clxxvi.	cclxxxii.	xlii.
ccc.	clxxxi.	cclxxxv.	clviii.
ccc.	clxxxi.	cclxxxv.	lxxviiii.
cccii.	clxxxiii.	cclxxxviii.	clxi.
ccciiii.	clxxxiiii.	cclxxxviiii.	clxx.
cccvii.	clxxxvii.	ccxc.	clxii.
cccvi.	clxxxviii.	ccxc.	clxiiii.
cccx.	clxci.	ccxcvii.	lxviiii.
cccxiii.	cxciiii.	ccxciiii.	clxxii.
cccxiiii.	cxcv.	ccxci.	clxviii.
cccxiiii.	cxcv.	ccxci.	clxvi.
cccxv.	cxcvi.	ccxcii.	clxxv.
cccxviiii.	cxcviiii.	ccc.	clxxvi.
cccxx.	cc.	ccc ii.	clxxviiii.
cccxxv.	cciiii.	ccc x.	clxxxiiii.
ccc xxvi.	ccv.	cccxi.	clxxxviii.
cccxxvii.	ccv.	cccxiii.	cxciiii.
cccxxviiii.	ccvi.	cccxiiii.	cxcvi.
cccxxxi.	ccviiii.	ccc xv.	cxcvii.
cccxxxii.	ccx.	cccxviiii.	cxcvi.
cccxxxiiii.	ccxii.	cccxxi.	cci
cccxxxv.	ccxiiii.	cccxxiiii.	cxcviiii.
cccxxxvi.	ccxv.	cccxvii.	cxcviii.
cccxxxvi.	ccxv.	cccxvii.	cxcviii.
cccxliii.	ccxxiii.	cccxxviiii.	cciiii
cccxlviii.	ccxxvii.	cccxxxii.	ccvi.
cccxlviiii.	ccxxviiii.	cccxxxiii.	ccviii.
ccclii.	ccxxxi.	cccxxxvi.	ccviiii.
ccclii.	ccxxxi.	cccxxxvi.	ccxi.

Explic can.

Incp̄· Canon· Secundus· Inquo Tres·

MATHEUS·	MARCUS·	LUCAS·
xu·	ui·	xu·
xxi·	x·	xxii·
xxxi·	cii·	clxxu·
xxxii·	xxxuiiii·	cxxiii·
xxxii·	xxxuiiii·	lxxuiiii·
l·	xli·	lui·
lxii·	xiii·	iiii·
lxii·	xiii·	xxiiii·
lxiii·	xiii·	xxiii·
lxuiii·	xu·	xxuii·
lxuiiii·	xluii·	lxxiii·
lxxi·	xxi·	xxuiii·
lxxii·	xxii·	xxuiiii·
lxxii·	xxii·	clxxui·
lxxiii·	xxiii·	xl·
lxxiiii·	xluiiii·	lxxu·
lxxui·	lii·	clxuiiii·
lxxuiiii·	xxuiiii·	lxxuii
lxxx·	xxx·	xliiii·
lxxxii·	liii·	lxxuii·
lxxxii·	liii·	cx
lxxxiii·	liiii·	lxxuiii·
lxxxiii·	liiii·	cxii·
lxxxu·	lu·	cxiiii·
lxxxu·	lu·	lxxuiiii·
lxxxuiiii·	cxli·	cxluiii·
lxxxuiiii·	cxli·	ccli·
lxcii·	xl·	lxx·
lxciiii·	lxxuii·	xcuii·
lxciiii·	lxxuii·	cxlui·
ciii·	i·	lxx·
cxiiii·	xxiiii·	xli·
cxui·	xxu·	xlii·
cxxi·	xxxii·	cxxuii·
cxxii·	xxxiii·	cxxuiiii·
cxxiii·	xxxiii·	cxluii·
cxxx·	xxxu·	lxxxii·
cxxxi·	xxxui·	lxxui·
cxxxu·	xxxuiii·	lxxuiii·
cxxxuiii·	xliiij·	clxuii·

CANON · II · MATH ·	SECUND · II · MARC ·	IN QUO · III · II · LUCAS ·
cxxii ·	xxxiiii ·	cxluii ·
cxxx ·	xxxu ·	lxxxii ·
cxxxi ·	xxxui ·	lxxui ·
cxxxu ·	xxxuiiii ·	lxxuiii ·
cxxxuii ·	xliiii ·	clxuii ·
cxliii ·	luii ·	xc ·
cxliiii ·	luiiii ·	xli ·
cxluiiii ·	lxui ·	xliii ·
cxluiiii ·	lxui ·	xxxu ·
cl iii ·	lxuiiii ·	xxxui
clxiiii ·	lxxuiiii ·	cxliiii ·
clxuiii ·	lxxxiii ·	xcu ·
clxuiii ·	lxxxiii ·	ccui ·
clxx ·	lxxxu ·	xcui ·
clxxii ·	lxxxuii ·	xcuiii ·
clxxiiii ·	xci ·	xcuiiii ·
clxxui ·	xciii ·	ci ·
clxxuiii ·	xcu ·	cii ·
clxxuiiii ·	xcu ·	ccxuii ·
clxxuiiii ·	xcuiiii ·	cxcuii ·
cxc ·	cu ·	cxcu ·
cxcii ·	cui ·	ccxui ·
cxciii ·	cuii ·	cxxi ·
cxciiii ·	cuii ·	ccxuiii ·
cxciiii ·	cuiii ·	clii ·
cxc iiii ·	cuiii ·	ccxuiiii ·
cxc [illegible]	cuiiii ·	ccxx ·
cxcuiii ·	cx ·	ccxxi ·
cxcuiiii ·	cxi ·	clxxiii ·
cci ·	cxii ·	ccxxii ·
cc iii ·	cxiiii ·	cclxx ·
ccu ·	cxui ·	ccxxiiii ·
ccui	cxuii ·	ccxxii ·
ccuiii	cxuiii ·	ccxxxiii ·
ccxuiii ·	cxxuii ·	ccxl ·
ccxuiiii ·	cxxuiii ·	ccxli ·
ccxxiii ·	cxxx ·	ccxliii ·
ccxxu ·	cxxxiiii ·	ccxlu ·
ccxxui ·	cxxxiii ·	ccxliiii ·
ccxxuiiii ·	cxxxu ·	cxxxuiii ·

CANON · SECUND̄ · INQUO · IIJ ·
IT IT IT

MATHEUS ·	MARCUS ·	LUCAS ·
cc xx uiiii.	c xxxu.	cc xlui.
cc xlii.	c xxxuii.	cc xxxuii.
cc xlii.	c xxxuii.	cc xluiii.
cxliii	c xxxuiii.	ccxluiiii.
ccxluiii.	cxlii.	cc uiiii.
ccxluiii.	cxliii.	ccliii.
ccxluiiii.	cxliiii.	ccliiii.
ccli.	cxlui.	cclu.
cc l iii.	cxluiii.	cc iiii.
ccluiii.	cl.	cclui.
ccl uiiii.	cli.	ccluiii.
ccl xiiii.	clu.	cl ui.
ccl xuiiii.	cliii.	cc xxuiii.
ccl xxi.	clii.	cc xxx
cclxxuiii.	clx.	cc lxiii.
cclxxxi.	cl xiii.	cc lxuiii.
cclxxxu.	cl xuii.	cc lxu.
cclxxxu.	clxuii.	cc lxuii.
ccxcui.	clxxuii.	cc lxxx.
ccxcui.	clxxuii.	cclxxxiiii.
ccc i	clxxxii.	cc lxxxui.
ccc uiii.	cl xxxuiiii.	ccc u.
ccc xii.	cxc iii.	cc xcuiiii.
ccc xui.	cxcuii.	ccxciii.
ccc xuii.	cxcuiii.	ccxcu.
ccc xxii.	cc ii.	ccc uiiii.
ccc xxxuiii.	cc xuiii.	ccc xxii.
ccc xxxuiiii.	ccxuiiii.	ccc xxu.
ccc xl.	ccxx.	ccc xxuii.
ccc xlii.	ccxx ii.	ccc xxiii.
cccxliiii.	ccxxiiii.	ccc xxuiii.
cccxlui.	cc xxu.	ccc xxx.
ccc l iii.	ccxxxii.	cccxxxuii.
ccc liiii.	ccxxxiii.	cccxxx uiii.

EXPLICIT CANON SECUNDUS ·

INCIPIT · CANN · III · INQUO · III ·

MATH ·	LUCAS ·	IOHANS ·
I .	X IIII .	I .
I .	X IIII .	III .
I .	X IIII .	V .
VII .	VI .	II .
VII .	VI .	XXV .
LVIIII .	LXIII .	CXVI .
LXIIII .	LXV .	XXXVII .
XC .	LVIII .	CXVIII .
XC .	LVIII .	CXXXVIIII .
XCVII .	CCXI .	CV .
CXI .	CXVIIII .	CXLVIII .
CXI .	CXVIIII .	XXX .
CXI .	CXVIIII .	CXIIII .
CXII .	CXVIIII .	LXXXVII .
CXII .	CXVIIII .	XLIIII .
CXII .	CXVIIII .	LXI .
CXII .	CXVIIII .	VIIII .
CXII .	CXVIIII .	LXXVI .
CXII .	CXVIIII .	XC .
CXII .	CXVIIII .	CLIIII .
CXII .	CXVIIII .	CXLII .
CXLVII .	XCII .	XLVIII .

EXPLICIT · CANON · TERTIUS ·

INCIP. CANON. QUARTUS. INQUO IIJ.

MATHEUS.	MARCUS.	IOHANNES.
xuiii.	uiii.	xxui.
cxuii.	xxui.	xciii.
cxuii.	xxui.	xcu.
cl.	lxuii.	li.
clxi.	lxxuii.	xxiii.
clxi.	lxxuii.	liii.
cciiii.	cxu.	xci.
cciiii.	cxu.	cxxu.
ccxui.	cxxu.	cl.
ccxui.	cxxu.	cxxuiii.
ccxui.	cxxu.	cxxxuii.
ccxui.	cxxu.	cxxxiii.
cclxxuii.	cluiiii.	xcuiii.
cclxxuiiii.	clxi.	lxxii.
cclxxuiiii.	clxi.	cxxi.
cclxxxuiii.	clxuiii.	clii.
ccxciii.	clxxiiii.	cuii.
ccxcuii.	clxxuiii.	lxx.
ccxcuiiii.	clxxx	ciii.
cccuii.	clxxxuiii.	clxiiii.
cccxxi.	ccl.	clxxx.
cccxxi.	ccl.	clxcii.
cccxxiii.	cciii.	clxxxiii.
cccxxuiiii.	ccuii.	clxxxu.
cccxxuiiii.	ccuii.	clxxxuii.
cccxxxiii.	ccxi.	cciii.

EXPLICIT. CANON. QUARTUS.

INCIPIT· INQUO· CAN̄· U· DUO· CAN̄· INQU̅ QUINT· DUO·

MATH̄·	LUC̄·	IT MATH̄·	IT LUC̄·
iii·	ii·	cuiiii·	cxu·
x	uiii·	cx	cxuiii·
xii	xi·	cxui·	clxu·
xui·	xui·	cxuii·	clxxuiii·
xxu·	xlui·	cxuiiii·	cxxui·
xxuiii·	xl uiii·	cxxu·	lxii·
xxuiiii·	xl uii·	cxxuii·	cxxuiii·
xxx·	xl uiiii·	cxxuiii·	cxxxii·
xxxiiii·	cxciiii·	cxxuiiii·	cxxx·
xxxui·	clxii·	cxxxii·	lxxxi·
xxxuiii·	liii·	cxxxiiii·	cxx·
xl	lii·	cxxxuiii·	clxuiii·
xli	lu·	clui·	luii·
xl iii	cxxiii·	cl uiii·	ccxxui·
xlui·	cliii·	clxii·	clxi·
xl [illegible]	cxxxiiii·	clxxu·	cc·
xl uiiii·	cxci·	clxxxii·	clxxxuii·
xl uiiiii·	cl·	clxxxii·	clxxxuiii·
l iii	luiiii·	clxxxiii	cxcuiii·
l [illegible]	cxxu·	clxxxuiii·	cxcuiiii·
liiii·	liiii·	cxcuii·	cclxxii·
lu·	clxx	ccxiii·	ccxxxu·
l uii·	lxi·	ccxxi·	clxxxi·
l uiii·	lx·	ccxxuiii·	cxxxuiiii·
l x·	clxxi·	ccxxxi·	clxxuiiii·
lxi·	lxiiii·	ccxxxi·	ccxu·
lxu·	clxxii·	ccxxxii·	cxlii·
lxui·	lxuii·	ccxxxiiii·	cxxxui·
lxuiii·	cu·	ccxxxuii·	cxxxu·
lxxuiiii·	cuiii·	ccxxxuiii·	cxxxuiii·
lxxxiiii·	xci·	ccxxxuiii·	cxl·
lxxxui·	cuiiii·	ccxl·	cxli·
xciii·	cxlu·	ccxli·	clxxu·
xcu·	clx·	ccxlu·	ccii·
xcui·	clxxxii·	ccxlui·	ccu·
xcui·	clxxxiiii·	cc luii·	ccxiii·
cii·	lxuiiii·	cc lxi·	ccuii
ciiii·	lxxi	cc lxii·	ccxii·
cu·	cxciii·	cc lxu·	cluii·
cuii	lxxiii·	cc lxui·	clui·
		cclxuii·	cluii·
		cclxx·	ccxxuiiii·
		cclxxii·	ccxxxi·

EXPLICIT QUINT⁹· CANON· INQ: IJ·

INCIPIT · CAN · III · IIII · ET IIII · IN Q: II · IT · IT ·

MATH ·	MARC ·
viiii ·	iii ·
xviii ·	vi ·
xx ·	viiii
xxii ·	xi ·
xliiii ·	cxxvii ·
lxxvii ·	lxiiii ·
lxxxvii ·	lxxxviiii ·
c ·	xcviii ·
cxxxviiii ·	xlv ·
cxlv ·	lx ·
cxlviiii ·	lxv ·
cl ii ·	lxviii ·
cl iiii ·	lxxi ·
cl vii ·	lxxii ·
cl viiii ·	lxxiii ·
clx ·	lxxvi ·
cl xiii ·	lxxviiii ·
cl xv ·	lxxx ·
cl xviiii ·	lxxxiiii ·
cl xxiii ·	lxxxviiii ·
cl xxx ·	c ·
clxxxviiii ·	ciii ·
ccii ·	cxiii ·
ccxiiii ·	c xx ·
ccxv ·	cxxiiii ·
cc xxiiii ·	cxxxi ·
ccxlvii ·	cxl ·
ccxlvii ·	cxlii ·
cc l ·	cxlv ·
cc l ii ·	cxlviii ·
ccliiii ·	cxlviiii ·
ccl x	cl ii ·
ccl xiii ·	cl iii ·
cclxxv ·	cl viii ·
cclxxxii ·	clxiiii ·
cclxxxvi ·	cl xvii ·
cclxxxviiii ·	cl xviiii ·
cc xc ·	cl xxi ·
cc xcii ·	clxxiii ·
cc xcviiii ·	clxxviiii ·

MATH ·	MARC ·
ccccv ·	clxxxv ·
cccviiii ·	cxc ·
ccc xi ·	cxcii ·
ccc xxx ·	ccviii ·
cccxxxvii ·	ccxvii ·
ccc xli ·	cc xxi ·
ccc xlviii ·	cc xxvi ·
ccc l ·	ccxxviiii ·
INCIPIT ·	CANON · VI ·
INCIPIT ·	CANON · VII ·
IN QUO	DUO ·
MATH ·	IOHS ·
v ·	lxxiii ·
xviiii ·	xviiii ·
xviiii ·	xxxii ·
xviiii ·	lxxxiiii ·
cxx ·	lxxxii ·
clxxxv ·	ccxv ·
ccviii	c i ·
EXPLICIT ·	CAN · VII ·
INCIP · CAN ·	VIII · IN Q: II ·
LUCAS ·	MARCUS ·
xxiii ·	xii ·
xxv ·	xiiii ·
xxvii ·	xvi ·
xxviii ·	xxviiii ·
xxviiii ·	xvii ·
lxxxiiii ·	xlviiii ·
lxxxviiii ·	lvi ·
xci ·	lxi ·
c ·	lxxv ·
ciii ·	xcvii ·
ccxlviii ·	c xxxvi ·
cclxxvii ·	ccxvi ·
cccxxxv ·	ccxxx ·

EXPLIC · CAN · VIII

CAN. VIIII. LUC.	IN Q. II. IOHS.
xxx.	ccxuiiii.
xxx.	ccxxii.
cclxii.	cxiii.
cclxii.	cxxiiii.
cclxxiiii.	ccxxuiiii.
cclxxiiii.	ccxuii.
cclxxiiii.	ccxxxi.
ccc iii.	cxc.
ccc uii.	cxc.
ccc xii.	cxc.
ccc iii.	clxxxui.
ccc uii.	clxxxui.
ccc xii.	clxxxuii.
ccc iii.	clxxxii.
ccc uii.	clxxxii.
cccxii.	clxxii.
cccxl.	ccxiii.
cccxl.	ccxuii.
cccxli.	ccxxi.
cccxli.	ccxxiii.
cccxli.	ccxxu.
EXPLIC.	CAN. VIIII.

INCIP. CAN. MATH. MATH	X. IN QUO PROPRIE. MATH.
ii.	cxcui.
iiii.	cc.
ui.	ccx.
xiii.	ccxii.
xxiiii.	ccxuiii.
xxui.	ccxxii.
xxuiiii.	ccxxuii.
xxxiii.	ccxxx.
xxxu.	ccxxxiii
xxxuii.	ccxxxu.
xxxuiiii.	ccxxxuiiii.
xlii.	ccxlu.
xlu.	cclxuiii.
lii.	cclxxiii.
lui.	cclxxxiii.
lxxu.	ccc iii.
lxxxi.	cccxuiiii.
lxxxuiiii.	ccc xxiiii.
xci.	ccc xxuiii.
xcuiiii.	cccxlu.
ci.	cccli.
cui.	ccclu.
cuiiii.	EXPLICIT. CANON. X.
cxiii.	
cxu.	
cxuiii.	
cxxiiii.	
cxxui.	
cxxxui.	
cxl.	
cli.	
clu.	
clxuiii.	
clxxi.	
clxxuiii.	
clxxxi.	
clxxxiiii.	
clxxxuii.	
clxxxuiii.	
cxci.	

CAÑ. X. IN Q. MARC. PROPRIE.

MARCUS.
xviiii.
xxxi.
xliii.
xlvi.
lviii.
lxii.
lxx.
lxxiiii.
lxxxi
lxxxviii.
xc.
xcii.
xciiii.
ci.
ciiii.
cxxiii.
cxxxii.
clxxxvi.
ccxiii.
ccxxxiiii.

EXPLICIT. IN QUO. MARCUS.

CAÑ. X. + IN QUO LUCAS + PROPRIE +

LUCS	LUCAS.	LUCAS.
i.	clxxviii.	cccxx.
iii.	clxxx.	cccxxvi.
v.	clxxxiii.	cccxxxi.
viiii.	clxxxviii.	cccxxxiiii.
xviii.	cxc.	cccxxxviiii.
xx.	cxcii.	cccxlij.
xxii.	cxcvi.	
xxviiii.	cci.	
xxxi.	cciii.	
l.	ccviii.	
li.	ccx.	
lxvii.	ccxiiii.	
lxviiii.	ccxxiii.	
lxxii.	ccxxv.	
lxxv.	ccxxvii.	
ciiii.	ccxxxvii.	
cvi.	cclii.	
cvii.	cclvi.	
cxiii.	cclviiii.	
cxvii.	cclxiiii.	
cxxii.	cclxxi.	
cxxiiii.	cclxxiii.	
cxxxi.	cclxxv.	
cxliii.	cclxxviii.	
cxlviiii.	cclxxxiii.	
cli.	cclxxxviii.	
cliiii.	ccxcvi.	
clviiii.	ccxcviii.	
clxiii.	ccci.	
clxiiii.	cccllii.	
clxvi.	cccvi.	
clxxiiii.	cccviiii.	
clxxvii.	cccxvi.	

EXPLIC. CANON IN QUO LUCAS P.

INCIP· CAN· X· In quo iohs· pprie·

iohs.	iohs.	iohs.
iiii.	xciiii.	clxxxi.
vii.	xcvii.	clxxxviiii.
viiii.	xcviiii.	clxci.
xi.	cii.	clxciii.
xiii.	ciiii.	cxcv.
xvi.	cvi.	cc
xviii.	cviii.	ccii.
xxii.	cx.	ccv.
xxiiii.	cxii.	ccvii.
xxvii.	cxv.	ccx.
xxviiii.	cxvii.	ccxii.
xxxi.	cxviiii.	ccxiiii.
xxxiii.	cxxiii.	ccxvi.
xxxvi.	cxxv.	ccxviii.
xxxviiii.	cxxvii.	ccxx.
xli.	cxxx.	ccxxiiii.
xliii.	cxxxii.	ccxxvi.
xlv.	cxxxiiii.	ccxxviiii.
l.	cxxxvi.	ccxxx.
lii.	cxxxviii.	ccxxxii.
liiii.	cxl.	
lvi.	cxliii.	
lviiii.	cxlv.	
lx	cxlvii.	
lxii.	cxlviiii.	
lxiiii.	cli.	
lxvi.	cliii.	
lxviii.	clv.	
lxxi.	clvii.	
lxxiii.	clviiii.	
lxxv.	clxiii.	
lxxvii.	clxv.	
lxxx.	clxvii.	
lxxxi.	clxviiii.	
lxxxiiii.	clxxi.	
lxxxvi.	clxxiii.	
lxxxviiii.	clxxvii.	
xcii.	clxxviiii.	

lures fuisse q̄ euanglia scripserṫ. & lucas euange
lista testat̄ dicens. Quoquidē multi conati sṫ ordinare nar
rationē rerū quę innob̄ cōpletę sṫ sic̄ tradiderṫ nob̄ q̄ abini
tio ipsi uiderṫ sermonē & ministrauerṫ ei. & pseuerantia usq;
in p̄sens temp̄ monim̄ta declarant. que aduersis auctorib̄
edita. diūsarum hereseon fuere pncipia. ut ē illud iuxta egyptios.
& thomam. & mathiā. & bartholomeū. duodecim quoque apłorum. &
basilidis atq; appellis. ac reliquorū quos enumerare longissimū est.
cū hoc tantum in p̄sentiarū necesse sit dicere. extitisse quosdā qui
sine spū & grā di conati sunt magis ordinare narrationē. quā ystorię
texere ueritatē. Quib̄ iure potest illud ppheticū coaptari. ue qui
pphetant de corde suo. q̄ ambulant post spm̄ suū. q̄ dicunt. dicit
dn̄s. & dn̄s n̄ misit eos. De quib̄ & saluator in euangelio iohannis
loquit̄; Om̄s qui ante me uenerunt. fures fuerunt & latrones.
Qui uenerunt. non qui missi sunt. Ipse enī ait. Veniebant, &
ego n̄ mittebam eos. In uenientib̄ enim. psūptio temeritatis. in
missis obsequium seruitutis est; Eccl̄a aūt que sup petrā dni uoce
fundata est. quā introduxit rex in cubiculū suū. & ad quā per
foramen discensionis occulte misit manū suā. dammule hin
nuloq; ceruorum. quatuor flumina paradisi instar eructu
ans. quatuor & angulos. & anulos habet. p quos quasi arca
testamenti. & custos legis dni lignis mobilib̄ euehetur.
Primus omniū matheus est publicanus cognom̄to leui. qui
euuangliū in iudea ebreo sermone edidit. ob eorū t maxi
mā causā qui in ihm crediderant ex iudeis. & nequaquā legis
umbram. succedente euuanglii ueritate seruabant. Secundus
marcus. interpres apli petri & alexandrinę eccłe p̄mi epc̄.
qui dnm quidē saluatorē ipse n̄ uidit. sed ea que magistrum
audierat p̄dicantē. iuxta fidem magis gestorū narrauit quam
ordinē; Tertius lucas medicus. natione syrus. antiocensis. cuius laus
in euuanglio. q̄ & ipse discipulus apli pauli. in achaie boetiueq;
partibus. uolumē edidit. quedā altius repetens. & ut ipse in proemio
cōfitetur. audita magis quā uisa describens. Ultim̄ iohannes apłs
& euuangelista quē iesus amauit plurimū. q̄ supra pect̄ dni recūbens.
purissima doctrinarū fluenta potauit. & q̄ solus de cruce meruit
audire. ecce mat̄ tua. Is cū esset in asia. & iam tunc hereticorum

semina pullularent. cherinti. ebionis. et ceterorum qui negant xpm in
carne uenisse. quos et ipse in epistola sua antixpos uocat. et apostolus paulus freque
nter percutit. coactus est ab omnibus pene tunc asie episcopis. et multarum ecclesiarum legatio
nibus de diuinitate saluatoris altius scribere. et ad ipsum ut ita dicam dei uerbum.
non tam audaci quam felici temeritate prerumpere. ut ecclesiastica narrat histo
ria. cum a fratribus cogeretur ut scriberet. ita facturum se respondisse. si in
dicto ieiunio. in commune omnes deum deprecarentur. Quo expleto. reuelati
one saturatus. in illud proemium e celo ueniens eructauit. In principio
erat uerbum. et uerbum erat apud deum. et deus erat uerbum. hoc erat in principio
apud deum. Hec igitur quattuor euuangelia multorum ante predicta.
iezechielis quoque uolumen probat. in quo prima uisio ita contexitur.
Et in medio sicut similitudo quattuor animalium. et uultus eorum.
facies hominis. et facies leonis. et facies uituli. et facies aquile. Prima
hominis facies matheum significat. qui quasi de homine exorsus est scri
bere. liber generationis ihu xpi filii dauid. filii abraham. Secunda marcum.
in qua uox leonis in heremo rugientis auditur. Vox clamantis in deserto. parate
uiam domini rectas facite semitas eius. Tercia uituli. que euuangelistam lucam
a zacharia sacerdote sumpsisse initium prefigurat. Quarta iohannem euuangelistam.
qui assumptis pennis aquile. et ad altiora festinans. de uerbo dei disputat. Cetera
que sequuntur. in eundem sensum proficiunt. Crura eorum recta. et pennati
pedes. et quocumque spiritus ibat ibant. et non reuertebantur. Et dorsa eorum plena oculis.
et scintille ac lampades in medio discurrentes. et rota in rota. et in singulis. iiii.
facies. Unde et apocalipsis iohannis post expositionem. xx. iiii. seniorum qui tenentes
citharas et fialas adorant agnum dei. introducit fulgura et tonitrua. et. vii. spiritus
discurrentes. et mare uitreum. et. iiii. animalia plena oculis dicens. Animal
primum simile leoni. et secundum simile uitulo. et tercium simile homini. et quartum
simile aquile uolanti. Et post paululum plena inquit erant oculis. et
requiem non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus sanctus sanctus. dominus deus omni
potens. qui est. et erat qui. et qui uenturus est. Quibus cunctis perspicue
ostenditur. quattuor tantum debere euuangelia suscipi. et omnes apocriforum
nenias mortuis magis hereticis quam ecclesiasticis uiuis canendas;

mt · I Lxiii ·
Ioh iiii · v ·

LIBER

generationis ihu xpi filii dauid. filii abraham.
Abraham genuit isaac. isaac aũt genuit iacob;
Iacob aũt genuit iudam. et frs eius. iudas aũt
genuit phares. et zara. de thamar. Phares aũt
genuit esrom. esrom aũt genuit aram;
Aram aũt genuit amminadab. aminadab
aũt gen̄ naason; Naason aũt gen̄ salmon.
salmon aũt gen̄ booz de rachab; Booz aũt
gen̄ obed ex ruth. obed aũt gen̄ iesse; Iesse
aũt gen̄ dauid regem. dauid aũt rex gen̄
salomonē ex ea quę fuit urię. Salomon aũt
gen̄ roboam. roboam aũt gen̄ abia. Abia
aũt gen̄ asa. asa aũt genuit iosaphat.
Iosaphat aũt gen̄ ioram. ioram aũt gen̄
oziam. Ozias aũt gen̄ ioatham. ioatham
aũt gen̄ achaz. Achat aũt gen̄ ezechiam.
ezechias aũt gen̄ manassen. Manassen aũt
gen̄ amon. amon aũt gen̄ iosiam. Iosias aũt
gen̄ iechoniā et frs eius. in transmigratione
babilonis. Et post transmigrationē babilonis.
iechonias gen̄ salathiel. Salathiel aũt gen̄
zorobabel. zorobabel aũt gen̄ abiud.
Abiud aũt gen̄ eliachim. eliachim aũt gen̄
azor. Azor aũt gen̄ sadoc. sadoc aũt gen̄
achim. Achim aũt genuit eliud. eliud aũt
gen̄ eleazar. Eleazar aũt gen̄ mathan.
mathan aũt gen̄ iacob. Iacob aũt gen̄
ioseph uirū marię. de qua natus est ihc.
qui uocatur xpc.

m̄. ii Omnes ergo generationes ab abraham usq. ad dauid.
sol. generationes quattuordecim. Et a dauid usq.
ad transmigrationē babilonis. generationes
quattuordecim. Et a transmigratione babi
m̄. iii. lonis usq. ad xp̄m. generationes quattuordecim.
l. u. ii. Xp̄i autem generatio sic erat.
Cum esset desponsata mater eius maria ioseph.
ante quā conuenirent inuenta est in utero
habens de spū scō. Ioseph aūt uir eius cū esset
iustus. et nollet eam traducere. uoluit occulte
dimittere eā. Haec aūt eo cogitante. ecce
m̄. iiii. angls dn̄i in somnis apparuit ei dicens.
sol. Ioseph fili dauid. noli timere accipere mariā coniugem
tuam. Quod enī in ea natū est. de spū scō est.
Pariet aūt filiū. et uocabis nomen eius ihm.
Ipse enī saluum faciet poplm suū. a peccatis
eorū. Hoc aūt totū factū est. ut adimpleretur
qd dictū est a dn̄o. p prophetā dicentem.
Ecce uirgo in utero habebit et pariet filiū.
et uocabunt nom̄ eius emmanuhel qd est inter
pretatū nobiscū ds. Exurgens aūt ioseph
a somno. fecit sicut praeceperat ei angls dn̄i.
Et accepit coniugem suā. et non cognoscebat
eam. donec peperit filiū suū primogenitū
et uocauit nomen eius ihm.
Cum ergo natus esset ihc in bethleem iude
in diebus herodis regis. ecce magi ab ori
ente uenerunt hierosolimā dicentes.

ubi est qui natus est rex iudeorū. Uidimus enī
stellā eius in oriente. et uenimus adorare eū.
Audiens aūt herodes rex turbatus est. et omnis
hierosolima cū illo. Et congregans omēs prin
cipes sacerdotū et scribas popli. sciscitabatur
ab eis ubi xps nasceretur.
At illi dixerunt ei. In bethleem iude. Sic enī m̄. v. vii ioh. lxxxiii.
scriptū est pprophetam. Et tu bethleem terra
iuda. nequaquā minima es in principibus
iuda. Ex te enī exiet dux. qui regat poplm
meum isrl. Tunc herodes clam uocatis m̄. vi. x ioh.
magis. diligenter didicit ab eis tempus stelle.
que apparuit eis. Et mittens illos in beth
leem. dixit. Ite. et interrogate diligent
de puero hoc. Et cū inueneritis renuntiate
mihi. ut et ego ueniens adorem eū.
Qui cū audissent regem. abierunt. Et ecce
stella quā uiderant in oriente. ante ce
debat eos. usq; dum ueniens. staret supra
ubi erat puer. Uidentes aūt stellam.
gauisi sunt gaudio magno ualde. Et intran
tes domū. inuenerunt puerū. cum maria
matre eius. Et procidentes. adorauerunt eū.
Et apertis thesauris suis. obtulerunt ei munera.
Aurum. thus. et mirra. Et responso accepto
in somnis. ne redirent ad herodem. per aliā
uiā reuersi sunt. in regionem suam.
Qui cū recessissent. ecce angelus dn̄i.

apparuit insomnis ioseph dicens· Surge et
accipe puerū et matrem eius· et fuge inegiptū·
et esto ibi· usq· dum dicā tibi· Futurū est enim·
ut herodes querat puerū adpdendum eum·
Qui consurgens· accepit puerū et matrem
eius nocte· et secessit inegiptū· Et erat ibi·
usq· ad obitū herodis· Ut adimpleretur
qđ dictū est adnō· p prophetam dicentem·
Ex egipto uocaui filiū meū· Tunc herodes
uidens quō illusus esset amagis· iratus est
ualde· Et mittens occidit omīs pueros qui
erant inbethleem· et inomībus finibus eius
abimatu et infra· sedm tempus qđ exquisi
erat amagis· Tunc adimpletū est· qđ dictū ē
phieremiā pphetā dicentem· Uox inrama
audita est· ploratus et ululatus multus·
rachel plorans filios suos· Et noluit consolari·
quia non sunt· Defuncto aūt herode·
ecce angłs dnī apparuit insomnis ioseph·
inegipto dicens· Surge et accipe puerū
et matrem eius· et uade interam isrł·
Defuncti sunt enī· qui querebant animam
pueri· Qui consurgens· accepit puerū et
matrem eius· et uenit interā isrł· Audiens aūt
qđ archelaus regnaret iniudea pherode patre
suo· timuit illo ire· Et admonitus insomnis·
secessit inpartes galileę· et ueniens habitauit
inciuitate que uocatur nazareth· Ut ad

impleretur q̄d dictū est p prophetas. quo
nazareus uocabitur. In diebus aūt illis.
Uenit iohs baptista. predicans in deserto.
iudeę et dicens. Poenitentiā agite. appro
pinquauit enī regnū cęlorū. Hic est enim.
qui dictus est p esaiā pphetā dicentem.
Uox clamantis in deserto. parate uiā dn̄i.
rectas facite semitas eius. Ipse aūt iohs
habebat uestimentū de pilis camelorum.
et zonā pellitiā circa lumbos suos. Esca aūt
eius erat locustę. et mel siluestre. Tunc ex
iebat ad eū hierosolima. et omnis iudea. et
omnis regio circa iordanen. et baptizabantur
in iordane ab eo. confitentes peccata sua.
Uidens aūt multos phariseorū. et sadduceorū.
uenientes aūt ad baptismū suū. dixit eis
Progenies uiperarum. quis demonstrauit
uobis fugere a futura ira. facite ergo fruc
tū dignū poenitentię. et ne uelitis dicere
intra uos. patrem habemus abraham.
Dico enī uobis. quōd potens est d̄s de lapidib; istis.
suscitare filios abrahę. Iam enī securis ad ra
dicē arborū posita est. Omnis arbor quę non
facit fructū bonū excidetur. et in ignē mit
tetur. Ego quidem uos baptizo in aqua. in
penitentiam. Qui aūt post me uenturus est.
fortior me est. cuius non sū dignus calciamta
portare. Ipse uos baptizabit. in spū sc̄o et igni.

ē m̄. IIII. Luc. I. Ioh. II. II.
mt. IIII. Marc. II. Luc. III.
ē m̄. IIII. m̄. III. V.
ē m̄. X. Luc. VIII. V.
ē m̄. XI. Marc. IIII. V.

t m xii. m ii. Luc xi. u.

Cuius uentilabrū inmanu sua. et pmundabit
aream suā (et congregabit triticū suū inhorreā
suā) et congregabit triticū suū inhorreum.
paleas aūt. comburet igni inextinguibili.

Math xiii. Solus u

Tunc uenit ihs agalilea inIordanen adiohm.
ut baptizaretur ab eo. Iohs aūt. pibebat eum
dicens. Ego a te debeo baptizari. et tu uenis ad me.
Respondens aūt ihs. dixit ei. Sine modo. sic enim
decet nos implere omnē iustitiā. Tunc dimi

math xiiii. marc u. Luc xiii. Ioh xu.

sit eū. Baptizatus aūt ihc. confestī ascendit
de aqua. Et ecce aperti sunt ei celi. et uidit spm̄ dī
descendentē sicut columbā et uenientē sup se.
Et ecce uox de celis dicens. Hic est filius meus
dilectus. inquo mihi conplacui.

math xu. marc ui. Luc xx. math xui. marc u. Luc ui.

Tunc ihc ductus est indesertū a spū. ut temptaretur
a diabolo. Et cū ieiunasset quadraginta
diebus et quadraginta noctibus. post ea
esuriit. Et accedens temptator. dixit ei.
Si filius dei es. dic ut lapides isti panes fiant.
Qui respondens. dix. Scriptū est. nō in solo
pane uiuit homo. sed in omni uerbo qđ pro
cedit de ore dī. Tunc assumpsit eū diabolus
in scām ciuitatē. et statuit eū supra pinna
culū templi. et dixit ei. Si filius dei es. mitte te
deorsū. Scriptū est enī. quia angłis suis
mandauit de te. et in manibus tollent te.
Ne umquā offendas ad lapidem pedē tuū.
Ait illi ihc. Rursū scriptū est. non temptabis

dn̄m dn̄m tuū· Iterū assūpsit eū diabolus in
monte excelsū ualde· et ostendit ei omnia
regna mundi· et glam eorū· et dixit ei· Haec om̄a
tibi dabo si cadens adoraueris me· Tunc dicit
ei ihc· Uade satanas· Scriptū est eni· dn̄m
dn̄m tuū adorabis et illi soli seruies·
Tunc reliquit eū diabolus· et ecce angli acces
serunt· et ministrabant ei· Cum aūt
audisset ihc· qd iohs traditus esset· secessit
in galileā· Et relicta ciuitate nazareth·
uenit et habitauit in capharnaū maritima
in finib· zabulon· et neptalim· ut adimpleret
quod dictū est p esaiam pphetā· Terra zabu
lon et terra neptalim· uia maris trans ior
danen· galileę gentiū· Populus qui sedebat
in tenebris lucē uidit magnā· habitantib;
in regione umbrę mortis· lux orta ē eis·
Exinde cepit ihc predicare et dicere· Peniten
tiam agite· appropinquabit eni regnū celorū·
Ambulans aūt iuxta mare galileę· uidit duos
frs̄ sīmonē· qui uocatur petrus· et andream
frēm eius mittentes rete in mare· Erant
eni piscatores· Et ait illis· Uenite post me·
faciam uos fieri piscatores hominū· At illi
continuo relictis retibus· secuti sunt eum·
Et procedens inde· uidit alios duos frs̄ in naui· Iacobū zebedei
cum zebedeo patre eorū reficientes retia ꝭ | & iohannē frēm eī
et uocauit eos· Illi aūt statim relictis retibus | in naui·

math xxiii. i. mar xxii. luc xlv. ioh xlvi.

et patre. secuti sunt eū. Et circuibat ihc
totā galileā docens in sinagogis eorū. et
predicans euangliū regni. et sanans omnē
languorē. et omnē infirmitatē in populo.
Et abiit opinio eius in totā siriā. Et obtulerunt
ei omnes male habentes. uariis languoribus
et tormentis cōphensos. et qui demonia habe
bant et lunaticos. et paraliticos. et curauit eos.
Et secute sunt eū turbe multe. de galilea
et decapoli. et de hierosolimis. et de iudea. et de
trans iordanen. Videns aūt turbas ascendit
in montē. Et cū sedisset. accesserunt ad eū
discipuli eius. Et aperiens os suū docebat
eos dicens. Beati pauperes spū. quō ipsorū est
regnū celorū. Beati mites. quō ipsi
possidebunt terram. Beati qui lugent.
quō ipsi consolabuntur. Beati qui esu
riunt et sitiunt amplius iustitiam. quō
ipsi saturabuntur. Beati misericordes.
quō ipsi misericordiam consequentur.
Beati mundo corde. quō ipsi dm̄ uidebunt.
Beati pacifici. quō filii di uocabuntur.
Beati qui psecutionem patiuntur ppter
iustitiam. quō ipsorū est regnū celorum.
Beati estis cū maledixerint uobis. et psecuti
uos fuerint & dixerint omne malū aduersum uos
mentientes. ppter me. Gaudete et ex
ultate. qm merces ura. copiosa ē in celis.

T m xxiiii. xv Sot.

math xxv. v. luc xlvi. mat xxv. luc xlv. math xxviii luc xlviii mat xxviiii. Sot. x

T m xxx luc lxuiiii

Sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante uos.
I m xxxi II mr ell lc lxxxu Vos estis sal terrae. quod si sal euanuerit. in quo
salietur. ad nihilum ualet ultra. nisi ut
mittatur foras et conculcetur ab hominibus.
A xxu mt xxxiii II mr xxiiii luc cxxxiii Vos estis lux mundi. non potest ciuitas abscondi
supra montem posita. neque accendunt lucer
nam et ponunt eam sub modio sed supra can
delabrum. ut luceat omnibus qui in domo sunt.
Sic luceat lux uestra coram hominibus. ut uideant
uestra bona opera. et glorificent patrem uestrum
I m xxxiii X Sol. qui in caelis est. Nolite putare. quoniam ueni
soluere legem. aut prophetas. Non ueni sol
mt xxxiiii X lc cxcuiii uere. sed adimplere. Amen quippe
dico uobis. donec transeat caelum et terra.
iota unum. aut unus apex non praeteribit
I m xxxu X Sol. a lege donec omnia fiant. Qui ergo solue
rit unum de mandatis istis minimis. et docu
erit sic homines. minimus uocabitur in regno
caelorum. Qui autem fecerit et docuerit. hic
magnus uocabitur in regno caelorum.
Dico enim uobis. quia nisi habundauerit iusti
cia uestra plus quam scribarum et phariseorum.
non intrabitis in regnum caelorum. Audistis
quia dictum est antiquis. Non occides.
Qui autem occiderit. reus erit iudicio.
Qui autem dixerit fratri suo. racha. reus erit
concilio. Qui autem dixerit fatue. reus erit
gehennae ignis. Si ergo offers munus tuum

adaltare· etibirecordatus fueris quiafrat tuus
habet aliquid aduersumte· relinque ibimunus
tuū antealtare· etuade prius reconciliare
frītuo· Ettunceueniens· offeres munustuū·
math xxxvi · V · Lc clxii Estoconsentiens aduersariotuo· citodū es inuia
cūeo· neforte tradatte aduersarius iudici·
etiudextradatte ministro· etincarcerem
mittaris· Amendicotibi· nonexies inde·
donec reddas nouissimū quadrantem·
math xxx vii · Sol. x Audistis quiadictū est antiquis· Nonmecha
beris· Ego aūt dicouobis· Quoomnis quiuiderit
mulierē adconcupiscendū eā· iammechatus est
eā incordesuo· Quodsioculus tuus dexter scanda
lizatte· abscide [illegible] eā etproice abste· Expedit enī
tibi utpereat [illegible] unū mēbrorū tuorum.
quā totū corpus tuū mittatur ingehennam·
Etsidextera manus tua scandalizatte· abscide eā
etproice abste· Expedit enī tibi utpereat unū
membrorū tuorū· quā totū corpus tuum
eat ingehennā· Dictū est aūt· Quicūq; dimi
serit uxorē suā· det illi libellū repudii·
Egoaūt dico uobis· quia omnis qui dimiserit
uxorē suā· excepta fornicationis causa facit
eā mechari· Etqui dimissā duxerit· adulterat·
Iterū audistis quiadictū est antiquis· non p
iurabis· reddes aūt dn̄o iuramenta tua· Ego aūt
dico uobis· non iurare omnino· neq; p celum·
quia thronus di est· neq; p terrā quia scabellū est

pedū eius· neq· p hierosolimā· quia ciuitas est
magni regis· neq· p capud tuū iuraueris.
quia n̄ potes unū capillū albū aut nigrum
facere· Sit aūt sermo uř· ē· ē· non· non·
Qđ aūt his habundantius est· a malo est·
Audistis quia dictū est· oculū p oculo· & dentē
p dente· ego aūt dico uobis· n̄ resistere malo·
T mat xxxiiii le iiii lu· Sed si quis te pcusserit in dexterā maxillā· pbe
illi et alterā· Et ei qui uult tecū in iudicio con
tendere· et tunicam tuā tollere· dimitte ei
mat xxxiiii x Sol et palliū· Et quicūq· te angariauerit mille
passus· ua de cū illo alia duo· Qui petit a te·
da ei· Et uolenti mutuari a te· ne auertaris.
m lx Luc lu Audistis quia dictū est· Diliges proximū tuū·
et odies inimicū tuū· Ego aūt dico uobis·
Diligite inimicos uros· benefacite his qui
oderunt uos· Et orate p psequentib; et calū
niantib; uos· ut sitis filii patris uri· qui in
celis est· Qui solē suū oriri facit· sup bonos
et malos· et pluit sup iustos et iniustos·
m xli Luc lv Si eni diligitis eos qui uos diligunt· quā mer
cedem habebitis· Nonne et publicani hoc
faciunt· Et si salutaueritis frs uros tantū·
qđ amplius facitis· Nonne et ethnici hoc
faciunt· Estote ergo pfecti· sicut et pat
uester caelestis perfectus est·
m xlii x Sol Attendite ne iustitiā urām faciatis corā ho
minibus· ut uideamini ab eis· Alioquin·

mercedē habebitis apud patrem u͞rm qui in
cęlis est· Cū ergo facis elemosinā· noli tuba
canere ante te· sicut hẏpocritę faciunt in
sinagogis et in uicis· ut honorificentur ab
hominibus· Amen dico uobis· receperunt
mercedē suā· Te aūt faciente elemosinā·
nesciat sinistra tua· qđ faciat dextera tua·
ut sit elemosina tua in abscondito· Et pat̄
tuus qui uidet in abscondito· reddet tibi·
Et cū oratis non eritis· sicut ẏpocritę qui
amant in sinagogis· et in angulis plattarū
stantes orare· ut uideantur ab hominibus·
Amen dico uobis· receperunt mercedē suam·
Tu aūt cū orabis· intra in cubiculū tuū· et clauso
hostio tuo· ora patrē tuū in abscondito· Et pat̄
tuus qui uidet in abscondito· reddet tibi·
T m xliij V Lc xxiii
Orantes aūt· nolite multū loqui· sicut ethnici·
Putant enī· quia in multiloquio suo exaudi
antur· Nolite ergo assimilari eis· scit enī
pat̄ u͞r· qđ opus sit uobis antequam petatis
eum· Sic enim uos orabitis·
Pater n͞r qui es in cęlis scificetur nom̄ tuū·
Ueniat regnū tuū· fiat uoluntas tua·
sicut in cęlo et in terra· Panē n͞rm· sup sub
stantialē· da nobis hodie· et dimitte nobis
debita n͞ra· sicut et nos dimittimus debito
ribus n͞ris· et ne nos inducas in tēptationem
sed libera nos a malo·

I m cl iiii · V · R · m cxxvi — Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum · dimit
tet et uobis pater uester celestis delicta uestra · Si autem
non dimiseritis hominibus nec pater uester dimittet
I m xlii · X — peccata uestra · Cum autem ieiunatis · nolite
fieri sicut hypocritae tristes · Exterminant
enim facies suas · ut pareant hominibus ieiunantes ·
Amen dico uobis · quia receperunt mercedem suam ·
Tu autem cum ieiunas · unge caput tuum et faciem
tuam laua ne uidearis hominibus ieiunans · sed
patri tuo qui est in abscondito · Et pater tuus
qui uidet in abscondito · reddet tibi ·
Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra ·
ubi erugo et tinea demolitur · et ubi fures
effodiunt et furantur ·
I m xliiii · V · Luc clii — Thesaurizate autem uobis thesauros in caelo ·
ubi neque erugo neque tinea demolitur · et ubi
fures non effodiunt nec furantur · Ubi enim est
thesaurus tuus · ibi est et cor tuum ·
I m xlv · V · Luc lxxxiii — Lucerna corporis · est oculus tuus · Si fuerit oculus
tuus simplex · totum corpus tuum lucidum erit ·
Si autem oculus tuus nequam fuerit · totum cor
pus tuum tenebrosum erit · Si ergo lumen
quod in te est tenebrae sunt · ipsae tenebrae
I m xlvi · V · Luc cxci — quantae erunt · Nemo potest duobus
dominis seruire · Aut enim unum odio ha
bebit · et alterum diliget · Aut unum sustinebit ·
et alterum contempnet · Non potestis deo
seruire et mammonae ·

T m xl viiii· Sot·

Ideo dico uobis· Ne solliciti sitis animę ur̃ę qid
manducetis· Neq· corpori ur̃o· qid induamini·
Nonne anima plus est quã esca· et corpus quã
plus quã uestimentũ· Respicite uolatilia celi·
quõ non serũt· neq· metunt· neq· congregant
in horrea· et pat̃ ur̃ celestis pascit illa· Nonne
uos magis pluris estis illis· Quis aũt ur̃m cogi
tans potest adicere ad staturã suã cubitũ unũ·
Et de uestimento· qid solliciti estis· Considerate
lilia agri· quomodo crescunt ñ laborant neq·
nent· Dico aũt uobis· quõ nec salomon in omni
gloria sua coopertus est sicut unũ ex istis· Si aũt
fenũ agri qd hodie est et cras in clibanũ mittitur
ds̃ sic uestit· Quanto magis uos minime fidei·
Nolite ergo solliciti esse dicentes· qid manducabim̃·
aut qid bibem̃· aut quo operiemur· Hęc enĩ
omnia· gentes inquirunt· Scit enĩ pat̃ ur̃·
quia his omnibus indigetis· Querite ergo pri
mũ regnũ di· et iustitiã eius· Et hęc omnia·
adicientur uobis· Nolite ergo solliciti esse in
crastinũ· Crastinus enim dies· sollicitus erit sibi
ipsi· Sufficit diei malicia sua·

T m· L· mc· xli· Lc· LV· V

Nolite iudicare· ut ñ iudicemini· In quo enĩ
iudicio iudicaueritis· iudicabimi· Et in qua
mensura mensi fueritis· remetietur uobis·

mT· LI· Lc· xlviiii· V

Qid aũt uides festucã in oculo fr̃is tui· et
trabã in oculo ñ uides· Aut quomodo dicis
fr̃i tuo· sine eiciã festucã de oculo tuo·

et ecce trabes est in oculo tuo. Hipocrita.
eice primum trabem de oculo tuo. et tunc ui
debis eicere festucam. de oculo fratris tui.
I m. LII Sot. IX Nolite sanctum dare canibus. neque mittatis marga
ritas uestras ante porcos. ne forte conculcent
eas pedibus suis. et conuersi disrumpant uos.
Petite. et dabitur uobis. Querite. et inueni
etis. Pulsate. et aperietur uobis. Omnis enim
qui petit accipit. et qui querit inuenit. et
pulsanti aperietur. Aut quis est ex uobis homo.
quem si petierit filius suus panem. Numquid lapidem
porriget ei. aut si piscem petierit. numquid ser
pentem porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali
nostis bona data dare filiis uestris. quanto magis
pater uester qui in celis est. dabit bona petentibus se.
I m. LIII Luc. LIII VI Omnia ergo quecumque uultis ut faciant uobis ho
mines. et uos facite eis. Hec est enim lex et prophete.
Intrate per angustam portam. quia lata porta et
spatiosa uia. que ducit ad perditionem. et multi sunt
qui intrant per eam. Quam angusta porta et arta
uia. que ducit ad uitam. et pauci sunt qui inueniunt eam.
I m. LVI Sot. X Attendite a falsis prophetis. qui ueniunt ad uos.
in uestimentis ouium. intrinsecus autem sunt
lupi rapaces. A fructibus eorum cog noscetis
I m. LVII eos. Numquid colligunt de spinis uuas. aut
Luc. XI. V. de tribulis ficus. Sic enim omnis arbor bona.
m. LVIII Sot. X. fructus bonos facit. Mala autem arbor. fructus
malos facit. Non potest arbor bona. fructus

malos facere. Neq; arbor mala. fructus
bonos facere. Om̄is arbor quę n̄ facit fructū
bonū. excidetur et in ignē mittetur. Igitur.
ex fructibus eorū cognoscetis eos.

m. lviiii.
l. lxiii.
lo. cxvi.

Non om̄is qui dicit mihi dn̄e dn̄e. intrabit in
regnū cęlorū. Sed qui facit uoluntatem
patris mei qui in cęlis est. ipse intrabit
in regnum caelorum.

m. lx.
l. clxxi.

Multi dicent mihi in illa die dn̄e dn̄e. nonne
in nomine tuo pphetauimus. et in tuo nomine
demonia eicimus. et in tuo nomine uirtutes
multas fecimus. Et tunc confitebor illis. quia
num quam nouimus uos. Discedite a me.
qui operamini iniquitatem.

m. lxi.
l. lxiiii.

Omnis ergo qui audit uerba mea hec. et facit
ea. assimilabitur uiro sapienti. qui edifica
uit domū suam supra petram. Et descendit
pluuia et uenerunt flumina. et flauerunt
uenti. et irruerunt in domū illam et non
cecidit. fundata enī erat supra petram.
Et om̄is qui audit uerba mea hec et n̄ facit ea.
similis erit uiro stulto qui edificauit domū
suā sup arenā. et descendit pluuia et uenerunt
flumina et flauerunt uenti. et irruerunt
in domum illā et cecidit et fuit ruina eius magna.

m. lxii.
m. xii.
l. iiii.
io. xxiii.

Et factū est cū consūmasset ihs uerba hec. ammira
bantur turbe sup doctrina eius. Erat enim
docens eos sicut potestatē habens. et n̄ sic scribe

torum et phariseorum· Cum autem descendisset ihs·
de monte· secute sunt eum turbe multe· Et ecce
leprosus ueniens· adorabat eum dicens· Dne· si uis·
potes me mundare· Et extendens ihc manum·
tetigit eum dicens· Uolo· mundare· Et confestim
mundata est lepra eius· Et ait illi ihc· Uide ne
mini dixeris· sed uade ostende te sacerdoti· et
offer munus· quod precepit moyses in testimonium illis· m· lxuiii·
Cum autem introisset capharnaum· accessit ad eum l· lxu·
centurio rogans eum et dicens· Dne· puer meus lo· xxuiii·
iacet in domo paralyticus· et male torquetur·
Et ait illi ihc· Ego ueniam· et curabo eum· Et respon
dens centurio· ait· Dne· non sum dignus ut in
tres sub tectum meum· sed tantum dic uerbo et sa
nabitur puer meus· Nam et ego homo sum sub
potestate· habens sub me milites· Et dico
huic· uade· et uadit· Et alio ueni· et uenit·
Et seruo meo· fac hoc· et facit· Audiens autem
ihs miratus est· et sequentibus se dix· Amen
dico uobis· non inueni tantam fidem in isrl·
Dico autem uobis· Quod multi ab oriente· et occi
dente uenient· et recubent cum abraham·
et isaac· et iacob· in regno celorum· Filii autem
regni· eicientur in tenebras exteriores·
ibi erit fletus· et stridor dentium·
Et dixit ihc centurioni· Uade· et sicut credidisti
fiat tibi· Et sanatus est puer· in illa hora·
Et cum uenisset ihc in domum petri· uidit socrum

eius iacentē et febricitantē· et tetigit manū eius·
et dimisit eā febris· Et surrexit· et ministrabat eis·
Uespere aūt facto· obtulerunt ei multos dęmonia
habentes· Et eiciebat spūs uerbo· et omīs male haben
tes curauit· Ut adimpleretur qđ dictū est· per
esaiam pphetā dicentē· Ipse infirmitates nrās
accepit· et egrotationes portauit· Uidens aūt
ihc turbas multas circū se· iussit ire trans fretū·
Et accedens unus scriba· ait illi· Magister· sequar te·
quocūq; ieris· Et dicit ei ihc· Uulpes foueas habent·
et uolucres cęli nidos· filius aūt hominis n̄ habet ubi
caput reclinet· Alius aūt de discipulis ei· ait illi·
Dn̄e· pmitte me primū ire· et sepelire patrem
meū· Ihc aūt· ait illi· Sequere me· et dimitte
mortuos sepelire mortuos suos· Et ascendente eo
in nauiculā· secuti sunt eū discipuli eius· Et ecce
motus magnus factus est in mari· ita ut nauicula
operiretur fluctibus· Ipse uero· dormiebat·
Et accesserunt· et suscitauerunt eū dicentes· Dn̄e·
salua nos· perimus· Et dicit eis· Qid timidi estis
modicę fidei· Tunc surgens· imperauit uentis
et mari· et facta est tranquillitas magna· Porro·
homines mirati sunt dicentes· Qualis est hic· quia
uenti et mare· obędiunt ei· Et cū uenisset trans
fretū in regionē gerasenorū· occurrerunt ei
duo habentes dęmonia· de monumentis exeuntes
saeui nimis ita ut nemo posset transire p uiā illā·
Et ecce clamauerunt dicentes· Qid nobis et tibi ihu

fili di·ʺ uenisti huc ante tēpus torquere nos·
Erat aūt ñ longe ab illis· grex porcorū multorū
pascens· Daemones aūt· rogabant eū dicentes·
Si eicis nos· mitte nos in gregem porcorum·
Et ait illis· Ite· At illi exeuntes· abierū in porcos·
Et ecce impetu abiit totus grex p̄ p̄ceps in mare·
et mortui s̄t in aquis· Pastores aūt fugerunt·
et uenientes in ciuitatē nuntiauerunt omīa·
et de his qui dēmonia habuerant· Et ecce tota ci
uitas exiit obuiā ihū· et uiso eo rogabant· ut tran
siret a finibus eorū· Et ascendens in nauiculā·
T m lxx mr xx luc xxviii· ioh xxviii· I transfretauit et uenit in ciuitatē suā· Et ecce
offerebant ei paraliticū· iacentē in lecto· Et ui
dens ihs fidē illorū· dix paralitico· Confide
fili· remittuntur tibi peccata tua· Et ecce
quidā de scribis· dixerū intra se· Hic blasphē
mat· Et cū uidisset ihs cogitationes eorum·
dix· Ut qid cogitatis mala in cordibus uris· quid
facilius dicere· dimittuntur tibi peccata·
aut dicere· surge et ambula· Ut sciatis aūt·
quo filius hominis habet potestatē in terra di
mittendi peccata· Tunc ait paralitico· Surge
tolle lectū tuū· et uade in domū tuā· Et surrexit·
et abiit in domū suā· Uidentes aūt turbe· timu
erunt· Et glorificauerunt dm̄· qui dedit po
testatem talem· hominibus· Et cū transiret
inde ihs· uidit hominē sedentē in telonio· ma
theū nomine et ait illi· Sequere me· Et surgens·

secutus est eũ. Et factũ est discũbente eo in domo.
Ecce [multi] publicani et peccatores. uenientes discũ
bebant cũ ihu. et discipulis eius. Et uidentes
pharisei. dicebant discipulis eius. Quare cũ
publicanis et peccatoribus manducat magist
uester. At ihs audiens. ait. Non est opus
ualentibus medicus. sed male habentibus.
Euntes aũt. discite qd est misericordiam uolo. et non
sacrificiũ. Non eñi ueni uocare iustos. sed
peccatores. Tunc accesserunt ad eũ discipuli
iohis dicentes. Quare nos et pharisei ieiunam
frequent. discipli aũt tui non ieiunant.
Et ait illis ihs. Numquid possunt filii sponsi lu
gere. quadiu cũ illis est sponsus. Uenient
aũt dies cũ auferetur ab eis sponsus. et tunc
ieiunabunt. Nemo aũt inmittit comissurã
panni rudis. in uestimentũ uetus. Tollit eñi
plenitudinẽ eius a uestimento. et peior scis
sura fit. Neq mittunt uinũ nouum in utres
ueteres. Alioquin. rũpuntur utres. uinũ
effunditur. et utres pereunt. Sed uinũ
nouũ in utres nouos mittunt. et ambo con
seruantur. Haec illo loquente ad eos.
ecce princeps unus accessit. et adorauit eũ
Dñe dicens. Filia mea modo defuncta est. sed ueni
inpone manũ tuã sup eã et uiuet. Et sur
gens ihs sequebatur eum. et discipli eius.
Et ecce mulier que sanguis fluxum patiebat

duodecim annis· accessit retro· et tetigit fim
bria uestimenti eius· Dicebat enim intra se· Si te
tigero tantū uestimentū eius· salua ero·
At ihs conuersus· et uidens eā· dix· Confide
filia· fides tua te saluā fecit· Et salua facta est
mulier· ex illa hora· Et cū uenisset ihs in do
mū principis· et uidisset tibicines· et turbā
tumultuantē· dicebat· Recedite· Non est
enī mortua puella· sed dormit· Et deridebant
eum· Et cū eiecta esset turba· intrauit et te
nuit manū eius· et surrexit puella· Et exiit
fama hec· in uniuersā terrā illam·

T in lxxu· x Sol·

Et transeunte inde ihu· secuti sunt eū duo ceci
clamantes et dicentes· Miserere nri· fili dauid.
Cū aūt uenisset domū· accesserē ad eū ceci·
et dicit eis ihc· Creditis quia possū hoc facere
uobis· Dicunt ei· Utiq· dne· Tunc tetigit oculos
eorū· dicens· Secundum fidem urām· fiat uob·
Et aperti sunt oculi illorū· Et comminatus est eis ihs·
dicens· Uidete· ne quis sciat· Illi aūt exeuntes·
diffamauerē eū· in tota terra illa· Egressis
aūt illis· ecce obtulerē ei hominē mutū demo
niū habentē· Et eiecto demonio locutus est
mutus· et mirate sunt turbe dicentes· Nūquā
apparuit sic in isrt· Pharisei aūt· dicebant·
In principe demoniorum· eicit demones·

T in lxxuii
T in luc lxxxiiii
II

Et circuibat ihs ciuitates omnes et castella· docens
in synagogis eorū· et predicans euangelium

regni · et curans omnem languorem et omnem infirmitatem ·
m̄ lxxvii · m̄ lxiii · v · Videns autem turbas misertus est eis · quia erant uexati
et iacentes · sicut oues non habentes pastorem ·
lxxviii iō xxiiii · v · Tunc dicit discipulis suis · Messis quidem multa · operarii
autem pauci · Rogate ergo dominum messis · ut mittat opera
m̄ lxxviiii · mr xxiiii · Lc lxxiiii · ii · rios in messem suam · Et conuocatis duodecim discipulis suis ·
dedit illis potestatem spirituum inmundorum ·
ut eicerent eos · et curarent omnem languorem ·
m̄ lxxx · mr xxx · Luc lxiiii · ii · et omnem infirmitatem · Duodecim autem apostolorum
nomina sunt haec · Primus · Simon · qui dicitur
petrus · et andreas frater eius · Iacobus zebedei ·
et iohannes frater eius · Philippus · et bartholomeus ·
Thomas · et mattheus · Publicanus · et iacobus Alphei
et taddeus · Simon cananeus · et iudas scariothes ·
m̄ lxxxi · Sol · x · qui et tradidit eum · Hos duodecim misit ihesus · praecipi
ens eis et dicens · In uiam gentium ne abieritis · et in ci
uitates samaritanorum ne intraueritis · sed potius
ite ad oues que perierunt domus israhel ·
m̄ lxxxii · mr liii · Lc lxxxiiii · ii · Euntes autem praedicate dicentes · quia appropinqua
bit regnum caelorum · Infirmos curate · mortuos
suscitate · leprosos mundate · daemones eicite ·
Gratis accepistis · gratis date · Nolite possidere
aurum · neque argentum · neque pecuniam in zonis uestris ·
non peram in uia · neque duas tunicas · neque calciamenta ·
neque uirgam · Dignus est enim operarius cibo suo ·
math lxxxiii · Luc xi · v · In quacumque autem ciuitate · aut castellum intraueritis ·
interrogate quis in ea dignus sit · et ibi manete ·
m̄ lxxxiiii · x · donec exeatis · Intrantes autem in domum · salutate ·

eam dicentes. Pax huic domui. Et si quidē fuerit
domus illa digna. ueniet pax ūra super eam.
Si aūt n̄ fuerit digna. pax ūra ad uos reuertetur.
m̄ lxxxu m̄ lu luc cxiiii ii Et quicumq; n̄ receperint uos. neq; audierit sermo
nes ūros. exeuntes foras de domo uel ciuitate. excu
tite puluerē de pedibus ūris. Amen dico uobis.
tolerabilius erit terrę sodomorū et gomorreorū
m̄ lxxxuii luc cuiiii u in die iudicii. quam illi ciuitati. Ecce ego
mitto uos. sicut oues in medio luporum. Estote ergo
prudentes. sicut serpentes. et simplices sicut colūbe.
m̄ lxxxuiii m̄ cxxxuiii u Cauete aūt ab hominibus. Tradent enī uos in conci
liis. et in sinagogis suis flagellabunt uos. Et ad reges
et pręsides ducemini ppt me. in testimoniū illis
m̄ lxxxuiii m̄ cxiii luc cxiiii xliiii et gentibus. Cum aūt tradent uos. nolite cogi
tare quomodo. aut qd loquamini. Dabitur enī
uobis in illa hora. qd loquamini. Non enī uos estis
qui loquimini. sed spiritus patris ūri qui loquitur
in uobis. Tradet aūt frater fratrem in mortē.
et pat̄ filiū. Et insurgent filii in parentes. et
morte eos afficiant. Et eritis hodio omnibus.
ppt nomen meū. Qui aūt pseuerauerit.
m̄ lxxxuiii Sol x usq; in finē. hic saluus erit. Cū aūt pse
quentur uos in ciuitate ista. fugite in aliā.
Amen dico uobis. non consummabitis ciuitates
isrl. donec ueniat filius hominis.
Non est discipulus sup magistrū. nec seruus sup
dominū suum. Sufficit discipulo ut sit sicut
magister eius. et seruus sicut dominus eius.

t m xci. Sot x. Si patrem familias beelzebub uocauerunt. quanto
magis domesticos eius. Ne ergo timueritis eos.
t m. xcii. m. lx. Luc lxxx. Nihil opertum quod non reuelabitur.
Et occultum quod non scietur.
t m. xciii. Luc cxlvi. Quod dico uobis in tenebris. dicite in lumine.
Et quod in aure auditis. predicate super tecta.
Et nolite timere eos qui occidunt corpus. animam
autem non possunt occidere. Sed potius eum timete.
qui potest et animam et corpus perdere in gehennam.
Nonne duo passeres asse ueneunt. et unus ex illis
non cadet super terram sine patre uestro. Uestri autem et ca
pilli capitis. omnes numerati sunt. Nolite ergo
timere. multis passeribus meliores estis uos.
Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus.
confitebor et ego eum coram patre meo. qui in celis est.
t m xciiii. m lxxxvii. Luc xciiii. Qui autem negauerit me. coram hominibus. negabo
et ego eum coram patre meo. qui est in celis.
t m xcv. Luc clx. Nolite arbitrari. quia uenerim mittere pacem in
terram. Non ueni pacem mittere sed gladium.
Ueni enim separare hominem aduersus patrem suum.
et filiam aduersus matrem suam. et nurum aduersus
socrum suam. Et inimici hominis domestici eius.
t m xcvi. Luc lxxxii. V. Qui amat patrem aut matrem. plus quam me.
non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam
super me. non est me dignus. Et qui non accipit
crucem suam et sequatur me. non est me dignus.
math xcvii. Lc ccv. Ioh cii. I. Qui inuenit animam suam. perdet illam. Et qui perdiderit
animam suam propter me. inueniet eam.

t m.xcuiii m.xcui Luc.xcui Ioh.cxx.ii Qui recipit uos. me recipit. Et qui me reci
pit. recipit eum. qui me misit.
t m.xcuiii Sol.ii. Qui recipit prophetam in nomine prophetae. mercedem
prophetae accipiet. Et qui recipit iustum in no
mine iusti. mercedem iusti accipiet.
t m.c. m.xcuiii ar. Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis. calicem
aquae frigidae. tantum in nomine discipuli. amen
dico uobis. non perdet mercedem suam.
m.ci. Sol.x. Et factum est cum consummasset ihs. praecipiens duodecim
discipulis suis. transiit inde. ut doceret et praedicaret
m.cii. in ciuitatibus eorum. Iohannes autem cum audisset in
Lc.lxuiii. .u. uinculis opera xpi. mittens duos de discipulis suis.
ait illi. Tu es qui uenturus es. an alium expectamus.
Et respondens ihs. ait illis. Euntes renuntiate
iohanni. quae audistis et uidistis. Caeci uident.
claudi ambulant. leprosi mundantur. Surdi
audiunt. mortui resurgunt. pauperes
euangelizantur. Et beatus est. qui non fuerit
scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus.
coepit ihs dicere ad turbas de iohanne. Quid
existis in desertum uidere. harundinem uento
agitatam. Sed quid existis uidere. hominem
mollibus uestitum. Ecce qui mollibus uestiun
tur. in domibus regum sunt. Sed quid existis
uidere prophetam. Etiam dico uobis. et plus quam
m.ciii. prophetam. Hic enim est. de quo scriptum est.
m.i. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam.
Luc.lxx. qui praeparabit uiam tuam. ante te.

mt· c IIII·
Lc· LXXI V·

Amen dico uobis. non surrexit inter natos mulierũ
maior iohanne baptista. Qui autem minor est
in regno cęlorũ. maior est illo. A diebus autem
iohis baptistę usq. nunc. regnũ celorũ uim pa
titur. et uiolenti rapiunt illud. Omnes enim
pphetę et lex. usq. ad iohannẽ pphetauerunt.
Et si uultis recipere. ipse est helias qui uenturus est.
Qui habet aures audiendi. audiat.
Cui autem similẽ estimabo generationem istam.
Similis est pueris sedentibus in foro. qui clamantes
coequalibus dicunt. Cecinimus uobis et nõ saltastis.
lamentauimus. et nõ planxistis. Uenit enĩ iohs.
neq. manducans. neq. bibens. et dicunt. Demo
nium habet. Uenit filius hominis manducans
et bibens. et dicunt. Ecce homo uorax et potator
uini. publicanorũ et peccatorũ amicus. Et iusti
ficata est sapientia. a filiis suis. Tunc cepit
exprobrare ciuitatib. in quib; factę sunt plurimę
uirtutes eius. quia nõ egissent penitentiam.
Uę tibi corozain. uę tibi bethsaida. quia si in tiro
et sidone factę essent uirtutes. quę factę sunt
in uobis. olim in cilicio et cinere. penitentiam
egissent. Uerũtamen dico uobis. tiro et sidoni
remissius erit in die iudicii. quã uobis. Et tu ca
pharnaũ. nũquid usq. in cęlũ exaltaberis.
usque in infernum descendes.
Quia si in sodomis factę fuissent uirtutes. quę
factę sunt in te. forte mansissent usq. in hunc

Marginal notes:
mt· cII· / Lc· cx IIII
mt· cIII / Sol· X·
mt· cIIII· / Lc· LXXIII·
mt· cXIIII· / Luc· cXII·
Solus·

diem. Uerumtamen dico uobis. quia terrae sodo
morum remissius erit in die iudicii. quam tibi.
m cx. t cxiiii. X. In illo tempore. Respondens ihs. dixit. Confiteor
tibi pater domine caeli et terrae. quia abscondisti haec
a sapientibus et prudentibus. et reuelasti ea
paruulis. Ita pater. quoniam sic fuit placitum ante te.
m cxi. t cxiiii. l clxxxii. Omnia mihi tradita sunt. a patre meo.
Et nemo nouit filium nisi pater. neque patrem quis
nouit nisi filius. et cui uoluerit filius reuelare.
m cxiii. Sol x. Uenite ad me omnes qui laboratis. et onerati estis.
Et ego reficiam uos. Tollite iugum meum super uos.
et discite a me. quia mitis sum. et humilis corde.
et inuenietis requiem animabus uestris. Iugum
enim meum suaue est. et onus meum leue est.
m cxiiii. m xxiiii. l xlii. In illo tempore. Abiit ihs sabbato per sata. Discipuli
autem eius esurientes coeperunt uellere spicas.
et manducare. Pharisei autem uidentes. dixerunt ei.
Ecce discipuli tui faciunt. quod non licet eis facere
sabbatis. At ille. dixit eis. Non legistis quid fecerit
dauid quando esuriit. et qui cum eo erant. quo
modo intrauit in domum dei. et panes propositionis
comedit. quos non licebat ei edere neque his qui
cum eo erant. nisi solis sacerdotibus.
m cxu. Sol x. Aut non legistis in lege. quia sabbatis sacerdotes in
templo sabbatum uiolant. et sine crimine sunt.
Dico autem uobis. quia templo maior est hic. Si autem
sciretis quid est. misericordiam uolo. et non sacri
ficium. numquam condemnassetis. innocentes.

Dns est enim filius hominis. etiam sabbati.
mt cxvi. m xxv. Lc xlii. II. Et cum inde transisset. uenit in sinagoga eorum.
Et ecce homo manum habens aridam. et interrogabant
eum dicentes. Si licet sabbatis curare. ut accusarent
eum. Ipse autem. dixit illis. Quis erit ex uobis homo.
qui habet ouem unam. et si ceciderit haec sabbatis
in foueam. nonne tenebit et leuabit eam.
Quanto magis melior est homo oue. Itaque
licet sabbatis bene facere. Tunc ait homini.
Extende manum tuam. Et extendit. et restituta est
mt c... sanitati sicut altera. Exeuntes autem pharisei.
consilium faciebant aduersus eum. quomodo eum perderent.
Ihs autem sciens. recessit inde. et secuti sunt eum multi.
et curauit eos omnes. Et praecepit eis. ne manifestum
eum facerent. ut adimpleretur quod dictum est per esaiam
prophetam dicentem. Ecce puer meus quem elegi.
dilectus meus. in quo bene complacuit. Animae meae.
Ponam spm meum super eum. et iudicium gentibus nuntiabit.
Non contendet. neque clamabit. neque audiet ali
quis in plateis. uocem eius. Harundinem quassatam
non confringet. et linum fumigans non extinguet. do
nec eiciat ad uictoriam iudicium. Et in nomine
mt cxviiii. Lc cxxvii. V. eius. gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei
demonium habens caecus et mutus. et curauit eum.
mt cxx. Ioh lxxxii. V. ita ut loqueretur et uideret. Et stupebant omnes
turbae. et dicebant. Numquid hic est filius dauid.
mt cxxi. mr xxviii. Lc cxxviii. II. Pharisei autem audientes. dixerunt. Hic non eicit
demones. nisi in beelzebub principe demoniorum.

mt·cxxii· mr·xxviii· lc·cxxviiii· ·II· Ihs aũt sciens cogitationes eorũ· dixit eis· Omne reg
nũ diuisũ contra se desolabitur· et omnis ciuitas
uel domus diuisa contra se ñ stabit· Et si satanas
satanan eicit· aduersus se diuisus est· Quomodo
ergo stabit regnũ eius· Et si ego in beelzebub
eicio demones· filii uri in quo eiciunt· Ideo ipsi
iudices erunt uri· Si aũt ego in spũ di eicio
demones· igitur peruenit in uos regnum di·
Aut quomodo potest quisquã intrare in domũ
fortis· et uasa eius diripere· nisi prius alliga
uerit fortẽ· et tunc domũ illius diripiet·
mt·cxxiii· mr·xxviiii· lc·cxlvi· ·II· Qui ñ ẽ mecũ· contra me est· Et qui ñ congre
gat mecũ· spargit· Ideo dico uobis· Omne
peccatũ· et plasphemia· remittetur homi
nibus· sps aũt plasphemię ñ remittetur·
Et qui cũq· dixerit uerbũ contra filiũ hominis·
remittetur ei· Qui aũt contra dixerit spm scm·
non remittetur ei· neq· in hoc sclo neq· in futuro·
Aut facite arborem bonã· et fructũ eius bonũ·
t· m·cxxiiii Sol·x· Aut facite arborẽ malã· et fructũ eius malũ·
Si quidẽ ex fructu arbor agnoscit· Progenies
uiperarũ· quomodo potestis bona loqui cũ sitis
mali· Ex habundantia ẽ ñ cordis· os loquitur·
mt·cxxu· lc·lxu· Bonus homo· de bono thesauro profert bona·
Et malus homo· de malo thesauro pfert mala·
Dico aũt uobis· quõ omne uerbũ otiosũ quod lo
cuti fuerint homines· reddent rationem
de eo in die iudicii· Ex uerbis enĩ tuis iustifi

caberis. et ex uerbis tuis condempnaberis.
I m · cxxuiii Luc · cxxuiiii V Tunc responderunt ei quidam de scribis et phariseis
dicentes. Magister. uolumus a te signum uidere.
Qui respondens. ait illis. Generatio mala et adul
tera signum querit. et signum non dabitur ei nisi signum
ione prophete. Sicut enim fuit ionas in uentre ceti
tribus diebus et tribus noctibus. sic erit filius ho
minis in corde terre tribus diebus et trib; noctibus.
Uiri niniuite surgent in iudicia cum generatione
ista et condempnabunt eam. quia penitentiam egerunt
in predicatione ione. Et ecce plus quam iona hic.
Regina austri surget in iuditio cum generatione
ista. et condempnabit eam. quia uenit a finib; terre
audire sapientiam salomonis. Et ecce plus quam salomon hic.
Cum autem inmundus spiritus exierit ab homine. ambulat
per loca arida. querens requiem et non inuenit.
Tunc dicit. Reuertar in domum meam. unde exiui.
Et ueniens. inuenit uacantem. scopis mundatam
et ornatam. Tunc uadit et assumit septem alios spiritus
secum nequiores se. et intrantes habitant ibi.
Et fiunt nouissima hominis illius. peiora prioribus.
Sic erit et generationi huic pessime.
Adhuc eo loquente ad turbas. ecce mater ei et fratres.
Astabant foris querentes loqui ei. Dixit autem ei quidam.
Ecce mater tua et fratres tui foris stant. querentes te.
At ille respondens. dicenti sibi ait. Que est mater
mea et qui sunt fratres mei. Et extendens manum
in discipulos suos. dixit. Ecce mater mea. et fratres mei.

Quicumq. enim fecerit uoluntate patris mei qui in
celis est. ipse meus et fr. et soror et mater est.
In die illo. exiens ihc de domo. stabat secus mare.
Et congregate sunt ad eu turbe multe. ita ut in na
uicula ascendens sederet. Et omis turba stabat
in litore. et locutus est eis multa in parabolis dicens.
Exiit qui seminat. seminare. Et dum seminat.
quedam ceciderunt secus uia. et uener uolucres.
et comeder ea. Alia aut. ceciderunt in petrosa.
ubi n habebant terra multa. et continuo exorta
sunt quia n habebant altitudine terre. Sole aut
orto estuauer. et quia n habebant radice aru
erunt. Alia ceciderunt in spinas. et creuerunt
spine. et suffocauerunt ea. Alia ceciderunt in terra
bona. et dabant fructu. aliud centesimum
aliud sexagesimu. aliud trigesimu. Qui habet
aures audiendi. audiat. Et accedentes discipli.
dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris eis.
Qui respondens. ait illis. Quia uobis datu est
nosse misteriu regni celorum. illis aut n datu.
Qui enim habet dabitur ei. et habundabit. Qui
aut non habet. et quod habet. auferetur ab eo.
Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes non
uident. et audientes n audiunt. neq. intelle
gunt. Et adimpleretur in eis prophetia esaie.
dicens. Auditu audietis et n intellegetis. et
uidentes uidebitis. et n uidebitis. Incrassatu est
cor populi huius. et auribus grauiter audierunt.

I
M cxxiii.
Mr xxxiii.
L c xxiii.
Ioh cxiiii.
I

et oculos suos concluserunt. ne quando uideant
oculis et auribus audiant et corde intellegant
et conuertantur et sanem eos.
m.cxxxiiii. l.cxx. Vestri autem beati oculi qui uident. et aures uestrae quia
audiunt. Amen quippe dico uobis. quia multi
prophetae et iusti cupierunt uidere quae uidetis
et non uiderunt. et audire quae auditis et non audierunt.
m.cxxxu. m.xxxuiii. l.lxxxuiii. Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis
qui audit uerbum regni et non intellegit. uenit
malus. et rapit quod seminatum est in corde eius.
Hic est qui secus uiam seminatus est. Qui autem
supra petrosa seminatus est. hic est qui uerbum
audit et continuo cum gaudio accipit illud.
Non habet autem in se radicem. sed est temporalis.
facta autem tribulatione et persecutione propter
uerbum. continuo scandalizatur. Qui autem se
minatus in spinis. hic est qui uerbum audit
et sollicitudo istius saeculi et fallatia diuitiarum
suffocat uerbum. et sine fructu efficitur.
Qui uero in terram bonam seminatus est. hic est
qui uerbum audit et intellegit. et fructum
affert. et facit aliud quidem centesimum aliud
autem sexagesimum. aliud uero trigesimum.
m.cxxxui. Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile fac
tum est regnum caelorum homini. qui seminauit
bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent
homines. uenit inimicus eius et superseminauit
zizania in medio tritici et abiit.

Etcū creuisset herba· etfructum fecisset·
Tunc apparuerunt etzizania· Accedentes
aūt serui patrisfamilias· dixerūt ei· Dn̄e· nonne
bonū semen seminasti inagrotuo· unde ergo
habet zizania· Etait illis· Inimicus homo·
hocfecit· Serui aūt· dixerunt ei· Uis imus et
colligimus ea· Etait· Non· Neforte colligentes
zizania· eradicetis simulcū eis ettriticū· Sinite
utraq· crescere usque admessem· etintēpore
messis· dicā messoribus· Colligite primum
zizania· etalligate eafasciculos· adcombu
rendū· Triticū aūt· congregate inhor
m̄c xxxviiii· lc̄ clxviii· vi· reūmeū· Aliā parabolā pposuit eis dicens·
Simile est regnū celorū grano sinapis· quod
accipiens homo seminauit inagro suo· quod
minimū quidē est omnib; seminibus·
Cū aūt creuerit· maius est omnibus hole
ribus· Etfit arbor· itaut uolucres celi ue
niant· ethabitent inramis eius·
mt̄· cxxviii· mr̄· cl IIII· lc̄· clxviii· ·II· Aliam parabolā locutus est eis· Simile est
regnū celorū fermento· quod acceptum
mulier abscondit infarine· satis tribus
mt̄· cxxviiii· mr̄· xlvi· vi· donec fermentatū est totū· Hec omnia
locutus est ih̄s inparabolis adturbas· etsine
parabolis n̄loquebatur eis· utimpleretur
qđ dictū est pprophetā dicentē· Aperiā
inparabolis osmeum· eructabo abscondita
aconstitutione mundi·

mt. cxl
Sol. x.

Tunc dimissis turbis uenit in domum. et accesserunt ad eum
discipuli eius dicentes. Edissere nobis parabolam
zizaniorum agri. Qui respondens ait. Qui se-
minat bonum semen. est filius hominis. Ager autem
est mundus. Bonum uero semen. hi sunt filii regni.
Zizania autem. filii sunt nequam. Inimicus autem
qui seminauit ea. est diabolus. Messis uero. consum
matio seculi est. Messores autem. angeli sunt.
Sicut ergo colliguntur zizania et igni comburuntur.
sic erit in consummatione seculi. Mittet filius hominis
angelos suos. et colligent de regno eius omnia scandala.
et eos qui faciunt iniquitatem. et mittent eos in caminum
ignis. ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc iusti
fulgebunt sicut sol. in regno patris eorum.
Qui habet aures audiendi. audiat.
Simile est regnum cęlorum. thesauro abscondito in agro.
Quem qui inuenit homo abscondit. et pre gaudio
illius uadit et uendit uniuersa quę habet. et
emit agrum illum. Iterum simile est regnum cęlorum
homini negotiatori. quęrenti bonas marga
ritas. Inuenta autem una preciosa margarita.
abiit et uendidit omnia quę habuit et emit eam.
Iterum simile est regnum cęlorum sagenę missę in
mare. et ex omni genere piscium congreganti.
Quam cum impleta esset educentes. et secus litus
sedentes. elegerunt bonos in uasa. malos autem
foras miserunt. Sic erit in consummatione seculi.
Exibunt angeli. et separabunt malos de medio

iustorum. et mittent eos in caminum ignis. ibi
erit fletus. et stridor dentium. Intellexistis hec
omnia. Dicunt ei. etiam. At ille. Ideo omnis
scriba doctus in regno celorum. similis est
homini patrifamilias. Qui profert de thes
auro suo. noua et uetera. Et factum est cum con
summasset ihs parabolas istas. transiit inde.
mt·cxli· mr·l· lc·xuiiii· ioh·luiiii· Et ueniens in patriam suam. docebat eos in sinago
gis eorum. ita ut mirarentur. et dicerent.
Unde huic sapientia hec et uirtutes. Nonne
hic est fabri filius. Nonne mater eius dicitur
maria. et fratres eius. iacobus. et ioseph. et simon
et iudas. et sorores eius. nonne omnes apud nos sunt.
Unde ergo huic omnia ista. et scandalizabantur in eo.
mt·cxlii· mr·li· ·I· lc·xxi· ioh·xxxu· Ihs autem dixit eis. Non est propheta sine honore.
nisi in patria sua. et in domo sua. Et non fecit ibi
uirtutes multas. propter incredulitatem illorum.
mt·cxliii· mr·liiii· ·II· lc·xii· In illo tempore. Audiuit herodes tetracha famam
ihu. et ait pueris suis. Hic est iohannes baptista.
Ipse surrexit a mortuis. et ideo uirtutes ope
mt·cxliiii· mr·luiiii· ·III· lc·xii· rantur in eo. Herodes enim tenuit iohannem
et alligauit eum. et posuit in carcere. propter
herodiadem. uxorem fratris sui. Dicebat
enim illi iohannes. non licet tibi habere eam.
Et uolens illum occidere. timuit populum
mt·cxlu· mr·lx·· ·II· quia sicut prophetam eum habebant. Die autem
natalis herodis. saltauit filia herodiadis.
in medio. et placuit herodi. Unde cum iura

mento pollicitus est ei dare · quocūq· postulasset
abeo · At illa p̄emonita a matre sua · Da mihi
inquid hic in disco caput iohannis baptiste ·
Et contristatus est rex ꝓpter iuramtū aūt et eos
qui parit recūbebant · iussit dari · Misitq;
et decollauit iohannē · in carcere · et allatū est
caput eius in disco · et datū est puelle · et tulit
matri sue · Et accedentes discipuli eius ·
tulerunt corpus · et sepelierunt illud · et ueni
mt· xlvi· entes nuntiauerunt ihu · Quod cū audisset
mr· cii· ·II· ihs · secessit inde in nauicula in locū desertum ·
luc· lviii· seorsū · Et cū audissent turbe · secuti sunt eū
pedestres de ciuitatibus · et exiens uidit turbā
multā · et misertus est ei · & curauit languidos eorū ·
mt· cxliii· Vespere aūt facto · accesserunt ad eū discipuli ei
mr· lxiiii· ·I· dicentes · Desertus est locus · et hora iā p̄teriit ·
luc· xciii· Dimitte turbas · ut euntes in castella · emant sibi
ioh· xlviiii· escas · Ihs aūt · dixit eis · Non habent necesse ire ·
date illis uos manducare · Responderunt ei ·
Non habemus hic · nisi quinq· panes et duo pisces ·
Qui ait eis · Afferte illos mihi huc · Et cum ius
sisset turbā discūbere supra fenū · acceptis
quinq· panibus et duobus piscibus · Aspiciens
in celum · benedixit et fregit · et dedit discipulis
panes · discipuli aūt turbis · Et manducauerūt
omnes · et saturati sunt · Et tulerunt reliquias ·
duodecim cophinos fragmentorū plenos ·
Manducantiū aūt fuit numerus quinq·

mt cxlviii milia uirorum · exceptis mulieribus et paruulis ·
mt lxii · vi Et statim iussit discipulos ascendere in nauiculam ·
et praecedere eum trans fretum · donec dimit
mt cxlviii mr xvi II L cviii teret turbas · Et dimissa turba · ascendit
in montem · solus orare · Vespere autem facto ·
mt l mr xvii II L li solus erat ibi · Nauicula autem · in medio mari ·
iactabatur fluctibus · Erat enim contrarius uentus ·
Quarta autem uigilia noctis uenit ad eos · ambu
lans supra mare · Et uidentes eum supra mare
ambulantem turbati sunt · dicentes quia fan
tasma est · Et prae timore clamauerunt ·
Statimque ihs locutus est eis · dicens · Habete
fiduciam · Ego sum · nolite timere ·
mt cli Sol x Respondens autem petrus · dixit · Domine · si tu es ·
iube me uenire ad te super aquas · At ipse ait ·
ueni · Et descendens petrus de nauicula · ambu
labat super aquam · ut ueniret ad ihm · Uidens uero
uentum ualidum · timuit · Et cum cepisset mergi ·
clamauit dicens · Domine · saluum me fac · Et con
tinuo ihs · extendens manum apprehendit eum ·
et ait illi · Modice fidei · quare dubitasti ·
mt clii L xiiii vi Et cum ascendissent in nauiculam · cessauit uentus ·
Qui autem in nauicula erant · uenerunt et ad
orauerunt eum dicentes · Uere · filius dei es ·
mt cliii IIII mt cliiii L cxxiii Et cum transfretassent · uenerunt in terram
gennesar · Et cum cognouissent eum uiri loci
illius · miserunt in uniuersam regionem illam ·
Et obtulerunt ei omnes male habentes · et roga

bant eū· ut uel fimbriā uestimenti eius tangerent·
Et quicūq· tetigerunt· salui facti sunt·
mt·cliii· mr·lxxi·vi· T unc accesserunt ad eū ab hierosolimis scribae
et pharisei· dicentes· Quare discipli tui transgre
diuntur traditionē seniorū· Non enī lauant
manus suas· cū panē manducant· Ipse aūt re
spondens· ait illis· Quare et uos transgredimini
mandatū dī· ppt traditionē urām· Nam dš dixit·
Honora patrem et matrem· Et qui male dixerit
patri uel matri· morte moriatur· Uos autem
dicitis· quicūq· dixerit patri uel matri· munus
quodcūq· est ex me tibi pderit· et non honorifi
cauit patrem suū· aut matrem suam·
Et irritū fecistis mandatū dī· ppt traditionē urām·
Hypocritae· bene pphetauit de uobis esaias dicens·
Populus hic labiis me honorat· cor aūt eorū longe
est a me· Sine causa aūt colunt me· docentes
doctrinas· mandata hominū· Et conuocatis ad se
turbis· dixit eis· Audite· et intellegite· Non quod
intrat in os coinquinat hominē· sed quod pcedit
mt·clv· sol·x· ex ore· hoc coinquinat hominē· T unc accedentes
discipli eius· dixerunt ei· Scis quia pharisei audito
uerbo scandalizati sunt· At ille respondens· ait·
Omis plantatio· quę non plantauit pater mš
mt·clvi· mr·lxiii·vi· caelestis· eradicabitur· S inite illos· caeci sunt·
duces caecorū· Caecus aūt si caeco ducatū praestet·
mt·clvii· mr·lxxii· ambo in fouea cadunt· R espondens autem
petrus· dixit ei· Edissere nobis parabolā ista·

At ille dix· Adhuc et uos· sine intellectu estis. non
intellegitis· Quia omne quod in os intrat· in uentre
uadit· et in secessum emittitur· Quę aũt ꝓcedunt
de ore de corde exeunt· et ea coinquinant hominẽ·
De corde enĩ· exeunt cogitationes malę·
Homicidia· adulteria· fornicationes· furta·
falsa testimonia· blasphemię· Hęc sunt quę coin
quinant hominẽ· Non lotis aũt manibus man
ducare· non coinquinat hominem·
Et egressus inde ihs· secessit in partes tyri et sidonis·
Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa·
clamauit dicens ei· Miserere mei dñe fili dauid·
filia mea male a demonio uexatur· Qui non re
spondit ei uerbũ· Et accedentes discipuli eius
rogabant eũ· dicentes· Dimitte eã·
uos quia clamat post nos· Ipse aũt respon
mt·clviii· dens· ait· Non sũ missus· nisi ad oues quę peri
lc·cxxxvi· ·x· erunt domus isrł· At illa uenit· et adorauit
mt·clviiii· eũ dicens· Dñe· adiuua me· Qui respondens·
mr·lxxviiii· ·x· ait· Non est bonũ sumere panẽ filiorũ· et mit
tere canibus· At illa dix· Etiam dñe· Nam et
catelli edunt de micis· quę cadunt de mensa
dominorũ suorũ· Tunc respondens ihs· ait illi·
O mulier· magna est fides tua· fiat tibi sicut uis·
Et sanata est filia eius· ex illa hora·
mt·clx· mr·lxxv· ·vi· Et cũ transisset inde ihs· uenit secus mare galileę·
Et ascendens in montẽ· sedebat ibi· Et acces
serunt ad eũ turbę multę· habentes secũ

mutos· claudos· cecos· debiles· et alios multos· Et proie
cerunt eos ad pedes eius & curauit eos· ita ut turbe
mirarentur· Uidentes mutos loquentes clo dos am
bulantes· cecos uidentes & magnificabant dm̄ isrl̄
Ihs aut̄ conuocatis discipulis suis· dixit· Misereor t̄ be
quia triduo iā psceuerant mecum· & non habent quod
manducent· & dimittere eos ieiunos nolo· ne defici
ant in uia· & dicunt ei discipuli· Unde ergo nobis
in deserto panes tantos ut saturemus tur bam tan
tam· Et ait illis ihs· Quot panes habetis? At illi dixer̄
septem· Et paucos pisciculos· & precepit turbae n
ut discumberent sup terrā· Et accipiens sept̄ panes·
& pisces· & gratias agens fregit· & gras agens fregit
& dedit discipulis suis· & discipuli dederunt populo
Et comederunt omnes & saturati sunt·
Et quod sup fuit de fragmentis· tulerunt rū li
septē sportas plenas· Erant aut̄ qui manducaue
runt· quattuor milia hominum· extra paruulos &
mulieres· Et dimissa turba ascendit in nauiculā &
mt· clxi· mr· lxx· ioh xxiiii· .V. uenit i fines mageddā· Et accesserunt ad eū pha
risei & sadducei tēptantes· & rogauerunt eum ut
mt· clxii· lc· cxi· signum de celo ostenderet eis· At ille respondens
ait eis· Facto uespere dicitis serenum erit· rubicun
dum est enim caelum & mane hodie tempestas·
rutilat enim triste caelū· Faciem ergo caeli diiu
dicare nostis· signa aut̄ temporū non potestis scire·
mt· lxiiii· mr· lxxuiii· .V. Generatio mala & adultera signum querit & signū
non dabitur ei· nisi signum ione· Et relictis illis abiit·

Et cum uenissent discipuli eius trans fretum oblitisunt
mt clxvii. panes accipere. Qui dixit illis. intuemini et cauete
mr lxxviiii a fermento phariseorum et sadduceorum.
Lc clxviii At illi cogitabant inter se dicentes. quia panes non
mt lxx. accepimus. Sciens aut ihs dixit. Quid cogitatis in
V. teruos modice fidei quia panes non habetis
Nondum intellegitis. neq; recordamini quinq; panum
quinq; milia hominum et quot cophinos sumpsistis
Neq; septe panum quattuor milia hominum. Et quot
sportas sumpsistis. quare non intellegitis. quia non
de pane dixi uob. cauete a fermento phariseorum. et
saduceorum. Tunc intellexerunt quia non dixe
runt cauendum a fermento panum. sed a doctrina
mt clxvi. phariseoru et sadduceorum. Venit aut ihs in
mr lxxxii. partes cesareę philippi. et interrogabat discipu
los suos dicens. Quem dicunt homines ee filium
hominis. At illi dixerunt. Alii iohanne baptista
alii aut heliam. alii uero hieremiam. aut unum.
ex prophetis. Dicit illis ihs. Vos aut quem me ee dici
tis. respondens simon dixit. petrus dixit. Tu es
xps filius dei uiui Respondens aut ihs dixit ei.
Beatus es simon bariona quia caro et sanguis non
reuelabit tibi sed pat meus qui in celis est. Et ego
dico tibi. quia tu es petrus et sup hanc petram
aedificabo ecclesiam meam. Et portę inferi non
preualebunt aduersus eum et tibi dabo claues
regni caelorum. Et quodcumque solueris sup
terram erit solutum in celis. Tunc precepit

Et qdcumq; ligaueris sup terram: erit ligatu in celis.

discipulis suis· utnemini dicerent· quia ipse xps;
Exinde coepit ihs ostendere discipulis suis· quia
oporteret eum ire hierosolimam; Et multa pati
asenioribus & scribis & principib; sacerdotū & occidi
& tertia die resurgere; Et assumens eum pe
trus· coepit increpare illū dicens; Absit a te dñe
Non erat tibi hoc; Qui conuersus· dixit petro;
Vade post me satanas scandalum es mihi; Quia non
sapis ea que dei sunt· sed ea que hominum; Tunc
ihs dixit discipulis suis; Siquis uult post me ueni
re· abneget semet ipsum· & tollat crucē suā & se
quatur me; Qui enim uoluerit animā suā saluū
facere· perdet eā; Qui autē perdiderit animā suam
propter me inueniet eam; Quid enī prodest homini
si mundum uniuersū lucretur animae uero suae
detrimentum patiatur· aut quā dabit homo cō
mutationem pro anima sua; Filius enī hominis
uenturus est in gloria patris sui cum angelis suis·
& tunc reddet unicuique secundum opera eius;
Amen dico uobis· sunt quidā de hic stantib; qui non gus
tabunt mortē· donec uideant filium hominis ue
nientē in regno suo; Et post dies sex· adsumpsit
ihs petrum et iacobū & iohannē fratrē eius & du
cit illos in montē excelsū seorsū· et transfiguratꝰ
est ante eos; Et resplenduit facies eius sicut sol
uestimenta autē eius facta sunt alba sicut nix;
Et ecce apparuit illis moyses· & helias· cū eo loquen
tes; Respondens petrus· dixit ad ihm; Dñe bonū

est nos hic eē· si uis faciamus hic tria tabernacula;
tibi unum· moysi unum· & eliç unum; Adhuc eo lo
quente· ecce nubes lucida obumbrauit eos; Et ecce
uox de nube dicens; Hic est filius meus dilect̄· in quo
mihi bene conplacui ipsum audite; Et audientes dis
cipuli· ceciderunt in faciem suam· & timuerunt ualde;
Et accessit ihs̄· & tetigit eos· dixitq· eis; Surgite· & no
lite timere; Leuantes aut̄ oculos suos· neminē ui
derunt nisi solum ihm̄· Et descendentib; illis de mon
te· p̄cepit ihs̄ dicens; Nemini dixeritis uisio
nem uisionē· donec filius hominis a mortuis surgat·
m̄·clxxiii· m̄·lxxviiii· Et interrogauerunt eū discipuli dicentes; Quid ergo scri
be dicunt· quod heliā oportet primū uenire; At ille
respondens· ait eis; Helias quidem uenturus est· & res
tituet omnia; Dico aut̄ uob· quia helias iam uenit &
non cognouerunt eum; Sed fecerunt in eo quaecūq·
uoluerunt; Sic & filius hominis passurus est ab eis·
Tunc intellexerunt discipuli quia de iohanne bap
m̄·clxxiiii m̄·xci·ii· L̄·xciiii· tista dixisset eis; Et cū uenisset ad turbā· acces
sit ad eum homo genib; prouolutus ante eum·
dicens; Dn̄e· miserere filio meo quia lunaticus est
& male patitur; Nā sepe cadit in ignem· et crebro in a
qua & obtuli eum discipulis tuis & non potuerunt
curare eum; Respondens ihs̄· ait; O generatio in
credula & peruersa quousq· ero uobiscū· usq· quo
patiar uos; Afferte huc illū ad me; Et increpauit
eū ihs̄· & exiit ab eo demonium & curatus est puer
m̄·clxxu· Ecc· ex illa hora; Tunc accesserunt discipuli ad ihm

secreto· & dixerunt; Quare nos non potuimus eicere illū.
dixit illis ihs; Propter incredulitatē urām· Amen
quippe dico uobis; Si habueritis fidem sicut granum
sinapis· dicetis monti huic· transi hinc et transibit·
Et nihil inpossibile erit uobis· hoc aūt genus non eicit
mt· clxxu· nisi p orationē· et ieiunium· Conuersantib; aūt eis
mr· xciii· in galilea; Dixit illis ihs· Filius hominis tradendus
luc· ci· ·I·
est in manus hominum et occident eum et tertio die
resurget et contristati sunt uehementer;
mt· clxxuii· Et cū uenisset capharnaum· accesserunt qui ·ii· di
sot· x·
dragma accipiebant ad petrū & dixerunt; Magister
uester non soluit didragma ait etiam· Et cum in
trasset in domum preuenit eum ihs dicens· Quid tibi
uidetur simon· Reges terre a quib; accipient tributū
uel censū a filiis suis an ab alienis· Et ille dixit; Ab alie
nis dixit illi ihs; Ergo liberi sunt filii· Ut aūt non scan
dalizemus eos· Vade ad mare & mitte amum· & eum
piscem· Qui prius ascenderit tolle et aperto ore eius in
uenies staterē illū sumens· da eis pro me & te·
mt· clxxuiiii· In illa hora accesserunt discipuli ad ihm dicentes;
mr· xciu· II·
lc· cu· II·
Quis putas maior est in regno celorum· & aduocans
ihs paruulum· statuit eum in medio eorum· & dix
Amen dico uobis· nisi conuersi fueritis & efficiamini
sicut paruuli non intrabitis in regnū caelorum;
Quicūq; ergo humiliauerit se sicut paruulus iste·
hic est maior in regno celorum· Et qui susceperit
mt· clxxuiiii· unum paruulum talē in nomine meo me suscipit·
mr· cuiiii· II· Qui aūt scandalizauerit unum de pusillis istis

qui in me credunt· expedit ei ut suspendatur mola
asinaria in collo eius et demergatur in profundum
maris· Ve mundo ab scandalis necesse est enim ut ueni
ant scandala· Veritamen ue homini per quem scandalum
mt̄ cxxx ueniet S i autem manus tua uel pes tuus scandalizat te
sct̄ v· abscide eum et proice abs te· Bonum tibi est ad uitam
ingredi debilem uel clodum quam duas manus uel du
os pedes habentem mitti in ignem aeternum· Et si ocu
lus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te·
Bonum tibi est cum uno oculo in uitam intrare quam
duos oculos habentem mitti in gehennam ignis·
m̄ clxxxi· V idete ne contempnatis unum ex his pusillis· Dico enim
sct̄ x· uobis· quia angeli eorum in caelis semper uident faciem
patris mei qui in caelis est V enit enim filius homi
mt̄· clxxxii· nis saluare quod perierat Q uid uobis uidetur si fu
mt̄· clxxxiii·
·v· erint alicui centum oues· et errauerit una ex eis·
Non ne relinquet nonaginta nouem in montibus et ua
dit querere eam quae errauit et si contigerit ut in
ueniat eam· Amen dico uobis· quia gaudebit super eam
magis quam super nonaginta nouem quae non errauerunt
Sic non est uoluntas ante patrem uestrum qui in caelis est
m̄· clxxxiii· ut pereat unum de pusillis istis S i autem peccaue
l̄ cxuiiii· v· rit in te frater tuus· uade et corripe eum inter te
et ipsum solum si te audierit lucratus eris fratrem
mt̄· clxxxiiii· tuum· S i autem te non audierit· adhibe tecum ad
x· huc unum uel duos· ut in ore duorum testium aut
trium stet omne uerbum· Quod si non audie[rit]
eos dic aecclesiae· Si autem ecclesiam non audierit·

mt· clxxx ii· sit tibi sicut & hnicus et publicanus· A men dico uobis
mt̄ cc xii· quecūq· alligaueritis sup terrā erunt ligata et in celo
Et quecumq· solueritis sup terrā· erunt soluta & in celo·
mt· clxxx iii· I terū dico uobis· quia si duo ex uobis consenserit su
x· per terrā de omni re quacumq· petierint fiet illis
a patre meo qui in celis est· Ubi enim enim sunt
duo uel tres congregati in nomine meo ibi sū in me
mt· clxxx iiii· dio eorum T unc accedens petrus ad eum dixit
Le· xciiii· Dnē· quotiens peccabit in me frater meus & dimit
v· tā ei usq· septies· Dicit illi ihs· Non dico tibi usq·
mt· lxxx iiii· septies sed usq· septuagies septies I deo assimi
x· latū est regnū caelorū homini regi qui uoluit ratio
nē ponere cū seruis suis· E t cū coepisset rationē
ponere oblatus est ei unus qui debebat decē milia
talenta· Cū aūt non haberet unde reddere· iussit
eum dns̄ uenundari & uxorē & filios et omnia que
habebat et reddi· Procidens aūt seruus ille· orabat
eum dicens· Pacientiam habe in me· & omnia red
dā tibi· Misertus aūt conseruus ille inuenit unū
de conseruis suis qui debebat ei centum denarios·
Et tenens suffocabat eum dicens· Pacientiā habe
in me· & omnia reddā tibi· Ille aūt noluit· Sed ha
biit & misit eū in carcerē donec redderet debitū
Videntes aūt conserui eius que fiebant· contris
tati sunt ualde· Et uenerunt· & narrauerunt
domino suo omnia que facta fuerant· Tunc uo
cauit illū dominus suus· & ait illi· Serue nequā
omne debitum dimisi tibi quō rogas me ·;·

Non ergo oportuit & te misereri conseruo tuo sicut et ego
tui misertus sum. Et iratus dominus tradidit eum tortoribus
quoadusque redderet uniuersum debitum. Sic & pater
meus caelestis faciet uobis si non remiseritis unusquisque fra
mt. clxxxiiii mr. ciii. VI tri suo de cordibus uestris. Et factum est cum consumma
ret ihesus sermones istos migrauit a galilea et uenit
in fines iudeae trans iordanen et secute sunt eum tur
be multe et curauit eos ibi; Et accesserunt ad
eum pharisei temptantes eum & dicentes; Si licet
homini dimittere uxorem suam quacumque ex causa.
Qui respondens ait eis. Non legistis quia qui fecit
ab initio masculum & feminam fecit eos et dixit;
Propter hoc dimittet homo patrem & matrem et ad
herebit uxori suae et erunt duo in carne una;
Itaque iam non sunt duo sed una caro. quod ergo deus con
iunxit homo non separet; Dicunt illi; Quid ergo
moyses mandauit dari libellum repudii & dimit
tere; Et ait illis. Quoniam moyses ad duritiam cordis uestri
permisit uobis dimittere uxores uestras ab initio
autem non fuit sic. Dico autem uobis. quia quicumque
dimiserit uxorem suam nisi ab fornicationem
& aliam duxerit moechatur. & qui dimissam duxerit
moechatur; Dicunt ei discipuli eius si ita est cau
sa homini cum uxore non expedit nubere. qui
dixit; Non omnes capiunt uerbum istud sed qui
bus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris
utero sic nati sunt. & sunt eunuchi qui facti sunt ab ho
minibus & sunt eunuchi qui se ipsos eunuchizauerunt;

propter regnum celorum qui potest capere capiat;
Tunc oblati sunt ei paruuli ut manus eis inponeret·
discipuli aut̄ increpabant eis; Ihs̄ uero ait eis;
Sinite paruulos et nolite eos prohibere ad me uenire;
Taliū est enī regnū caelorū et cū inposuiss& eis man̄
abiit inde; Et ecce unus accedens· ait illi· magis
ter bone· quid boni faciam ut habeā uitā ęternā·
qui dixit ei; Quid me interrogas de bono· unus est
bonus ds̄· Si aut̄ uis ad uitā ingredi serua mandata
Dicit illi; Que· Ihs̄ aut̄· dixit; Non homicidium fa
cies· non adulterab· non facies furtū· non falsū testi
moniū dices· honora patrē tuū· et matrē· & diliges
proximum tuū sicut teipsum; Dicit illi· adules
cens omnia hec custodiui quid adhuc mihi deest;
Ait illi ihs̄· si uis pfectus eē· uade uende que habes
& da pauperib; et habebis thesaurum in celo· & ue
ni sequere me Cum audiss& aut̄ adulescens
uerbum abiit tristis· Erant enim habens mul
tas possessiones· Ihs̄ aut̄ dixit discipulis suis;
Amen dico uobis quia diues difficile intrabit in
regnū caelorū· Et iterum dico uob facilius est
camelū p foramen acus transire quā diuitē intra
re in regnum caelorū· Auditis aut̄ is discipuli mi
rabantur ualde dicentes· Quis ergo poterit eē sal
uus· Aspiciens aut̄ ihs̄ dixit eis· apud homines
hoc inpossibile est· Apud dm̄ aut̄ omnia possi
bilia sunt; Tunc respondens petrus· dixit ei· Ecce
nos relinquimus omnia· & secuti sumus te· quid

ergo erit nobis. Ihs aut dixit eis. Amen dico
uobis. quod uos qui secuti estis me in regeneratione
cu sederit filius hominis in sede maiestatis suae;
Sedebitis & uos sup sedes duodecim iudicantes duo
decim trib isrl. Et omnis qui reliquit domum
uel fratres. aut sorores. aut patre. aut matre. aut
uxorem. aut filios. aut agros. propt nomen meu
centuplum accipi& & uita aeternam possidebit;
Multi aut erunt primi nouissimi & nouissimi pri
mi. Simile est regnum caelorum homini pa
tri familias. qui exiit primo mane conducere
operarios in uinea sua. Conuentione aut facta
cu operariis ex denario diurno misit eos in uinea
suam. Et egressus circa hora tertia uidit alios
stantes in foro otiosos & illis dixit. Ite & uos in
uineam & quod iustum fuerit dabo uobis. Illi au
abierunt. Iterum au exiit circa sexta & nona
horam. et fecit similiter. Circa undecima uero
exiit. & inuenit alios stantes. & dicit illis. Quid
hic statis tota die otiosi. dicunt ei. quia nemo
nos conduxit; Dicit illis; Ite & uos in uinea mea.
Cum sero aut factum e&. dicit dns uineae procu
ratori suo; uoca operarios. & redde illis merced
Incipiens a nouissimis. usq ad primos; Cum ue
nissent ergo qui circa undecima hora uenerant
acceperunt singulos denarios; Uenientes aut
& primi. arbitrati st quod plus eent accepturi;
Accepert aut & ipsi singulos denarios; Et accipi

entes; murmurabant aduersus patrem familias di
centes; Hi nouissimi una hora fecerunt. & pares illos
nobis fecisti qui portauimus pondus diei & aestus.
at ille respondens uni eorum dixit; Amice non facio
tibi iniuriam; Nonne ex denario conuenisti mecum.
tolle quod tuum est & uade; Volo autem & huic no
uissimo dare sicut & tibi; Aut non licet mihi fa
cere quod uolo. an oculus tuus nequam est quia ego
bonus sum. sic erunt nouissimi primi. et primi nouis
simi; Multi enim sunt uocati. pauci autem electi;
mt cci. mc xii. II. luc ccxii. Et ascendens ihs hierusolimam. Adsumpsit duo de
cim discipulos secreto. & ait illis. Ecce ascendimus
hierosolimam. & filius hominis tradetur princib;
sacerdotum. & scribis. & condemnabunt eum
morte; Et tradent eum gentib; ad deludendum
& flagellandum. & crucifigendum. & tertia die
resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum
zebedei cum filiis suis. adorans & petens aliquid
ab eo; Dixitq; ei; Quid uis. ait illi. Dic ut sede
ant hi duo filii mei. unus ad dexteram tuam. & unus
ad sinistram tuam in regno tuo; Respondens ihs
dixit; Nescitis quid petatis; Potestis bibere
calicem quem ego bibiturus sum. dicunt ei. possumus;
Ait illis; Calicem quidem meum bibetis. sedere autem
ad dexteram meam & sinistram non est meum dare
uobis. sed quib; datum est a patre meo;
Et audientes discipuli indignati sunt de duob;
frib; Ihs uocauit eos ad se. & ait; Scitis quia

principes gentium dominantur eorum et qui maio
res sunt potestatē exercent in eos. Non ita erit
inter uos; Sed quicumq; uoluerit inter uos maior
fieri. sit uester minister; Et qui uoluerit inter
uos primus eē. erit uester seruus; Sicut filius ho
minis non uenit ministrari. sed ministrare; Et da
re animā suā. redemptionē pro multis; Et egredien
tib; eis. ab hiericho secuti sunt turbe multe; Et ecce
duo ceci sedentes secus uiam audierunt quia ihs
transiret & clamauerunt dicentes; Dne. miserere
nri fili dauid; Turba aut increpabat eis. ut tacerent
At illi magis clamabant dicentes; Dne miserere nri
fili dauit; Stetit ihs. & uocauit eos & ait; Quid
uultis ut faciam uobis. dicunt illi; Dne. ut aperi
antur oculi nri; Misertus aut eorū ihs tetigit ocu
los eorum. et confestim uiderunt & secuti sunt eū;
Et cū adpropinquassent. hierusolimis et uenissent
beth fage ad montē oliueti; Tunc ihs misit duos
discipulos dicens eis; Ite in castellum quod con
tra uos est & statim inuenietis asinā alligatam
& pullum cū ea; Soluite & adducite mihi; Et si
quis uobis aliquid dixerit. dicite quia dns his
opus habet & confestim dimittet eos; Hoc aut
factū est. ut impleretur quod dictum est. p pro
phetā dicentē; Dicite filie sion. ecce rex tuus ue
nit tibi mansuetus & sedens super asinam & pul
lū filium subiugalis; Euntes aut discipuli.
fecerunt sicut precepit illis ihs & adduxerunt

asinam & pullum & imposuerunt sup eos uestim̄ta
sua inuia; Alii aut̄ cędebant ramos dearborib;
& sternebant inuia; Turbę aut̄ quę praecede
bant & quę sequebantur· clamabant dicentes;
Osanna filio dauid· benedictus quiuenit innomi
ne dni· osanna inaltissimis; Et cū intrass&
hierosolimam commota est uniuersa ciuitas di
cens; Quis est hic populi aut̄ dicebant; hic est ihs̄
propheta anazareth galileae; Et intrauit ihs in
templum di· & eiciebat oms uendentes & ementes
intemplo & mensas nummulariorum & cathedras
uendentium columbas euertit; Et dicit eis; Scrip
tum est domus mea domus orationis uocabitur;
Uos aut̄ fecistis eam speluncam latronum;
Et accesserunt adeum ceci claudi· intēplo & sana
uit eos; Videntes aut̄ principes sacerdotū
& scribę mirabilia quae fecit et pueros claman
tes intēplo et dicentes; Osanna filio dauid· indig
nati sunt et dixerunt; Audis quid isti dicunt·
Ihs aut̄ dicit eis; Utiq; Numquā legistis quia
ex ore infantium & lactantium pfecisti laudē·
Et relictis illis· abiit foras extra ciuitatē in b&ha
niā ibiq; mansit; Mane aut̄ reuertans· inciui
tatē esuriit; Et uidens fici arborē unā secus
uiam· uenit adeam & nihil inuenit inea nisi
folia tantum; Ait illi; Numquam exte fruc
tus nascatur insempitnū· & arefacta est conti
nuo ficulnea; Et uidentes discipuli mirati sunt

dicentes; Quomodo continuo aruit. Respondens
aut ihs ait eis; Amen dico uob. Si habueritis fidem
& non hesitaueritis. non solu de ficulnea facietis.
sed et si monti huic dixeritis tolle & iacta te in
mare fiet; Et omnia quecumq. petieritis in ora
tione credentes accipietis Et cum uenisset in tem
plu. accesserunt ad eum docente principes sacer
dotum & seniores populi dicentes; In qua potesta
te haec facis. & quis tibi dedit hanc potestatem.
respondens ihs. dixit eis; Interrogabo uos & ego.
unu sermone. Que si dixeritis mihi. & ego uobis dica
in qua potestate haec facio; Baptismu iohannis
unde erat. e celo. an ex hominib. At illi. cogitabant
inter se dicentes. Si dixerimus e celo. dicet nob.
Quare ergo non credidistis illi. Si aut dixerimus
ex hominib; timemus turbam; Omnes enim habent
iohanne. sicut propheta; Et respondentes ihu dixert;
Nescimus. Ait illis & ipse nec ego dico uobis in qua
potestate hec facio; Quid aut uob uidetur.
homo quida habebat duos filios. & accedens ad
primu. dixit; Fili. uade hodie operare in uine
am meam; Ille aut respondens. ait. Nolo;
Postea aut poenitentia motus. abiit; Accedens
aut ad alterum. dixit similiter; At ille respon
dens. ait; Eo dne. & non iuit; Quis ex duobus
fecit uoluntate patris. dicunt primus. Dicit
illis ihs; Amen dico uobis. quia publicani & me
retrices. precedunt uos in regno di; Venit aut

aduos iohannes in uia iustitię · & non credidistis ei ·
Publicani autē [illegible] · crediderunt ei ·
Vos autem uidentes · nec penitentiā habuistis postea
XXII ut crederitis ei · Alium parabolam audite ·
Homo erat pater familias · qui plantauit uineam &
sepem circū dedit & fodit in ea torcular · & aedifi
cauit turrim · & locauit eam agricolis & peregre
profectus est ; Cum autē tēpus fructuum appro
pinquasset · misit seruos ad agricolas ut acciperent
fructus eius ; Et agricole · adprehensis seruis eius ·
alium ceciderunt · alium occiderunt · alium uero
lapidauerunt ; Iterum misit alios seruos plures
priorib; & fecerunt illis similiter · Nouissime autē
misit ad eos filium suum dicens · Uerebuntur filiū
meum · Agricole autē · uidentes filium dixerunt
intra se · Hic est heres · uenite occidamus eū & habe
bimus hereditatē eius · Et apprehensum eū eie
cerunt extra uineam & occiderunt · Cū ergo
uenerit dns̄ uineę · quid faciat agricolis illis ·
aiunt illi · Malos male pdet · & uineā locabit
aliis agricolis qui reddant ei fructum tēporib; suis ·
Dicit illis ihs̄ · Nūquā legistis in scripturis · lapidē
quē reprobauerunt aedificantes · hic fact' est in
caput anguli · a dnō factum est istud & est mira
bile in oculis nostris · Ideo dico uob quia aufe
retur a uob regnū dī · Et dabitur genti faci
enti fruct' ei · Et qui ceciderit sup lapidem
istū · confringetur · Sup quē uero ceciderit c̄teret eū

mt ccxx· Et cu audissent principes sacerdotum & pharisei pa
mr cxxuiii· rabolis ei· cognouerunt quod de ipsis diceret; Et que
lc cclu· I· rentes eum tenere timuerunt turbas; Quo sicut p
loh lxxxuiii·
mt ccxxi· phetam eu habebant· Et respondens ihs dixit iteru
lc clxxxi· in parabolis eis dicens; Simile factum est regnu caelo
rum homini regi· qui fecit nuptias filio suo; Et misit
seruos suos uocare inuitatos ad nuptias· & nolebant
uenire; Iteru misit alios seruos· dicens· Dicite inuita
tis· ecce prandium meum paraui; Tauri mei & altilia
occisa· & omnia parata· uenite ad nuptias; Illi aute
neglexerunt; Et abierunt· alius in uilla sua· alius
uero ad negotiationem suam; Reliqui uero tenuert
seruos ei· & contumelia affectos occiderunt;
Rex aut cu audisset· iratus est; Et missis exercitib; suis
pdidit homicidas illos· & ciuitate illoru succendit;
Tunc ait seruis suis; Nuptiae quide paratae st· sed qui
inuitati erant non fuerunt digni; Ite ergo ad exit
iaru· & quoscumq inueneritis· uocate ad nuptias;
Et egressi serui eius in uias· congregauerunt oms
quos inuenerunt malos & bonos· & impletae sunt
nuptiae discumbentium; Intrauit aut rex ut
uideret discubentes; Et uidit ibi homine non uesti
tu ueste nuptiali· & ait illi; Amice quomodo huc
intrasti non habens uestem nuptiale· At ille omutuit;
Tunc dixit rex ministris; Ligatis pedib; ei & mani
b; mittite eu in tenebras exteriores; Ibi erit flet
& stridor dentium; Multi aut st uocati pauci uero electi;
XXIII· Tunc abeuntes pharisei consiliu inierunt ut caperent

eum in sermone. & mittunt ei discipulos suos cu
herodianis dicentes; Magister. scimus quia ve
rax es & uiā dī in ueritate doces. & non est tibi
cura de aliquo; Non enim respicis p̄sonā hominū; Dic er
go nobis. quid tibi uidetur; Lic& censum dari
cesari an non; Cognita aut̄ ihs̄ nequitia eorum
ait; Quid me temptatis hypocrite; Ostendite
mihi nomisma census; At illi. obtulerunt de
narium; Et ait illis ihs̄; Cuius est imago haec &
sup scriptio. dicunt ei caesaris; Tunc ait illis
Reddite ergo que sunt cesaris cesari & que sunt dī dō.
Et audientes miratis st̄. & relicto eo abierunt. In illo
die. accesserunt ad eum sadducei qui dicunt non
eē resurrectionē. et interrogauerunt eū dicentes
Magister moyses dixit. Si quis mortuus fuerit non ha
bens filium. ut ducat frater eius uxorē illius & sus
cit& semen fratri suo; Erant aut̄ apud nos septē
fratres et primus uxore ducta defunctus est. & non
habens semen reliquid uxorē suā fratri suo. Simili
ter secundus & tertius usq; ad septimū. Nouissime
aut̄ omnium & mulier defuncta est. In resurrectio
ne ergo cui erit de septē uxor. Om̄s enī habuerī eā.
Respondens aut̄ ihs̄. ait illis. Erratis nescientes scrip
turas. neq; uirtutē dī. In resurrectione enim neq;
nubent neq; nubentur. Sed st̄ sicut angeli dī in celo.
De resurrectione aut̄ mortuorū non legistis. quod dic
tū est a dō dicente uobis. Ego sū dš abrahā. et dš isaac.
& dš iacob. non est dš mortuorū sed uiuentium.;

m̄ cc xx iiii Et audientes turbe· mirabantur in doctrina eius·
m̄ c xxx i Pharisei aut̄ audientes quod silentiū imposuisset sa
duceis· Conuenerunt inunū· & interrogauit eum
unus ex eis legis doctor temptans eum· Magister·
quod est mandatū magnū in lege· Ait illi ihs· Diliges
dnm dm̄ tuū ex toto corde tuo & in tota anima tua
& in tota mente tua· Hoc est maximū & primum
mandatum· Secundū aut̄ simile est huic· Diliges
ꝓximum tuū sicut te ipsum· In his duob; mandatis
m̄ cc xx u· mr c xxx iii· L̄c cc xl u· uniuersa lex pendet & prophete· Congregatis
aut̄ phariseis interrogauit eos ihs dicens· Quid uobis
uidetur de xpo cuius filius est· dicunt ei· dauid·
Ait illis· Quomodo ergo dauid in spū uocat eū dnm
dicens· dixit dns dno meo sede a dextris meis· donec
ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorum·
m̄ cc xx ui· mr c xxx iiii· L̄c cc xl iiii· Si ergo dauid uocat eum dnm· quomodo filius
eius est· et nemo poterat respondere ei uerbum·
neque ausus fuit quisquā ex illa die· eū amplius
m̄ cc xx uii· ꝧ x· interrogare· Tunc ihs locut͂ est ad turbas & dis
cipulos suos dicens· Sup cathedrā moysi sederunt
scribe & pharisei· Omnia ergo quecumq; dixerint
uobis seruate et facite· secundū opera uero eorū
nolite facere· Dicunt enim· & non faciunt·
m̄ cc xx uiii· m̄ cc xx ix· Alligant aut̄ onera grauia & importabilia· & impo
nunt in humeros hominū; Digito aut̄ suo nolunt
m̄ cc xx x· ii· mr c xxx u· L̄c cc xl ui· ea mouere· Omnia uero opera sua faciunt· ut
uideantur ab hominib;· Dilatant enim phylac
teria sua· & magnificant fimbrias· Amant aut̄

primos recubitus incenis· et primas cathedras insina
gogis· & salutationes inforo & uocari abhominib; rabbi;
m· ccxxx· Sot· x· Vos aut nolite uocari rabbi; unus est enim magister
uester; Omnes aut uos fratres estis; Et patre nolite uo
care uobis super terra; Unus est enim pat ur qui incaelis
est; Nec uocemini magistri· quia magister uester
mt ccxxxi· Lc clxxiiii· u· unus est xps; Qui maior est urm erit minist ur;
Qui aut se exaltauerit humiliabitur; Et qui se humi
mt ccxxxii· Lc cxli· u· liauerit exaltabitur; Vae aut uob scribe & pha
risei hypocrite· qui clauditis regnu caeloru ante homi
h· Ve uob scribe & pharisei hipochrite qui comeditis domos uiduaru orationes longas orantes· Propt hoc amplius accipietis iudicium·
nes; Vos aut non intrabitis· nec introeuntes sinitis in
troire; Ve uob scribe & pharisei hypocrite· quia cir
cuitis mare & aridā ut faciatis unum proselytum;
Et cu fuerit fact facitis eu filiu gehenne duplo quā uos;
m ccxxxiii· Sot x· Ve uob duces ceci qui dicitis quicumq; iurauerit p templu
nihil est; Qui aut iurauerit in auro templi debitor est· Stulti &c. templi
& ceci; Quid eni maius est aurum an templum quod scificat
auru· & quicumq; iurauerit in altare nihil est· Quicumq;
aut iurauerit in dono quod est sup illud deb& ceci·
Quid enim maius est donu an altare quod scificat
donum· Qui ergo iurat in altare iurat in eo & in omnib;
que sup illud sunt· Et qui iurauerit in templo iurat
in illo et in eo qui abitat in ipso; Et iurat in caelo iu
mt ccxxxiiii· rat in throno di & in eo qui sedet sup eu· Ve uob scri
Lc xxxuii· u· be & pharisei hypocrite quia decimatis menta
& anetu· & ciminu· & relinquistis que grauiora st
legis iudiciu & misericordiam & fidem· Haec opor
mat ccxxxu· Sot x· tuit facere· & illa non omittere; Duces caeci

excolentes culicem camelum autē glutientes·
mt ccxxxii / Lc cxxv. V — Vae uobis scribę & pharisei hypocritę qui munda
tis quod deforis est calicis & parapsidis· Intus autem
pleni sunt rapina & inmunditia· pharisęae· caece mun
da prius quod intus est calicis & parapsidis ut fiat & id
mt ccxxxiii· / Lc cxxxiii· V· — quod deforis est mundum· Vae uobis scribę & pha
risei & hypocritę quia similes estis sepulchris deal
batis· Quae aforis parent hominib; speciosa· Intus uero
plena sunt ossib; mortuorū· & omni spurcitia sic & uos afo
ris quidem paretis hominib; iusti· Intus autē pleni
mat ccxxxiiii· / Lc cxl· V· — estis hypocrisi & iniquitate· Vae uobis scribae
& pharisei hypocritę· quia edificatis sepulchra pro
phetarum· & ornatis monumenta iustorū & dicitis·
Si fuissemus· in dieb; patrū nostrorū· Non essemus socii
eorū in sanguine prophetarū· Itaq; testimonio estis
uobis met ipsis quia filii eorū estis qui prophetas oc
m ccxxxviiii· / Sct x· — ciderunt· Et uos implete mensura patrū uestrorū
Serpentes genimina uiperarū quomodo fugietis·
mt ccxl· / Lc cxli· Lt· — a iudicio gehennae· Ideo ecce ego mitto ad uos
prophetas & sapientes & scribas & ex illis occidetis
& crucifigetis & ex eis flagellabitis in sinagogis uris;
Et psequemini de ciuitate in ciuitatē· ut ueniat
sup uos omnis sanguis iustꝰ qui effusus est sup terrā
A sanguine abel iusti usq; ad sanguinē zachariae
filii barachię quē occidistis int templū & altare;
Amen dico uobis· uenient haec omnia sup gene
mt ccxli Lt· / Lc cxxii· — ratione istā· Hierusalē· hierusalem· quae
occidis prophetas· & lapidas eos qui ad te missi sunt;

Quotiens uolui congregare filios tuos· quēadmodum
gallina congregat pullos suos sub alas & noluisti·
Ecce· relinquetur uob̄ domus urā deserta Dico enī
uob̄· Non me uidebitis amodo· donec dicatis· Bene
dictus qui uenit in nomine dnī· E t egressus ihs̄
mt̄· ccxlii· de tēplo ibat· Et accesserunt discipuli eius· ut os
mr̄· cxxxviii· II· Lc̄· ccxlviii tenderent ei aedificationes tēpli· Ipse autē respon
dens· dixit illis· Uidetis haec omnia? amen dico uob̄
non relinquetur hic lapis sup lapidē qui non destru
mt̄· ccxliii· atur· S edente autē eo sup montē oliueti acces
mr̄· cxxxviiii· II· serunt ad eū discipuli secreto· dicentes· Dic nob̄
Lc̄· ccxlviiii· quando haec erunt· & quod signum aduentꝰ tui
& consūmationis seculi· Et respondens ihs̄· dix
eis· uidete· ne quis uos seducat· Multi enim ue
nient in nomine meo· dicentes· ego sū xps̄ & mul
tos seducent· Audituri enim estis prelia & opi
niones procliorū· uidete· ne turbemini· Oportet
enim haec fieri· sed nondū est finis· Consurget enim
gens in gentē· & regnū in regnum· & erunt pestilen
tiae & fames· & terrae motus p loca· Haec autē omā
mt̄ cccxliiii· mr̄ cxxxviiii· Lc̄· ccl· Ioh̄ cxlvi· initia sunt dolorum· T unc tradent uos in tribu
latione· & occident uos· & eritis odio omnib; gen
mt̄ ccclv· Sct· X tib; propt nomen meum E t tunc scandali
zabuntur multi· & inuicē tradent· & odio ha
bebūt inuicē· Et multi pseudo prophae surgent
& seducent multos· Et quō nō habundauit ini
quitas· refrigescet caritas multorum· Qui autē
pseuerauerit usq; in finem hic saluus erit·

mt· ccxlui· mr· cxl· VI· Et predicabitur hoc euangl̄m regni inuniuerso orbe intes
timonium omnib; gentib; & tunc ueniet consummatio·
mt· ccxluii· mr· cxli· VI· Cū ergo uideritis abominationē desolationis· quae dic
taest a danielo pph̄a stantē inloco scō· qui legit intel
mt· ccxluiii· legat· Tunc qui iniudea sunt· fugiant admontes
mr· cxlii· Lc· ccliii· II· & qui intecto· nondescendat tollere aliqd̄ dedomo
sua· etqui inagro· nonreuertatur tollere tunicā suā·
mt· ccxluiiii· mr· cxliii· Lc· ccliiii· Ue aut̄ pregnantib; & nutrientib; inillis dieb· Orate — mt· ccl· mr· cxliu· V·
aut̄· utnon fiat fuga urā· hieme uel sabbato· Erit enī — II mt· ccli· mr· cxlu· Lc· cclu·
tunc tribulatio magna· qualis nonfuit abinitio mun
mt· ccl[ii]· mr· cxluiii· VI· di usq; modo neq; fiet· Et nisi breuiati fuissent dies illi·
nonfieret salua omis caro· Sed propter electos bre
uiabuntur dies illi· Tunc si quis uob dixerint·
mt· cclui· mr· cxluiii· Lc· cclııı· II· ecce hic xp̄s· aut illic· Nolite credere· Surgent enī
mt· cliii· mr· cxluiiii· VI· pseudo xpi· & pseudo prophetae· & dabt̄ signa magna
& prodigia· ita ut inerrorē inducantur si fieri potest·
mt· cclu· Lc· cclu· V· etiam electi· Ecce predixi uobis· Si ergo dixerint
uobis· ecce indeserto est· nolite exire· ecce inpene
mt· cclui· Lc· cclui· V· trabilib; nolite credere· Sicut enim fulgur exit
aboriente & paret· usq; inoccidentē· ita erit & ad
mt· ccluii· Lc· cclxiii· V· uentus filii hominis· Ubicumq; fuerit corpus illuc
mt· ccluiii· congregabuntur aquile· Stati aut̄ post tribulatio
Lc· cclxiiii· V· nē dierū illorū· sol obscurabit̄ & luna ndabit lumē
suū· & stelle cadent decaelo· & uirtutes celorum·
cōmouebuntur· Et tunc parebit signū filii homi
mt· ccluiiii· nis incelo· Et tunc plangent omēs trib; terrae·
mr· cli· Lc· cclxiii· II· & uidebt̄ filiū hominis uenientē innubib; caeli
cū uirtute multa & maiestate· Et mittet anglos

suos cum tuba & uoce magna & congregabunt electos ei a quat
tuor uentis. A summis caelorum usque ad terminos eorum.
Arbore fici aut discite parabolam. Cum iam ei tener fue
rit & folia nata. Scitis quia prope est aestas. Ita & uos
cum uideritis haec omnia. Scitote quia prope est in ianuis.
Amen dico uobis. quia non praeteribit generatio haec donec ..
omnia fiant. Caelum & terra transibunt. uerba uero mea
mt. cclx mr. cl. VI. non praeteribunt. De die aut illa & hora nemo scit. neq
mat. clxi. Luc. ccxii. V caelorum nisi solus pater. Sicut aut in dieb; noe ita erit
aduentus filii hominis; Sicut enim erant in dieb; ante diluuium
comedentes & bibentes nubentes & nuptum tradentes
usque ad eum diem quo introiuit in arcam noe. Et non
cognouerunt donec uenit diluuium & tulit omnes. Ita
mt. cclxii. Lc. ccxii .V. erit & aduentus filii hominis. Tunc duo erunt in agro
unus assumetur & unus relinquetur. Due molentes in
mola una assumetur & una relinquetur. Duo in lecto
mt. cclxiii. unus assumetur. & unus relinquetur. Vigilate ergo
mr. cliii. VI. quia nescitis diem qua hora uester dominus uenturus sit.
mt. cclxiiii. mr. clu. Lc. cluj. II. Illud aut scitote. quoniam si sciret pater familias qua hora
fur uenturus esset. uigilaret utique; & non sineret perfodi do
mum suam. Ideo & uos estote parati. quia nescitis qua
mt. cclxu. Lc. cluii. V. hora filius hominis uenturus est. Quis putas est fi
delis seruus & prudens. quem constituit dominus suus
supra familiam suam. ut det illis cibum in tempore.
mat. cclxui Lc. clu. V. Beatus ille seruus quem cum uenerit dominus eius. inuenerit sic
facientem. Amen dico uobis. quoniam super omnia bona sua con
mat. cclxuii. Lc. cluiii .V. stituet eum. Si aut dixerit malus seruus ille in cor
de suo. moram facit dominus meus uenire. & coeperit

pcutere conseruos suos· Manducet aut̄ & bibat cū ebriosis
ueni& dn̄s serui illius in die qua non sperat· & hora qua ig
norat· & diuidet eū partē que ei ponet cū ypocritis·
mt̄· cclxxiiii· Scl̄· X· Illic erit fletus & stridor dentium· Tunc simi
le erit· regnū celorū dece uirginib; que accipientes
lāpades suas exierᵗ obuiā sponso & sponse; Quinq· autē
ex eis erant fatue· & quinq· prudentes· Sed quinq· fatue
acceptis lāpadib; non sūpserunt oleū secū· Prudentes
uero acceperunt oleū in uasis suis cū lāpadib; · Morā
autē faciente sponso· dormitauerᵗ omēs & dormierunt;
Media autē nocte clamor fact̄ est· ecce sponsus uenit exite
obuiā ei; Tunc surrexerᵗ omēs uirgines ille· & ornauerᵗ
lāpades suas; Fatue autē sapientib; dixerᵗ; Date nob
de oleo u̅ro· quia lāpades nr̄e extinguuntur; Responderᵗ
prudentes dicentes; Ne forte non sufficiat nob & uob
ite potius ad uendentes· & emite uob· Dū aū irent emere
uenit sponsus· & que parate erant intrauerunt cū eo ad
nuptias & clausa est ianua· Nouissime uero ueniunt &
reliq· uirgines· Dn̄e dn̄e aperi nob· At ille respondens
ait· Amen dico uob nescio uos· Vigilate itaq; quia nes
mt̄· cclxxiiii· ·II· citis diem neq; horā· Sicut enī homo peregre profici
mr· clxiiii· lc· ccxxiiii· scens· uocauit seruos suos & tradidit illis bona sua·
mt̄· cclxx· Scl̄· X· Et uni dedit quinq· talenta· alii autē duo alii uero unū
Vnicuiq· secundū ppriā uirtutē· & profect̄ est statim·
Abiit autē qui quinq; talenta acceperat· & operat̄ est
in eis· & lucrat̄ est alia quinq; Similiᵗ qui duo accepe
rat lucrat̄ est alia duo· Qui autē unū acceperat· abiens
fodit in terra & abscondit pecuniam domini sui·

Sc(undu)m.

Post multum uero temporis. uenit dominus seruorum illorum. et po
suit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta
acceperat obtulit alia quinque talenta dicens. Domine quin
que talenta mihi tradidisti. ecce alia quinque super lucratus sum.
Ait illi dominus eius. Euge bone serue et fidelis. quia super pauca
fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium
domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat
et ait. Domine duo talenta tradidisti mihi ecce alia duo
lucratus sum. Ait illi dominus eius; Euge serue bone et fide
lis. quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam
intra in gaudium domini tui. Accedens autem et qui unum
talentum acceperat. ait. Domine scio quia homo durus
es. metis ubi non seminasti et congregas ubi non spar
sisti. Et timens abii et abscondi talentum tuum in terra.
Ecce habes. quod tuum est; Respondens autem dominus ei
dixit ei. Serue male et piger. sciebas quia meto ubi non
semino. et congrego ubi non sparsi; Oportuit ergo te
committere pecuniam meam nummulariis. et ueniens ego
recepissem utique quod meum est cum usura. Tollite itaque
ab eo talentum. et date ei qui habet decem talenta.
mt. cclxxj. / mr. xlu. / lc. cctxx. 11. Omni enim habenti dabitur. et habundabit ei autem qui
non habet et quod uidetur habere auferetur ab eo; l.
mt. cclxxij. / Sol x. Cum autem uenerit filius hominis in maiestate sua et omnes
angeli cum eo. Tunc sedebit super sedem maiestatis suae
et congregabuntur. ante eum omnes gentes. Et separa
bit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab he
dis. et statuet oues quidem a dextris suis. hedos autem
a sinistris. Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt;.
mt. cclxxiij. / lc. ccxxxj. ut Et inutilem seruum eicite in tenebras exteriores illic erit fletus
et stridor dentium

Uenite benedicti patris mei possid&e paratū uob reg
nū a constitutione mundi; Esuriui enim & dedistis mi
manducare; Sitiui· & dedistis mi bibere; Hospes erā &
collegistis me· Nudus· & operuistis me; Infirm· & uisitas
tis me; In carcere erā & uenistis ad me; Tunc responderunt
ei iusti dicentes; Dne· quando te uidim esurientē & pa
uim· sitientē· & dedim tibi potū· Quando aut te uidim
hospitē & collegim te· Aut nudū & cooperuim te· aut
quando te uidim infirmū· aut in carcere· & uenim ad te·
Et respondens rex dic& illis; Amen dico uob quā diu fecis
tis· uni de his frib; meis minimis mihi fecistis; Tunc dic&
his qui a sinistris erunt; Discedite a me maledicti in ignem
aeternum· qui parat est diabolo & angelis ei; Esuriui enī· & n
dedistis mi manducare; Sitiui· & n dedistis mi potū; Hos
pes erā· & non collegistis me; Nudus· & non operuistis me·
Infirm & in carcere· & non uisitastis me·; Tunc respondebt
& ipsi dicentes; Dne· quando te uidim· esurientē· aut si
tientē· aut hospitē· aut nudū· aut infirmū· uel in carcerē·
& non ministrauim tibi· tunc respondebit illis dicens;
Amen dico uob quā diu non fecistis uni de minorib; his nec
mihi fecistis; Et ibunt hii in subplicium aeternum· Iusti
aut in uitā aeternā; Et factū est cū consūmass& ihs ser
mones hos oms dixit discipulis suis;
Scitis quia post biduū pascha fi& & filius hominis tradet
ut crucifiguratur· Tunc congregati st principes
sacerdotum et seniores populi in atriū principis sacer
dotū qui dicebatur caiphas; Et consilium fecerunt
ut ihm dolo tenerent & occiderant; Dicebant autem;

Non in die festo ne forte tumultus fieret in populo
mt· cclxxvi· mr· cliiii· Lc· lxxxiiii· I· Ioh· xcviii· Cum autem esset ihs in bethania in domo simonis leprosi
accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti
pretiosi et effudit sup caput ipsius recumbentis·
Videntes aut discipuli indignati sunt dicentes·
Ut quid pditio haec· potuit enim istud uenundari
multo et dari pauperib; Sciens aut ihs ait illis· Quid
molesti estis mulieri· Opus enim bonum operata est
in me· Nam semper pauperes habebitis uobiscum· me
mt· cclxxvii· IIII· mr· cluiiii· Lc· xcuiii· aut non semp habebitis Mittens enim haec unguen
tum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit·
Amen dico uob ubicumq; predicatum fuerit hoc euangelium
in toto mundo dicetur et quod haec fecit in memoriam
mt· cclxxviii· II· mr· clx· Lc· cclxiii· eius· Tunc abiit unus de duodecim iudas scarioth
ad principes sacerdotum et ait illis· Quid uultis mi
dare et ego eum uob tradam· At illi constituerunt ei
triginta argenteos· et exinde querebat oportunita
tem ut eum traderet· Prima aut azimorum accesserunt
discipuli ad ihm dicentes· Ubi uis paremus tibi come
dere pascha· At ihs dix· Ite in ciuitatem ad quendam
et dicite ei· Magister dicit· tempus meum prope est· apud
te facio pascha cum discipulis meis· Et fecerunt
discipuli sicut constituit illis ihs et parauerunt pascha
mt· cclxxviiii· IIII· mr· clxi· Lc· cxxi· Vespere aut facto discumbebat cum duodecim disci
mt· cclxxx· I· mr· clxii· Lc· cclxuiiii· Ioh· cxxii· pulis suis· et edentib; illis dix· Amen dico uob quia
unus urm me traditurus est· Et contristati ualde
coeperunt singuli dicere· Num ego sum dne·
mt· cclxxxi· II· mr· clxii· Lc· cclxuiii· At ipse respondens ait· Qui intingit mecum manum

inparapside hic me tradet · Filius quidem homi
VI · m͞t cclxxxii · m͞r clxiiii · nis uadit · sicut scriptū est de illo Vę autē homini
illi p quē filius hominis tradetur; Bonum erat ei · c x · m͞t cclxxxiii · Sol ·
si natꝰ non fuiss& homo ille · Numquid ego sū rabbi · h. Respondens
m͞t cclxxx IIII · m͞r clxii · Ait illi; Tu dixisti; Cęnantib; autē eis · accepit ihs panē autem iudas
L · cclxvi · I · Ioh liii · bene dix ac fregit dedit q; discipulis suis; & ait · qui tradidit
t · Accipite & comedite hoc est corpus meum · Et accipi eum · dixit;
m͞t cclxxxvi · m͞r clxvii · II · L cclxvi · ens calicē gratias egit · & dedit illis ; dicens
t · Bibite · ex hoc omnes; hic est enim sanguis m͞s noui tes
tamenti · qui pro multis effund&ur in remissionē pec
catorū; Dico autē uob · non bibā amodo de hoc genimine
uitis usq; in diem illū · Cū illud bibā uobiscū nouū in reg
m͞t cclxxxvii · m͞r clxvi · VI · no patris mei; Et himno dicto · exierunt in montē
m͞t lxxxviii · m͞r clxviiii · IIII · Ioh clii · oliu&i; Tunc dicit illis ihs; Om̄s uos scandalū patie
mini in me ista nocte; Scriptū est enī; Percutiā
m͞t cclxxxviiii · m͞r clxviiii · VI · pastorē & disp gentur oues gregis; Post quā autē re
surrexero · p cedā uos in galileā ibi eū uidebitis;
m͞t cclxxxx · m͞r clxx · I · L cclxxv · Ioh xxxi · Respondens autē p&rus · ait illi; Etsi om̄s scandalizati fu
erint in te · ego nūquā scandalizabor; Ait illi ihs;
t · Amen dico tibi · quia in hac nocte anteq̄ā gallus cantet
m͞t ccxc · VI · m͞r clxxi · ter me negabis; Ait illi p&rus; Et iā si oportuerit me
mori tecum non te negabo; Similit & om̄s discipuli dixerūt;
Tunc uenit ihs cum illis in uillā quę dicit gethsemani &
m͞t ccxcii · m͞r [illegible] · II · L cclxxii · dix discipulis suis; Sedete hic · donec uadā illuc &
orē; Et assūpto p&ro · & duob; filii zebedei coepit con
IIII · m͞t ccxciii · m͞r clxxiiii · Ioh cxiii · tristari & mestꝰ eē; Tunc ait illis ihs; Tristis est
anima meā usq; ad mortē; Sustinete hic · & uigilate
m͞t ccxciiii · m͞r clxxv · L cclxxvi · I · Ioh cxli · mecū Et pro gressus pusillū p cidit in faciem

suã· orans & dicens· Pat mi· si posibile est· transiat a me
mt ccxv· mr clxxvii· lc cclxxxii· I· ioh xii· calix iste· Verũtam̃ n̄ sicut ego uolo sed sicut tu·
mt ccxvi· mr clxxviii· II· lc cclxxxiii· Et uenit ad discipulos· & inuenit eos dormientes; Et di
cit petro· Sic non potuistis una hora uigilare mecũ·
mt ccxvii· mr clxxviii· IIII· ioh lxx· Vigilate & orate· ut n̄ intretis in temptatione; Sps q̃dẽ
mt ccxviii· mr clxxviiii· VI· promptꝰ est caro autẽ infirma· Iterũ secundo abiit·
& orauit dicens; Pat mi· si non potest hic calix transire
nisi bibã illũ· fiat uoluntas tua; Et uenit iterũ & inue
nit eos dormientes; Erant enim oculi eorũ grauati;
Et relictis illis· iterũ abiit & orauit tertio eundẽ sermo
mt ccxviiii· mr clxxx· IIII· ioh cııı· nẽ dicens; Tunc uenit discipulos suos & dicit illis·
Dormite iã & requiescite· Ecce adppinquabit hora & filius
hominis tradetur in manꝰ peccatorũ; Surgite eamus·
mt ccc· mr clxxxi· lc cclxxxiiii· I· ioh clııı· Ecce adpropinquauit· qui me tradet· Adhuc ipso lo
quente· ecce iudas unꝰ de duo deci uenit· et cũ eo turba
multa cũ gladiis & fustib; missi a principib; sacerdotũ
mt ccci· mr clxxxii· II· lc cclxxxiii· & seniorib; populi· Qui autẽ tradidit eũ dedit illis
signũ dicens; Quẽcũq; osculat fuero· ipse est tenete
eum; Et confestim· accedens ad ihm dixit; Haue rab
bi· & osculat est eũ; Dixitq; illi ihs; Amice· ad quid ue
nisti· tunc accesserũt & manꝰ iniecerũt in ihm· tenuerũt
mt cccii· mr clxxxiii· lc cclxxxviii· I· ioh clx· eũ· Et ecce unꝰ ex his q̃ erant cũ ihũ extendens manũ
mt ccciii· Sot x· exemit gladiũ suũ & pcussit seruũ principis sacerdotũ
& amputauit auriculã ei; Tunc ait illi ihs; Conuer
te gladiũ tuũ in locũ suũ; Omnes eni q̃ acceperint gla
dium· gladio peribũt; An putas q̃a non possũ rogare
patrẽ meũ· & exhibebit m̄ modo plus quã duodeci
milia legiones angelorũ· Quomodo ergo implebuntur

cccIIII· clxxxIIII· I· cclxxxuIIII· clxx· scripture· quia sic oportet fieri; In illa hora dixit
ihs turb· Tamquā ad latronē existis cū gladijs & fustib;
conphendere me· Cotidie aput uos sedebam docens
cccu· clxxxII· IIII· in templo· & non tenuistis me Hoc aut̄ factū est ut im
pleterentur scriptura pphetarū; Tunc discipuli omnes
relicto eo fugerunt· At illi tenentes ihm· duxerunt
cccuI· clxxxuII· ccxc· I· clxII· ad caiphan principē sacerdotū ubi q̄d scribe & seniores con
uenerant· Petrus aut̄ sequebatur eū a longe· usq; in
atriū principes sacerdotū· et ingressus intro sedebat
cū ministris ut uideret finē· Principes aut̄ sacerdo
tū & omne conciliū querebant falsum testimonium
contra ihm· ut eū morti traderent & non inuenerunt·
Cū multi falsi testes accessissent· Nouissime aut̄ ue
nert̄ duo falsi testes· & dixerunt· hic dix; Possū de
struere tēplū di & post triduū aedificare illud; Et sur
gens princeps sacerdotū ait illi; Nihil respondes ad ea
que isti aduersū te testificant; Ihs aut̄ tacebat· Et
princeps sacerdotū· ait illi· Adiuro te p dm̄ uiuum
ut dicas nob si tu es xps filius di; Dicit illi ihs; Tu dixisti;
Verū tam̄ dico uob· Amodo uidebitis filiū hominis sedentē
a dextris uirtutis & uenientē in nubib; celi· Tunc
princeps sacerdotū· scidit uestimenta sua dicens·
Blasphemauit; Quid adhuc egem testib· Ecce nunc
audistis blasphemiam· q̄d uob uidet̄· at illi respon
dentes dixert̄; Reus est mortis; Tunc expuerunt
in faciem ei· & colaphis eū ceciderunt· Alii aut̄ palmas in fa
ciē ei dedert̄ dicentes; Prophetiza nob xpē· quis est
qui te pcussit· Petrus uero sedebat foris in atrio;

Et accessit ad eū una ancilla dicens; Et tu cū ihū galilea
eras. At ille negauit corā omnib; dicens; Nescio quid
dicis. Exeunte autē illo ianuā uidit eū alia ancilla
& ait his qui erant ibi. & hic erat cū ihū nazareno; Et ite
rū negauit cū iuramento. quia non noui hominē; Et post
pusillū. accesserunt qui stabant & dixerūt petro. Vere.
tu ex illis es; Nā & loquela tua manifestū te facit; Tunc coe
pit detestari & iurare. quia non noui hominē; & conti
nuo gallus cantauit. Et recordat est petrus. uerbi
ihū quod dixerat; Prius quā gallus cantet. ter me negab
Et egressus foras. plorauit amare. Mane autē facto
consiliū inierunt omš principes sacerdotū & seniores
populi aduersus ihm ut eū morti traderent & uinctū
adduxerunt eum; Et tradiderūt. pontio pilato psidi;
Tunc uidens iudas qui eū tradidit quod dāpnat eet penitē
tia duct re tulit triginta argenteos principib; sacer
dotū & seniorib; dicens; Peccaui tradens sanguinē iustū
At illi dixerunt. quid ad nos tu uideris; Et proiectis argen
teis in teplo recessit. & abiens laqueo se suspendit. Princi
pes sacerdotū. acceptis argenteis dixerunt; Non licet
mittere eos in corbonan quia ptiū sanguinis est. Consilio
autē inito. emerunt ex illis agrū figuli in sepulturam.
peregrinorū; propter hoc uocat est ager ille. acheldemach
mach. hoc est ager sanguinis usq; in hodiernū diem; dicm;
Tunc implētū est quod dictū est. p hieremiā prophetam
dicentē; & acceperunt triginta argenteos. ptium
adpretiati quē adptiauerunt a filiis isrl. & dederū
eos in agrū figuli sicut constituit mihi dns;

Ihs aūt stetit ante presidē. & interrogauit eū preses
dicens; Tu es rex iudeorū. c Dicit ei ihs; t Tu dicis;
c Et cū accusaretur a principib; sacerdotū & seniorib;
nihil respondit. Tunc dicit illi pilat. l Non audis quan
ta aduersū te dicunt testimonia. Et non respondit
ad illum uerbū. ita ut miraretur preses uehementer;
Per diem aūt sollēpnē consueuerat preses dimittere po
pulo. unū uinctū quē uoluissent; Habebat aūt tunc
unū uinctū insignē. qui dicebatur barrabbas;
Congregatis ergo illis. dix pilat; l Quē uultis dimittā uob
barrabban. an ihm qui dicitur xps. c Sciebat enī qđ
p inuidiā tradidissent eū; Sedente aūt illo pro
tribunali. misit ad illū uxor eius dicens; Nihil tibi
& iusto illi. multa enī passa sū hodie p uisū propt eū;
Principes aūt sacerdotū & seniores populi psuaserunt populis
ut peterent barrabban. ihm uero pderent; Respondens aūt
pses ait illis; l Quē uultis uob de duob; dimitti. c At illi dix
erunt. l Barraban; c Dicit illis pilat. l Quid igitur fa
ciā de ihū qui dicitur xps. c Dicunt oms; l Crucifigatur;
c Ait illis preses; l Quid enī mali fecit. c At illi magis clamabant
dicentes; l Crucifigatur. c Videns aūt pylatus qui nihil
proficeret. sed magis tumult fieret; Accepta aqua lauit
manus. corā populo dicens; Innocens ego sū a sanguine
iusti huius. uos uideritis; Et respondens uniuersus dix populus
Sanguis eius sup nos & sup filios nros; Tunc dimisit illis
Barrabban. Ihm aūt flagellatū tradidit eis ut crucifi
geretur; Tunc milites presidis suscipientes ihm in
pretorio. congregauerunt ad eū uniuersā cohortem;

Et exuentes eū clamidem coccineam circūdederunt ei.
Et plectentes coronā de spinis. posuerunt sup caput eius.
& arundinē in dextera ei. & genu flexo ante eū inlu
debant dicentes. Haue rex iudeorum; Et expu
entes eum acceperunt arundinem. & pcutiebāt
caput eius; Et postquā inluserunt ei; Exuerunt eū
aut̄ clamide. & induerunt eū uestimentis ei. & dux
erunt eū ut crucifigerent. Exeuntes autē inuene
runt hominem cyreneum; Venientē obuiam
sibi nomine simonē. hunc angariauerunt ut tolle
ret crucē eius. Et uenerunt in locū qui dicitur
golgatha. quod est caluarie locus. Et dederū
ei uinū bibere. cū felle mixtū; & cū gustasset. no
luit bibere. Postquā autē crucifixerunt eum.
diuiserunt uestimēta ei sortē mittentes. ut im
pleretur qđ dictū est p prophetā dicentem;
Diuiserunt sibi uestimenta mea. & sup uestem meā
miserunt sortem; Et sedentes seruabant eum;
Et inposuerunt sup caput eius causā ipsius scriptā.
hic est ihs rex iudeorū. Tunc crucifixi sunt cū eo
duo latrones. unus a dextris & un a sinistris.
Pretereuntes autē blasphemabant eū. mouentes
capita sua & dicentes. Vuah qui destruit tēplum
& in triduo illud reaedificat. Salua temet ipsum
si filius di es descende de cruce. Similiter &
principes sacerdotum. inludentes cū scribis & se
niorib; dicebant. Alios saluos fecit. se ipsū non po
test saluum facere. Si rex est isrt descendat nunc.

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/105/

nunc de cruce & credimus ei; Confidit in dō liberā
nunc eum si uult · Dixit enim · quia dī filius sum ·
c Idipsū aut̄ & latrones qui crucifixerunt cū eo in
properabant ei; A sexta aut̄ hora tenebre fac
te sunt sup universā terrā usq; ad horā nonam ·
Et circa horā nonā clamauit ihs uoce magna dicens;
heli heli · lema sabacthani · hoc est dś mś · dś mś
ut quid dereliquisti me; Quidā aut̄ illic stantes ·
& audientes dicebant; heliā uocat iste · c Et conti
nuo currens unus ex eis acceptā spongiā impleuit
aceto · & inposuit arundini et dabat ei bibere ·
Ceteri uero dicebant; Sine uideamus an ueniat
helias liberans eū; Ihs aut̄ iterū clamans uoce
magna; emisit spm̄; Et ecce uelū tēpli scissū
est in duas partes · a summo usq; deorsū · Et terrā
mota est · & petre scisse sunt · & monumta apta
st · & multa corpora scōrū qui dormierant resur
erunt; Exeuntes de monumentis · post resurrec
tionē eius; Uenerunt in scam ciuitatem · & appa
ruerunt multis · Centurio aut̄ & q cū eo erant ·
custodientes ihm uiso terre moto · et his que fie
bant · timuerunt ualde dicentes; Uere dī filius
erat iste · c Erant aut̄ ibi mulieres multe a longe
que secutae erant ihm a galilea · ministrantes ei ·
Inter quas erat maria magdalene & maria iacobi
& ioseph mat̄ · & mater filiorū zebedei ·
Cū sero aut̄ factū eet̄ · uenit quidā homo diues
ab arimathia nomine ioseph qui & ipse discipulus

erat ihu. hic accessit ad pilatu̅ & petiit corpus ihu;
Tunc pilat. iussit reddi corpus; Et accepto cor
pore ioseph inuoluit illud in sindone munda & po
suit illud in monum̅to suo nouo quod exciderat
in petra; & aduoluit saxu̅ magnu̅ ad hostiu̅ monum̅ti.
& abiit. Erat aut̅ ibi maria magdalene & altera maria
sedentes contra sepulchrum; Altera aut̅ die
que est post parasceuen. conuenerunt principes
sacerdotu̅ & pharisei ad pilatu̅ dicentes. Domine.
recordati sum̅. quia seductor ille dixit adhuc ui
uens. Post tres dies resurga̅; Iube ergo custodiri
sepulchru̅ usq; in diem tertiu̅; Ne forte ueniant
discipuli eius et furentur eu̅ & dicant plebi sur
rexit a mortuis; Et erit nouissimis error. peior priore;
Ait illis pilat.; habetis custodia̅. Ite custodite
sicut scitis; Illi aut̅ abeuntes. munierunt sepul
chru̅; signantes lapide̅ cum custodibus.
Vespere aut̅ sabbati que lucescit in prima sabbati
uenit maria magdalene & altera maria uide
re sepulchru̅; Et ecce terre mot. fact. est magnus;
Angelus eni̅ dni̅ descendit de celo; Et accedens re
uoluit lapide̅. & sedebat sup eu̅; Erat aut̅ aspec
t. ei sic fulgur & uestim̅ta eius sicut nix;
Pre timore aut̅ eius exterriti sunt custodes. & facti sunt ue
lud mortui; Respondens aut̅ angelus dni̅ dix. mu
lierib; noli te timere uos; Scio enim qd ihm̅ qui cruci
fixus est queritis non est hic; Surrexit eni̅ sic dixit;
Uenite & uidete locu̅ ubi posit. erat dns̅. & cito euntes

dicite discipulis ei quia surrexit; Ecce p̄cedit uos in
galileā ibi eū uidebitis ecce p̄dixi uobis; Et exie
runt cito de monumto cū timore et gaudio magno
currentes nuntiare discipulis ei; Et ecce ihs occur
rit illis dicens hauete. Illi aut̄ accesserūt & tenuerū
pedes ei & adorauerūt eū. Tunc ait illis ihs; Nolite ti
mere. Ite nunciate frib; meis. ut eant in galileā ibi
me uidebūt; Que cū abissent; Ecce qui d& de custodi
b; uenerūt in ciuitatē & nuntiauerūt principibus
sacerdotū omnia que facta fuerant; Et congregati
cū senioribus concilio accepta pecunia copiosa dederūt
militib; dicentes; Dicite quia discipuli ei uenerunt
nocte & furati sunt eū nob dormientib;. & si hoc auditū
fuerit a p̄side nos suadebim̄ ei & securos uos faciemus;
At illi accepta pecunia fecerūt sicut erant docti
& diuulgatū est uerbum istud apud iudeos usq; in ho
diernū diem; Undecim aut̄ discipuli abierūt in galileā
in montē ubi constituerat eis. & uidentes eū adoraue
rūt quidā aut̄ dubitauerūt. Et accedens ihs locut̄ est
eis dicens; Data est m̄ omnis potestas in celo & in terra;
Euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in
nomine patris & filii & sp̄s sc̄i. docentes eos seruare
omnia quecūq; mandaui uob; Ecce ego uobiscū sū om
nib; dieb; usq; ad consummationem saeculi;

EXPLICIT EUANGELIUM SCDM MATTHEUM.

INCIPIT PREFACIO SCDM MATTHEUM.

Marcus euangelista di & petri in baptismate filius
atq; in diuino sermone discipulus. sacerdotium

in israhel agens secundū carnē leuita conuersus ad
fidē xp̄i euangeliū in italia scripsit· ostendens in
eo quid et generi suo deberet et xp̄o; Nam initiū
principii in uoce prophaeticae exclamationis institu
ens ordinē leuiticae electionis ostendit· ut p̄dí
cans p̄distinatū iohannē filiū zachariae· in uoce an
geli nuntiantis emissū; Non solū uerbū carnē factū
sed corpus dn̄i in omnia p uerbū diuinae uocis·
animatū; Initio euangelicae p̄dicationis ostenderet
Ut qui haec legens sciret cui initium carnis in dn̄o et ih̄u
aduenientis habitaculū caro deberet agnoscere;
Atq; in se uerbū uocis quod in consonantib; p̄diderat
inueniret; Deniq; et p̄fecti euangelii opus intrans
et a baptismo dn̄i p̄dicare dm̄ inchoans non laborauit
natiuitatē carnis quā in priorib; uiderat dicere·
sed totū exprimens expositionē deserti ieiuniū nu
meri; Tēptationē diaboli congregationē bestiarū
et ministeriū protulit angelorū· ut instituens nos
ad intellegendū singula in breui conpingens;
Nec auctoritatē factae rei demeret et p̄ficiendi ope
ri plenitudinē non negaret; Deniq; amputasse sibi
post fidē pollicē dicitur· ut sacerdotio rep̄b; haberetur;
Sed tantū consentiens fidei p̄distinata potuit electio
ut nec sic in opere uerbi p̄deret quod prius meruerat
in genere; Nā alexandriae episcopus fuit; Cui p̄
singula opus scire euangelii in se dicta disponere et
disciplinā in se legis agnoscere· et diuinam in car
ne dn̄i intellegere naturā que in nos primū requiri;

Dehinc inquisita uolum̄ agnosci habentes merce
dē exhortationis quō qui plantat & qui rigat
unū sunt; Quiautē incrementum prestat ds est;

Explicit argumentū euangli. MARCI.
Incipiunt breuiarium eiusdem.

De iohanne baptista et uictu habitu ei dē bapti I.
zat ihs & temptat̄ uicit petrū & ceteros sequi
iubet hominē ab inmundo spū eripit;
Socrū petri a febrib; liberat & alios multos curat II.
iacobum alfei sequi iubet & iudeis dicit non ee opus
sanis medico Discipuli spicas uellunt ma III.
nū aridā habentē sanat duodecim apostolorū
electio. De beelzebub principē demoniorum;
Matrē & fratres spernit parabolā seminantis IIII.
dicit. nauigans tempestatē sedat. Demonium
legionē ab homine expellit;
Archisinagogi filiā mortuā suscitat prophetā V.
in patria sua sine honore esse dicit. De duode
ci discipulos pmittit cū pceptis de capite iohannis
Regressis apostolis ad ihm de quinq panib; & du VI.
ob; piscib; quinq; milia uirorū saturat. Ihs supra
mare ambulat ea magis coinquinare hominē que
eunt de ore Filiā syro fenisse a demo VII.
nio liberat. surdū & mutū curat dicens ei effetha
e septē panib; in quattuor milia hominū mon&
cauenda fermēto phariseorū. De sputo ceci oculos
aperuit petrū. post confessionē suā dure incre
pat in monte transfiguratur. non ne eici posse

spm inmundū nisi p ieiuniū & oratione dicit;
VIII. Humilitatē docet & non tē phibendū qui in nomine
ei uirtutē facit · & de calice aq; frigide · uxorē
non dimittendā nisi ab fornicationem · infantes
a benedictione non eē arcendos · uenditis omib;
aelymosinā dandū & q̄ difficile diues regnum
VIIII. sit ingressus; Et uentura sibi predicit
p&itio filiorū zebedei · De cęco mediitate curato
X. de pullo asinae Interrogatꝰ in qua potes
tate hoc facere parabola de uinea & colonis·
de denario caesaris · De muliere que septē fratres
habuit · & quendā scribā dicit non longe eē a reg
no dī · atq; intrrogat quomodo dicatur xps fili
us dauid cū sit dns de uidua & gaza filitio:
XI. de tēpli structura De eps & udo christis·
& passione martirū & commutationem saeculi
XII. & de aduentu xpi De ung̃uento supra
caput ihū effuso & de pditione iudae qui dnm
tradidit & c&eris mandatis;
XIII. Iudiciū principū quod condemnant ihū · pas
sio ihū & sepultura & resurrectio eius :·

EXPLICIT · BREUIARIUM ·

Anno ab incarnatione dñi millesimo centesimo xii^mo. dedicatū ē hoc altare in honore Scē Marie & omniū scōꝝ.

Hec Reliq̃e continent̃ in altari Scē Marie. Sub turri.
De sanguine dñi. De ligno dñi. De sepulchro dñi. De fimbriis dñi.
De capillis scē Marie. & de uestimtis eı̄. De sepulchro eı̄. De palma eı̄.
De plumatio eı̄. De stola S Iohis euḡ. & de uestimtis eı̄. Scı̄ andree
apli. De cruce eı̄. & de uestimtis eı̄. S Thome apli. Et scōꝝ mrum
Syxti pp̄. cornelii pp̄. Stephani pp̄. marcelli pp̄. Edwaldi regis.
Abdon subreguli. Dionisii epı̄. kyliani epı̄. Probi epı̄. Peregrini epı̄.
Pamphili epı̄. Laurentii diac̄. Vincencii diac̄. Ciriaci diac̄.
Mauricii & soc̄ eı̄. Gereonis & soc̄ ei. Eustachii mr̄. ypoliti mr̄.
Iohis & pauli. Viti mr̄. Pancratii mr̄. Quintini. Adriani. Innocentii.
Gangulfi. Scōꝝ q̃ confessoꝝ. Leonis pp̄. Seuerini epı̄. Valerii epı̄.
Materni epı̄. Auctoris epı̄. Modoaldi epı̄. Abrunculi epı̄. Marci epı̄.
Bonosii epı̄. Celsi epı̄. Remigii epı̄. Seueri epı̄. Odelrici epı̄. Lupi epı̄.
Paternelli epı̄. Eleutherii cf. Scāꝝ quoq; virginū. Agathe. Lucie.
Agnetis. Cecilie. Anastasie. Margarete. Barbare. Walburgis.
Gerthrudis. Brigide. Petronille. Regine. Radegundis. Verene.
Seuere. Medrisme. Vrsule. Viuentie. & sociarū earū vndecī miliū
virginū.

INCIPIT EVNGEM:
SECVNDV̄ · MARCV̄:

INICIVM
EVANGLII:
IHV XPI FILII DI
SICVT SCRIP
TVM EST
IN ESAIA
PROPHETA:

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/113/

Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā · qui
preparabit uiā tuā · Uox clamantis in deserto. m̄. ii · m̄. uiii ·
parate uiā dn̄i · rectas facite semitas eius · l. ui
Fuit iohannes in deserto baptizans · et predi lō. x.
cans baptismū penitentię · in remissionē m̄. iii ·
peccatorū · Et egrediebatur ad illū omnis m̄. uiiii ·
iudeę regio · et hierosolimitę uniuersi ·
et baptizabantur ab illo in iordane flumine ·
confitentes peccata sua · Et erat iohannes m̄. iiii ·
uestitus pilis cameli · et zona pellicia circa lūbos m̄. xi ·
eius · Et locustas et mel siluestre edebat et l. x ·
predicabat dicens · Uenit fortior me post me · lō. xii ·
cuius n̄ sū dignus procūbens soluere corrigiam
calciamentorū eius · Ego baptizaui uos aqua · m̄. u ·
ille uero baptizabit uos sp̄u sc̄o · Et factū est m̄. xiiii ·
in diebus illis · uenit ih̄s a nazareth galileę · l. xiii ·
et baptizatus est in iordane · et statim ascendens lō. xu ·
de aqua uidit apertos cęlos · et sp̄m tā quā colūbā
descendentē et manentē in ipso · Et uox facta ·
de cęlis · tu es filius m̄s dilectus · in te conplacui · m̄. ui ·
Et statim sp̄s expulit eū in desertū · et erat in de m̄. xu ·
serto quadraginta diebus et quadraginta noc l. xu ·
tibus · et temptabatur a satana · Eratq; cum bes m̄. uii ·
tiis · et angeli ministrabant illi · m̄. xuii ·
Post quā aūt traditus est iohs · uenit ih̄c in galileā · m̄. uiii ·
Predicans euangeliū regni dī · et dicens · Quō im m̄. xuiii ·
pletū est tēpus · et appropinquabit regnū dī · lō. xxui ·
Penitemini · et credite euangelio · Et preteri m̄. uiii · m̄. xx ·

ens secus mare galileę · uidit simonem · et andream
fratrem eius · mittentes retia in mare · Erant enim
piscatores · Et dixit eis ihs · Venite post me · et faciam
uos fieri piscatores hominum · Et protinus relictis re
tibus · secuti sunt eum · Et progressus inde pusillum ·
uidit iacobum zebedei · et iohannem fratrem eius · et ipsos
in naui componentes retia · et statim uocauit illos ·
Et relicto patre suo zebedeo in naui cum mercen
nariis · secuti sunt eum · Et ingrediuntur caphar
naum · Et statim sabbatis ingressus in sinagogam ·
docebat eos · Et stupebant super doctrina eius
erat enim docens eos quasi potestatem habens et non
sicut scribe · Et erat in sinagoga eorum homo
in spiritu inmundo · et exclamauit dicens ·
Quid nobis et tibi ihu nazarene · uenisti perdere nos ·
scio qui sis · scs di · Et cominatus est ei ihs · dicens ·
Obmutesce · et exi de homine · Et discerpens eum
spiritus inmundus et exclamans uoce magna ·
exiit ab eo · Et mirati sunt omnes · ita ut conquire
rent inter se dicentes · Quidnam est hoc · que doctri
na hec noua · quia in potestate et spiritib; inmun
dis imperat · et obediunt ei · Et processit rumor eius
statim in omnem regionem galileę · Et protinus
egredientes de sinagoga · uenerunt in domum
simonis et andreę cum iacobo et iohanne ·
Decumbebat autem socrus simonis febricitans ·
et statim dicunt ei de illa · Et accedens eleuauit
eam apprehensa manu eius · Et continuo

dimisit eam febris · et ministrabat illis · Uespere
autem facto cum occidisset sol · afferebant ad eum
omnes male habentes · et demonia habentes · Et erat
omnis ciuitas congregata ad ianuam · et curauit
multos qui uexabantur uariis languoribus et
demonia multa eiciebat · Et non sinebat
loqui ea · quoniam sciebant eum · Et diluculo ualde sur
gens · egressus abiit in desertum locum · ibique orabat ·
Et persecutus est eum simon et qui cum illo erant · et cum
inuenissent eum · dixerunt ei quia omnes querunt te
Et ait illis · Eamus in proximos uicos · et ciuitates
ut et ibi prędicem · ad hoc enim ueni · Et erat prędi
cans in sinagogis eorum · et omni galilea · et demo
nia eiciens · Et uenit ad eum leprosus deprę
cans eum · et genu flexo · dixit · si uis · potes me
mundare · Ihesus autem misertus eius extendit ma
num suam · et tangens eum · ait illi · Uolo · mundare ·
Et cum dixisset · statim discessit ab eo lepra · et mun
datus est · Et comminatus est ei · statimque eiecit
illum · et dicit ei · Uide nemini dixeris · sed uade
ostende te · principi sacerdotum et offer pro emun
datione tua quę pręcepit moyses in testimo
nium illis · At ille egressus coepit prędicare
et diffamare sermonem · ita ut iam non posset
manifeste in ciuitatem introire · sed foris
in desertis locis esse · et conueniebant ad eum
undique · Et iterum intrauit capharnaum
post dies · et auditum est quod in domo esset ·

et conuenerunt multi ita ut n̄ caperet neq· ad ia
nuā· et loquebatur eis uerbū· Et uenerunt fe
rentes ad eum paraliticū· qui a quattuor
portabatur· Et cū n̄ possent offerre eum illi
pre turba· nudauerunt tectum ubi erat· et
pate facientes sūmiserunt crabattū in quo para
liticus iacebat· Cū uidisset aūt ihs fidē illorū·
ait paralitico· fili· dimittuntur tibi peccata·
Erant aūt illic quidā de scribis sedentes· et cogi
tantes in cordibus suis· Qd hic sic loquitur
blasphemat· quis potest dimittere peccata
nisi solus ds̄· Quo statim cognito ihs sp̄u suo quia
sic cogitauerunt intra se· dicit illis· Qd ista
cogitatis in cordibus uris· Qd est facilius dicere·
paralitica· dimittuntur tibi peccata· aut dicere
surge tolle crabattū tuū· et ambula· Ut aūt
sciatis· quia potestatē habet filius hominis in terra
dimittendi peccata· ait paralitico· Tibi dico·
surge tolle crabattū tuum· et uade in domū
tuam· Et statim ille surrexit· et sublato crabatto
abiit corā omnibus· ita ut admirarentur omnes
et honorificarent dm̄ dicentes· quia nunquā
sic uidimus· Et egressus est rursus ad mare
omnisq· turba ueniebat ad eū· et docebat eos·
Et cū preteriret· uidit leuin alphei sedentē
ad teloneū· et ait illi· Sequere me· Et sur
gens· secutus est eum· Et factū est cū accu
beret in domo illius· multi publicani et pecca

tores simul discumbebant cum ihu et discipulis eius
Erant enim multi qui et sequebantur eum. Et scribe
et pharisei uidentes quia manducaret cum publica
nis et peccatoribus dicebant discipulis eius. Quare
cu publicanis et peccatoribus manducat et bibit
magister uester. Hoc audito ihs ait illis.
Non necesse habent sani medico est. sed qui male ha
bent. Non enim uocare iustos. sed peccatores.
Et erant discipuli iohannis et pharisei ieiunantes
et ueniunt et dicunt illi. Quare discipuli iohannis
et phariseoru ieiunant. tui autem discipuli non ieiu
nant. et ait illis ihs. Numquid possunt filii nup
tiarum quamdiu sponsus cum illis est. ieiunare.
quanto tempore habent secum sponsum non possunt
ieiunare. Uenient aut dies cum auferetur ab eis
sponsus et tunc ieiunabunt in illis diebus. Nemo
adsumentum panni rudis adsuit uestimento uete
ri. alioquin aufert supplementum nouu a uetere
et maior scissura fit. Et nemo mittit uinum nouu
in utres ueteres. alioquin disrupit uinum utres et
uinum effunditur et utres peribunt. Sed uinum
nouum in utres nouos mitti debet.
Et factum est iteru cum sabbatis ambularet per sata.
et discipuli eius coeperunt pregredi et uellere spi
cas. Pharisei aut dicebant ei. Ecce quid faciunt
sabbatis quod non licet. et ait illis. Numquam le
gistis quid fecerit dauid quando necessitatem ha
buit. et esuriit ipse et qui cum eo erant. quomodo

introiit in domum di sub abiathar principe sacer
dotii. et panes propositionis manducauit. quos non
licebat manducare nisi sacerdotibus et dedit eis
qui cum eo erant. Et dicebat eis. Sabbatum
propter hominem factum est. et non homo propter
sabbatum. Itaque dns est filius hominis etiam sabba
ti. Et introiit iterum in sinagogam. et erat ibi homo
habens manum aridam. et obseruabant eum si sab
batis curaret. ut accusarent illum; Et ait homi
ni habenti manum haridam. Surge in medium
Et dicit eis. Licet sabbatis benefacere an male
animam saluam facere an perdere. At illi tace
bant. Et circumspiciens eos cum ira contristatus
super cecitate cordis eorum. dicit homini. Extende
manum tuam. Et extendit. Et restituta est manus illius.
Exeuntes autem statim pharisei cum herodianis. consili
um faciebant aduersus eum quomodo eum perderent
Et ihs cum discipulis suis. recessit ad mare. Et
multa turba a galilea et iudea. secuta est. eum.
Et ab hierosolimis et ab idumea. et trans iordanen.
et qui circa tyrum et sydonem multitudo mag
na audientes quae faciebat. uenerunt ad eum.
Et dixit discipulis suis ut nauicula sibi deseruiret
propter turbam ne comprimerent eum. Multos
enim sanabat. ita ut inruerent in eum ut illum
tangerent. quotquot habebant plagas. Et sps
inmundi cum illum uidebant procidebant ei.
Et clamabant dicentes. Tu es filius di. Et uehementer

comminabatur eis ne manifestarent illum. Et as
cendens in montem uocauit ad se quos uoluit ip
se. et uenerunt ad eum. Et fecit ut essent duodecim
cum illo. et ut mitteret eos predicare. Et dedit illis
potestatem curandi infirmitates. et eiciendi demo
nia. Et inposuit simoni nomen petrus. Et ia
cobum zebedei et iohannem fratrem iacobi. et inpo
suit eis nomina boanerges. quod est filii tonitrui.
Et andream et philippum et bartholomeum et mathe
um et thomam. et iacobum alphei. et taddeum.
et simonem chananeum. Et iudam scarioth. qui
et tradidit illum. Et ueniunt [illegible] ad domum
et conuenit iterum turba ita ut [illegible] non possent
neque panem manducare. Et cum au[illegible]dissent sui
exierunt tenere eum. Dicebant enim quoniam in furo
rem uersus est. Et scribe qui ab hierosolimis des
cenderant. dicebant. Quoniam beelzebub habet.
et quia in principe daemoniorum eicit daemonia.
Et conuocatis eis in parabolis dicebat illis. Quomodo
potest satanas satan eicere. et si regnum in se diui
datum. non potest stare regnum illud. Et si do
mus super semetipsam dispertiatur non poterit domus
illa stare. Et si satanas consurrexit in semetipsum
dispertitus est. et non poterit stare. sed finem habet.
Nemo potest uasa fortis ingressus in domum diripere.
nisi prius fortem alliget et tunc domum eius diripiet.
Amen dico uobis. quoniam omnia dimittentur
filiis hominum peccata et blasphemiae quibus

blasphemauerint. Qui autem blasphemauerit in
spm scm. non habet remissionẽ in aeternum. sed reus
erit aeterni delicti quoniam dicebant spm inmun
dum habet. Et ueniunt mater eius et frs &
foris stantes miserunt ad eum. uocantes eum. Et se
debat circa eum turba. et dicunt ei. Ecce mater tua
et fratres tui foris quaerunt te. Et respondens. ait eis.
Quae est mater mea et fratres mei? et circũspiciens eos qui
in circuitu eius sedebant. ait. Ecce mater mea &
fratres mei. Qui enim fecerit uoluntatem dĩ. hic
frater meus & soror mea & mater est. Et iterũ
coepit docere ad mare. & congregata est. ad eũ
turba multa. ita ut nauim ascendens sederet
in mari. et omnis turba circa mare sup terram
erat. Et docebat illos in parabolis multa. et dice
bat illis in doctrina sua. Audite. Ecce exiit seminans
ad seminandum. Et dum seminat. aliud cecidit cir
ca uiam et uenerunt uolucres et comederunt illud.
Aliud uero cecidit sup petrosa. ubi non habuit terrã
multam. Et statim exortum est. quoniam non ha
bebat altitudinem terrae. Et quando exortus est
sol exaestuauit. et eo quod non haberet radicem ex
aruit. Et aliud cecidit in spinas. & ascenderunt spi
nae et suffocauerunt illud & fructum non dedit.
Et aliud cecidit in terram bonam. et dabat fructũ
ascendentẽ & crescentem. Et adferebat unum
triginta & unum sexaginta & unum centum.
Et dicebat. Qui habet aures audiendi audiat.

Et cum esset singularis. interrogaverunt eum hi qui cum
eo erant duodecim parabolas. Et dicebat eis. Vobis
datum est. scire mysterium regni di. Illis autē
qui foris sunt. in parabolis omnia fiunt. ut uidentes
uideant et non uideant et audientes audient
& non intellegant. Ne quando conuertantur et
dimittantur eis peccata. Et ait illis. Nescitis pa
rabolam hanc. et quomodo omnes parabolas
cognoscetis. Qui seminat uerbum seminat
hii autem sunt qui circa uiam. ubi seminatur uer
bum. Et cum audierint. confestim uenit satanas
et aufert uerbum quod seminatum est in cordib;
eorum. Et hii sunt similiter. qui sup petrosa semi
nantur. Qui cum audierint uerbum. statim cū
gaudio accipiunt illud. Et non habent radicē
in se. sed tēporales sunt. Deinde orta tribulatio
ne et psecutione propter uerbum confestim scan
dalizantur. Et alii sunt qui in spinis seminantur
hii sunt qui uerbum audiunt. & erumnę seculi
et deceptio diuitiarum et circa reliqua concupis
centię introeuntes suffocant uerbum & sine
fructu efficitur. Et hii sunt qui sup terram bo
nam seminati sunt. qui audiunt uerbum et sus
cipiunt. et fructificant. unum triginta. et unū
sexaginta. & unum centum. Et dicebat
illis. Numquid uenit lucerna ut sub modio pona
tur aut sub lecto. nonne ut sup candelabrum po
natur. Non enim est aliquid absconditum.

quod non manifestetur nec factum est occultū· sed ut
in palam ueniat· Si quis habet aures audiendi audi
at· Et dicebat illis· Videte quid audiatis
In qua mensura mensi fueritis remetietur uobis et
adicietur uobis· Qui enim habet· dabitur
illi· Et qui non habet etiam quod habet aufere
tur ab illo· Et dicebat· Sic est regnum dī·
quemadmodū si homo iaciat sementem in terram
& dormiat et exsurgat nocte ac die et semen ger
minet et increscat dum nescit ille· Ultro enim ter
ra fructificat· Primum herbam deinde spicam·
deinde plenum frumentum in spica· Et cū
produxerit se fructus statim mittit· falcem·
quoniam adest messis· Et dicebat· Cui ad
similabimus regnum dī· aut cui parabole compa
rabimus illud· Sicut granum sinapis quod cū
seminatum fuerit in terra minus est omnibus se
minibus que sunt in terra· Et cum seminatum fu
erit ascendit· & fit maius omnib; oleribus & facit
ramos magnos ita ut possint sub umbra eius aues
cęli habitare· Et talib; multis parabolis loq
batur eis uerbum· prout poterant audire· Sine pa
rabola autē· non loquebatur eis· Seorsum autē
discipulis suis disserebat omnia· Et ait
illis· In illa die· cum sero esset factum transeam
contra· Et dimittentes turbam· adsumunt eū
ita ut erat in naui· et aliae naues erant cum illo
Et facta est procella magna uenti· & fluctus

mittebat in nauim ita ut impleretur nauis. Et erat
ipse in puppi supra ceruical dormiens. & excitant
eum et dicunt ei. Magister. non ad te pertinet quia
perimus. Et exsurgens comminatus est uento. & dixit
mari. Tace. obmutesce. Et cessauit uentus. & fac
ta est. tranquillitas magna. Et ait illis. Quid ti
midi estis? necdum habetis fidem. Et timuerunt
magno timore. & dicebant ad alterutrum. Quis pu
tas est iste. quia et uentus & mare oboediunt ei.
Et uenerunt trans fretum maris in regionem gerase
norum. Et exeunti ei de naui. statim occurrit de
monumentis homo in spu inmundo. qui domicilium
habebat in monumentis. Et neq; catenis iam quisquam
eum poterat ligare. quo saepe conpedib; et catenis
uinctus disrupisset catenas. & conpedes comminu
isset. Et nemo poterat eum domare. Et semp nocte ac
die in monumentis et in montib; erat clamans & con
cidens se lapidib;. Uidens aut ihm alonge. cucurrit
& adorauit eum. et clamans uoce magna dixit. Quid
mihi & tibi ihu fili di summi? adiuro te p dm. ne
me torqueas. Dicebat enim illi. Exi sps inmun
de ab homine. Et interrogabat eum. Quod tibi nomen
est. et dicit ei. Legio nomen mihi est. quia multi su
mus. Et deprecabatur eum multum. ne se expelleret
extra regionem. Erat aut ibi circa montem grex por
corum magnus pascens. & deprecabantur eum sps
dicentes. Mitte nos in porcos. ut in eos introeamus.
Et concessit eis statim ihs. Et exeuntes spiritus

inmundi introierunt inporcos· & magno impetu
grex praecipitatus est inmare adduo milia & suf
focati sunt inmari· Qui aut pascebant eos· fuge
runt & nuntiauerunt inciuitate & inagros· Et e
gressi sunt uidere quid eet facti· & ueniunt ad
ihm et uident illum qui a demonio uexabatur
sedente uestitum et sanae mentis et timuerunt
Et narrauerunt illis qui uiderant qualit factu
eet ei qui daemonium habuerat· et de porcis·
Et rogare eu coeperunt· ut disce dr ret de finib eoru
Cumq ascenderet naui coepit illu depcari qui a ihs aut
daemonio uexatus fuerat ut eet cu illo· Et non ad
misit eu· sed ait illi· Uade indomu tua ad tuos·
& adnuntia illis quanta tibi dns fecerit· & miser
tus sit tui· Et abiit· & cepit praedicare in de
capoli· quanta sibi fecisset ihs· & oms mirabant
Et cu transcendisset ihs innaui rursus trans fre
tum· conuenit turba multa adillu· & erat cir
ca mare· Et uenit quidam de archisinagogis
nomine iairus· Et uidens eum procidit ad pe
des eius· & depcabatur eum multum dicens·
Quo filia mea inextremis est· ueni inpone manu
sup ea ut salua sit et uiuat· Et abiit cu illo·
et sequebatur eu turba multa et conprimebant
illum· Et mulier quae erat inprofluuio sangui
nis annis duodecim· & fuerat multa ppessa
a conpluribus medicis et erogauerat omnia sua
nec quicquam profecerat sed magis deterius

habebat · Cũ audisset de ihu uenit in turba retro
&tetigit uestimentũ eius · Dicebat enim · Quia si uel
uestimentũ eius tetigero · salua ero · Et confestim
siccatus est fons sanguinis eius · & sensit corpore
quod sanata eet a plaga · Et statim ihs cognoscens
in semetipso uirtutẽ quae exierat de eo · conuer
sus ad turbã aiebat · Quis tetigit uestimenta
mea ? Et dicebant ei discipuli sui · Uidens turbã
conprimentẽ te · & dicis quis me tetigit ? Et circum
spiciebat uidere eã · quae hoc fecerat · Mulier
autẽ timens et tremens · sciens quod factũ eet
in se · uenit & procidit ante eum · et dixit ei om
nem ueritatẽ · Ille autẽ · dixit ei · Filia · fides tua
te saluam fecit · Uade in pace · & esto sana a plaga
tua · Adhuc eo loquente · ueniunt ab archisina
goga dicentes · Quia filia tua mortua est · quid
ultra uexas magistrum ? Ihs autẽ uerbo quod
dicebatur audito · ait archisynagogo · Noli time
re · tantũmodo crede · Et non admisit quem
quã qui sequise · nisi petrũ · et iacobũ · et iohannẽ
fratrẽ iacobi · Et ueniunt ad domum archisi
nagogi · et uidet tumultum & flentes et heiulan
tes multum · Et ingressus ait eis · Quid turbabimini
& ploratis ? puella non est mortua · sed dor
mit · Et inridebant eum · Ipse uero eiectis omi
bus adsumit patrẽ · et matrẽ · puelle & qui se
cum erant · Et ingrediuntur ubi erat puella
iacens · Et tenens manum puelle · ait illi ·

Talitha cumi· quod est interpretatum· Puella ti
bi dico· surge· Et confestim surrexit puella· et
ambulabat· Erat autē annorū duodecim· Et ob
stupuerunt stupore maximo· Et precepit illis ue
hementer· Ut nemo id sciret· & dixit dari illi man
ducare· Et egressus inde habiit in patriā suā
et sequebantur illū discipuli sui· Et facto sabbato·
coepit in synagoga docere· Et multi audientes
ammirabantur in doctrina eius dicentes· Unde
huic omnia haec· Et quę est sapientia quę data
est illi· et uirtutes tales quę per manus ei efficiuntur·
Nonne iste est fabri filius et mariae frater iacobi &
ioseph & iude et simonis· nonne et sorores eius hic
nobiscum sunt· Et scandalizabantur in illo·
Et dicebat eis ihs· Quia non est propheta sine hono
re· nisi in patria sua et in cognatione sua & in domo
sua· Et non poterat ibi uirtutē ullam facere· nisi pau
cos infirmos impositis manib; curauit· Et mirabat
propter incredulitatem illorum· Et circuibat
castella in circuitu docens Et conuocauit du
odecim· & coepit eos mittere binos· Et dabat illis
potestatē spirituum inmundorum· & precepit
eis ne quid tollerent in uiā nisi uirgā tantum· Non pe
ram· non panē· neq; in zona aes sed calcatos sandaliis
et ne induerentur duab; tunicis· Et dicebat
eis· Quocumq; introieritis in domum· illic manete
donec exeatis inde Et quicūq; non rece
perint uos nec audierint uos· exeuntes inde ex

cutite puluerem de pedibus uestris· in testimonium illis
Et exeuntes predicabant ut poenitentiam agerent·
Et demonia multa eiciebant· et ungebant oleo mul
tos ægros· & sanabant· Et audiuit herodes rex ma
nifestum enim factum est nomen eius· et dicebat·
Quia iohannes baptista resurrexit a mortuis· &
propterea operantur uirtutes in illo· Alii autem di
cebant· quia helias· est· Alii uero dicebant quia
propheta est· quasi unus ex prophetis· Quo audi
to herodes· ait· Quem ego decollaui iohannem hic
a mortuis resurrexit· Ipse enim herodes misit
ac tenuit iohannem et uinxit eum in carcere propter he
rodiadem uxorem philippi fratris sui quia duxerat eam
dicebat enim iohannes herodi· Non licet tibi habe
re uxorem fratris tui· Herodias autem insidiabatur
illi· & uolebat occidere eum nec poterat· Herodes e
nim metuebat iohannem· sciens eum uirum iustum
et sanctum· & custodiebat eum· Et audito eo multa faciebat
et libenter eum audiebat· Et cum dies oportunus ac
cidisset· herodes natalis sui cenam fecit principibus
& tribunis & primis galileae· Cumque introisset filia
ipsius herodiadis & saltasset· & placuisset herodi si
mulque recumbentibus rex ait puellae· Pete a me quod
uis & dabo tibi· Et iurabit illi· quia quicquid pe
tieris dabo tibi· licet dimidium regni mei· Quae cum
exisset· dixit matri suae· Quid petam· & illa dixit·
Caput iohannis baptistae· Cumque introisset statim cum
festinatione ad regem petiuit dicens· Volo ut protinus

des mihi in disco caput iohannis baptistę. Et contristatus
est rex. Propter iusiurandum et propter simul recum
bentes. noluit ei contristare. sed misso spiculatore praece
pit afferri caput eius in disco. Et decollauit eum
in carcere. et adtulit caput eius in disco. & dedit illut
puellę. Et puella dedit matri suę. Quo audito dis
cipuli eius. uenerunt et tulerunt corpus eius. et po
suerunt illut in monumento. Et conuenien
tes apostoli ad ihm. renuntiauerunt illi omnia quę
egerant et docuerant. Et ait illis. Uenite se
orsum in desertum locum. et requiescite pusillum.
Erant enim qui ueniebant et redibant multi. et
nec manducandi spatium habebant. Et ascen
dentes in nauim abierunt in desertum locum seorsum.
Et uiderunt eos abeuntes. et cognouerunt multi.
Et pedestres de omnibus ciuitatibus concurrerunt illuc
et preuenerunt eos. Et exiens uidit ihs multam tur
bam. et misertus est super eos quia erant sicut oues non
habentes pastorem. Et coepit docere illos multa.
Et cum iam hora multa iam fieret. accesserunt disci
puli eius dicentes. Desertus est locus hic. & iam ho
ra preteriuit. Dimitte illos. ut euntes in proxi
mas uillas et uicos. emant sibi cibos quos mandu
cent. Et respondens. ait illis. Date illis mandu
care. Et dixerunt ei. Euntes emamus denariis
ducentis panes. et dabimus eis manducare. Et di
cit eis. Quod panes habetis ite et uidete. Et cum
cognouissent. dicunt quinque & duos pisces.

Et pr̄cepit illis utaccūbere facerent · omīs secundum
contubernia sup uiride foenum · Et discubuerunt in
partes · p centenos et p quinquagenos · Et acceptis quin
q· panib· & duob· piscib· intuens in celū benedixit ac
& fregit panes · et dedit discipulis suis · ut ponerent an
te eos · Et duos pisces diuisit omnib· & manducaue
runt omnes · et saturati sunt · Et sustulerunt reliqui
as fracmentorū duodecim cophinos plenos · & de pis
cibus · Erant autē qui manducauerunt quinq·
milia uirorum Et statim coegit discipulos
suos ascendere nauim · ut praecederent eum trans
fretū ad bethsaida · dū ipse dimitteret populum ·
Et cū dimisisset eos · abiit in montē orare Et cum
sero eēt erat nauis in medio mari · & ipse solus in t̄
ra · Et uidens eos laborantes in remigando · erat enī
uentus contrarius · eis · Et circa quartam uigiliam
noctis · uenit ad eos ambulans super mare · & uole
bat praeterire eos · At illi ut uiderūt eū ambulan
tē sup mare · putauerunt phantasma eē · et exclamauerūt ·
Omīs enī eū uiderunt · & conturbati sunt · Et statim
locutus est cum eis · & dixit illis · Confidite · ego
sū nolite timere · Et ascendit ad illos in
nauim & cessauit uentus · & plus magis intra se stu
bebant · Non enim intellexerant de panib· · e
rat enī cor illorū obcaecatū · Et cum transfretassent
peruenerunt in trā gennesareth & adplicuerunt ·
Cūq· egressi sunt/ essent de naui · continuo cogno
uerunt eum · Et percurrentes uniuersam regionē

illam · coeperunt incrabattis eos qui se male habebant
circũferre ubi audiebant eum ee · Et quocũq; in
troibat in uicos uel in uillas aut ciuitates · in plate
is · ponebant infirmos · et deprecabantur eũ ut uel
fimbriam uestimenti eius tangerent · Et quotquot
tangebant eum salui fiebant · Et conueniunt
ad eũ pharisei · & quidã de scribis uenientes ab hie
ro solimis · Et cũ uidissent quosdã ex discipulis eius
conmunib; manib; id est · non lotis manducare pa
nes · uitu perauerunt · Pharisei enim & omnes iu
dei · nisi crebro lauent manus non manducant · te
nentes traditiones seniorũ · Et a foro nisi baptizen
tur non comedunt · Et alia multa sunt quae tradita
sunt illis seruare · baptismata calicũ & urceorũ
& aeramentorum et lectorum · Et interro
gabant eũ pharisei et scribae · Quare discipuli tui
non ambulant iuxta traditionẽ seniorũ sed cõmuni
bus manib; manducant panẽ · at ille respondens
dixit eis · Bene prophetauit isaias de uobis ypocri
tis · sicut scriptũ est · Populus hic labiis me honorat
cor autẽ eorũ longe est a me · In uanũ autẽ me colunt
docentes doctrinas praecepta hominum · Relinquen
tes enim mandatũ dĩ tenetis traditionẽ hominum ·
baptismata urceorum et calicum & alia similia his
facitis multa · Et dicebat illis · Bene irritũ facitis
praeceptũ dĩ ut traditionẽ uestrã seruetis · Moyses eni
dixit · honora patrẽ tuũ et matrẽ tuam · Et qui ma
ledixerit patri uel matri morte moriatur · Uos autẽ

dicitis. Si dixerit homo patri aut matri corban. quod
est donum. quodcumque ex me tibi profuerit. Et ultra
non dimittitis eum quicquam facere patri suo aut matri
rescindentes uerbum dei per traditionem uestram quam tra
ditionem uestram quam tradidistis. Et similia huius
modi multa facitis. Et aduocans iterum turbam
dicebat illis. Audite me omnes. et intellegite. Ni
hil est extra hominem introiens in eum quod possit
eum coinquinare. Sed quae de homine procedunt il
la sunt quae communicant hominem. Si quis habet
aures audiendi audiat. Et cum introisset in
domum a turba. interrogabant eum discipuli eius
parabolam. Et ait illis. Sic et uos inprudentes estis.
non intellegitis quia omne extrinsecus introiens in ho
mine non potest eum communicare. quia non introiit
in cor eius. sed in uentrem et in secessum exit purgans omnes
escas. dicebat autem. Quoniam quae de homine exeunt.
illa communicant hominem. Abintus enim de corde ho
minum cogitationes malae procedunt. Adulteria. for
nicationes. homicidia. furta. auaritiae. nequitiae. do
lus. inpudicitia. oculus malus. blasphemia. super
bia. stultitia. Omnia haec mala abintus procedunt
et communicant hominem. Et inde surgens
abiit in fines tyri et sidonis. Et ingressus domum ne
minem uoluit scire et non potuit latere. Mulier enim
statim ut audiuit de eo cuius habebat filia spiritum in
mundum. intrauit et procidit ad pedes eius. Erat
enim mulier gentilis. syrophanissa genere.

Et rogabat eum · ut demonium eiceret de filia eius ·
Qui dixit · Sine prius saturari filios · Non est enim
bonum sumere panem filiorum · et mittere canibus ·
At illa respondit · et dicit ei · Utique domine · Nam et catelli
sub mensa comedunt de micis puerorum · Et ait illi ·
Propter hunc sermonem uade · exiit daemonium de
filia tua · Et cum abisset domum suam · inuenit puellam
iacentem supra lectum & daemonium exisse ·
Et iterum exiens de finibus tyri · uenit per sidonem ad ma
re galileae inter medios fines decapoleos · Et addu
cunt ei surdum et mutum · et deprecabantur eum ut in
ponat illi manum · Et adprehendens eum de turba
seorsum · misit digitos suos in auriculas eius · & expu
ens tetigit linguam eius · Et suspiciens in caelum
ingemuit et ait illi · Effeta · quod est adaperire ·
Et statim apertae sunt aures eius · & solutum est uinculum
linguae eius et loquebatur recte · Et praecepit illis
ne cui dicerent · Quanto autem eis praecipie
bat · tanto magis plus praedicabant et eo amplius
admirabantur dicentes · Bene omnia fecit
et surdos fecit audire et mutos loqui ·
In illis diebus · Iterum cum turba multa esset · &
nec haberent quod manducarent · conuocatis
discipulis · ait illis · Misereor super turbam · quia ecce
iam triduo sustinent me nec habent quod man
ducent · Et si dimisero eos ieiunos in domum
suam deficient in uia · Quidam enim ex eis · de longe
uenerunt · Et responderunt ei discipuli ·

siu· Unde istos poterit quis hic saturare panibus
in solitudine· Et interrogauit eos· Quod panes habe
tis· qui dixerunt septem· Et precepit turbe discu
bere super terram· Et accipiens septem panes· gratias agens
fregit et dabat discipulis suis ut apponerent· et ap
posuerunt turbe· Et habebant pisciculos paucos
et ipsos benedixit· et iussit apponi· Et manduca
uerunt et saturati sunt· Et sustulerunt quod su
perauerat de fragmentis· septem sportas· Erant autem
qui manducauerunt quasi quattuor milia et dimi
sit eos· Et statim ascendens nauim cum discipu
lis suis· uenit in partes dalmanutha· Et exie
runt pharisei et ceperunt conquirere cum eo
querentes ab illo signum de celo temptantes eum
Et ingemiscens spiritu ait· Quid generatio ista que
rit signum· Amen dico uobis· si dabitur gene
rationi isti signum· et dimittens eos· Ascendens ite
rum nauim abiit trans fretum· et obliti sunt sumere
panes et nisi unum panem non habebant secum in naui
et precipiebat eis dicens· Videte cauete a fermento
phariseorum et fermento herodis· Et cogita
bant ad alterutrum dicentes quia panes non
habemus· Quo cognito ihesus ait illis· Quid cogitatis
quia panes non habetis· nondum cognoscitis nec
intellegitis· Adhuc cecatum habetis cor uestrum· Oculos
habentes non uidetis· et aures habentes non au
ditis· Nec recordamini quando quinque panes
fregit in quinque milia· Et quod cophinos frag

mentorū plenos sustulistis· dicunt ei duodecī· Quan
do septē panes· in quattuor milia· quot sportas frag
mentorū tulistis· et dicunt ei· septē· Et dicebat
eis· quomodo nondū intellegitis· Et ueniunt
bethsaida· Et adducunt ei cecum· & rogabant eū
ut illū tangeret· Et apprehensa manu caeci· eduxit
eū extra uicū· Et expuens in oculos eius· inpositis
manibus suis· interrogauit eū si aliquid uideret·
Et aspiciens· ait· Video homines· uelut arbores am
bulantes· Deinde iterū inposuit manus sup oculos
eius· et coepit uidere· Et restitutus est· ita ut uide
ret clare omnia· Et misit illū in domū suā dicens
Vade in domū tuam· Et si in uicū introieris· nemini
dixeris· Et egressus est ihs & discipuli eius in
castella cesareae philippi· & in uia interrogabat
discipulos suos dicens eis· Quē me dicunt eē homi
nes· Qui responderunt illi dicentes· Iohannem
baptistā· Alii heliā· alii uero quasi unū de pro
phetis· Tunc dicit illis· Vos uero quē me dicitis
eē· respondens petrus· ait ei· Tu es xps· Et com
minatus est eis· ne cui dicerent de illo· Et coepit do
cere illos· quoniam oportet filiū hominis multa
pati & reprobari a senioribus & a summis sacerdotibus
& scribis· & occidi & post tres dies resurgere· Et palam
uerbū loquebatur· Et apprehendens eū petrus·
coepit increpare eū· Qui conuersus & uidens dis
cipulos suos comminatus est petro dicens· Vade re
tro me satanas· quoniam non sapis que di sunt· sed que

hominum sunt. Et conuocata turba cum discipulis
suis dixit eis. Si quis uult post me sequi deneget
semetipsum & tollat crucem suam et sequatur me.
Qui enim uoluerit animam suam saluam facere perdet eam.
Qui autem perdiderit animam suam propter me et euange
lium saluam eam faciet. Quid enim proderit homini nisi
lucretur mundum totum & detrimentum faciat
anime sue. Aut quid dabit homo commutationem
pro anima sua. Qui enim me confessus fuerit et meauer
ba in generatione ista adultera et peccatrice. & fili
us hominis confundetur eum cum uenerit in gloria pa
tris sui cum angelis sanctis. Et dicebat illis. Amen
dico uobis quia sunt quidam de hinc stantibus qui non gus
tabunt mortem donec uideant regnum dei ueniens in uir
tute. Et post dies sex assumpsit ihesus petrum & iacobum
& iohannem & ducit illos in montem excelsum seorsum
solos & transfiguratus est coram ipsis. Et uestimenta
eius facta sunt splendentia & candida nimis ue
lud nix qualia fullo super terram non potest candi
da facere. Et apparuit illis helias cum moyse. et
erant loquentes cum ihesu. Et respondens petrus
ait ihesu. Rabbi bonum est nos hic esse. et faciamus
tria tabernacula. Tibi unum & moysi unum &
helie unum. Non enim sciebat quid diceret. erant
erant enim timore exterriti. Et facta est nubes
obumbrans eos. et uenit uox de nube dicens. hic
est filius meus carissimus. audite illum. Et statim
circumspicientes. neminem amplius uiderunt.

nisi ihm̄ tantū secum. Et descendentib; illis demon
te. precepit illis ne cui quę uidissent narrarent
Nisi cum filius hominis a mortuis resurrexerit.
et uerbū continuerunt apud se conquirentes quid
eet̄ cū a mortuis resurrexerit. Et interrogabant
eū dicentes. Quid ergo dicunt pharisei & scribę quia
heliam oportet uenire primum. Qui respondens
ait illis. Haelias cū uenerit. primo restituet omnia
Et quomodo scriptum est in filium hominis.
Vt multa patiatur & contempnatur. Sed dico
uobis. quia & haelias uenit & fecerunt illi quę
cumq. uoluerunt sicut scriptum est de eo. Et ue
niens ad discipulos suos. uidit turbam magnā circa
eos. & scribas conquirentes cū illis. Et confestim om
nis populus uidens ihm̄ stupefactus est et expaue
runt. Et accurrentes salutabant eū. & interrogauit
eos. Quid inter uos conquiritis. Et respondens
unus de turba dixit. Magister. attuli filium meū
ad te. habentem spm̄ mutum. Qui ubicūq. eū appre
henderit. allidit eū. et spumat & stridet dentib;
& arescit. Et dixi discipulis tuis ut eicerent illum
& non potuerunt. Qui respondens eis. dicit. O ge
neratio incredula. quādiu apud uos ero. quam
diu uos patiar. afferte illum ad me. Et adtule
runt eum. Et cū uidisset illū. statim sps̄ conturba
uit. & elisus in terra uolutabatur spumans.
Et interrogauit patrē eius. Quantū tēporis est
ex quo hoc ei accidit. At ille ait. Ab infantia.

Et frequenter eum & in ignẽ & in aquas misit ut eũ
perderet. Sed si quis potes adiuua nos misertus nr̄i.
Ihs autẽ ait illi. Si potes credere omnia possibilia cre
denti. Et continuo exclamans pater pueri cũ lacri
mis aiebat. Credo dn̄e adiuua incredulitatẽ meã.
Et cũ uideret ihs concurrentẽ turbam comminat
est spiritui inmundo dicens illi. Surde & mute sp̄s
ego tibi precipio. exi ab eo. & amplius ne introeas in eũ
Exclamans et multũ discerpens eũ. exiit ab eo. Et
factꝰ est sicut mortuus. ita ut multi dicerent quia
mortuus est. Ihs autẽ tenens manum eius eleuauit
illũ & surrexit. Et cũ introisset in domũ discipu
li eius secreto interrogabant eũ. Quare nos non potu
imus eicere eum. Et dixit illis. Hoc genus in nullo
potest exire. nisi in oratione & ieiunio. Et in
de profecti preter grediebantur galileam. nec uo
lebat quẽquã scire. Docebat autẽ discipulos suos
& dicebat illis. Quõ filius hominis tradetur in ma
nus hominum. & occident eum. & occisus tertia
die resurget. At illi ignorabant uerbũ. & timebant
eũ interrogare. Et uenerunt capharnaũ. Qui
cũ domi essent. interrogabat eos. Quid in uia tracta
batis. At illi tacebant. Siquidẽ inter se in uia
disputauerant. quis esset illorũ maior. Et residens
uocauit duodecim. & ait illis. Si quis uult primꝰ eẽ
erit omnium nouissimus. & omnium minister.
Et accipiens puerũ. statuit eũ in medio eorum.
Quẽ cũ complexus eẽt. ait illis. Quisquis unum ex

huiusmodi pueris receperit innomine meo. me recipit.
Et quicumque me susceperit. non me suscipit sed eum qui me
misit. Respondit illi iohannes dicens. Magister
uidimus quendam innomine tuo eicientem demonia.
Qui non sequitur nos et prohibimus eum. Ihesus autem ait. Noli
te prohibere eum. Nemo est enim qui facit uirtutem
innomine meo. et possit cito male loqui de me. Qui
enim non est aduersum uos pro uobis est. Quisquis enim
potum dederit uobis calicem aque innomine meo. quia
christi estis. amen dico uobis non perdet mercedem suam. Et quis
quis scandalizauerit unum ex his pusillis credentibus
in me. bonum est ei magis. si circumdaretur mola asinaria
collo eius. et in mare mitteretur. Et si scandaliza
uerit te manus tua. abscide illam. Bonum est tibi debilem
introire in uitam. quam duas manus habentem ire in gehen
nam in ignem inextinguibilem. Ubi uermis eorum non mori
tur. et ignis non extinguitur. Et si pes tuus scanda
lizat te. amputa illum. Bonum est tibi claudum introire
in uitam aeternam. quam duos pedes habentem mitti in
gehennam. ignis inextinguibilis. Ubi uermis eorum
non moriatur. et ignis non extinguitur. Quod si o
culus tuus scandalizat te. eice eum. Bonum est tibi
luscum introire in regnum dei. quam duos oculos haben
tem mitti in gehennam ignis. Ubi uermis eorum non mo
ritur. et ignis non extinguitur. Omnis enim igne
salietur. et omnis uictima salietur. Bonum est sal.
Quod si sal insulsum fuerit. in quo illud condietis.
habete in uobis sale et pacem in habete inter uos.

Et inde exsurgens: uenit in fines iudeę ultra iordanen.
Et conueniunt iterũ turbę ad eũ. Et sicut consueuerat
iterũ docebat illos. Et accedentes pharisei interro
gabant eũ. si licet uiro uxorẽ dimittere. temptantes
eũ. At ille respondens. dixit eis. Quid uobis pręcepit
moyses. qui dixerunt; Moyses pmisit libellũ repu
dii scribere. & dimittere. Quib; respondens ihs ait.
Ad duritiã cordis u͞ri. scripsit uob pręceptũ istud. Ab ini
tio aũt creaturę masculũ & feminã fecit eos ds. Prop
ter hoc relinquet homo patrẽ suũ & matrẽ & adhere
bit ad uxorẽ suã & erunt duo in carne una. Itaq; iã n
sunt duo. sed una caro. Quod ergo ds iunxit homo non se
paret. Et in domo iterũ discipuli eius. de eodẽ in
terrogauerunt eũ. Et dicit illis. Qui cumq; dimi
serit uxorem suã. & aliã duxerit. adulteriũ committit
sup eã. Et si uxor dimiserit uirũ suum. & alii nup
serit moechatur. Et offerebant paruulos illi
ut tangeret illos. Discipuli aũt comminabantur
offerentib; Quos cum uideret ihs indigne tulit. &
ait illis. Sinite paruulos uenire ad me. & ne pro
hibueritis eos talium est enim regnũ dĩ. Amen dico
uob. quisquis non receperit regnũ dĩ uelud par
uulus non intrabit in illud. Et conplexans eos impo
nens manꝰ sup illos. benedicebat eos. Et cũ egres
sus eet in uia. procurrens quidam ihs genu flexo
ante eũ rogabat eũ. Magister bone. quid faciam
ut uitã aetnã pcipiã. Ihs aũt dixit ei. Quid
me dicis bonũ. nemo bon nisi unꝰ ds. pręcepta nosti;

ne occidis
Ne adulteres: ne fureris· ne falsū testimoniū dixeris· ne frau
dem feceris· Honora patrē tuū & matrē· At ille res
pondens· ait illi· Magister· omnia haec obseruaui a iu
uentute mea· Ihs aūt intuitus eū dilexit eū· et dixit illi
Unū tibi deest· Uade quecūq habes uende· & da paupe
rib; & habebis thesaurū in caelo & ueni sequere me· Qui
m cviiii contristat in uerbo abiit merens· Erat enim habens
possessiones multas· Et circūspiciens ihs ait discipulis
suis· Quā difficile qui pecunias habent in regnū dī in
troibunt· Discipuli aūt· obstupescebant in uerbis eius·
At ihs rursus respondens ait illis· Filioli· quā difficile est
confidentes in pecuniis in regnū dī introire· Facilius
est camelū p foramen acus transire· quā diuitē intrare
in regnū dī· Qui magis admirabantur· dicentes ad semet
ipsos· Et quis potest saluus fieri· & intuens illos ihs ait·
Apud homines inpossibile est· sed non apud dm̄· Omnia
eni possibilia st apud dm̄· Et coepit ei petrus dicere·
Ecce nos dimisim omnia· & secuti sumus te· Respondens
ihs ait· Amen dico uobis· nemo est qui reliquerit
domū· aut fratres· aut sorores· aut matrē· aut patrē·
aut filios· aut agros· propt me· & propt euanglm· qn
accipiat centies tantū nunc in tempore hoc· domos· &
fratres· & sorores· & matres· & filios· & agros· cū psecu
tionib; Et in saeculo futuro uitam aeternā· Multi aū
tē erunt primi nouissi & nouissimi primi· Erant aūt
in uia· ascendentes in hierusolimā· & praecedebat illos
ihs· Et stupebant· & sequentes timebant· Et assumens
iterū duodecim· coepit illis dicere· que essent ei uentura

Quia ecce ascendimus hierusolimā· & filius hominis tra
detur principib; sacerdotum & scribis· & senioribus &
dampnabunt eum morte· Et tradent eū gentib; & in
ludent ei· & conspuent eū & flagellabunt eum· & inter
ficient eū· & tertia die resurget· Et accedunt ad
eū iacob; & iohannes filii zebedei dicentes· Magister
uolumus ut quodcumq; petierimus· facias nob· At ille dixit
eis· Quid uultis ut faciā uob· Et dixerunt· Da nobis
ut unus ad dexterā tuā· & alius ad sinistrā tuā· sedeam
in gloria tua· Ihs aut̄ ait eis· Nescitis quid petatis
Potestis bibere calicē quē ego bibo· aut baptismo
quo ego baptizor baptizari· At illi dixerunt ei· Pos
sumus· Ihs aut̄ dixit eis· Calicē quidē quē ego bi
bo bibetis· et baptismo quē ego baptizor baptizabi
mini· sedere aut̄ ad dexteram meam uel ad sinistram
non est meum dare· sed quib; paratū est· Et audi
entes decē· coeperunt indignari de iacobo· & iohan
ne· Ihs aut̄ uocans eos· ait illis· Scitis· quia hii qui uidentur
principari gentib; dominantur eis· & principes eorū
potestatem habent ipsorum· Non ita est aut̄ in uob·
Sed quicumque uoluerit fieri maior· erit uester mi
nister· Et quicumq; uoluerit in uob primus eē erit om
nium seruus· Nam & filius hominis non uenit ut
ministraretur ei· sed ut ministraret· et daret animā
suā· redemptionē pro multis· Et ueniunt hieri
chum· Et proficiscente eo de hiericho· & discipulis
eius· & plurima multitudine· filius timei barthime
us· caecus sedebat iuxta uiam mendicans· Quicum

audisset · quia ihs nazarenus est · coepit clamare & di
cere · Fili dauid ihu miserere mei · Et cominabantur
ei multi · ut taceret · At ille · multo magis clamabat
Fili dauid miserere mei · Et stans ihs · precepit illū
uocari · Et uocant cecū · dicentes ei · Animae
quior esto · surge · uocat te · Qui proiecto uestimen
to suo · exiliens uenit ad eum · Et respondens dix
it illi · ihs · Quid uis tibi faciam? Caecus autē dixit
ei · Rabboni ut uideam · Ihs autē · ait ei · Uade
fides tua te saluum fecit · Et confestim uidit ·
et sequebatur eum in uia · Et cū adpropin
quarent hierosolimę · et bethaniae ad montem
oliuarū · mittit duos ex discipulis suis · & ait illis ·
Ite in castellū quod est contra uos · et statim intro
euntes illud inuenietis pullū ligatū · sup quem
nemo adhuc hominū sedit · Soluite illū & adduci
te · Et si quis uobis dixerit · quid facitis? dicite
quia dno necessarius est · & continuo illum di
mittet huc · Et abeuntes inuenerunt pullū
ligatū · ante ianuam foris in biuio · & soluunt eū
Et quidā de illic stantib; dicebant illis · Quid
facitis soluentes pullum? qui dixerunt eis · sicut
preceperat illis ihs · & dimiserunt eis · Et dux
erunt pullū ad ihm & imponunt illi uestimen
ta sua & sedit sup eū · Multi autē uestimenta
sua strauerunt in uia · Alii autē frondes cede
bant de arborib; & sternebant in uia · Et qui
preibant & qui sequebantur clamabant dicentes ·

69

Osanna · benedictus qui uenit in nomine dni · Benedictum quod uenit regnum patris nri dauid osanna in excelsis ·
Et introiuit hierusolimam in templum · & circumspectis omnib; cum iam uespere esset hora · exiuit in bethaniam cum duodecim · Et alia die cum exirent a bethania esuriit · Cumq· uidisset a longe ficum habentem folia uenit · si quid forte inueniret in ea · Et cum uenisset ad eam nihil inuenit praeter folia · Non enim erat tempus ficorum · Et respondens · dixit ei · Iam non amplius in aeternum · quisquam fructum ex te manducet · Et audiebant discipuli eius · Et ueniunt hierosolimam · Et cum introisset templum · coepit eicere uendentes et ementes in templo · Et mensas nummulariorum & cathedras uendentium columbas euertit · Et non sinebat ut quisquam uas transferret per templum · & docebat dicens eis · Non scriptum est · quia domus mea domus orationis uocabitur omnib; gentib; uos autem fecistis eam speluncam latronum · Quo audito principes sacerdotum et scribe · querebant quomodo eum perderent
Timebant enim eum quoniam uniuersa turba admirabatur super doctrina eius · Et cum uespera facta esset egrediebatur de ciuitate · Et cum mane transirent uiderunt ficum aridam factam a radicibus · Et recordatus petrus · dicit ei · Rabbi · ecce ficus cui maledixisti · aruit · Et respondens ihs ait illis · habete fidem di · Amen dico uobis · quia quicumq· dixerit monti huic tollere · & mittere in mare · & non hesitauerit in corde suo · Sed crediderit · quia quodcumq· dixerit · fiat · fiet ei · Propterea dico uobis ·

Omnia quecumque orantes petitis credite quia acci
pietis et euenient uobis Et cum stabitis adoran
dum dimittite si quid habetis aduersus aliquem ut pater
uester qui in celis est dimittat uobis peccata uestra
Quod si uos non dimiseritis nec pater uester qui in
celis est dimittet uobis peccata uestra Et ueniunt
rursus hierusolimam Et cum ambularet in templo acce
dunt ad eum summi sacerdotes et scribe et seniores et
dicunt illi In qua potestate haec facis et quis tibi dedit
hanc potestatem ut ista facias Ihesus autem respondens
ait illis Interrogabo uos et ego unum uerbum et respon
dete mihi et dicam uobis in qua potestate haec faciam
Baptismum iohannis de celo erat an ex hominibus
respondete mihi At illi cogitabant secum dicentes
Si dixerimus de celo dicet quare ergo non credidistis
ei Si dicemus ex hominibus timebant populum Omnes enim
habebant iohannem quia uere propheta esset Et res
pondentes dicunt ihesu nescimus Et respondens ihesus
ait illis Neque ego dico uobis in qua potestate hec faciam
Et coepit illis in parabolis loqui Uineam pastinauit
homo et sepe circumdedit et fodit lacum et edificauit
turrim et locauit eam agricolis et peregre profectus
est Et misit ad agricolas in tempore seruum ut ab agri
colis acciperet de fructu uineae Qui apprehensum eum
ceciderunt et dimiserunt uacuum Et iterum misit
ad illos alium seruum et illum in capite uulnerauerunt
et contumeliis affecerunt Et rursum alium
misit et illum occiderunt et plures alios quosdam

cedentes alios uero occidentes. Adhuc ergo unum
habens filium carissimum. et illum misit ad eos nouissimum
dicens. Quia reuerebuntur filium meum. Coloni autem
dixerunt ad inuicem. hic est heres. Uenite occidamus
eum et nostra erit hereditas. Et apprehendentes eum
occiderunt. et eiecerunt extra uineam. Quid ergo fa
ciet dominus uineae. ueniet et perdet colonos et dabit uineam
aliis. Nec scripturam hanc legistis. lapidem quem reproba
uerunt aedificantes. hic factus est in caput anguli
a domino factus est istud et est mirabile in oculis nostris. Et quae
rebant eum tenere et timuerunt turbam. Cognouerunt
enim. quoniam ad eos parabolam hanc dixerit et relicto eo abi
erunt. Et mittunt ad eum quosdam ex phariseis. et
herodianis. ut eum caperent in uerbo. Qui uenientes
dicunt ei. Magister. scimus quoniam uerax es et non cu
ras quemquam. Nec enim uides in faciem hominum. sed in
ueritate uiam dei doces. Licet dari tributum caesari
an non dabimus. qui sciens uersutiam eorum. ait illis
Quid me temptatis. Afferte mihi denarium. ut uideam.
At illi attulerunt ei. Et ait illis. Cuius est imago haec
et inscriptio. dicunt illi. cesaris. Respondens autem
ihesus dixit illis. Reddite igitur quae sunt caesaris cesari et
quae sunt dei deo. Et mirabantur super eum. Et uenerunt ad eum
saducei. qui dixerunt resurrectionem non esse. Et in
terrogabant eum dicentes. Magister. moyses
nobis scripsit. ut si cuius frater mortuus fuerit. et di
miserit uxorem et filios non reliquerit. accipi
at frater eius uxorem ipsius. et resuscitet semen

fratri suo. Septē ergo fratres erant. et primꝰ accepit ux
orē. & mortuus est. non relicto semine. Et secundus ac
cepit eam et mortuus est. et nec iste reliquit semen.
Et tercius similit̄. Et acceperunt eam similit̄ septē
et non reliquerunt semen. Nouissima omniū defuncta
est et mulier. In resurrectione ergo cum resurrexerint
cuius de his erit uxor. septē enim habuerunt eā ux
orē. Et respondens ihs. ait illis. Nonne ideo erratis
non scientes scripturas neque uirtutē dī. cū enim a mor
tuis resurrexerint. neq; nubent neq; nubentur sed sūt
sicut angli in celis. De mortuis aūt quod resurgant. non
legistis in libro moysi sup rubū quomodo dixerit illi
ds inquiens. ego sū ds habraham. & ds isaac. et ds ia
cob. non est ds mortuorū sed uiuorū. Uos ergo multū
erratis. Et accessit unus de scribis qui audierat
illos conquirentes. et uidens quoniam bene illis respon
derit. interrogauit eum quod eēt primū omniū
mandatū. Ihs aūt respondit ei. quia primū omni
um mandatū est. Audi isrl̄ dns ds nr̄ ds unꝰ est.
Et diliges dnm dm̄ tuū. ex toto corde tuo. & ex tota
anima tua. & ex tota mente tua. et ex tota uirtute tua.
Hoc est primū mandatū. Secundū aūt simile est illi.
Diliges proximū tuū tamquam te ipsum. Maius horū
aliud mandatū non est. Et ait illi scriba. Bene
magister in ueritate dixisti. quia unꝰ est & non est ali
us pt̄ eū. Et ut diligatur ex toto corde. et ex toto
intellectu. et ex tota anima. & ex tota fortitudine
et diligere proximū tamquam se ipsū. Maius est omni

b; holocaustomatib; et sacrificiis· Ihs aut̄ uidens quod
sapienter respondisset· dixit illi· Non es longe a reg
no dī. Et nemo iam audebat eū interrogare
Et respondens ihs· dicebat docens in templo· Quomo
do dicunt scribe xpm̄ filium ēē dauid· ipse enim da
uit· dicit in spū scō· Dix dns dno meo sede a dextris me
is· donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū· Ip
se ergo dauid dicit eū dnm̄· et unde est filius eius·
et multa turba eū libent̄ audiuit· Et dicebat eis in
doctrina sua· Cauete a scribis qui uolunt in stolis ambu
lare et salutari in foro et in primis cathedris sedere in
sinagogis & primos discubitus in cenis· Qui deuo
rant domus uiduarum· sub obtentu prolixe orationis
hi accipient prolixius iudicium· Et sedens ihs contra ga
zo philacium· et multi diuites iactabant multa· Cum
uenisset aut̄ una uidua paup· misit duo minuta
quod est quadrans· Et conuocans· discipulos suos· ait
illis· Amen dico uob quō uidua haec paup plus om
nib; misit· qui miserunt in gazo philaciū· Omnes enī
ex eo quod habundabat illis· illis miserunt· haec
uero de penuria sua· Omīa que habuit· misit totū
uictū suum. Et cū egrederetur de tēplo· ait illi
unus ex discipulis suis· Magister· aspice quales·
lapides· et quales structure· Et respondens ihs
ait illi· Uides has omnes magnas aedificationes·
non relinquetur lapis sup lapidem· qui non destru
atur. Et cum sederet in monte oliuarum contra
templū interrogabant eum separatim· petrus·

hī· Aspiciebat quo
modo turba iac
tar& aes in gazo
phylatio

et iacob; et iohannes · et andreas · Dic nob quando ista
fient · et quod signu erit · quando haec omia incipi
ent consumari · Et respondens ihs · coepit dicere
illis · Videte ne quis uos seducat · Multi eni uenient
in nomine meo dicentes quia ego sum · & multos
seducent · Cum audieritis aut bella & opiniones
belloru · ne timueritis · Oportet eni fieri sed non
finis · Exurget aut gens sup gente · & regnu sup
regnu · & erunt terrae motus p loca & fames · Initi
u doloru haec · Videte aut uos met ipsos · Tra
dent enim uos in conciliis · et in sinagogis uapulabi
tis · Et ante presides & reges stabitis propter me · in
testimonium illis · Et in omis gentes · primu opor
tet predicari euanglm · Et cum duxerint uos
tradentes · nolite precogitare quid loquamini ·
Sed qd datu uob fuerit in illa hora · illo quimini · Non
enim estis uos loquentes · sed sps scs · Tradet aute
frater fratre in morte · et pat filium · Et consurgent
filii in parentes · & morte afficient eos · Et eritis odio
omnib; · propt nomen meum · Qui aut sustinuerit
in fine hic saluus erit · Cum aut uideritis abhomi
nacione desolacionis stante · ubi non debet · qui le
git intellegat · Tunc qui in iudea sunt · fugiant
in montes · & qui sup tectu · ne descendat in domum
nec introeat ut tollat quid de domo sua · Et qui
in agro erit non reuertatur retro tollere uesti
mentu suu · Ve aute pregnantib; et nutrientib;
in illis dieb; Orate uero · ut hieme non fiant;

Erunt enim dies illi tribulationis tales· quales non fuerunt
ab initio creaturę quā condidit ds usq; nunc· neq; fiant·
Et nisi breuiasset dns dies· non fuisset salua omīs caro·
Sed propter electos quos elegit breuiauit dies
Et tunc si quis uob dixerit· ecce hic est xps· ecce illic ne
credideritis· Exurgent enī pseudo xpi· & pseudo
prophetę· et dabunt signa & portenta ad seducen
dos· si potest fieri· & iā electos· Vos ergo uidete· ecce
predixi uobis omnia· Sed in illis diebus post tribu
lationē illā sol contenebrabitur· & luna non dabit
splendorē suū· et stellę erunt caeli decidentes·
et uirtutes quę sunt in caelis mouebuntur·
Et tunc uidebunt filium hominis uenientē in nubib;
cū uirtute multa et gloria· Et tunc mittet angelos
suos & congregabit electos suos a quattuor uentis
a sūmo terrę usq; ad sūmū cęli· A ficu aut discite
parabolā· Cū iā ramus eius tener fuerit· et nata fue
rint folia· cognoscitis· quia in proximo sit aestas·
Sic & uos cū uideritis haec fieri· scitote quod in pximo
sit in ostiis· Amen dico uobis· quō non transibit
generatio haec donec omīa ista fiant· Caelū & ter
ra transibunt· uerba aut mea non transibunt·
De die aut illa uel hora nemo scit· neq; angeli in cęlo
neq; filius nisi pat· Videte· uigilate & orate·
Nescitis enim quando tēpus sit· Sicut homo
qui peregre pfectus reliquid domū suam· & dedit
seruis suis potestatē cuiusq; operis· & ianitori
precipiat ut uigilet· Vigilate ergo· nescitis

enim quando dominus domus ueniat sero · aut me
dia nocte · an galli cantu · an mane · ne cum uenerit
repente inueniat uos dormientes · Quod autem
dico · omnib; dico uigilate · Erat aūt pascha
& azima post biduum Et querebant summi sa
cerdotes & scribe · quomodo eum dolo tenerent
& occiderent · Dicebant enim · Non in die festo
ne forte tumultus fieret populi Et cum eēt
bethanie in domo simonis leprosi & recūberet
uenit mulier habens alabastrum unguenti nardi
spicati preciosi · Et fracto alabastro · effudit sup
caput eius · Erant aūt quidā indigne ferentes
intra semetipsos & dicentes · Ut quid pditio ista
unguenti facta est · poterat enim unguentum
istud uenundari plusquā trecentis denariis · &
dari pauperib; · Et fremebant in eam · Ihs aūt
dixit · Sinite eā · Quid illi molesti estis · bonū opus
operata est in me · Sēp enim pauperes habetis uob
cū · et cū uolueritis potestis illis bene facere ·
Me aūt non sēp habebitis · Quod habuit haec fecit ·
Preuenit unguere corpus meū in sepultura · Amen
dico uob · ubicūque predicatum fuerit euange
liū istud in uniuerso mundo; et quod fecit haec
narrabitur in memoria eius · Et iudas scario
thes unus de duodecim abiit ad sūmos sacerdo
tes · ut proderet eum illis · Qui audientes gauisi
sunt · et promiserunt ei pecuniam se daturos;
Et querebat · quomodo illum oportune traderet;

Et primo die azimorū quando pascha immolabant·
dicunt ei discipuli· Quo uis eamus et paremus tibi
ut manduces pascha· Et mittit duos ex discipulis
suis· et dicit eis· Ite in ciuitatem & occurret uob
homo lagenam aque baiulans sequimini eū· et quo
cumq; introierit; dicite domino domus· quia magist
dicit· Ubi est refectio mea ubi pascha cū discipulis
meis manducem· et ipse uob demonstrabit cae
naculum grande stratū· et illic parate nobis· Et abi
erunt discipuli eius· et uenerunt in ciuitatē· et inue
nerunt sicut dixerat illis & parauerunt pascha·
Vespere autē facto· uenit cū duodecim· Et discum
bentib; eis et manducantib; ait ihs· Amen dico
uob· quia unus ex uobis me tradet qui manducat
mecum· At illi coeperunt contristari· et dicere
ei singillatim; Numquid ego· Qui ait illis· Unus
ex duodecim· qui intinguit mecū in catino· Et fi
lius quidē hominis uadit· sicut scriptū est de eo
Ue autē homini illi· p quē filius hominis tradetur
Bonū erat ei· si non eēt natus homo ille· Et man
ducantib· illis· accepit ihs panē· & benedicens
fregit & dedit eis· et ait· Sumite· hoc est corpus
meū· Et accepto calice· gratias agens· dedit eis·
Et biberunt ex illo omnes· Et ait illis· Hic est san
guis meus noui testamenti· qui pro multis effun
detur· Amen dico uob· quod iam non bibam de
genimine uitis· usq; illū diem cum illud bibam nouū
in regno di· Et hymno dicto· exierunt in mon

te oliuarum. Et ait eis ihs. Omnes uos scandalizabimini
in nocte ista. quia scriptum est. Percutiam pasto
rem. & dispergentur oues. Sed postea quam resurrexe
ro. precedam uos in galileam. Petrus autem ait ei.
Et si omnes scandalizati fuerint. sed non ego. Et ait ei
ihs. Amen dico tibi. quia tu hodie in nocte hac prius
quam bis gallus uocem dederit ter me es negaturus.
At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me
simul commori tibi. non te negabo. Similiter autem
& omnes dicebant. Et ueniunt in predium. cui
nomen gethsemani. Et ait discipulis suis. Sedete
hic donec orem. Et assumit petrum & iacobum & iohan
nem secum. & coepit pauere & tedere. Et ait illis.
Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete hic.
et uigilate. Et cum processisset paululum. procidit
super terram. & orabat. ut si fieri posset transiret ab eo
hora. Et dixit. Abba pater. omnia tibi possibilia sunt.
transfer calicem hunc a me. Sed non quod ego uo
lo. sed quod tu. Et uenit. et inuenit eos dormien
tes. & ait petro. Simon dormis. non potuisti una ho
ra uigilare. Vigilate & orate. ut non intretis in
temptationem. Spiritus quidem promptus. caro uero
infirma. Et iterum abiens orauit. eundem sermo
nem dicens. Et reuersus denuo. inuenit eos dor
mientes. Erant enim oculi illorum grauati. et igno
rabant. quid responderent ei. Et uenit tercio. &
ait illis. Dormite iam. et requiescite. Sufficit.
Uenit hora. ecce tradetur filius hominis in manus pec

catorũ· Surgite· eamus· Ecce qui me tradet prope est·
c Et adhuc eo loquente· uenit iudas scarioth unus ex duo
decim· et cum illo turba multa· cũ gladiis & lignis· a su
mis sacerdotib; & a scribis & a seniorib; Dederat autẽ
traditor eis signũ eis dicens· Quẽcũq; osculat' fuero ip
se est tenete eum· Et ducite caute; Et cũ uenisset
statim accedens ad eũ ait· Rabbi· & osculatus est
eum· At illi manus iniecerunt in eũ· & tenuerunt
eũ· Unꝰ autẽ quidã de circũstantib; educens gladiũ
pcussit seruũ sũmi sacerdotis· & amputauit illi au
riculã· Et respondens ihs· ait illis· Tamquam ad la
tronẽ existis cum gladiis & lignis cõprehendere me· ⁜
c Tunc discipuli ei relinquentes eum omnes fugerunt·
Adolescens autẽ quidam sequebatur eum· Amic
tus sindone sup nudo· et tenuerunt eum· At ille
reiecta sindone· nudus profugit ab eis· Et addux
erunt ihm̃ ad summum sacerdotem· & conuene
runt omnes sacerdotes & scribę· & seniores·
Petrus autẽ a longe secut' est eum· usq; intro in a
trium summi sacerdotis· & sedebat cum ministris
& calefaciebat se ad ignem· Summi uero sacer
dotes & omne concilium quęrebant aduersus ihm̃
testimonium ut eum morti traderent· nec inueni
ebant· Multi enim testimonium falsũ dicebant
aduersus eũ· et conuenientia testimonia non erant·
l Et quidã surgentes· falsum testimonium ferebant
aduersus eũ dicentes· quõ nos audiuimus eũ dicentẽ
Ego dissoluam tẽplũ hoc manu factum· & post tridu

⁜ Cotidie eram aput uos in tẽplo docens & nõ me tenuistis sed ut impleantur scripturę.

um aliud non manu factum aedificabo· Et non erat con
ueniens testimonium illorum· Et exurgens summus sa
cerdos in medium· interrogabat ihm dicens· Non res
pondes quicquam ad ea quae tibi obiciuntur ab his· ille autem
tacebat· & nihil respondit· Rursus summus sacerdos·
interrogabat eum et dixit ei· Tu es xps filius benedicti·
c Ihs autem dixit illi· Ego sum· Et uidebitis filium hominis
a dextris sedentem uirtutis· & uenientem cum nubibus celi·
c Summus autem sacerdos· scindens uestimenta sua ait·
t Quid adhuc desideramus testes· audistis blasphemiam
t Quid uobis uidetur· qui omnes condempnauerunt eum esse
reum mortis· Et coeperunt quidam conspuere eum
& uelare faciem eius· & colaphis eum caedere & dicere ei·
t Prophetiza· Et ministri alapis eum caedebant·
Et cum esset petrus in atrio deorsum· uenit una ex ancillis
summi sacerdotis· Et cum uidisset petrum calefacientem se
aspiciens illum ait· & tu cum ihu nazareno eras· At ille ne
gauit dicens· Neque scio· neque noui quid dicas·
c Et exiit foras ante atrium· & gallus cantauit· Rursus
autem cum uidisset illum ancilla· coepit dicere circum
stantibus quia hic ex illis est· At ille· iterum negauit;
pusillum Et post illum rursus qui astabant dicebant petro·
t Uere ex illis es· Nam & galileus es· c Ille autem coepit
anathematizare et iurare· quia nescio hominem
istum quem dicitis· Et statim iterum gallus cantauit
Et recordatus est petrus uerbi quod dixerat ei ihs·
Priusquam gallus cantet bis· ter me negabis· Et
coepit flere· Et confestim mane consilium·

facientes sūmi sacerdotes cū senioribꝫ & scribis. & uniuerso
concilio Uincientes ihm duxerunt & tradiderunt
pilato Et interrogauit eū pilatus. Tu es rex iudeorū.
at ille respondens. ait illi. Tu dicis. Et accusabant eū.
summi sacerdotes in multis. Pilatus autē. rursum intro
gauit eū dicens. Respondes quicquam. uide in quantis
iste accusant. Ihs autē. amplius nihil respondit. ita ut
miraretur pilatus. Per diem autē festum dimittere
solebat illis unum ex uinctis. quēcūq; petissent.
Erat autē qui dicebatur barrabbas qui cum sediciosis
erat uinctus. qui in seditione fecerat homicidium;
Et cū ascendisset turba coepit rogare sicut semp fa
ciebat illis. Pilatus autē. respondit eis & dixit. Vultis
dimittam uob regem iudeorum. Sciebat enim quod
per inuidiam tradidissent eum. summi sacerdotes.
Pontifices autē concitauerunt turbā. ut magis barrab
ban dimitteret eis. Pilatus autē. iterum respondens
ait illis. Quid ergo uultis faciam regi iudeorum.
at illi. iterum clamauerunt. Crucifige eum. Pilatꝰ
uero. dicebat eis. Quid enim male fecit. at illi. ma
gis clamabant. Crucifige eum. Pilatus autem.
uolens populo satis facere. Dimisit illis barabban.
& tradidit illis ihm flagellis cesum ut crucifigeret.
Milites autē duxerunt eum intro in atrium pretorii.
et conuocant totā cohortem. & induunt eū purpura
et inponunt ei plectentes spineam coronam.
Et coeperunt salutare eum. Aue rex iudeorum.
Et percuciebant caput eius arundine. Et conspuebant
eū. & ponentes genua adorauerū eū. Et postquā illuserū ei. exuerū illū pur
pura. & induerunt eū uestimentis suis. Et educunt illū. ut crucifigerent eū.
Et angariauerunt pretereuntē quēpiā symonē cireneū uenientē de uilla. patrē

alexandri & rufi. ut tolleret crucē ei⁹. t pducunt eū in golgatha locū. qđ ē interpre
tatū caluarie locus. Et dabant ei bibere myrratū uinū. & n̄ accepit. t crucifigentes eū.
diuiserūt uestimenta ei⁹. mittentes sortē sup̄ eis quis quid tolleret. rat aūt hora tercia. & cru
cifixerūt eū. t erat titulus cause eius inscriptus. rex iudeoꝝ. t cū eo crucifigunt
duos latrones. unū a dextris & aliū a sinistris ei⁹. t adimpleta ē scriptura que dicit. Et cū
iniquis reputat⁹ ē. Et pretereuntes blasphemabant eū. mouentes capita sua & dicentes.
Wach. q̄ destruit templū. & in trib⁹ dieb⁹ edificat. Saluū fac temetipsū. descendens de
cruce. imilit̄ & sūmi sacerdotes ludentes ad alterutrū cū scribis dicebant. Alios
saluos fecit. se ipsū n̄ potest saluū facere. Xp̄c rex isr̄l descendat nunc de cruce. ut
uideam⁹ & credam⁹. t q̄ cū eo crucifixi erant. conuiciabant ei. t facta hora sexta.
tenebre facte sūt p̄ totā terrā. usq; in horā nonā. t hora nona. exclamauit ih̄c uoce
magna dicens. Heloi. heloi. lama zabathani. Qđ ē interptatū. Ds̄ meus. ds̄ meus.
ut quid dereliq̄sti me. Et q̄dā de circūstantib⁹ audientes dicebant. Ecce heliā uocat.
urrēs aū un⁹ & implens spongiā aceto. circūponensq; calamo. potū dabat ei dicens.
Sinite. uideam⁹ si ueniat helias ad deponendū eū. hc aū emissa uoce magna
exspirauit. t uelū templi scissū ē in duo. a sursū usq; deorsū. idens autem
centurio q̄ ex aduerso stabat q̄a sic clamans exspirasset. ait. Vere homo hic filius
dī erat. Erant aūt & mulieres de longe aspicientes. inter quas erat MARIA mag
dalena. & MARIA iacobi minoris. & ioseph mater & salome. Et cū eēt in ga
lilea sequebant eū. & ministrabant ei. & alie multe. que simul cū eo ascende
rant ierosolimam. t cū iā sero esset factū. q̄a erat parasceþe qđ est ante
sabbatū. uenit ioseph ab arimathia nobilis de curia. qui & ipse erat expectans regnū
dī. Et audacter introiuit ad pilatū. & petiit corpus ih̄u. Pilatus aūt. mirabat̄ si iam
obisset. Et accersito centurione. interrogauit eū si iam mortuus esset. Et cū cogno
uisset a centurione. donauit corpus ioseph. oseph aūt mercatus sindonē eū.
& deponens eū inuoluit sindone. & posuit eū in monumēto qđ erat excisū de petra.
& aduoluit lapidē ad hostiū monumenti. ARIA aūt magdalena. & MARIA
ioseph aspiciebant ubi poneret̄. Et cū transisset sabbatū. MARIA magdalena & MARIA
iacobi & salome emert̄ aromata. ut uenientes ungerent ih̄m. Et ualde mane
una sabbatoꝝ. ueniunt ad monumentū. orto iam sole. Et dicebant ad inuicē.
Quis reuoluet nobis lapidē ab hostio monumenti. Et respicientes. uiderunt
reuolutū lapidē. Erat quippe magnus ualde. Et introeuntes in monumentū.
uiderunt iuuenē sedentē in dextris coopertū stola candida. & obstupuerunt.
ui dicit illis. Nolite expauescere. Ih̄m queritis nazarenū. crucifixum.
Surrexit. Non ē hic. Ecce locus. ubi posuerunt eū. Sed ite dicite discipulis ei⁹
& petro. q̄a p̄cedit uos in galileā. Ibi eū uidebitis. sicut dixit uobis. t ille
exeuntes. fugerūt de monumēto. Inuaserat enī eas tremor & pauor. & nemini
quicq̄ dixerunt. Timebant enī. Surgens aūt mane prima sabbati. apparuit
primo MARIE magdalene de qua eiecerat septē demonia. Illa uadens nunci
auit his q̄ cū eo fuerant. lugentib⁹ & flentib⁹. Et illi audientes q̄a uiueret
& uisus esset ab ea. n̄ crediderunt. ost hec aūt duob⁹ ex eis ambulantibus
ostensus ē in alia effigie. euntib⁹ in uillā. Et illi euntes. nunciauerūt ceteris. nec
illi crediderūt. Nouissime recūbentib⁹ undeci apparuit & exprobrauit incredulitatē
illoꝝ & duriciā cordis. quia is qui uiderant eū resurrexisse n̄ crediderunt. Et dixit eis.
Euntes in mundū uniuersū. p̄dicate euangeliū omi creature. Qui crediderit & bapti
zatus fuerit. saluus erit. Qui uero n̄ crediderit. condempnabit̄. Signa aūt eos qui credi
derint hec sequent̄. In nomine meo demonia eicient. linguis loquent̄ nouis. ser
pentes tollent. Et si mortiferū quid biberint. n̄ eos nocebit. Sup̄ egros manus im
ponent. & bene habebunt. Et dn̄s quidē ih̄c post q̄ locutus est eis. assumpt⁹ ē

incelũ. & sedet addexteris dĩ. Illi autẽ, pfecti
predicauerunt ubiq;. dño cooperante &
sermonẽ confirmante. sequentib' signis.

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/158/

nnomine scę & indiuidue trinitatis.
Nouerit omniū fideliū xpi tā psentiū
quā futuro℞ uniuersitas. qualiter
bona in Northburgnon. cū longo
tēpore in beneficio possessa fuissent.
prebende fratrū. unde ablata fuerant
restituta sint. Mulier quedā religiosa

ethelind nomine defuncto uiro suo Siberto, inuiduitate pmanens. & de die indie adme liora tendens. & in amore dni pficiens. p ꝑpetue beatitudinis spe puocata. p redéptione anime tam sue quā uiri sui abrenunciare sclo uolens & artioris ꝑpositi uiā ingredi. uenit cū multis honestis psonis. & pdiū in Northburgnon. qd cū uiro suo acceperat in beneficiū. fratrib; inpsentia dōni Hamukonis abbatis sine aliqua comutationis uicissitudine. & sine aliquo redéptionis p̄cio restituit. ea uide licet intentione & conditione. ut pdictū pdiū cū omnib; suis appenditiis. omib;q; utensilib; quesitis & inquirendis uel quo quolibet modo dici uel nominari possunt sicut & ipsa habebat. usibus frm unde ab latum erat deseruiret. & ut nūquā alicui parue uel magne psone ulterius inbenefi ciū concederet. multa precū instantia. a dōno abbate impetrauit sponsionem.

Huius rei testes sunt canonici. Wino ppositus. Reinbertus decanus. Godescalcus. Monachi uero Wernherus. Frithericus. Adelgerus. Wibernus. & ceteri frs. tam monachi quā ca nonici. Ministeriales autē. Uffo. Altman. Adelbrath. Albern. Walgot. Volcuuin. Frethemarus. Welceco. Godefridus. Wolcbrath. Sibertus. Gerlagus. Warmund. Eilbrath.

In nomine scē & indiuidue trinitatis. Notū eē uolumus fidelib; xpi tā psentib; quā futuris qd ego HEINRICUS di gra Patherbrunnen sis sedis epc. p remedio anime mee. concessi frībus Hamukoni abbi monasterii scōꝝ aplōꝝ Petri & Pauli in suburbio nre sedis constructi. ut nouale qd iuxta nos in suis fundera sue ꝑprietatis elaborare potue rit. uel quicquid a uicinis possessorib; lignoꝝ ad nouale faciendū acquisierit. hoc totū indecimatū tam ipse quā oms successo res

sui adutilitatē sue eccle ꝑpetuo sine ulla contradictione possideant. Qua ꝑpter & hanc cartā de hac largitione fieri iussi. & sigilli nri impressione roborata. predicto abbati tradidi. ut sit illi & eccle sue p cuncta succedentiū tempoꝝ curri cula stabilimentū & munimentū. Huius nre concessionis. nra pontificali auctoritate & banno illud confirman tes & sancientes. ut si quis contra hanc nre eccle concessionē & traditionē pfato abbati seu successorib; eius quodlibet dispendiū siue iniuriā irrogare tēpta uerit. omnipotentis di scōꝝq; eius iram atq; offensā incurrat. & in die iudicii si n emendauerit. illi diuino maledicto subiaceat. ite maledicti in ignē eternū. q preparat ē diabolo & angelis eius.

Huius rei testes sunt canonici. Wino ppositus. Bernhardus decanus. Godescalcus. Reinbertus. Conradus. ppositus. Elicus. Rantwig. Monachi uero Bernhardus. Reinfridus. Becelinus. Fridericus. Adelgerus. Werinherus. Gerlagus. & ceteri frs tam monachi quā canonici. Ministeriales autē Heinrich. Uffo. Hugo. Eilbrath. Thancmarus. Eluer. Bernhardus. Adelbero. Altman. Folcbrath. Welciko. Godescalc. Albern. Waltgot. Bernh. Reinzo. Eilbrath. Gerlag. Becelin. & alii multi.

Data viii. id iulii. in sede nra Patherb. Anno ab incarnat dni m. c. xxvii. Indictione v. Regnante glo so rege Lothario. Anno sedo regni eius. Epatus aut mei anno xl. iiii.

I·

II·

III·

iohannes ihm baptizat quē extimabant filium
ioseph qui filius fuit heli· Ihs temptatus IIII·
a diabolo uicit· reuersus galileā· & ingressus naza
reth in sinagogā esaiam legit de qua eiect hominē
a demone sabbatis liberat & multos alios curat·
de naui adloquitur de qua pisces multos capi fac;
et petrū· & iohannē· & iacobū elegit lepsū mundat
& in deserto orat; Paraliticū dimissum V·
peccatū curat· leui publicanū sequitur & phariseis
dicit non ee opus sani medicū· discipuli spicas uel
lunt manū aridā habentē sabbatis curat· aposto
lis elegit & turbis beatitudinē aliorū & aliorū
infelicitatem cum parabolis pdicat & mandatis·
Centurionis puerū curat uidue filiū mortuorū VI·
resuscitat· ihs de iohanne testimoniū dicit· Cum
similitudinē ~~mortuorū~~ puerorum in foro sedentiū· mulier
peccatrix lacrimis pedes xpi lauat in itinere se
quentib; se uiris ac mulierib; parabolam seminan
tis dicit· nauigans tēpestatē sedat· de lucerna
sup candelabrum· de his qui uerbū di faciunt· de le
gione demoniorū in porcos· de profluuio mulieris VII
De filio principis cui nomen erat iairus resuscitata
Mittens discipulos predicare dat eis omnē potes
tatē· qui reuersis quinq; panib; & duob; piscib;
quinq; milia uirorū satiata· petro xps declarat
In monte transfiguratur puerū lunatici liberat VIII
& humilitatē docet· ac non ee phibendū qui in
nomine suo uirtutē faciat· dicit a samaritanis
non recipitur· sequi se uolenti similitudinem cu

ratoris retro respicientis interponit
X. Septuaginta elegit quos mittit adpredicandū alegis perito tēptat' dat parabolā alatronib; uulnerati quē samaritanus misericordia motus collegit· Apud martha marię partē conlaudat
XI. Orationē docet cū parabola inportune panis amicino postulantis daemonē eiciens inprincipe demoniorū· idfacere dicitur· et dat signum ione lauandū potius quodintus est elemosinis pnuntiat;
XII. A pharisęis monet cauendū acnontimendū eos qui corpus occidunt petenti respondit se nonesse diuisorē hereditatis cū similitudine diuitis· cui multa bona nata fuerant dicens pero felicē esse bonū dispensatorem·
XIII. Sub exemplo galileorū occisorū monet agendā paenitentiā· parabolā ficulneae infructuose subiugens· quaesu puacue terrā detineret mulierē decē et octo annis curbam eligit herodē uulpē designat
XIIII. Sabbatis hydropicū curat hortatur qui inuitatorē pauperes pascere cū parabola excusantiū adcenā omnē adpeitionē propt se odiendā dicit· cū parabola turrē aedificare uolentis et regis·
XV. Sal fatuū eē est non debere similitudinē pastoris unā ouem pditā reqrentis et mulieris dragmā inuenientis et hominis quiduob; filiis suis substantiā diuisit de dispensatorē pdigito q sapient fecit

Dediuite et eleazaro et qd seruitiu debitu sit ex hibendu· decē leprosi mundantur· intra nos ē regnū dī· Similitudo uiduę rogantis et iudicis iniqui· et duorū intēplo orantiū· difficile di uitem introire inregnum dī· XVII.

Cū discipulis aduentura sibi indicaret caecū mendicantē curauit· Zaccheū conlaudat et decem minarū similitudinē ponit sup pullū asine sedit· et hierusalē fleuit introgatus in qua potestate haec faceret· Introgat et ip se cū similitudine eius cuius filiū cultores ui neae occiderunt· XVIII.

Temptatus de tributo respondit· uiduā lau dat quae duo minuta· in donario misit et de fine seculi atq; de aduentu suo prędicat;

Iudas tradendi dm̄ tēpus ponit· ihs sacra mentū panis et calicis ostendit accidit dis cipulus ut uendito uestimento emant gladiū

Iudas tradidit dnm̄ passio ihū et sepultu ra et resurrectio

Expliciunt breues·

Quoniamquidem peccatis meis exigentibus et necessitatibus magnis ur-
gentibus in eam incidi miseriam ut prebendam fratrum meorum contra ius eccle-
siasticum cogerer dare in beneficium. rediens ad cor penitui. et deo et fratribus
meis sicut in subsequentibus audietis satisfeci. Dominus G. bona que sunt
in Hafton a me accepit non libere. sed per conditionem. eam scilicet. ut
si quandoque haberem locum redimendi. redimerem. Hec oportunitas nuper
se mihi obtulit in beneficio quodam. quod sine herede. sine ulla contradicti-
one. in ius meum rediit. Misi igitur ad dominum G. qui acceptis a me bonis
inquantum sibi placuit. prebendam fratrum quam contra salutem et meam. et
suam detinuit. legitime mihi reddidit. Nihil autem horum in occulto factum est.
sed in manifesto. et coram testibus. quia episcopus osenbrugensis. abbas werdunen-
sis. dominus Fritheric. dominus Bertholdus presentes aderant. cum multis
aliis nobilibus. Bona que sunt in Redinghem in veritate numquam alicui
prestiti. sed tamen illi qui ecclesie dei vim fecit et mihi. non violenter. sed per inducias.
provocationes. quasi beneficium. militum meorum iudicio abstuli. Hec ex
mea persona tibi placuit scribere. ne alicuius versutia per sententias a veri-
tate alienas te possit decipere. quod enim nunc in hac re est diffinitum.
testificor coram deo. quia numquam per me erit irritum. Memento igitur re-
gie que te instituit dignitatis. memento commissi fratrum et abbatis. quia
cum legitime accesseris. non sine magno anime periculo transibit si ne-
glexeris. Age ergo causam Christi pauperum. semina bonum semen in eis. quod
quandoque cum gaudio recipies in celis. nam secundum apostolum que seminave-
rit homo hec et metet. et qui defecerit in semine. non gaudebit in messe. Ut

T. Di grā helmwardꝰ abb. cū unanimi frm̄ suoꝝ consensu. concessit abbi. G. suisq; fribꝰ & uniuersę Patherbronnensiū ęcclę. ex sacrario beati Petri apli p̄ciosissimas scoꝝ reliquias quę sibi diuina dispositione & ordinatione collatę sunt ab ęcclā Treuirensi atq; coloniensi. auctoritate. p̄cepto. atq; licentia archiepoꝝ atq; abbatū cęteroruq; prioꝝ utriusq; metropolis. ad laude et glām omipis di. & augendū atq; dilatandū honorē & uenerationē ac seruitiū eorunde scoꝝ omi cultu sollēpni. Integrum corpus uni scoꝝ uirginū. De corpore. S. probi epi et mr̄ q̄ fuit ductor earū. De corpore S. MODOALDI. treuiroꝝ archi epi. De corpore. S. Auctoris archi epi. Bonosii. atq; Abrunculi. archi epoꝝ. De stola & pallio S. MAXIMINI. archi epi. Brachiū cū capite & costa uniꝰ scoꝝ thebeoꝝ. De corpore. S. Pamphili epi. & mr̄. Costa unius scoꝝ MAURORUM. Sci kylianí mr̄.

HĘ RELIQUIĘ CONTINENTͬ IN CAPELLA S IACOBI.

De ligno dn̄i. Scoꝝ aploꝝ Iacobi & Barnabę. Scoꝝ mr̄m Sebastiani. xp̄ofori. Pancratii. Antonini. Valentini. Crisogoni. Georgii. Tiburtii. ẏpoliti. Crispini ⁊ Crispiniani. & de uestimtis eoꝝ. Marci ⁊ Marcelliani. Florentiani. Eustachii. Liuarii. Adriani. Cassiani. Ili. Romani epi ⁊ mr̄. Desiderii. Magni. Equitii. Gengulfi. Iusti. Georgii armigeri & Georgii. Scoꝝ Thebeoꝝ. Scoꝝ Mauroꝝ. Duoꝝ Euualdoꝝ. Apollinaris. Miniatis. Felicis. Lucię & Geminiani. Scoꝝ Conf. Materni. Landolini. Eusebii. Prosperi. Scarū virḡ & mr̄ XI miliū. Felicitatis. Barbarę. Radegundis. Afrę. Sophię vidue.

r videtur esse legendum Tamen, de quo infra post Evang. S. Joh. fit mentio
r Gumberto

Non tam modo nes hic celebratur liberalitas sed Tetmari Abbatis qui anno 1100. Modoaldi aliorumque Sanctorum ossa Helmwardeshusam transtulerat.

INCIPIT EVANGELIV SECVNDV LVCAM

QVONIAM

QVIDEM

Quoniamquidem multi conati sunt

multi conati sunt ordinare narrationem que
in nobis conplete sunt rerum · sicut tradiderunt
nobis qui ab initio ipsi uiderunt · et ministri
fuerunt sermonis · uisum est et mihi assecuto ·
a principio · omnibus diligenter ex ordine tibi scri
bere optime theophile · ut cognoscas eorum
uerborum de quibus eruditus es ueritatem ·
Fuit in diebus herodis regis iudeę · sacerdos 4. I.
quidam nomine zacharias · de uice abia · x / ro4.
et uxor illi de filiabus aaron · et nomen eius
elisabeth · Erant autem iusti ambo ante deum ·
incedentes in omnibus mandatis · et iustificati
onibus domini · sine querela · Et non erat illis filius ·
eo quod esset elisabeth sterilis · et ambo processissent
in diebus suis · Factum est autem cum sacerdocio fun
geretur zacharias in ordine uicis sue ante deum ·
secundum consuetudinem sacerdotii · sorte exiit ·
ut incensum poneret · Ingressus in templum domini ·
et omnis multitudo erat populi orans foris · hora
incensi · Apparuit autem illi angelus domini · stans
a dextris altaris incensi · Et zacharias tur
batus est uidens · et timor irruit super eum ·
Ait autem ad illum angelus · Ne timeas zacharia ·
quoniam exaudita est deprecatio tua · et uxor tua
helisabeth pariet tibi filium et uocabis nomen
eius iohannem · Et erit gaudium tibi et exultatio ·
et multi in natiuitate eius gaudebunt ·
Erit enim magnus coram domino · et uinum et

sicera non bibet. Et sp̄u sc̄o replebitur adhuc
ex utero matris suę. et multos filiorū isrł con
uertet ad dn̄m dm̄ ipsorum. Et ipse precedet an
te illū in sp̄u et uirtute helię. ut conuertat corda
patrū in filios. & incredibiles ad prudentiā iustorū
Parare dn̄o plebē p̄fectā. Et dixit zacharias ad an
gelum. Un de hoc sciam. Ego enim sū senex & uxor mea
processit in diebus suis. Et respondens an
gelus dixit ei. Ego sū gabrihel qui adsto ante dm̄. &
missus sū loqui ad te & hęc tibi euangelizare.
Et ecce eris tacens & n̄ poteris loqui usq; in diē quo
hęc fiant. p̄ eo quod non credidisti uerbis meis
quę implebuntur in tempore suo. & erat plebs ex
pectans zachariā & mirabantur quod tardaret
ipse in templo. Egressus autē non poterat loqui
ad illos. & cognouerunt quod uisionē uidisset in tem
plo. & ipse erat innuens illis & p̄mansit mutus.
Et factū est ut impleti sunt dies officii eius abiit
in domū suā. Post hos autē dies concepit elisabeth
uxor eius. & occultabat se mensib; quinq; dicens
quia sic fecit mi dn̄s in dieb; quib; respexit auferre
obprobrium meū inter homines. In mense autē sexto
Missus est angelus gabrihel a dō in ciuitatē galileę
cui nomen nazareth. ad uirginē uiro desponsatā cui
nomen erat ioseph. de domo dauid & nomen uirginis
marię. & ingressus angelus ad eā dixit. Aue gra
ħ dn̄s tecum. tia plena ħ benedicta tu in mulieribus. Quę cū au
disset turbata est in sermone eius. & cogitabat

82

qualis esset ista salutatio · Et ait angelus ei · Ne ti
meas maria · inuenisti enim gratiam apud dominum · ecce
concipies in utero accipies filium & uocabis eius ihesum
Hic erit magnus & filius altissimi uocabitur ·
& dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius &
regnabit in domo iacob in aeternum & regni eius non
erit finis · Dixit maria ad angelum · Quomodo fi
et istud quoniam uirum non cognosco · Et respondens
angelus · dixit ei · Spiritus sanctus superueniet in te · & uirtus
altissimi obumbrauit tibi · Ideoque & quod nasce
tur · sanctum uocabitur filius dei · Et ecce elisabeth
cognata tua · & ipsa concepit filium in senectu
te sua · & hic mensis est sextus illi que uocatur ste
rilis · quia non erit inpossibile apud deum omne
uerbum · Dixit autem maria · Ecce ancilla domini · fiat
mihi secundum uerbum tuum · Et discessit ab il
la angelus · Exsurgens autem maria in die
bus illis · abiit in montana cum festinatione in ciui
tate iuda · & intrauit in domum zachariae · &
salutauit elisabeth · Et factum est ut audiuit sa
lutationem mariae · elisabeth · exultauit infans in
utero eius · & repleta est spiritu sancto elisabeth · & excla
mauit uoce magna & dixit · Benedicta tu
inter mulieres · & benedictus fructus uentris
tui · Et unde hoc mihi ueniat mater domini mei ad me ·
Ecce enim ut facta est uox salutationis tuae in
auribus meis · Exultauit in gaudio infans in u
tero meo · & beata quae credidit quoniam perficientur

ea qui dicta sunt ei a domino · Et ait maria Magni
ficat anima mea dnm̄ · & exultauit sps̄ meus in
dō salutari meo · Quia respexit humilitatem an
cillæ suæ ecce ex hoc beata me dicent oms̄ gene
rationes · Quia fecit mi magna qui potens est &
scm̄ nom̄ eius · Et misericordia eius in progenies
& progenies timentibus eum · Fecit potentiam in
brachio suo · dispsit supbos mente cordis sui ·
Deposuit potentes de sede & exaltauit humiles
Esurientes impleuit bonis · & diuites dimisit ina
nes · Suscepit israhel puerū suum memorari mi
sericordiæ suæ · Sicut locutus est ad patres nros̄
abraham & semini eius in saecula · Mansit autē
maria cū illa quasi m̄sib; trib; & reuersa est in
domū suā · Elisabeth autē impletū est tēpus
pariendi & peperit filium · Et audierunt
uicini & cognati eius quia magnificauit dns̄
misericordiam suā cū illa & congratulabantur ei
Et factū est in die octauo uenerunt circūcide
re puerū · & uocabant eum nomine patris sui
zachariā · Et respondens mater eius · dixit
Nequaquā · sed uocabitur iohannes · Et dixe
runt ad illā · Quia nemo est in cognatione tua
qui uocetur hoc nomine · Innuebant autem
patri eius quē uellet uocari eū · Et postulans
pugillarē scribsit dicens · Iohannes est nomen
eius · Et mirati sunt uniuersi &c̄ · Apertum
est autē ilico os eius & lingua eius · & loque

batur benedicens dm̄. Et factus est timor sup
omnes uicinos eorū. & sup omnia montana iudeę
diuulgabantur omnia uerba hęc. Et posuerunt
om̄s qui audierant incorde suo dicentes. Quid
putas puer iste erit? & eni manus dn̄i. erat cū
illo; Et zacharias pater ei inplet̄ ē spū sc̄o & pro
phetauit dicens.
Benedictus dn̄s ds̄ israhel quia uisitauit & fecit
redēptionē plebis suae. Et erexit cornu salu
tis nobis indomo dauid pueri sui. Sicut loqui
tus est. p os scōrū qui a seculo sunt prophetarū
eius. Salutē exinimicis nr̄is. & demanu omniū
qui oderunt nos. Ad faciendā misericordiam cū patrib;
nr̄is & memorari testamenti sui sc̄i. Iusiurandū
qđ iurauit ad abraham patrē nr̄m daturum se
nobis. Ut sine timore de manu inimicorū nostro
rū liberati seruiam̄ illi. In scītate & iustitiā co
rā ipso om̄ib; dieb; nr̄is. Et tu puer propheta
altissimi uocaberis. p̄ibis enim ante faciem
dn̄i parare uias eius. Ad dandam scientiam sa
lutis plebi eius inremis peccatorum eorum.
Per uiscera misericordiae di nr̄i. in quib; uisita
uit nos oriens exalto. Illuminare his qui in te
bris & in umbra mortis sedent ad dirigendos pe
des nostros in uiam pacis. Puer autē crescebat
& confortabatur spiritu. Et erat in deser
tis usq; in diem ostensionis suae ad israhel.
Factum est autem in diebus illis.

Exiit edictum a cesare augusto: ut describeretur u
niuersus orbis. Haec descriptio prima facta est a
preside syrie cyrino: et ibant omnes ut profiterentur
singuli in suam ciuitatem.
Ascendit autem et ioseph a galilea de ciuitate naza
reth in iudeam ciuitatem dauid que uocatur beth
leem. eo quod esset de domo et familia dauid ut
profiteretur cum maria desponsata sibi uxore preg
nante. Factum est autem cum essent ibi impleti sunt dies
ut pareret et peperit filium suum primogenitum
et pannis eum inuoluit et reclinauit eum in presepio
quia non erat eis locus in diuersorio. Et pastores
erant in regione eadem uigilantes et custodientes
uigilias noctis supra gregem suum. Et ecce angelus
domini stetit iuxta illos. et claritas dei circumful
sit illos. et timuerunt timore magno. et dixit
illis angelus. Nolite timere. Ecce enim euange
lizo uobis gaudium magnum quod erit omni po
pulo: quia natus est uobis hodie saluator qui
est christus dominus in ciuitate dauid. Et hoc uobis sig
num. Inuenietis infantem pannis inuolutum. et po
situm in presepio. Et subito facta est cum angelo
multitudo militiae caelestis laudantium deum et
dicentium. Gloria in altissimis deo. et in terra
pax in hominibus bone uoluntatis. Et factum
est ut discesserunt ab eis angeli in celum.
Pastores loquebantur ad inuicem:
Transeamus usque bethleem. et uideamus

usq; bethleem et uideamus hoc uerbu quod factu est. quod dns ostendit nobis. Et uenerunt festinantes. & inuenerunt maria & ioseph. & infantem positu in presepio. Uidentes aut cognouerunt de uerbo. quod dictu erat illis de puero hoc. Et omns qui audierunt mirati sunt. & de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria aut conseruabat omnia uerba haec. conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores. glorificantes & laudantes; in omnibus que audierant et uiderant sicut scriptu est ad illos. ⁜ Et post qua impleti sunt dies purgationis eius secundu lege moysi. tulerunt illu in hierusale. ut sisterent eum dno. sicut scriptu est in lege dni. Quia omne masculinum adaperians uulua. scm dno uocabitur. Et ut darent hostia. secundu quod dictu est in lege dni. Par turturu aut duos pullos colubarum. Et ecce homo erat in hierusale cui nom symeon. & homo iste iustus et timoratus. expectans consolatione israhel. & sps scs erat in eo. Et responsu acceperat a spu sco. non uisurum se morte. nisi prius uideret xpm dni. Et uenit i spu in teplu. Et cu inducerent puerum ihm parentes eius. ut facerent secundum consuetudine legis pro eo. & ipse accepit eum in ulnas suas. & bene dixit dm & dixit: Nunc dimittis seruu tuu dne. secundu uerbu tuu in pace. Quia uiderunt oculi mei salutare

⁜ Et post quam consummati st dies octo ut circu cideretur. uocatum est nomen eius ihs. quod uocatum est ab angelo prius quam in utero conciperetur.

tuum· quod parasti ante faciem omnium populorum
Lumen ad reuelationem gentium· & gloriam plebis tuae
israhel· Et erat pater eius & mater· mirantes
super his quae dicebantur de illo· Et benedixit illis si-
meon & dixit ad mariam matrem eius· Ecce positus
est hic in ruinam et resurrectionem multorum in israhel
et in signum cui contradicetur· Et tuam ipsius per
transiuit animam gladius· ut reuelentur ex multis
cordibus cogitationes· Et erat anna prophetissa fi-
lia fanuhel de tribu aser· haec processerat in diebus
multis· & uixerat cum uiro suo annis septem a uirgini-
tate sua· Et haec uidua usque ad annos octoginta quat-
tuor· quae non discedebat de templo ieiuniis et obse-
crationibus seruiens nocte ac die· Et haec ipsa hora
superueniens confitebatur domino· & loquebatur de
illo omnibus qui expectabant redemptionem hieru-
salem· Et ut perfecerunt omnia secundum legem domini re-
uersi sunt in galileam in ciuitatem suam nazareth· Puer
autem crescebat & confortabatur· plenus sapientia
Et gratia dei erat in illo· Et ibant parentes eius per
omnes annos in hierusalem· in die sollempni paschae·
Et cum factus esset annorum duodecim· ascendentibus illis
in hierosolimam· secundum consuetudinem diei festi·
Consummatisque diebus cum redirent· remansit puer
ihesus in hierusalem & non cognouerunt parentes eius·
Existimantes autem illum esse in comitatu· uenerunt iter
diei· et requirebant eum inter cognatos & notos·
Et non inuenientes· regressi sunt in hierusalem re-

quirentes eum. Et factum est post triduum inuenerunt illum
in templo sedentem in medio doctorum audientem illos et in
terrogantem. Stupebant autem omnes qui eum audiebant
super prudentia et responsis eius. Et uidentes admirati
sunt. Et dixit mater eius ad illum. Fili quid fecisti
nobis sic. Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te.
Et ait ad illos. Quid est quod me querebatis. nesciebatis
quia in his que patris mei sunt oportet me esse. et ipsi non
intellexerunt uerbum quod locutus est ad illos. Et des
cendit cum eis et uenit nazareth. & erat subditus illis.
Et mater eius conseruabat omnia uerba haec in corde
suo. Et ihs proficiebat sapientia & aetate & gratia
apud dm & homines. ANNO AUTEM QUINTODE
cimo imperii tiberii caesaris. procurante pontio pi
lato iudeae. tetrarcha autem galileae herode. philippo
autem fratre eius tetrarcha ituraeae et traconitidis regio
nis & lisania abilinae tetrarcha sub principibus sacer
dotum anna et caipha. factum est uerbum dni super iohan
nem zachariae filium in deserto. Et uenit in omnem regio
nem iordanis. praedicans baptismum penitentiae in re
missionem peccatorum. sicut scriptum est. in libro sermo
num esaiae prophaetae. Uox clamantis in deserto.
parate uiam dni rectas facite semitas eius. Omnis
uallis implebitur. & omnis mons et collis humilia
bitur. Et erunt praua in directa. & aspera in uias
planas. Et uidebit omnis caro salutare di
Dicebat ergo ad turbas quae exiebant ut bapti
zarentur ab ipso. Genimina uiperarum quis ostendit

uobis fugere a uentura ira? facite ergo fructus dignos
poenitentie · et ne coeperitis dicere · patrē habemus ha
braham· Dico enī uobis· quia potest ds̄ de lapidibus istis
suscitare filios abrahę · Iam enim securis ad radicē ar
borū posita est· Omīs ergo arbor non faciens fructum
bonū· excidetur et in ignē mittetur· Et interroga
bant eū turbę dicentes· Quid ergo faciemus? respon
dens autē· dicebat illis· Qui habet duas tu nicas det
non habenti· Et qui habet escas· similiter faciat·
Uenerunt autē et publicani· ut baptizarentur· et dix
erunt ad illū· Magister· quid faciemus? at ille dixit
ad eos· Nihil amplius quā quod constitutū est uobis
faciatis· Interrogabant autē eū et milites dicentes·
Quid faciemus et nos? et ait illis· Neminē concutiatis
neq· calūpniam faciatis· et contenti estote stipendiis
uestris· Existimantes autē populo et cogitantibus omnib·
in cordib; suis de iohanne· ne forte ipse esset xps̄· Respon
dit iohannes· dicens omnib· Ego quidem aqua
baptizo uos· Uenit autē fortior me· cuius non sum
dignus soluere corrigiam calciamentorū eius· Ipse
uos baptizauit in spū sc̄o et igni· Cuius uentilabrū
in manu eius· et purgabit aream suam et congregabit
triticū in horreū suum· Paleas autē conburet igni in
extinguibili· Multa quidē et alia exhortans· euan
gelizabat populo· Herodes autē tetrarcha cū
corriperetur ab illo de herodiade uxore fratris sui
et de omnib; malis que fecit herodes· adiecit et hoc
supra omnia et inclusit iohannem in carcerem·

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus et ihu
baptizato et orante apertum est caelum et descendit sps
scs corporali specie sicut columba in ipsum et uox de caelo I
facta est. Tu es filius meus dilectus in te conplacuit mihi.
Et ipse dns erat incipiens quasi annorum triginta ut pu
tabatur filius ioseph. Qui fuit heli Qui fuit mathath
Qui fuit leui. Qui fuit melchi. Qui fuit ianne Qui fuit
ioseph. Qui fuit matthathiae. Qui fuit amos Qui fuit
naum. Qui fuit esli. Qui fuit nagge Qui fuit maath.
Qui fuit mathatthiae. Qui fuit semei Qui fuit io
seth. Qui fuit ioda. Qui fuit iohanna. Qui fuit
resa. Qui fuit sorobabel. Qui fuit salathihel. Qui
fuit neri. Qui fuit melchi. Qui fuit addi. Qui fuit
Qui fuit chosam. Qui fuit helmadan. Qui fuit her
Qui fuit iesu. Qui fuit eliezer Qui fuit iorim.
Qui fuit matthath. Qui fuit leui. Qui fuit simeon
Qui fuit iuda. Qui fuit ioseph Qui fuit iona. Qui fu
it eliachim Qui fuit melea. Qui fuit menna.
Qui fuit mattatha. Qui fuit dauid. Qui fuit nathan
Qui fuit iesse Qui fuit obed. Qui fuit booz Qui
fuit salmon. Qui fuit naason Qui fuit aminadab.
Qui fuit aram Qui fuit esrom Qui fuit phares.
Qui fuit iude Qui fuit iacob. Qui fuit isaac Qui
fuit habrahe Qui fuit zare Qui fuit nachor.
Qui fuit seruch Qui fuit ragau. Qui fuit chainan.
Qui fuit phalech. Qui fuit eber. Qui fuit sale.
Qui fuit chainan. Qui fuit arphaxat Qui fuit sem.
Qui fuit noe Qui fuit lamech Qui fuit matthusale

Qui fuit enoch Qui fuit iared Qui fuit malelehel·
Qui fuit enos Qui fuit seth Qui fuit adã Qui fuit dĩ
Ihs autẽ plenus spũ scõ regressus est aiordane· & age
batur inspũ indeserto diebus quadraginta & temp
tabatur adiabolo Et nihil manducauit indi
ebus illis et consummatis illis esuriit· Dixit aut̃
illi diabolus· Si filius di es dic lapidi huic· ut panis
fiat· Et respondit adillũ dns Scriptũ est quia
non inpane solo uiuit homo sed inomni uerbo dĩ
Et duxit illũ diabolus & ostendit illi omnia regna
orbis terre inmomento temporis· et ait ei· Tibi da
bo potestatem hanc uniuersã & gloriã illorũ· quia
mihi tradita sunt· et cui uolo do illa· Tu ergo si adora
ueris coram me· erunt tua omnia· Et respondens ihs
dixit illi· Scriptum est· dnm dm̃ tuum adorabis & illi
soli seruies· Et duxit illũ inhierusalem et statuit eũ
supra pinnã tẽpli· & dixit illi· Si filius di es mitte te
hinc deorsum· Scriptũ est enim quod angelis suis
mandauit de te· ut conseruent te· Et quia inmanib;
tollent te· ne forte offendas adlapidẽ pedem tuum· Et respon
dens ihs· ait illi· Dictum est· non temptabis dnm dm̃
tuum· Et consummata omni temptatione· diabolus
recessit abillo usq; adtempus· Et regressus est ihs
inuirtute sps ingalileam & fama exiit per uniuersam
regionem de illo· Et ipse docebat insinagogis eorum
& magnificabatur abomnib; Et uenit nazareth
ubi erat nutritus· & intrauit secundum consuetudi
nem suam die sabbati insinagogã & surrexit legere

Et traditus est illi liber proph&ae esaiae. Et ut reuoluit
librum inuenit locum ubi scriptum erat. Sps dni su
per me propter quod unxit me euangelizare paupe
ribus misit me. sanare contritos corde praedicare
captiuis remissionem et caecis uisum. Dimittere con
fractos in remissionem. praedicare annum dni ac
ceptum et diem retributionis. Et cum plicuisset
librum reddidit ministro et sedit. Et omnium in sina
goga oculi erant erant intendentes in eum. Coe
pit autem dicere ad illos. quia hodie impleta est haec
scriptura in auribus uris. Et omnes testimonium
illi dabant. et mirabantur in uerbis gratiae quae p
cedebant de ore ipsius. Et dicebant. Nonne hic
filius est ioseph. Et ait illis. Utiq. dicetis mihi
hanc similitudinem. Medice cura te ipsum. Quanta
audiuimus facta in capharnaum fac hic in patria
tua. Ait autem. Amen dico uob. quia nemo pro
ph&a acceptus est in patria sua. In ueritate di
co uobis Multae uiduae erant in diebus heliae in is
rahel. quando clausum est celum annis tribus et
mensib. sex. Cum facta esset fames magna in omni
terra. et ad nullam illarum missus est helias. nisi in sarep
tha sidoniae ad mulierem uiduam. Et multi lepro
si erant in israhel sub eliseo proph&a. et nemo eorum
mundatus est nisi naaman sirus. Et repleti sunt oms
in synagoga ira. haec audientes. Et surrexerunt
et eiecerunt illum extra ciuitatem. et duxerunt
illum usq. ad supercilium montis supra quem ciui

tis illorum erat aedificata ut precipitarent eum
Ipse autem transiens per medium illorum ibat. Et des
cendit in capharnaum ciuitatem galileae. ibique
docebat illos. Et stupebant in doctrina eius.
quia in potestate erat sermo ipsius. Et in sina
goga erat homo. habens demonium inmundum.
et exclamauit uoce magna dicens. Sine.
quid nobis et tibi ihu nazarene. uenisti perdere nos
Scio te quis sis scs di. Et increpauit illum ihs dicens
obmutesce et exi ab illo. Et cum proiecisset illum de
monium in medium exiit ab illo. Nihilque illum
nocuit. Et factus est pauor in omnibus et col
loquebantur ad inuicem dicentes. Quod est hoc
uerbum quia in potestate et uirtute imperat
inmundis spiritibus et exeunt. Et diuulgabatur
fama de illo in omnem locum regionis. Sur
gens autem de sinagoga. introiuit in domum si
monis. Socrus autem simonis tenebatur mag
nis febribus et rogauerunt illum pro ea. Et stans
super illam imperauit febri et dimisit illam. Et
continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem
occidisset. omnes qui habebant infirmos uariis lan
guoribus ducebant illos ad eum. At ille singulis
manus inponens curabat eos. Exiebant autem
demonia a multis clamantia et dicentia quia
tu es filius di. Et increpans non sinebat ea loqui
quia sciebant ipsum esse xpm. Facta autem die egres
sus ibat in desertum locum. Et turbae requirebant

eum· et uenerunt usq· ad ipsum· Et detinebant illum
ne discederet ab eis· Quib; ille ait· Quia et aliis ciuitati
bus oportet me euangelizare regnum di· Quia ideo
missus sum· Et erat predicans in sinagogis galileae
F actu est aut· Cum turbe inruerent in eum ut audirent
uerbu di· Et ipse stabat secus stagnum gennesareth·
Et uidit duas naues stantes secus stagnum· piscatores
aut descenderent & lauabant retia· Ascendens aut
in unam nauim que erat simonis rogauit eum a ter
ra reducere pusillum· Et sedens docebat de nauicu
cula turbas· Vt cessauit aut loqui dixit ad si
monem· Duc in altum· & laxate retia uestra in cap
turam· Et respondens simon· dixit illi· Preceptor
per tota nocte laborantes nihil cepimus· in uerbo
aut tuo· laxabo rete· Et cum hoc fecissent· conclu
serunt piscium multitudinem copiosam· Rumpe
batur aut rete eorum· Et annuerunt sociis qui
erant in alia naui· ut uenirent· et adiuuarent
eos· Et uenerunt· et impleuerunt ambas nauicu
las· ita ut mergerentur· Quod cum uideret si
mon petrus procidit ad genua ihu dicens· Exi
a me quia homo peccator sum dne· Stupor enim
circumdederat eum & oms qui cum illo erant
in captura piscium qua ceperant· Similiter
aut iacobum & iohannem filios zebedei· qui
erant socii simonis· Et ait ad simonem
ihs· Noli timere· ex hoc iam homines eris capi
ens· Et subductis ad terram nauibus relic

tis omnib; secuti sunt illum Et factum est cum eet
in una ciuitatum. & ecce uir lepra plenus. Et uidens
ihm & procidens in faciem. rogauit eum dicens
Dne. si uis potes me mundare. Et extendens manu.
tetigit illum dicens. Volo. mundare. Et confes
tim. lepra discessit ab illo. Et ipse precepit illi.
ut nemini diceret. Sed uade ostende te sacer
doti. et offer pro emundatione tua. sicut pre
cepit moyses in testimonium illis Perambu
labat autem magis. sermo de illo & conueniebant
turbe multe ut audirent & curarentur ab infir
mitatib; suis Ipse autem secedebat in desertum
& orabat. Et factum est in una dierum. &
ipse sedebat docens. Et erant pharisei sedentes
& legis doctores. qui uenerant ex omni castello
galilee et iudee. et hirlm. et uirtus erat dni
ad sanandu eos. Et ecce uiri portantes in lecto
homine. qui erat paraliticus. et querebant
eu inferre et ponere ante eu. Et non inue
nientes qua parte illu inferrent pre turba.
ascenderunt supra tectu summiserunt illum
cum lecto in medium ante ihm quoru fidem
ut uidit dixit. Homo. remittuntur tibi pec
cata tua. Et coeperunt cogitare scribe et pha
risei dicentes. Quis est hic qui loquitur blasphe
mias. Quis potest dimittere peccata nisi solus ds.
ut cognouit autem ihs cogitationes eoru. respon
dens dix ad illos. Qid cogitatis in cordib; uris.

Quid est facilius dicere. dimittuntur tibi peccata.
an dicere. surge et ambula. Ut autem sciatis quia
filius hominis potestatem habet in terra di
mittere peccata. ait paralitico. Tibi dico.
surge. Tolle lectum tuum. et uade in domum tuam.
Et confestim surgens coram illis. tulit in quo
iacebat. et abiit in domum suam. magnificans
deum. Et stupor apprehendit omnes. et magni
ficabant deum. Et repleti sunt timore dicentes.
Quia uidimus mirabilia hodie.
Et post haec exiit. et uidit publicanum nomine leui.
sedentem ad teloneum. et ait illi. Sequere me.
Et relictis omnibus. surgens secutus est eum.
Et fecit ei conuiuium magnum leui in domo sua.
et erat turba multa publicanorum. et aliorum
qui cum illis erant discumbentes. Et mur
murabant pharisei et scribe eorum dicentes
ad discipulos eius. Quare cum publicanis et
peccatoribus manducatis et bibitis.
Et respondens ihs. dixit ad illos. Non egent qui
sani sunt medico. sed qui male habent.
Non ueni uocare iustos. sed peccatores in
penitentiam. At illi dixerunt ad eum.
Quare discipuli iohannis ieiunant frequenter
et obsecrationes faciunt. Similiter et
phariseorum. tui autem edunt et bibunt.
Quibus ipse ait. Numquid potestis
filios sponsi dum cum illis est sponsus facere

ieiunare· Uenient autē dies. et cū ablatus fuerit
ab illis sponsus· Tunc ieiunabunt in illis diebus·
Dicebat autē· et similitudinē ad illos· Quia nemo
commissurā a uestimento nouo· inmittit in uesti
mentū uetus· Alioquin· et nouum rumpit
et ueteri non conuenit commissura a nouo·
Et nemo mittit uinū nouum in utres ueteres·
Alioquin rumpet uinū nouum utres· et ipsum
effundetur et utres peribunt· Sed uinū nouum
in utres nouos mittendū est. et utraq· conseruantur·
Et nemo bibens uetus· statim uult nouum· Dicit
eni· uetus melius est· Factū est autē in sabbato
secundo primo cū transiret p sata uellebant discipli eius
spicas· et manducabant confricantes manibus·
Quidā autē phariseorū· dicebant illis· Quid facitis
qd non licet in sabbatis· Et respondens ihs ad eos·
dixit· Nec hoc legistis qd fecit dauid cū esuriss& ipse·
et qui cū eo erant· Quomodo intrauit in domū dī
et panes ppositiones sūpsit· et manducauit et dedit
his qui cū ipso erant· quos non licebat manducare·
nisi tantū sacerdotibus· Et dicebat illis· Quia
dns est filius hominis· etiam sabbati·
Factū est autē et in alio sabbato ut intraret in sina
gogā et doceret· Et erat ibi homo et manus eius
dextera erat arida· Obseruabant autē scribę
et pharisei si in sabbato curaret· Ut inuenirent
unde accusarent illū· Ipse uero sciebat cogi
tationes eorū· Et ait homini qui habebat manū

aridā· Surge· et sta in mediū· Et surgens·
stetit· Ait aūt ad illos dns· Interrogo uos·
Si licet sabbatis benefacere an male· animā
saluam facere an pdere· Et circū inspectis
omnibus· in ira dix homini· extende manū tuam
et extendit· Et restituta est manus eius· Ipsi aūt
repleti sunt insipientia et conloquebantur
ad inuicem qid nam facerent ihu· Factū est
aūt in illis diebus· exiit in montē orare· et
erat pnoctans in oratione dī· Et cū dies factus
esset· uocauit discipulos suos· et elegit duodecī
ex ipsis· quos et apostolos nominauit· Simonē
quē cognominauit petrum· et andream fra
trem eius· iacobū et iohannem· philippum et
bartholomeū· thoman et matheum· iacobum
alfei· et simonē qui uocatur zelotes· iudā iacobi·
et iudā scarioth qui fuit proditor ·
Et descendens cū illis stetit in loco campestri·
et turba discipulorū eius· Et multitudo copi
osa plebis· ab omī iudea· et hierusalē· et ma
ritima· et tyri· et sidonis· qui uenerant ut au
dirent eū et sanarentur a languoribus suis·
Et qui uexabantur ab spiritibus inmundis·
curabantur· Et omis turba querebat eū
tangere· quia uirtus de illo exibat et sana
bat omīs· Et ipse eleuatis oculis in discipłos
suos· dicebat· Beati pauperes· quia
urm est regnum dī· Beati qui nunc esu

ritis. quia saturabimini. Beati qui nunc fletis.
quia ridebitis. Beati eritis cum uos oderint
homines. et cum separauerint uos et exprobrauerint
et eiecerint nomen uestrum tamquam malum propter
filium hominis. Gaudete in illa die. et exultate.
Ecce enim merces uestra multa in celo. Secundum
hec enim. faciebant prophetis patres eorum.
Uerumtamen. ue uobis diuitibus qui habetis
consolationem uestram. Ue uobis qui saturati
estis. quia esurietis. Ue uobis qui ridetis nunc.
quia lugebitis et flebitis. Ue cum bene uobis
dixerint omnes homines secundum hec faciebant.
pseudoprophetis patres eorum. Sed uobis dico.
qui auditis. Diligite inimicos uestros. benefacite
his qui oderunt uos. Benedicite maledi
centibus uos. orate pro calumniantibus uos.
Et qui te percutit in maxillam. prebe et alteram.
et ab eo qui aufert tibi uestimentum. et tunicam
noli prohibere. Omnia autem petenti te tri
bue. et qui aufert que tua sunt ne repetas.
Et prout uultis ut faciant uobis homines. et uos
facite illis similiter. Et si diligitis eos
qui uos diligunt. que uobis est gratia.
Nam et peccatores diligentes se diligunt.
Et si benefeceritis his qui uobis benefaciunt.
que uobis est gratia. Siquidem et pecca
tores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis
his a quibus speratis recipere que gratia est.

uobis· nā et peccatores peccatorib; fenerant
ut recipiant aequalia· Verumtamen· di
ligite inimicos uros et benefacite· et mutuū
date nihil desperantes· Et erit merces ura
multa· Et eritis filii altissimi quia ipse
benignus est sup ingratos et malos·
Estote ergo misericordes· sicut et pat̄ uester
misericors est· Nolite iudicare· et n̄ iudica
bimini· Nolite condēpnare· et n̄ condēp
nabimini· Dimittite· et dimittemini
Date· et dabitur uobis· Mensurā bonā &
et confersā et coagitatā· et supefluentē
dabunt in sinū urm· Eadem quippe men
sura quā mensi fueritis remicietur uobis·
Dicebat aūt illis et similitudinē· Numquid
potest cecus cecū ducere· nonne ambo in
foueam cadent· Non est discipls sup magis
trū· pfectus aūt omis erit si sit sicut magist
eius· Quid aūt uides festucā in oculo fris
tui· trabem aūt que in oculo tuo est n̄ con
sideras· Et quomodo potest dicere fri tuo·
frat̄ sine eiciam festucā de oculo tuo ipse
in oculo tuo trabem non uidens· Hypocrita·
eice primū trabē de oculo tuo· Et tunc
pspicies ut educas festucā· de oculo fris tui·
Non est enī arbor bona que facit fructus
malos· neq; arbor mala faciens fructū
bonū· Unaquęque enī arbor· de fructu

suo cognoscitur · Neque enim de spinis colligunt
ficus · neque de rubo uindemiant uuam ·
Bonus homo · de bono thesauro cordis sui profert
bonum · Et malus homo · de malo thesauro pro
fert malum · Ex abundantia enim cordis · os loquitur ·
Quid autem uocatis me domine domine · et non facitis que
dico · Omnis qui uenit ad me et audit ser
mones meos et facit eos · ostendam uobis cui si
milis sit · Similis est homini aedificanti domum ·
qui fodit in altum · et posuit fundamentum
supra petram · Inundatione autem facta ·
illisum est flumen domui illi · et non potuit
eam mouere · fundata enim erat · super
petram · Qui autem audit · et non fecit similis est
homini aedificanti domum suam supra petram ·
sine fundamento in quam inlisus est fluuius ·
et continuo cecidit et facta est ruina domus illius
magna · Cum autem implesset omnia uerba
sua in aures plebis · intrauit in capharnaum ·
Centurionis autem cuiusdam seruus male ha
bens erat moriturus qui illi erat preciosus
Et cum audisset de ihesu misit ad eum seniores
iudeorum rogans eum ut ueniret et saluaret
seruum eius · At illi cum uenissent ad ihesum ·
rogabant eum sollicite dicentes ei · Quia dig
nus est ut hoc illi prestes · Diligit enim
gentem nostram et synagogam ipse aedificauit
nobis · Ihesus autem ibat cum illis · Et cum iam

non longe esset a domo misit ad eū centurio
amicos dicens· Dn̄e noli uexari· Non enim
dignus sū ut sub tectū meū intres· Propter
qđ et me ipsū non sū dignū arbitratus ut uenire
ad te· Sed dic uerbo et sanabitur puer meus·
Nam et ego homo sū sub potestate constitutus
habens sub me milites· Et dico huic uade et
uadit· Et alio ueni et uenit· Et seruo meo fac
hoc et facit· Quo audito ihs miratus est· Et con
uersus sequentibus se turbis dix· Amen dico uob
nec in isrl̄ tantā fidē inueni· Et reuersi qui
missi fuerant domū inuenerunt seruū qui lan
guerat sanū· Et factū est deinceps· Ibat in ciui
tatē quę uocatur naim· et ibant cū illo discipli eī.
et turba copiosa· Cū autē adpropinquaret portę
ciuitatis· ecce defunctus efferebatur filius
unicus matris suę· Et hęc uidua erat· et turba
ciuitatis multa cū illa· Quā cū uidisset dn̄s·
misericordia motus super eā dix illi· Noli flere· Et ac
cessit· et tetigit loculū· Hi autē qui portabant
steterunt· Et ait· Adolescens· tibi dico· surge·
Et resedit qui erat mortuus· et cœpit loqui·
et dedit illū matri suę· Accepit autē om̄s timor·
et magnificabant dm̄ dicentes· Quia pp̄heta
magnus surrexit in nobis· et quia ds̄ uisitauit
plebē suam· Et exiit hic sermo in uniuersā
iudęā de eo et omnē circa regionem·
Et nuntiauerū discipli eius iohanni de omnibus

his. Et conuocauit duos de discipulis suis iohannes.
Et misit ad ihm dicens. Tu es qui uenturus es
an aliū expectamus. Cū aūt uenissent ad eū
uiri dixerunt. Iohannes baptista misit nos
ad te dicens. Tu es qui uenturus es an aliū expec
tamus. In ipsa aūt hora curauit multos a lan
guoribus et plagis. et spiritib; malis. Et cecis
multis donauit uisū. Et respondens dix illis.
Euntes renunciate iohanni. que uidistis et
audistis. quia ceci uident. claudi ambulant.
leprosi mundantur. Surdi audiunt. mortui
resurgunt. pauperes euangelizantur.
Et beatus est quicūq; n̄ fuerit scandalizatus
in me. Et cū discessissent nuntii iohannis
coepit dicere de iohanne ad turbas. Quid
existis in desertū uidere. arundinē uento
moueri. Sed qid existis uidere hominem
mollib; uestimentis indutū. Ecce qui in ueste
preciosa st. et in deliciis in domib; regū sunt.
Sed qid existis uidere pphetā. Hic est de quo
scriptū est. Ecce mitto angelū meū ante
faciem tuā. qui preparabit uiā tuā ante te.
Dico enī uobis maior inter natos mulierum
ppheta iohanne baptista nemo est. Qui aūt
minor est in regno dī. maior est illo.
Et omnis populus audiens et publicani iustifica
uerunt dm̄ baptizati baptismū iohannis.
Pharisei aūt et legisperiti consiliū dī spreuerunt

in semet ipsos non baptizati ab eo · Cui ergo
similes dicã homines generationis huius et
cui similes sunt · Similes sunt pueris sedentib;
in foro et loquentib· ad inuicẽ et dicentibus·
Cantauimus uobis tibiis et non saltastis · lamen
tauimus et nõ plorastis · Venit enĩ iohannes
baptista · neq· manducans panẽ · neq· bibens
uinũ · et dicitis demoniũ habet · Venit filius
hominis manducans et bibens et dicitis · Ecce
homo deuorator et bibens uinũ · Amicus pub
licanorũ et peccatorũ et iustificata est sapi
entia ab omnib· filiis suis · Rogabat
aũt illũ quidã de phariseis ut manducaret cũ illo·
Et ingressus domũ pharisei · discubuit · Et ecce
mulier quę erat in ciuitate peccatrix · ut cog
nouit qđ accubuit in domo pharisei · attulit
alabastrum unguenti · Et stans retro secus
pedes eius ⁜ et capillis capitis sui tergebat · et os
culabatur pedes eius · et unguento unguebat ·
Videns aũt phariseus qui uocauerat eũ · ait in
tra se dicens · Hic si esset ꝓpheta sciret utiq· quę
et qualis mulier quę tangit eũ quia peccatrix
est · Et respondens ihs· dix ad illũ · Simon
habeo tibi aliquid dicere · At ille ait · Magister
dic · Duo debitores erant cuidam feneratori ·
unus debebat denarios quingentos et alius
quinquaginta · Non habentibus illis unde
redderent · donauit utrisque · Quis ergo eũ

⁜ & lacrimis coepit ligare pedes eẽ

plus diligit. Respondens simon dix. Aestimo. quia
is cui plus donauit. At ille dix ei. Recte iudicasti.
Et conuersus ad mulierē. dix simoni. Uides hanc
mulierē. Intraui in domū tuā. aquā pedibus
meis non dedisti. Haec aūt lacrimis rigauit
pedes meos. et capillis suis tersit. Osculū mihi
non dedisti. Haec aūt ex quo intrauit non cessauit
osculari pedes meos. Oleo caput meū ñ unxisti.
Haec aūt unguento unxit pedes meos. Propter
qđ dico tibi. Remittuntur ei peccata multa.
quō dilexit multū. Cui aūt minus dimittitur
minus diligit. Dix aūt ad illā. remittunt tibi
peccata. Et coeperunt qui simul accubebant
dicere intra se. Quis est hic qui etiā peccata dimittit.
Dix aūt ad mulierem uade in pace. fides tua te
saluam fecit. Et factū est deinceps. et ipse iter
faciebat per ciuitatem et castellū praedicans. et
euangelizans regnū dī. et duodecim cum illo.
Et mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritib;
malignis et infirmitatibus. Maria quae uocatur
magdalene de qua demonia septē exierat.
Et iohanna uxor chuzae procuratoris herodis et su
sanna et aliae multae quae ministrabant ei de facul
tatibus suis. Cū aūt turba plurima conue
nirent. et de ciuitatibus properarent ad eū dixit
p similitudinē. Exiit qui seminat. seminare
semen suū. Et dū seminat. aliud cecidit secus
uiam. et conculcatū est et uolucres caeli comederūt

illud. Et aliud cecidit supra petrã. et natũ aruit
quia non habebat humorẽ. Et aliud cecidit int
spinas. et simul exortę spinę suffocauerũt illud.
Et aliud cecidit in terrã bonam. et ortũ fecit fruc
tum centuplũ. Haec dicens clamabat. Qui habet
aures audiendi. audiat. Interrogabant aũt
eũ discipuli eius quę esset hęc parabola. Quibus ipse
dix. Vobis datum est nosse misteriũ regni dĩ.
Caeteris aũt in parabolis. ut uidentes ñ uideant.
et audientes ñ intellegant. Est aũt hęc para
bola. Semen est uerbum dĩ. Qui aũt secus uiã sť.
hi sunt qui audiunt. Deinde uenit diabolus et
tollit uerbũ de corde eorũ ne credentes salui fiant.
Nam qui supra petrã. qui cũ audierint cũ gaudio
suscipiunt uerbũ. Et hi radices ñ habent quia
ad tempus credunt. et in tẽpore tẽptationis rece
dunt. Quod aũt in spinis cecidit. hi sunt qui audi
erunt. et a sollicitudinibus. et diuiciis et uoluptatib.
uitę euntes suffocantur et ñ referunt fructũ.
Qd aũt in bonã terrã hi sunt qui in corde bono et
optimo audientes uerbũ retinent. Et fructũ
adferunt. in paciencia. Nemo aũt lucernã
accendens operit eam uaso aut subtus lectũ
ponit. sed sup candelabrũ ponit. ut intrantes
uideant lumen. Non enim est occultũ quod
non manifestetur. nec absconsũ. quod non cog
noscatur. et in palã ueniat. Videte ergo quo
modo audistis. Qui enĩ habet dabitur illi.

et quicumque non habet etiam quod putat se habere
auferetur ab illo. Venerunt autem ad illum mater
et fratres eius. et non poterant adire ad eum
pre turba. et nuntiatum est illi. Mater tua et
fratres tui stant foras. uolentes te uidere.
Qui respondens dixit ad eos. Mater mea et fratres
mei. hi sunt qui uerbum dei audiunt et faciunt.
Factum est autem in una dierum. et ipse ascendit in naui
culam. et discipuli eius. Et ait ad illos. Transfre
temus trans stagnum. et ascenderunt.
Nauigantibus autem illis. obdormiuit. Et descendit
procella uenti in stagnum. et conplebantur
et periclitabantur. Accedentes autem suscita
uerunt eum dicentes. Preceptor. perimus.
At ille surgens increpauit uentum et tempestatem
aque. et cessauit. et facta est tranquillitas.
Dixit autem illis. Ubi est fides uestra? qui timentes
mirati sunt dicentes ad inuicem. Quis putas
hic est. quia et uentis imperat. et mari. et
obediunt ei. Et nauigauerunt autem ad regi
onem gerasenorum. que est contra galileam.
Et cum egressus esset ad terram. occurrit illi uir
quidam. qui habebat demonium iam temporibus
multis. Et uestimento non induebatur. neque
in domo manebat. sed in monumentis. Is ut uidit
iesum procidit ante illum. et exclamans uoce mag
na dixit. Quid mihi et tibi est iesu fili dei altis
simi. Obsecro te. ne me torqueas.

Precipiebat enī spiritui inmundo. ut exiret
ab homine. Multis enim tē-poribus arripiebat
illū. Et uinciebatur catenis et compedibus
custoditus et ruptis uinculis agebatur ade-
monio in deserto. Interrogauit autē illum
ihs dicens. Quod tibi nomen ē. At ille dix.
legio. Quia intrauerunt demonia multa
in eū. Et rogabant illū ne imperaret illis. ut
in abissū irent. Erat autē ibi grex porcorū
multorū. pascentiū in monte. Et rogabant
eū ut permitteret eos in illos ingredi. Et per
misit illis. Exierunt ergo demonia ab homine.
Et intrauerunt in porcos et impetu abiit grex
per preceps in stagnum. et suffocatus est.
Quod ut uiderūt factū qui pascebant. fugerūt
et nuntiauerūt in ciuitate et in uillas. Exierūt
autē uidere qd factū est. et uenerūt ad ihm.
et inuenerūt hominē sedentē a quo demonia
exierant. uestitū ac sana mente ad pedes eius.
et timuerunt. Nuntiauerunt autē illis et
qui uiderant. quomodo sanus factus esset.
a legione. Et rogauerūt illū omis multitudo
regionis gerasenorū ut discederet ab ipsis.
quia timore magno tenebantur.
Ipse autē ascendens nauim reuersus est. et roga
bat illū uir a quo demonia exierant. ut cū eo
esset. Dimisit autē eū ihs. dicens. Redi do
mū tuā. et narra quanta tibi fecit ds.

Et abiit p uniuersā ciuitatē p̄dicans quanta illi
fecisset ihs. Factū est aūt cū redisset ihs. excepit illū
turba. Erant enī omš expectantes eū. Et ecce uenit uir
cui nomen iairus. et ipse princeps sinagogę erat.
Et cecidit ad pedes ihu. rogans eū. ut intraret in domū
eius. quia filia unica erat illi ferė annorū duodecim.
et hęc moriebatur. Et contigit dū iret. a turbis
comprimebatur. Et mulier quędā erat in fluxu san
guinis ab annis duodecī. quę in medicos erogauerat
omnē substantiam suam. nec ab ullo potuit curari.
Accessit retro. et tetigit fimbriā uestimenti eius.
Et confestim stetit fluxus sanguinis eius. Et ait ihs.
Quis est qui me tetigit. Negantibus aūt omnibus
dix. petrus et qui cū illo erant. Preceptor. turbę te
comprimunt. et affligunt. et dicis quis me tetigit.
Et dix ihs. Tetigit me aliquis. Nam ego noui uirtutē
de me exisse. Uidens aūt mulier quia non latuit.
tremens uenit. et procidit ante pedes illius. Et ob
quā causā tetigerit eū. indicauit corā omni poplo.
et quē admodum confestim sanata sit. At ipse dix illi.
Filia. fides tua te saluam fecit uade in pace.
Adhuc illo loquente. uenit quidā ad principē sina
gogę dicens ei. Quia mortua est filia tua. noli uex
are illū. Ihs aūt audito hoc uerbo. respondit patri
puellę. Noli timere. crede tantū. et salua erit.
Et cū uenisset ad domū. non permisit intrare
secum quē quā nisi petrū. et iohannē. et iacobū.
et patrē. et matrem puellę. Flebant aūt omš.

et plangebant illã. At ille dix. Nolite flere. Non enĩ
mortua sed dormit. Et deridebant eũ. scientes
quia mortua esset. Ipse aũt tenens manũ eius.
clamauit dicens. Puella. surge. Et reuersus est
sps eius. et surrexit continuo. Et iussit illi dari
manducare. Et stupuerũt parentes eius.
Quibus precepit ne alicui dicerent. qđ factum
erat. Conuocatis aũt duodecĩ apostolis. dedit
illis uirtutẽ et potestatem sup omnia demonia.
ut languores curarent. Et misit illos predicare
regnũ dĩ. et sanare infirmos. Et ait ad illos.
Nihil tuleritis in uia. neq: uirgã. neq: peram.
neq: panẽ. neq: pecuniã. neq: duas tunicas habe
atis. Et in quacũq: domũ intraueritis. ibi ma
nete et inde ne exeatis. Et quicũq: non rece
perit uos. exeuntes de ciuitate illa. etiã puluerẽ
pedũ urorũ. excutite in testimoniũ sup illos.
Egressi aũt circuibant p castella euangelizantes
et curantes ubique. Audiuit aũt herodes
tetrarcha omĩa que fiebant ab eo. Et hesitabat
eo qđ diceretur a quib: dam. quia iohannes sur
rexit a mortuis. A quibusdã uero. quia helias
apparuit. Ab aliis aũt. quia pphẽta unus
de antiquis surrexit. Et ait herodes. iohannẽ
ego decollaui. Quis aũt est iste de quo ego audio
talia. Et querebat uidere eũ. Et reuersi apli.
narrauerunt illi quecũque fecerunt.
Et assũptis illis. secessit in locũ desertũ qui est

h. seorsum.

bethsaide. Quod cum cognovissent turbae.
secutae sunt illum. Et excepit illos et loquebatur illis
de regno dei. et eos qui cura indigebant sanabant.
Dies autem coeperat declinare. Et accedentes duo
decim. dixerunt illi. Dimitte turbas. ut
euntes in castella. villasque quae circa sunt
divertant. et inveniant escas. quia hic in
loco deserto sumus. Ait autem ad illos. Vos date
illis manducare. At illi dixerunt. Non sunt
nobis plus quam quinque panes et duo pisces.
Nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc
turbam escas. Erant autem fere viri quinque
milia. Ait autem ad discipulos suos. Facite
illos discumbere. per convivia quinquagenos.
Et ita fecerunt. Et discubuerunt omnes.
Acceptis autem quinque panibus et duobus pis
cibus. Respexit in caelum. et benedixit illos.
et fregit. et distribuit discipulis suis. ut po
nerent ante turbas. Et manducaverunt
omnes. et saturati sunt. Et sublatum est. quod
superfuit illis fragmentorum. cophini duo
decim. Et factum est cum solus esset orans.
erant cum illo et discipuli. Et interrogavit
illos dicens. Quem me dicunt esse turbae.
At illi responderunt. et dixerunt. Iohannem
baptistam. Alii autem heliam. Alii quia pro
pheta unus de prioribus surrexit.
Dixit autem illis. Vos autem quem me esse dicitis.

Respondens simon petrus. dix. xp̄m dī. At ille in
crepans illos. pcepit ne cui dicerent hoc dicens.
Quia oportet filiū hominis multa pati et reprobari
a senioribus et principib. sacerdotū et scribis. et oc
cidi. et tertia die resurgere. Dicebat autē ad
om̄s. Siquis uult post me uenire abneget se
met ipsū. et tollat crucē suā cotidie. et sequatur me.
Qui enī uoluerit animā suā saluā facere. pdet illā.
Nam qui pdiderit animā suā pp me. saluam fa
ciet illā. Qid enī pficit homo si lucretur uniuersū
mundū. se autē ipsum pdat & detrimentū sui faciat.
Nam qui me erubuerit et meos sermones. hunc
filius hominis erubescet. cū uenerit in maies
tate sua. et patris et scōrū angelorū. Dico autē
uobis. Uere sunt aliqui hic stantes qui nō gusta
bunt mortē. donec uideant regnū dī. Factū est
autē post hęc uerba fere dies octo. et adsūpsit
petrū. et iohannē. et iacobū. et ascendit in montē
ut oraret. Et factū est dū oraret species uultus ei
altera. et uestitus eius albus refulgens. Et ecce.
duo uiri loquebant cū illo. Erant autē moises.
et helias. uisi in maiestate. et dicebant. Excessū ei
quē completurus erat. in hierusalē. Petrus uero
et qui cū illo grauati erant somno. et euigilantes
uiderē maiestatē eius. et duos uiros qui stabant
cū illo. Et factū est cū discederent ab illo. ait
petrus ad ihm. Preceptor. bonū est nos hic esse.
et faciem' tria tabernacula. Unum tibi.

et unum moysi · et unum heliae · Nesciens quid diceret ·
Haec autem illo loquente · facta est nubes et obumbrauit eos
et timuerunt · Intrantibus illis in nubem · et uox facta est
de nube dicens · Hic est filius meus dilectus · ipsum audite ·
Et dum fieret uox · inuentus est ihesus solus · Et ipsi tacuerunt ·
et nemini dixerunt · in illis diebus quicquam · ex his quae
uiderant · Factum est autem in sequenti die · descenden
tibus illis de monte · occurrit illi turba multa ·
Et ecce uir de turba exclamauit dicens · Magister
obsecro te · respice in filium meum · quia unicus est mihi ·
Et ecce spiritus adprehendit illum · et subito clamat · et elidit ·
et discipat eum cum spuma · et uix discedit dilanians eum ·
Et rogaui discipulos tuos ut eicerent illum · et non potu
erunt · Respondens autem ihesus dixit · O generatio infidelis
et peruersa · usquequo ero apud uos et patiar uos ·
Adduc huc filium tuum · Et cum accederet · elisit illum
demonium et dissipauit · Et increpauit ihesus spiritum
inmundum et sanauit puerum · et reddidit illum patri eius ·
Stupebant autem omnes · in magnitudine dei · Omnibus
que mirantibus in omnibus quae faciebat · dixit ad discipulos suos ·
Ponite uos in cordibus uestris sermones istos · filius enim
hominis futurum est · ut tradatur in manus hominum ·
At illi ignorabant uerbum istud · et erat uelatum
ante eos · ut non sentirent illud · et timebant eum
interrogare de hoc uerbo · Intrauit autem cogitatio
in eos · quis eorum maior esset · At ihesus uidens cogi
tationes cordis illorum · adprehendens puerum
statuit eum secus se · et ait illis · Quicumque susceperit

puerū istū in nomine meo. me recipit. Et quicūq;
me receperit. recipit eū qui me misit. Nam qui
minor est int omīs uos. hic maior est. Respondens
aūt iohs dix. Preceptor. uidim quendā in nomine
tuo eicientē demonia. et phibuimus eū. quia nō
sequitur nobiscū. Et ait ad illū ihs. Nolite phibere.
Qui enī non est aduersū uos. pro uobis est.
Factū est aūt cū complerent dies adsūptionis eī.
et ipse faciem suā firmauit ut iret hierlm.
Et misit nuntios ante conspectū suū. et euntes in
trauerūt in ciuitatē samaritanorū. ut pararent illi.
Et non receperūt eū. quia facies eius erat euntis
hierlm. Cū uidissent aūt discipli eius iacobus.
et iohannes. dixerūt. Dne. uis dicimus ut ignis
descendat de cęlo. et consumat illos. Et conuer
sus increpauit illos dicens. Nescitis cuius spc estis.
filius hominis n̄ uenit animas pdere. sed saluare.
Et abierūt in aliud castellū. Factū ē aūt ambu
lantib. illis in uia. dix quidā ad illū. Sequar te.
quocūq; ieris. Et ait illi ihs. Uulpes foueas
habent. et uolucres celi nidos. filius aūt hominis
n̄ habet ubi caput reclinet. Ait aūt ad alterū.
Sequere me. Ille aūt dix. Dne. pmitte mihi
primū ire. et sepelire patrem meū. Dixitq; ei
ihs. Sine ut mortui sepeliant mortuos suos.
Tu aūt uade. adnuntia regnū di. Et ait alter.
Sequar te dne. Sed primū pmitte mihi re
nuntiare his qui domi sunt. Ait ad illū ihs.
Nemo mittens manū suā in aratrū et aspiciens

retro · aptus est regno dei · Post hec autem designauit
dominus et alios septuaginta duos · et misit illos binos ·
ante faciem suam · in omnem ciuitatem · et locum · quo erat
ipse uenturus · et dicebat illis · Messis quidem multa ·
operarii autem pauci · Rogate ergo dominum messis · ut
mittat operarios in messem · Ite · ecce ego mitto
uos · sicut agnos inter lupos · Nolite portare sacculum ·
neque peram · neque calciamenta · et neminem per uiam saluta
ueritis · In quam cumque domum intraueritis · primum
dicite · pax huic domui · Et si ibi fuerit filius pacis ·
requiescet super illam pax uestra · Si autem · ad uos reuer
tetur · In eadem autem domo manete · edentes ·
et bibentes · que apud illos sunt · Dignus est opera
rius mercede sua · nolite transire de domo in domum ·
Et in quam cumque ciuitatem intraueritis et susceperint
uos · manducate que apponuntur uobis · Et cu
rate infirmos qui in illa sunt · et dicite illis ·
Adpropinquauit in uos regnum dei · In quam cumque
ciuitatem intraueritis · et non receperint uos ·
exeuntes in plateas eius · Dicite · etiam puluerem
qui adhesit nobis de ciuitate uestra extergimus in uos ·
Tamen hoc scitote · quia adpropinquabit regnum dei ·
Dico uobis quia sodomis in die illa remissius erit ·
quam illi ciuitati · Ve tibi corazain · ue tibi beth
saida · quia si in tiro · et sidone facte fuissent ·
uirtutes que in nobis facte sunt · olim in cilicio
et cinere · sedentes · paeniterent · Uerumtamen ·
tiro et sidoni remissius erit in iudicio quam uobis ·
Et tu capharnaum usque in celum exaltata ·

usque in infernum dimergeris. Qui uos audit me
audit. Et qui uos spernit me spernit. Qui autem
me spernit. spernit eum qui me misit. Reuersi
sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes.
Domine. etiam demonia subiciuntur nobis in nomine tuo.
Et ait illis. Uidebam satanan sicut fulgur de celo
cadentem. Ecce dedi uobis potestatem calcandi supra
serpentes et scorpiones. et supra omnem uirtutem
inimici. et nihil uos nocebit. Ueruntamen. in hoc
nolite gaudere. quia spiritus uobis subiciuntur.
Gaudete autem quod nomina uestra scripta sunt in celis.
In ipsa hora. exultauit spiritu sancto et dixit. Confiteor
tibi pater domine celi et terre. quod abscondisti hec a sa
pientibus. et prudentibus. et reuelasti ea paruulis.
Etiam pater. quia sic placuit ante te. Omnia
mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit
qui sit filius. nisi pater. Et qui sit pater nisi filius.
et cui uoluerit filius reuelare. Et conuersus
ad discipulos suos. dixit. Beati oculi qui uident
que uidetis. Dico enim uobis. quod multi prophete
et reges uoluerunt uidere. que uos uidetis. et non
uiderunt. Et audire que auditis. et non audierunt.
Et ecce quidam legis peritus surrexit. temptans illum
et dicens. Magister quod faciendo uitam eternam
possidebo. At ille dixit ad eum. In lege quid scriptum est.
Quomodo legis. Ille respondens dixit. Diliges
dominum deum tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima
tua. et ex omnibus uiribus tuis. et ex omni mente

tua · et proximũ tuũ sicut te ipsum · Dixitq; illi · Recte
respondisti · Hoc fac et uiues · Ille autẽ uolens iustificare
se ipsũ · dix ad ihm · Et quis est meus proximus · Susci
piens autẽ ihs dix · Homo quidã descendebat ab hierlm
in hiericho · et incidit in latrones · Qui etiã despoliauerũt
eũ · et plagis impositis abierunt semiuiuo relicto ·
Accidit autẽ ut sacerdos quidã descenderet eadem uia ·
et uiso illo preteriuit · Similitẽ et leuita cũ esset secus locũ ·
et uideret eũ · ptransiit · Samaritanus autẽ quidã iter
faciens · uenit secus eũ · et uidens eũ misedia motus est ·
Et adppians alligauit uulnera eius · infundens oleũ
et uinum · et inponens illũ in iumentũ suum duxit in sta
bulũ · et curã eius egit · Et altera die ptulit duos denarios ·
et dedit stabulario et ait · Curã illius habe · Et quod
cũq; supererogaueris · ego cũ rediero reddam tibi ·
Quis horũ triũ uidetur tibi proximus fuisse · illi qui in
cidit in latrones · At ille dix · Qui fecit misedia in
illum · Et ait illi ihs · Uade · et tu fac similiter ·
Factũ est autẽ dũ irent · et ipse intrauit in quoddam
castellũ · et mulier quedã martha nomine · excepit
illũ in domũ suã · Et huic erat soror · nomine maria ·
Que etiã sedens secus pedes dni · audiebat uerbũ illius ·
Martha autẽ · satagebat · circa freq̃uens ministeriũ ·
Que stetit · et ait · Dne · non est tibi cure · quod soror
mea reliquid me solã ministrare · Dic ergo illi · ut me
adiuuet · Et respondens · dix illi dns · Martha martha ·
sollicita es et turbaris erga plurima · Porro · unũ est
necessariũ · Maria optimam partẽ elegit · que non

auferetur ab ea. Et factum est cum esset in loco quodam
orans. ut cessavit. dixit unus ex discipulis eius ad eum.
Domine doce nos orare. sicut iohannes docuit discipulos suos.
Et ait illis. Cum oratis dicite. Pater sanctificetur
nomen tuum. adveniat regnum tuum fiat voluntas tua.
cotidie
Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte
nobis peccata nostra. siquidem et ipsi dimittimus
omni debenti nobis. Et ne nos inducas in temptationem.
Et ait ad illos. Quis vestrum habebit amicum. et ibit ad
illum media nocte. et dicet illi. Amice. Commoda
mihi tres panes. quoniam amicus meus venit de via ad me.
et non habeo quod ponam ante illum. Et ille deintus re
spondens. dicat. Noli mihi molestus esse. iam ostium
clausum est. et pueri mei mecum sunt in cubili. non
possum surgere et dare tibi. Et ille si perseveraverit
pulsans. dico vobis. Et si non dabit illi. surgens eo
quod amicus eius sit. propter inprobitatem tamen eius surget.
et dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego
vobis dico. Petite. et dabitur vobis. Quaerite. et in
venietis. Pulsate. et aperietur vobis. Omnis enim
qui petit accipit. et qui quaerit invenit. et pul
santi aperietur. Quis autem ex vobis patrem petit
panem. numquid lapidem dabit illi. Aut piscem.
numquid pro pisce serpentem dabit illi. Aut si petierit
ovum. numquid porriget ei scorpionem. Si ergo vos
cum sitis mali. nostis bona data dare filiis vestris. quanto
magis pater vester de caelo dabit spiritum bonum.
petentibus se. Et erat eiciens demonium.

et illud erat mutū. Et cū eiecisset demonium.
locutus est mutus. Et admirate sunt turbe.
Quidā aūt ex eis dixerunt. In beelzebub prin
cipe demoniorū. eicit demonia. Et alii tēp
tantes. signū de celo querebant ab eo. Ipse aūt
ut uidit cogitationes eorū. dixit eis. Omne regnū
in se ipsū diuisū desolatur. et domus sup͂ra
domum cadit. Si aūt et satanas in se ipsum
diuisū diuisus est. quomodo stabit regnum
ipsius. quia dicitis in beelzebub eicere me
demonia. Si aūt ego in beelzebub eicio demonia.
filii uri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices uri erunt.
Porro. si in digito di eicio demonia. pfecto puenit
in uos regnū di. Cū fortis armatus custodit
atriū suū in pace sunt ea que possidet.
Si aūt fortior illo sup ueniens uicerit eū. uni
uersa arma eius aufert in quib. confidebat.
et spolia eius distribuet. Qui non ē mecū. aduer
sum me est. et q̄ n̄ colligit mecū. dispgit.
Cū inmundus sps̄ exierit de homine. pambulat
ploca inaquosa. querens requiem. Et non
inueniens. dic. Reuertar in domū meam.
unde exiui. Et cū uenerit. inuenit scopis
mundatā. Et tunc uadit et assumit septē
alios sps̄ nequiores se. et ingressi habitant ibi.
Et sunt nouissima hominis illius. peiora pri
oribus. Factū est aūt cū hec diceret. extol
lens uocē que dam mulier de turba dixit illi.

Beatus uenter qui te portauit · et ubera que suxisti ·
At ille dixit · Quinimmo beati qui audiunt uerbum dei
et custodiunt illud · Turbis autem concurrentibus · coe
pit dicere · generatio haec generatio nequam est
signum quaerit · et signum non dabitur illi · nisi signum
ione · Nam sicut ionas fuit signum niniuitis · ita erit
et filius hominis generationi isti · Regina austri
surget in iudicio cum uiris generationis huius ·
et condempnabit illos · quia uenit a finibus terre
audire sapientiam salomonis · Et ecce plus quam
salomone hic · Viri niniuite surgent in iudicio ·
cum generatione hac · et condempnabunt illam ·
quia penitentiam egerunt · ad predicacionem
ione · Et ecce plus iona hic · Nemo lucernam
accendit · et in abscondito ponit · neque sub modio
sed supra candelabrum · ut qui ingrediuntur
lumen uideant · Lucerna corporis tui · est
oculus tuus · Si oculus tuus fuerit simplex ·
totum corpus tuum lucidum erit · Si autem nequam
fuerit · etiam corpus tuum · tenebrosum erit ·
Vide ergo ne lumen quod in te est · tenebre sint ·
Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit · non habens
aliquam partem tenebrarum erit lucidum totum ·
Et sicut lucerna fulgoris · inluminabit te ·
Et cum loqueretur rogauit illum quidam phariseus ·
ut pranderet apud se · Et ingressus recubuit ·
Phariseus autem · coepit intra se reputans di
cere · Quare non baptizatus esset ante prandium ·

Et ait dns ad illū. Nunc uos pharisei qd deforis est
calicis et catini mundatis. Quod aūt intus est ūrm
plenū est rapina et iniquitate. Stulti nonne qui
fecit qd deforis est. etiā id qd intus est fecit. Verūtamen
qd sup est date elemosinā. et ecce omia munda st uobis.
Sed uae uobis phariseis. quia decimatis mentā et rutā
et omne holus. et pretеritis iudiciū et caritatem dī.
Haec aūt oportuit facere. et illa non omittere.
Vae uobis phariseis. quia diligitis primas cathedras
in sinagogis. et salutationes in foro. Vae uob quia estis
ut monumenta quę non apparent. et homines ambu
lantes supra nesciunt. Respondens aūt quidam
ex legisperitis. ait illi. Magister. hec dicens. etiam
nob contumeliā facis. At ille ait. Et uę uob legisperitis
quia honeratis homines oneribus. quę portari n̄ possūt
et ipsi uno digito ūro. n̄ tangitis sarcinas. Vae uobis
quę ędificatis monumta pphetarū. Patres aūt ūri
occiderunt illos. Profecto testificamini. qd consen
titis operibus patrū ūrorū. Quo quidem ipsi eos occi
derunt. uos aūt aedificatis eorū sepulchra.
Propterea et sapientia dī dix. Mittam ad illos pphetas.
et aptos. et ex illis occident. et psequentur. ut inqui
ratur sanguis omniū pphetarū. qui effusus est.
a constitutione mundi. a generatione ista. A san
guine abel. usq ad sanguinē. zacharię qui periit
inter altare et edem. Ita dico uobis. requiretur
ab hac generatione. Vae uobis legisperitis. quia
tulistis clauem scientię. Ipsi non introistis. et eos

qui introibant prohibuistis · Cum haec ad illos diceret ·
coeperunt pharisei · et legisperiti grauiter insistere ·
et os eius opprimere · de multis insidiantes ei · et quae
rentes capere aliquid ex ore eius · ut accusarent eum ·
Multis autem turbis circumstantibus · ita ut se inuicem
conculcarent · coepit dicere ad discipulos suos ·
Attendite a fermento phariseorum · quod est hipocrisis ·
Nihil autem opertum est · quod non reueletur · neque absconditum
quod non sciatur · Quoniam quae in tenebris dixistis · in lumine
dicentur · Et quod in aurem locuti estis in cubiculis ·
predicabitur in tectis · Dico autem uobis amicis meis · ne
terreamini ab his qui occidunt corpus · et post haec
non habent amplius quod faciant · Ostendam autem
uobis · quem timeatis · Timete eum · qui postquam
occiderit · habet potestatem · mittere in ge
hennam · Ita dico uobis · hunc timete · Nonne
quinque passeres ueneunt dipondio · et unus ex
illis non est in obliuione coram deo · Sed et capilli capitis
uestri · omnes numerati sunt · Nolite ergo timere ·
multis passeribus pluris estis · Dico autem uobis ·
Omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus ·
et filius hominis confitebitur illum · coram angelis dei ·
Qui autem negauerit me coram hominibus · denegabitur
coram angelis dei · Et omnis qui dicit uerbum in filium
hominis remittetur illi · Ei autem qui in spiritum sanctum
blasphemauerit · non remittetur ei ·
Cum autem inducent uos in synagogas et ad magis
tratus et potestates qualiter aut quid respondeatis ·

Aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit uos in ipsa hora
quę oporteat dicere. Ait autem quidam ei de turba.
Magister. dic fratri meo. ut diuidat mecum hereditatem.
At ille dixit. Homo. quis me constituit iudicem.
aut diuisorem super uos. dixitque ad illos. Uidete
et cauete ab omni auaritia. quia non in habundantia
cuiusquam uita eius est. quę ex his possidet. Dixit autem
similitudinem ad illos dicens. Hominis cuiusdam
diuitis uberes fructus ager attulit. et cogitabat
intra se dicens. Quid faciam quod non habeo quo congre
gem fructus meos. Et dixit. hoc faciam. Destruam
horrea mea et maiora faciam. et illuc congregabo
omnia quę nata sunt mihi et bona mea. et dicam animę
meę. Anima. habens multa bona posita in annos
plurimos requiesce. comede. bibe. epulare.
Dixit autem illi deus. Stulte. hac nocte animam tuam
repetunt a te. Quę autem parasti cuius erunt.
sic est qui sibi thesaurizat. et non est in deum diues.
Dixitque ad discipulos suos. Ideo dico uobis. Nolite solli
citi esse animę quid manducetis. neque corpori
quid uestiamini. Anima plus est quam esca. et corpus
plus quam uestimentum. Considerate coruos quia non
seminant neque metunt quibus non est cellarium
neque horreum. et deus pascit illos. Quanto magis
uos pluris estis illis. Quis autem uestrum cogitando
potest adicere ad staturam suam cubitum unum.
Si ergo neque quod minimum est potestis. quid
de ceteris solliciti estis. Considerate lilia.

quomodo crescunt · non laborant non nent · Dico aũt
uobis nec salomon in omni gloria sua uestiebatur · sicut unũ
ex istis · Si aũt fenũ quod hodie in agro est et cras in cli
banũ mittitur ds sic uestit · Quanto magis uos pusille
fidei · et uos nolite querere quid manducetis aut
quid bibatis · et nolite in sublime tolli · Haec enim omnia
gentes mundi querunt · Pater aũt uester scit · quo
his indigetis · Uerũ tamen querite regnum dĩ ·
et haec omnia adicientur uobis · Nolite timere pus
illus grex quia complacuit patri uro dare uobis
regnum · Uendite que possidetis et date elemosinã ·
Facite uobis sacculos qui non ueterescunt thesaurũ non de
ficientẽ in celis · quo fur non adpropiat · neque tinea
corrũpit · Ubi enim thesaurus uester est · ibi et cor urm
erit · Sint lũbi uri precincti · et lucerne ardentes ·
Et uos similes hominibus · expectantibus dñm suum ·
quando reuertatur a nuptiis · Ut cũ uenerit
et pulsauerit · confestim aperiant ei · Beati
serui illi · quos cũ uenerit dñs · inuenerit uigi
lantes · Amen dico uobis · quod precinget se · et fa
ciet illos discũbere · et transiens ministrabit illis ·
Et si uenerit in secunda uigilia · et si in tertia
uigilia uenerit · et ita inuenerit · beati sunt
serui illi · Hoc aũt scitote · quia si sciret pat famĩ
lias qua hora fur ueniret · uigilaret utique et non
sineret perfodi domũ suã · Et uos estote parati ·
quia qua hora non putatis · filius hominis uenit ·
Ait aũt petrus · Dñe · ad nos dicis hanc parabolam

an et ad omnes. Dixit autem dominus. Quis putas est fidelis dispensator
et prudens. quem constituit dominus supra familiam suam.
ut det illis in tempore tritici mensuram. Beatus ille servus.
quem cum venerit dominus invenerit ita facientem. Vere dico
vobis. quia supra omnia [bona sua] quae possidet constituet illum.
Quod si dixerit servus ille in corde suo. moram facit
dominus meus venire. et coeperit percutere
pueros. et ancillas. et edere. et bibere. et inebriari.
Veniet dominus servi illius in die qua non sperat. et hora qua
nescit et dividet eum. partemque eius cum infidelibus ponet.
Ille autem servus qui cognovit voluntatem domini sui. et non
praeparavit. et non fecit secundum voluntatem eius. vapulabit
multis.* Omni autem cui multum datum est. multum quae
retur ab eo. et cui commendaverunt. multum.
plus petent ab eo. Ignem veni mittere in terram
et quid volo nisi ut accendatur. baptisma autem habeo
baptizari. Et quomodo coartor usque dum perficiatur.
Putatis quia pacem veni dare in terram. non dico vobis.
sed separationem. Erunt enim ex hoc quinque in domo una
divisi tres in duos. et duo in tres dividentur. Pater in
filium. et filius in patrem suum. Mater in filiam. et filia
in matrem. Socrus in nurum suam. et nurus in socrum suam.
Dicebat autem et ad turbas. Cum videritis nubem ori
entem ab occasu. statim dicitis. Nimbus venit et ita
fit. Et cum austrum flantem. dicitis quia aestus erit.
et fit. Hypocritae. faciem caeli et terrae nostis probare.
Hoc autem tempus quomodo non probatis. quid autem
et a vobis ipsis non iudicatis. quod iustum est.

* Qui autem non cognovit et fecit digna plagis vapulabit paucis.

Cū aūt uadis cū aduersario tuo ad p̄ncipem in uia·
da operā liberari ab illo ne forte trahat te apud iudicē.
et iudex tradat te exactori· et exactor mittat te in carcerē.
Dico tibi· non exies inde· donec etiā nouissimū minutū
reddas· Aderant aūt quidā ipso in tēpore nuntiantes
illi de galileis· quorū sanguinē pilatus miscuit cum
sacrificiis eorū· Et respondens dixit illis· Putatis qđ hi
galilei p̄ omnibus galileis peccatores fuerint· quia
talia passi sunt· non· Dico uobis· sed nisi poenitentiam
habueritis· omš similiter peribitis· sicut illi decem
et octo supra quos cecidit turris in siloā et occidit eos.
Putatis quia et ipsi debitores fuerunt· preter omnes
homines habitantes in hierlm· non dico uobis· Sed si non
poenitentiā egeritis omš similiter peribitis·
Dicebat aūt hanc similitudinē· Arborem fici habebat
quidā plantatā in uinea sua· Et uenit quęrens fructū
in illa· et non inuenit· Dixit aūt ad cultorem uineę.
Ecce anni tres sunt· ex quo uenio quęrens fructū
in ficulnea hac· et non inuenio· Succide ergo illā.
Ut quid etiā terram occupat· At ille respondens· dixit
illi· Dn̄e· dimitte illā· et hoc anno usq; dū fodiam
circa illā· et mittā stercora· Et siquidem fecerit
fructū· sin aūt· in futurū succides eā· Erat aūt
docens in sinagoga eorū sabbatis· Et ecce mulier
quę habebat· spm̄ infirmitatis decem et octo annis.
et erat inclinata· nec omnino poterat sursum respi
cere· Quam cum uidisset ihs̄· uocauit ad se et ait illi·
Mulier dimissa es ab infirmitate tua· Et inposuit

illi manus. et confestim erecta est. et glorificabat dm̄.
Respondens aūt archisinagogus indignans. quia sabbato
curasset ihs. Dicebat turbę. Sex dies sunt. in quibus
oportet operari. In his ergo uenite et curamini
et non in die sabbati. Respondens aūt ad illū dns. et dix.
Hypocritę. unusquisq; ur̄m sabbato non soluit
bouem suū. aut asinū a presepio et ducit adaquare.
Hanc aūt filiā abrahę quā alligauit satanas. ecce
decem et octo annis. non oportuit solui a uinculo
isto die sabbati. Et cū hęc diceret. erubescebant
om̄s aduersarii eius. Et omnis populus gaudebat
in uniuersis. quę gloriose fiebant ab eo.
Dicebat ergo. cui simile est regnū dī. et cui simile ēē
existimabo illud. simile est grano sinapis quod
acceptū homo misit in hortū suū. et creuit et fac
tū est in arborē magnā. et uolucres cęli requie
uerunt in ramis eius. Et iterū dix. Cui simile
aestimabo regnū dī. Simile est fermento quod
acceptū mulier abscondit in farinę sata tria.
donec fermentaretur totū. Et ibat per ciuitates
et castella docens. et iter faciens in hierusalem.
Ait aūt illi quidā. Dn̄e. si pauci sunt qui saluant.
Ipse aūt dix ad illos. Contendite intrare per
angustā portā. quia multi dico uobis quęrent
intrare et non poterunt. Cum aūt intra
uerit paterfamilias. et clauserit ostiū. et incipietis
foris stare et pulsare ostiū dicentes. Dn̄e aperi
nobis. Et respondens. dicet uobis. Nescio uos

unde sitis. Tunc incipietis dicere manducauimus co
ram te et bibimus. et in plateis nostris docuisti. et dicet uobis.
Nescio uos unde sitis. Discedite a me omnes operarii ini
quitatis. ibi erit fletus et stridor dentium.
Cum uideritis abraham et isaac et iacob et omnes
prophetas in regno dei. Uos autem expelli foras. Et ue
nient ab oriente et occidente. et aquilone et
austro et accubent in regno dei. Et ecce sunt
nouissimi qui erunt primi. et sunt primi. qui
erunt nouissimi. In ipsa die accesserunt quidam
phariseorum. dicentes illi. Exi et uade hinc. quia
herodes uult te occidere. Et ait illis. Ite et
dicite uulpi illi. Ecce eicio demonia et sani
tates perficio hodie et cras. et tertia die consummor.
Uerumtamen oportet me hodie et cras. et se
quenti ambulare. quia non capit prophetam perire
extra hierusalem. Hierusalem. hierusalem. que occidis pro
phetas. et lapidas eos qui mittuntur ad te.
Quotiens uolui congregare filios tuos quem
admodum auis nidum suum sub pennis. et noluisti.
Ecce relinquetur uobis domus uestra. Dico autem uobis.
quia non uidebitis me donec ueniat cum dicetis.
Benedictus qui uenit in nomine domini.
Et factum est cum intraret in domum cuiusdam
principis phariseorum sabbato manducare panem.
et ipsi obseruabant eum. Et ecce homo quidam
hydropicus erat ante illum. Et respondens ihesus.

dix ad legis peritos et pharisęos dicens. Si licet sabbato cu
rare. At illi tacuerunt. Ipse uero adprehensū sanauit eum
ac dimisit. Et respondens ad eos dixit. Cuius urm̄
asinus aut bos in puteū cadet et non continuo extrahet
illū die sabbati. Et non poterant ad hęc respondere illi.
Dicebat aūt et ad inuitatos parabolā intendens quomodo
primos accubitus eligerant dicens ad illos. Cū inuita
tus fueris ad nuptias. non discūbas in primo loco ne
forte honoratior te sit inuitatus ab illo. Et ueniens
is qui te et illū uocauit. dicat tibi. Da huic locum.
Et tunc incipias cū rubore. nouissimū locū tenere.
Sed cū uocatus fueris. uade et recūbe in nouissimo loco.
Ut cū uenerit qui te inuitauit. dicat tibi. Amice.
ascende superius. Tunc erit tibi gloria. corā simul
discūbentibus. Quia omīs qui se exaltat. humili
abitur. Et qui se humiliat. exaltabitur.
Dicebat aūt et ei qui se inuitauerat. Cū facis prandiū
aut cęnā. noli uocare amicos tuos. neq; fratres tuos.
neq; cognatos. neq; uicinos. diuites. ne forte et ipsi te
reinuitent. et fiat tibi retributio. Sed cū facis conui
uium. uoca pauperes. debiles. claudos. caecos. et
beatus eris. quia non habent retribuere tibi.
Retribuetur enī tibi. in resurrectione iustorum.
Haec cū audisset quidam de simul discūbentibus.
dix illi. Beatus qui manducabit panē. in regno dī.
At ipse dix illi. Homo quidā fecit cęnā magnam.
et uocauit multos. Et misit seruum suū hora

cęna dicere inuitatis ut uenirent · quia iam parata
simul
sunt omnia · Et coeperunt omnes excusare · Primus dixit ei ·
Uillam emi · et necesse habeo exire · et uidere illam ·
Rogo te · habe me excusatum · Et alter dixit · Iuga boum
emi quinque · et eo probare illa · Rogo te · habe me excusa
tum · Et alius dixit · Uxorem duxi · et ideo non possum ue
nire · Et reuersus seruus · nuntiauit hęc domino
suo · Tunc iratus pater familias dixit seruo suo · Exi cito
in plateas · et uicos ciuitatis · et pauperes · ac debiles ·
caecos et claudos · introduc huc · Et ait seruus ·
Domine · factum est ut imperasti · et adhuc locus est ·
Et ait dominus seruo · Exi in uias et sepes compelle in
trare · ut impleatur domus mea · Dico autem uobis ·
quod nemo uirorum illorum qui uocati sunt gustabit
caenam meam · Ibant autem turbę multę cum eo ·
et conuersus dixit ad illos · Si quis uenit ad me ·
et non odit patrem suum · et matrem · et filios · et
fratres · et sorores · Adhuc autem et animam suam ·
non potest meus esse discipulus · Et qui non ba
iulat crucem suam · et uenit post me · non potest
meus esse discipulus · Quis enim ex uobis uolens
turrim ędificare · non pri us sedens computat
sumptus qui necessarii sunt si habet ad perfici
endum · Non postea quam posuerit fundamentum
et non potuerit perficere · Omnes qui uident ·
incipiant illudere ei dicentes · Quia hic homo
coepit ędificare · et non potuit consummare ·
Aut quis rex iturus committere bellum ·

Congratulamini mihi · quia inueni draghmā quā
pdiderā · Ita dico uobis · gaudiū erit corā angelis dī
sup uno peccatore · poenitentiam agente ·
Ait aūt · Homo quidam habuit duos filios · et dixit ad
olescentior ex illis patri · Pater · da mihi portionē
substantię · quę me contingit · Et diuisit illis sub
stantiam · Et non post multos dies · congregatis omnib;
adolescentior filius · pegre pfectus est · in regionē
longinquā · et ibi dissipauit substantiam suam ·
uiuendo luxuriose · Et postquā omīa consūmasset ·
facta est fames ualida in regione illa · et ipse cępit
egere · Et abiit et adhesit uni ciuiū regionis illius ·
et misit illū in uillā suā · ut pasceret porcos · Et cu
piebat implere uentrem suū de siliquis quas porci
manducabant · et nemo illi dabat · Ipse aūt reuer
sus · dix · Quanti mercennarii in domo patris mei abundant
panibus · ego aūt hic fame pto · Surgam et ibo ad pa
trem meū · et dicam illi · Pater · peccaui in cęlum
et coram te · et iā non sum dignus uocari filius tuus ·
fac me sicut unū ex mercennariis tuis · Et surgens ·
uenit ad patrem suū · Cum aūt adhuc longe esset ·
uidit illū pater ipsius · et misericordia motus est · Et oc
currens cecidit sup collū eius · et osculatus est illū ·
Dixitq; ei filius · Pater peccaui in cęlū et coram te ·
iam non sum dignus uocari filius tuus · Dixit aūt
ad seruos suos · Cito proferte stolam primam ·
et induite illū · et date anulū in manu eius et cal
ciamenta in pedes · Et adducite uitulū saginatū

Congratulamini mihi · quia inueni draghmã quã
pdiderã · Ita dico uobis · gaudiũ erit corã angl̃is dĩ
sup uno peccatore · poenitentiam agente ·
Ait aũt · Homo quidam habuit duos filios · et dix ad
olescentior ex illis patri · Pater · da mihi portionẽ
substantię · quę me contingit · Et diuisit illis sub
stantiam · Et non post multos dies · congregatis omib;
adolescentior filius · pegre pfectus est · in regionẽ
longinquã · et ibi dissipauit substantiam suam ·
uiuendo luxuriose · Et postquã omia consũmasset ·
facta est famis ualida in regione illa · et ipse cępit
egere · Et abiit et adhęsit uni ciuiũ regionis illius ·
et misit illũ in uillã suã · ut pasceret porcos · Et cu
piebat implere uentrem suũ de siliquis quas porci
manducabant · et nemo illi dabat · Ipse aũt reuer
sus · dix · Quanti mercennarii in domo patris mei abundant
panibus · ego aũt hic fame pẽo · Surgam et ibo ad pa
trem meũ · et dicam illi · Pater · peccaui in cęlum
et coram te · et iã non sum dignus uocari filius tuus ·
fac me sicut unũ ex mercennariis tuis · Et surgens ·
uenit ad patrem suũ · Cum aũt adhuc longe esset ·
uidit illũ pater ipsius · et misericordia motus est · Et oc
currens cecidit sup collũ eius · et osculatus est illũ ·
Dixitq; ei filius · Pater peccaui in cęlũ et coram te ·
iam non sum dignus uocari filius tuus · Dixit aũt
ad seruos suos · Cito proferte stolam primam ·
et induite illũ · et date anulũ in manu eius et cal
ciamenta in pedes · Et adducite uitulũ saginatũ

et occidite. et manducemus et epulemur. Quia hic filius
meus mortuus erat et reuixit. Perierat. et inuentus est.
Et ceperunt epulari. Erat autem filius eius senior in agro.
Et cum ueniret et appropinquaret domui. audiuit simphoniam
et chorum. Et uocauit unum de seruis. et interrogauit
que hec essent. Isque dixit illi. Frater tuus uenit. et occidit
pater tuus uitulum saginatum. quia saluum illum recepit.
Indignatus est autem. et nolebat introire. Pater ergo illius
egressus. cepit rogare illum. At ille respondens. dixit
patri suo. Ecce tot annis seruio tibi. et numquam mandatum
tuum preteriui. et numquam dedisti mihi hedum. ut cum
amicis meis epularer. Sed postquam filius tuus hic qui
deuorauit substantiam suam cum meretricibus uenit.
occidisti illi uitulum saginatum. At ipse dixit illi. Fili. tu
semper mecum es. et omnia mea tua sunt. Epulari autem
et gaudere oportebat. quia frater tuus hic mortuus
erat et reuixit. perierat et inuentus est.

Dicebat autem et ad discipulos suos. Homo quidam erat diues.
qui habebat uilicum. Et hic diffamatus est apud illum.
quasi dissipasset bona ipsius. Et uocauit illum. et ait illi.
Quid hoc audio de te. redde rationem uilicacionis tue.
Iam enim non poteris uilicare. Ait autem uilicus intra se.
Quid faciam quia dominus meus aufert a me uilicacionem.
Fodere non ualeo. mendicare erubesco scio quid faciam.
Ut cum amotus fuero a uilicatione. recipiant me
in domos suos. Conuocatis itaque singulis debitoribus
domini sui. dicebat primo. Quantum debes domino
meo. At ille dixit. Centum cados olei. Dixitque illi.

accipe cautionē tuā · et sede cito scribe quinquaginta ·
Deinde alio dix · Tu uero quantū debes · Qui ait ·
Centū choros tritici · Ait illi · Accipe litteras tuas ·
et scribe octoginta · Et laudauit dns uilicū iniqui
tatis · quia prudent fecisset · Quia filii huius sc̄li ·
prudentiores filiis lucis · in generatione sua sunt ·
Et ego uobis dico · Facite uobis amicos de mamona ini
quitatis · ut cū defeceritis · recipiant uos · in ęterna
tabernacula · Qui fidelis est in minimo · et in ma
iore fidelis est · Et qui in modico · iniquus est ·
et in maiori iniquꝰ est · Si ergo in iniquo mammona
fideles non fuistis · quod uerū est · quis credet uobis ·
et si in alieno fideles non fuistis · quod urm est · quis
dabit uobis · Nemo seruus potest duob · dominis
seruire · Aut enim unum odiet · et alterū diliget ·
Aut unū herebit · et alterū contēpnet · Nemo potest
dō seruire · et mammonae · Audiebant autē omnia
hec pharisei qui erant auari · et deridebant illū ·
Et ait illis · Vos estis · qui iustificatis · uos corā hominib; ·
Ds autē · nouit corda urā · Quia quod hominibus
altū est · abhominatio est ante dm · Lex et pphete
usq · ad iohannē · ex eo regnū di euangelizatur ·
et omnis in illud uim facit · Facilius autē est cęlum
et terrā pręterire · quā de lege unū apicem cadere ·
Et omnis qui dimittit uxorem suā et ducit alteram ·
moechatur · Et qui dimissā a uiro ducit · mechat̄ ·
Homo quidā erat diues · et induebatur purpura
et bysso · et epulabatur cotidie splendide ·

Et erat quidam mendicus nomine lazarus. qui iacebat
ad ianuam eius. ulceribus plenus. cupiens saturari
de micis que cadebant de mensa diuitis. Sed et ca
nes ueniebant. et lingebant ulcera eius. Factum est
autem ut moreretur mendicus. et portaretur ab angelis
in sinum abrahe. Mortuus est autem et diues. et sepul
tus est in inferno. Eleuans oculos suos cum esset
in tormentis. uidit abraham de longe. et lazarum
in sinu eius. Et ipse clamans dix. Pater abraham
miserere mei. et mitte lazarum. ut intinguat
extremum digiti sui in aqua. ut refrigeret linguam
meam quia crucior in hac flamma. Et dix illi abra
ham. Fili recordare quia recepisti bona in uita tua.
et lazarus similiter mala. Nunc autem hic consolatur.
tu uero cruciaris. Et in his omnibus inter nos et uos
caos magnum firmatum est. ut hi qui uolunt hinc transire
ad uos non possint. neque inde huc transmeare. Et ait.
Rogo te ergo pater. ut mittas eum in domum patris
mei. Habeo enim quinque fratres. ut testetur illis.
ne et ipsi ueniant in locum hunc tormentorum.
Et ait illi abraham. Habent moysen et prophetas.
audiant illos. At il le dix. Non pater abraham.
sed si quis ex mortuis ierit ad eos. paenitentiam
agent. Ait autem illi. Si moisen et prophetas non
audiunt. neque si quis ex mortuis resurrexerit.
credent. Adtendite uobis. Si peccauerit
frater tuus. increpa illum. Et si poenitentiam
egerit. dimitte illi. Et si septies in die pecca

uerit inte · Et septies indie conuersus fuerit
adte dicens · penitet me · dimitte illi · Et dixerunt
apostoli dño · auge nobis fidem · Dix aūt dñs · Si ha
bueritis fidem sic granū sinapis · diceretis huic
arbori moro eradicare · et transplantare inmare
et obędiret uobis · Quis aūt urm habet seruum
arantē aut pascentem · qui regresso deagro dicat
illi · Statim transi recumbe · et non dicet ei ·
Para quod cenē · et pręcinge te et ministra mihi
donec manducem et bibā · Et post hęc tu mandu
cabis et bibes · Numquid grām habet seruo illi ·
Quia fecit quę ei imperauerat · Non puto · Sic
et uos cū feceritis omnia quę pręcepta sunt uobis ·
dicite serui inutiles sumus · quod debuimus
facere · fecimus · Et factū est dū iret in hierlm ·
transiebat per mediam samariā et galilęam ·
Et cū ingrederetur quoddā castellū · occurrerunt ei
decem uiri lepsi · Qui steterunt alonge · et leua
uerunt uocem dicentes · Ihu pręceptor · mise
rere nr̄i · Quos ut uidit dix · Ite · ostendite uos sa
cerdotibus · Et factū est dū irent · mundati sunt ·
Unus aūt ex illis ut uidit quia mundatus est · re
gressus est cū magna uoce · magnificans dm̄ · Et ce
cidit in faciem ante pedes eius · grās agens ·
et hic erat samaritanus · Respondens aūt ihs ·
dix · Nonne decem mundati sunt · et nouem ubi sunt ·
Non est inuentus qui rediret et daret gloriā dō ·
nisi hic alienigena · Et ait illi · Surge uade ·

quia fides tua te saluum fecit. Interrogatus autem a pha
riseis. quando uenit regnum dei. Respondit eis et dixit.
Non uenit regnum dei cum obseruatione. neque dicent. ecce hic.
aut ecce illic. Ecce enim regnum dei intra uos est.
Et ait ad discipulos suos. Venient dies quando desideretis
uidere unum diem filii hominis. et non uidebitis.
Et dicent uobis. Ecce hic ecce illic. nolite ire neque sec
temini. Nam sicut fulgur coruscans de sub caelo in ea
quae sub de caelo sunt fulget. ita erit filius hominis in die
sua. Primum autem oportet illum multa pati et reprobari
a generatione hac. Et sicut factum est in diebus noe. ita erit
et in diebus filii hominis. Edebant et bibebant uxores
ducebant. et dabantur ad nuptias. usque in diem qua in
trauit noe in arcam. et uenit diluuium. et perdidit omnes.
Similiter sicut factum est in diebus loth. edebant et bibe
bant. emebant et uendebant. plantabant. aedificabant.
Qua die autem exiit loth a sodomis. pluit ignem et sulphur.
de caelo. et omnes perdidit. Secundum haec erit. qua die filius
hominis reuelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto
et uasa eius in domo. ne descendat tollere illa. Et qui in
agro similiter non redeat retro. Memores estote
uxoris loth. Quicumque quaesierit animam suam saluam
facere. perdet illam. Et quicumque perdiderit illam.
uiuificabit eam. Dico uobis in illa nocte erunt duo
in lecto uno. unus assumetur. et alius relinquetur.
Duae erunt molentes in unum. una assumetur. et altera
relinquetur. Duo in agro. unus assumetur et
alter relinquetur. Respondentes dicunt illi.

ubi dn̄e · Qui dix eis · Ubicūq; fuerit corpus · illuc congrega
buntur aquile · Dicebat autē et parabolā ad illos · Quo
oportet semp orare · et non deficere dicens · Iudex quidā
erat in quadam ciuitate · qui dm̄ non timebat · et hominē
n̄ reuerebatur · Uidua autē que dā erat in ciuitate illa ·
et ueniebat ad eū dicens · Uindica me de aduersario meo ·
et nolebat p multū tempus · Post hec autē · dixit intra se ·
Et si dm̄ non timeo · nec hominē reuereor · Tamen quia
molesta est mihi hec uidua · uindicabo illā · ne in nouissimo
ueniens suggillet me · Ait autē dn̄s · Audite qđ iudex
iniquitatis dicit · Ds̄ autē non faciet uindictā · electorū
suorū clamanciū ad se die ac nocte · et pacientiā habebit
in illis · Dico uobis · quia cito faciet uindictam illorum ·
Uerūtamen · filius hominis ueniens putas inueniet
fidem in terra · Dixit autē et ad quosdam qui se in se con
fidebant tamquā iusti et aspernabant ceteros · para
bolā istam · Duo homines ascenderūt in templū · ut orarent ·
Unus phariseus · et alter publicanus · Phariseus stans ·
hec apud se orabat · Ds̄ autē · gratias ago tibi · quia n̄ sū
sicut ceteri hominū · Raptores · iniusti · adulteri ·
uel ut etiā hic publicanus · Ieiuno bis in sabbato · decimas
do omniū que possideo · Et publicanus a longe stans ·
nolebat nec oculos ad celū leuare · sed percutiebat pectus
suū dicens · Ds̄ ppicius esto mihi peccatori · Dico uobis ·
descendit hic iustificatus in domum suam ab illo ·
Quia omnis qui se exaltat · humiliabitur · Et qui se hu
miliat · exaltabitur · Afferebant autē ad illum
et infantes · ut eos tangeret · Quod cum uiderent ·

discipli increpabant illos. Ihs aut̄ conuocans illos dixit.
Sinite pueros uenire ad me. et nolite eos uetare.
Talium enim est regnū dī. Amen dico uobis. quicumq; non
acceperit regnū dī sicut puer. non intrabit in illud.
Et interrogauit eū quidā princeps dicens. Magister
bone. quid faciens uitā ętnā possidebo. Dix aut̄ ei ihs.
Quid me dicis bonū. Nemo bonus. nisi solus ds. Mandata
nosti. Non occides. non mechaberis. non furtū facies.
non falsū testimoniū dices. Honora patrem et
matrem. Qui ait. Hęc omia custodiui a iuuentute mea.
Quo audito ihs. ait ei. Adhuc unum tibi deest. Omnia
quęcumq; habes uende. et da pauperibus. et ha
bebis thesaurū in cęlo. et ueni sequere me.
His ille auditis. contristatus est quia diues erat ualde.
Uidens aut̄ illū ihs tristē factū dix. Quam difficile
qui pecunias habent in regnū dī intrabunt. Facilius
est enī camelū p foramen acus transire. quā diuitem
intrare in regnū dī. Et dixerunt qui audiebant.
Et quis potest saluus fieri. Ait illis. Quę inpossibilia
sunt apud homines. possibilia sunt apud dm̄. Ait aut̄
petrus. Ecce nos dimisimus omnia. et secuti sumus te.
Qui dixit eis. Amen dico uobis. nemo est qui reliquid domū.
aut parentes. aut fratres. aut uxorē. aut filios.
ppt regnū dī. et non recipiat multo plura in hoc
tempore. et in sclo futuro uitam aeternam.
Adsūpsit aut̄ ihs duodecim. et ait illis. Ecce ascendim
hierosolimā. et consummabuntur omnia quę scrip
ta sunt p prophetas. de filio hominis. Tradetur enī

gentibus et illudetur · et flagellabitur · et conspu
etur · Et postquam flagellauerint occident eum ·
et die tertia resurget · Et ipsi nihil horum intel
lexerunt · Et erat uerbum istud absconditum ab eis ·
et non intellegebant · que dicebantur · Factum est
cum appropinquaret hiericho · cecus quidam sedebat ·
secus uiam mendicans · Et cum audiret turbam preter
euntem · interrogabat quid hoc esset · Dixerunt autem ei ·
quod ihesus nazarenus transiret · Et clamauit dicens ·
Ihesu fili dauid · miserere mei · Et qui preibant ·
increpabant eum ut taceret · Ipse uero multo ma
gis clamabat · fili dauid · miserere mei · Stans autem
ihesus · iussit eum adduci ad se · Et cum appropinquasset ·
interrogauit illum dicens · Quid tibi uis faciam ·
At ille dixit · Domine · ut uideam · Et ihesus dixit illi · Respice ·
fides tua te saluum fecit · Et confestim uidit ·
et sequebatur illum magnificans deum · Et omnis
plebs ut uidit · dedit laudem deo · Et ingressus
perambulabat hiericho · et ecce uir nomine
zacheus · Et hic erat princeps publicanorum ·
et ipse diues · Et querebat uidere ihesum quis esset ·
et non poterat pre turba · quia statura pusillus
erat · Et precurrens ascendit in arborem sicomo
rum ut uideret illum · quia inde erat transiturus ·
Et cum uenisset ad locum · suscipiens ihesus · uidit illum
et dixit ad eum · Zachee · festinans descende
quia hodie in domo tua oportet me manere ·
Et festinans descendit · et excepit illum gaudens ·

Et cum uiderent omnes murmurabant dicentes. quod ad hominem
peccatorem deuertisset. Stans autem zacheus. dix ad dnm.
Ecce dimidium bonorum meorum dne. do pauperibus. Et si quid
aliquem defraudaui. reddo quadruplum. Ait ihs ad eum.
Quia hodie salus domui huic facta est. eo quod ipse filius sit abrahe.
Venit enim filius hominis quaerere et saluum facere. quod perierat.
Haec illis audientibus. adiciens dix parabolam. eo quod esset
prope hierusalem et quia existimarent quod confestim regnum di.
manifestaretur. Dixit ergo. Homo quidam nobilis abiit
in regionem longinquam. accipere sibi regnum. et reuerti.
Vocatis autem decem seruis suis. dedit illis decem mnas. Et ait ad
illos. Negotiamini dum uenio. Ciues autem eius oderant illum.
et miserunt legationem post illum dicentes. Nolumus hunc
regnare super nos. Et factum est ut rediret accepto regno.
et iussit uocari seruos. quibus dedit pecuniam. ut sciret
quantum quisque negotiatus esset. Venit autem primus dicens.
Dne. mna tua. decem mnas adquisiuit. Et ait illi. Euge
bone serue. quia in modico fidelis fuisti. eris potestatem
habens supra decem ciuitates. Et alter uenit dicens.
Dne. mna tua. fecit quinque mnas. Et huic ait. Et tu esto
supra quinque ciuitates. Et alter uenit dicens. Dne.
ecce mna tua. quam habui repositam in sudario. Timui
enim te. quia homo austerus es. Tollis quod non posuisti.
et metis quod non seminasti. Dicit ei. De ore tuo te iudico
serue nequam. Sciebas quod ego homo austerus sum.
tollens quod non posui. et metens quod non seminaui.
Et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam. et ego
ueniens cum usuris utique exegissem illud. Et astantibus dix.

Auferte ab illo mnam. et date illi qui decem mnas habet.
Et dixerunt ei. Domine. habet decem mnas. Dico autem uobis.
quia omni habenti dabitur. Ab eo autem qui non habet.
et quod habet. auferetur ab eo. Verumtamen. inimicos
meos illos qui noluerunt me regnare super se. adducite
huc. et interficite ante me. Et his dictis. precedebat
ascendens hierosolimam. Et factum est cum adpropinquasset
ad bethphage et bethaniam ad montem qui uocatur
oliueti. misit duos discipulos suos dicens. Ite in castellum
quod contra est. in quo introeuntes inuenietis pullum
asine ligatum. cui nemo umquam hominum sedit. Soluite
illum. et adducite. Et si quis uos interrogauerit. quare
soluitis. sic dicetis ei; quia dominus operam eius desiderat.
Abierunt autem qui missi erant. et inuenerunt sicut dixit illis.
Stantem pullum. Soluentibus autem illis. pullum. dixerunt
domini eius ad illos. Quid soluitis pullum. at illi dixerunt.
Quia dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad
iesum. Et iactantes uestimenta sua supra illum. inposu
erunt iesum. Eunte autem illo. substernebant uesti
menta sua in uia. Et cum adpropinquaret iam
ad descensum montis oliueti. Coeperunt omnes
turbe descendentium gaudentes. laudare deum uoce
magna. super omnibus quas uiderant uirtutibus
dicentes. Benedictus qui uenit rex in nomine domini.
pax in celo et gloria in excelsis. Et quidam phari
seorum de turbis. dixerunt ad illum. Magister in
crepa discipulos tuos. Quibus ipse ait. Dico uobis.

quia si hi tacuerint lapides clamabunt. Et ut adpro
pinquauit. uidens ciuitatem fleuit super illam dicens.
Quia si cognouisses et tu. et quidem in hac die tua quae ad
pacem tibi. nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.
Quia uenient dies in te. et circumdabunt te inimici tui
uallo. et circumdabunt te. et coangustabunt te undique;
et ad terram consternent te. et filios tuos qui in te sunt.
Et non relinquent in te lapidem super lapidem. eo quod non
cognoueris tempus uisitationis tuae. Et ingressus
in templum. coepit eicere uendentes in illo. et ementes
dicens illis. Scriptum est. quia domus mea. domus
orationis est. Uos autem. fecistis illam speluncam latronum.
Et erat docens cotidie in templo. Principes autem
sacerdotum et scribae. et principes plebis quaerebant
illum perdere. et non inueniebant quid facerent illi.
Omnis enim populus. suspensus erat audiens illum.
Et factum est in una dierum. docente illo populum
in templo et euangelizante. Conuenerunt prin
cipes sacerdotum. et scribae cum senioribus. et aiunt
dicentes ad illum. Dic nobis in qua potestate haec facis.
aut quis est qui dedit hanc potestatem. Respondens
autem. dixit ad illos. Interrogabo uos et ego unum
uerbum. respondete mihi. Baptismum iohannis
de caelo erat. an ex hominibus. At illi cogitabant
intra se dicentes. Quia si dixerimus de caelo. dicet.
Quare ergo non credidistis illi. Si autem dixerimus
ex hominibus. plebs uniuersa lapidabit nos.
Certi sunt enim iohannem prophetam esse.

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/231/

Et responderunt se nescire unde esset. Et ihs ait illis.
Neque ego dico vobis. in qua potestate hec facio.
Coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc. Homo
plantavit vineam et locavit eam colonis et ipse peregre
fuit multis temporibus. Et in tempore misit ad cul
tores servum. ut de fructu vineę darent illi.
Qui cęsum dimiserunt eum inanem. Et addidit alterum
servum mittere. Illi autem hunc quoque cędentes.
et afficientes contumelia. dimiserunt inanem.
Et addidit tertium mittere. qui et illum vulnerantes
eiecerunt. Dixit autem dominus vineę. Quid faciam.
mittam filium meum dilectum. forsitan cum hunc viderint.
verebuntur. Quem cum vidissent coloni. cogita
verunt inter se dicentes. Hic est heres. occida
mus illum. ut nostra fiat hereditas. Et eiectum illum
extra vineam. occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus
vineę. Veniet et perdet colonos istos. et dabit vineam
aliis. Quo audito. dixerunt illi. Absit. Ille autem
aspiciens eos. ait. Quid est ergo hoc quod scriptum est.
Lapidem quem reprobaverunt aedificantes. hic factus est
in caput anguli. Omnis qui ceciderit supra illum
lapidem conquassabitur. Supra quem autem
ceciderit. comminuet illum. Et querebant prin
cipes sacerdotum et scribę mittere in illum manus.
illa hora et timuerunt populum. Cognoverunt
enim quod ad ipsos dixerit similitudinem istam.
Et observantes miserunt insidiatores qui se
iustos simularent. ut caperent eum in sermone.

ut traderent illū principatui et potestati presidis·
Et interrogauerunt illū dicentes· Magister· scimus
quia recte dicis et doces· et non accipis p̄sonā· sed in ueri
tate uiā dī doces· Licet nobis tributū dare cesari an non·
Considerans autē dolū illorū· dixit ad eos· Quid me temptatis·
Ostendite mihi denariū· cuius habet imaginem et in
scriptionē· Respondentes dixerunt cesaris· Et ait illis·
Reddite ergo que cesaris sunt cesari· et que dī sunt dō·
Et non potuerunt uerbū eius reprehendere coram plebe·
Et mirati in responso eius· tacuerunt· Accesserunt
autē quidā sadduceorū qui negant esse· resurrectionē·
et interrogauerunt eū dicentes· Magister· moyses
scripsit nobis· Si frater alicuius mortuus fuerit habens
uxorem· et hic sine filiis fuerit ut accipiet eā frater
eius uxorē· et suscitet semen frī suo· Septē ergo fratres
erant· Et primus accepit uxorem· et mortuus sine filiis·
Et sequens accepit illā· et ipse mortuus est sine filio·
Et tertius accepit illā· similiter et om̄s septem·
Et non reliquerunt semen et mortui sunt·
Nouissime omniū mortua est et mulier· In resur
rectione ergo cuius eorū erit uxor· siquidē septem
habuerunt eā uxorē· Et ait illis ihs· Filii sc̄li huius·
nubunt et traduntur ad nuptias· illi uero qui digni
habebuntur a sc̄ulo illo· et resurrectione ex mortuis·
neq· nubunt· neq· ducunt uxores· neq· enī ultra mori
poterunt· Aequales enim angelis sunt et filii sunt dī·
Cū sint filii resurrectionis· quia uero resurgant
mortui· et moyses ostendit secus rubū· sic dicit dnm·

Dm̄ abraham · et dm̄ isaac · et dm̄ iacob · Ds̄ aut̄ non est
mortuorū sed uiuorū · Omnes enim uiuunt ei · Respon
dentes aut̄ quidā scribarū dixerunt · Magister ·
bene dixisti · Et amplius non audebant eū quicquā
interrogare · Dixit aut̄ ad illos · Quomodo dicunt
xp̄m filiū dauid esse · et ipse dauid dicit in libro psalmorum ·
Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris meis · Donec ponā inimicos
tuos scabellū pedū tuorū · Dauid ergo dn̄m illū uocat
et quomodo filius eius est · Audiente aut̄ omni poplo ·
dix discipulis suis · Attendite a scribis qui uolunt ambu
lare in stolis · et amant salutationes in foro · et primas
cathedras in sinagogis et primos discubitus in conuiuiis ·
Qui deuorant domos uiduarū simulantes · longā orationē ·
Hi accipient dāpnationē maiorē · Respiciens aut̄
uidit eos qui mittebant munera sua in gazophilaciū
diuites · Uidit aut̄ et quendā uiduā pauperculā mit
tentem aera minuta duo · et dix · Uere dico uobis ·
quia uidua hec paup plus quā omīs misit · Nam omīs
hi · ex abundanti sibi miserunt in munera dī ·
Haec aut̄ · ex hoc quod deest illi · omnē uictum suū
quem habuit misit · Et quibusdā dicentibus
de tēplo quod lapidibus bonis et donis ornatū esset ·
dixit · Haec que uidetis · uenient dies in quibus non
relinquetur lapis sup lapidē qui nō destruatur ·
Interrogauerunt aut̄ illum dicentes · Preceptor ·
quando hec erunt · et qd̄ signū cū fieri incipient ·
Qui dix · Uidete · ne seducamini · Multi enim ue
nient in nomine meo dicentes · quia ego sum ·

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/234/

et tẽpus adp̄pinquabit· nolite ergo ire post illos· Cũ aũt
audieritis prẹlia et sediciones· nolite terreri· Oportet
primũ hęc fieri· sed nondũ statim finis· Tunc dicebat illis·
Surget gens contra gentẽ· et regnũ aduersus regnũ·
et terrẹ motus magni erunt p loca· et pestilentię et
fames· Terrores q; de cęlo· et signa magna erunt·
Sed ante hęc omnia· inicient uobis manus suas et p̄sequent̃·
tradentes in sinagogas· et custodias· trahentes ad reges
et prẹsides· ppt̃ nomen meũ· Ponite ergo in cordibus
uris non p̄meditari· quẽ admodũ respondeatis· Ego enĩ
dabo uobis os et sapientiã· cui nõ poterũt resistere· et contra
dicere· omnes aduersarii uri· Trademini aũt a paren
tibus et fribus· et cognatis et amicis· et morte afficient
ex uobis· Et eritis odio omnibus· ppt̃ nomen meum·
et capillus de capite uro non peribit· In patientia ura·
possidebitis animas uras· Cũ aũt uideritis circũdari
ab exercitu hierlm· tunc scitote quia adp̄pinquabit
desolatio eius· Tunc qui in iudęa sunt fugiant in montes·
et qui in medio eius discedant· et qui in regionib; ñ intrent
in eã· quia dies ultionis hi sunt· ut impleantur
omnia quę scripta sunt· Vae aũt pregnantibus et nu
trientib; in illis diebus· Erit enĩ pressura magna
sup terrã et ira populo huic· Et cadent in ore gladii·
et captiui ducent̃ in omnes gentes· Et hierlm calcabitur
a gentibus donec impleantur tempora nationum·
Et erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pres
sura gentiũ· prę confusione sonitus maris et fluctuũ·
arescentib; hominib; prę timore et exspectatione·

que supueniẽt uniuerso orbi· Nam uirtutes celorum
mouebuntur· Et tunc uidebunt filiũ hominis
uenientẽ in nube· cũ potestate magna et maiestate·
His aũt fieri incipientibus· respicite et leuate capita
ura quõ adppinquat redẽptio ura· Et dix illis simili
tudinẽ· Uidete ficulneã et om̃s arbores· cũ pducunt
iam ex se fructũ· scitis quia ppe est aestas· Ita et uos
cũ uideritis hec fieri· scitote quõ ppe est regnũ di·
Amen dico uobis· quia ñ preteribit generatio hec do
nec om̃ia fiant· Caelũ et terrã transibunt· uerba
aũt mea non transibunt· Attendite aũt uobis
ne forte grauentur corda ura in crapula· et ebrie
tate· et curis huius uitę· et superueniat in uos repentina
dies illa· Tamquã laqueus enĩ superueniet in omnes
qui sedent supfaciem om̃is terrę· Uigilate itaque
om̃i tẽpore· orantes ut digni habeamini fugere
ista om̃ia· quę futura sunt· Et stare ante filium
hominis· Erat aũt dieb· docens in tẽplo· noctib· uero
exiens morabatur in monte· qui uocatur oliueti·
Et om̃is populus manicabat ad eũ in tẽplo audire eũ·
c Adppinquabat aũt dies festus azimorũ· qui dicit pascha·
Et quęrebant principes sacerdotũ et scribę quo
modo eũ interficerent· timebant uero plebem·
Intrauit aũt satanas in iudã qui cognominabatur
scarioh· unũ de duodecim· Et abiit· et locutus est
cũ principibus sacerdotũ et magistratibus quem
admodũ illũ traderet eis· Et gauisi sunt· et pacti st
pecuniã illi dare· Et spopondit· Et quęrebat

oportunitatē. ut traderet illū sine turbis. Uenit aūt dies
azimorū. in qua necesse erat occidi pascha. Et misit petrū
et iohannē. dicens. Euntes parate nobis pascha ut mandu
cemus. At illi dixerunt. Ubi uis paremus. Et dixit ad eos.
Ecce introeuntib; uobis in ciuitatē. occurret uobis homo
amphoram aq; portans. Sequimini eū in domū in quā
intrat. et dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi magist̄.
Ubi est diuersoriū ubi pascha cū discipulis meis manducem.
Et ipse uobis ostendet cenaculū magnū stratū. et ibi parate.
Euntes aūt. inuenerunt sic dix illis. et parauerunt pascha.
Et cū facta esset hora. discubuit. et duodecī apli cū eo.
Et ait illis. Desiderio desideraui hoc pascha manducare
uobiscū. antequā patiar. Dico eñ uobis. quia ex hoc
ñ manducabo illud donec impleatur in regno dī. Et accepto
calice. gratias egit. et dix. Accipite et diuidite inter uos.
Dico eñ uobis. qđ non bibā de generatione uitis. donec regnū
dī ueniat. Et accepto pane. gratias egit. et fregit.
et dedit eis dicens. Hoc est corpus meū qđ p uobis datur. hoc
facite in meā commemorationē. Similit et calicem.
postquā cenauit dicens. Hic est calix nouū testamentū
in sanguine meo. qui p uob fundetur. Verumtamen.
ecce manus tradentis me. mecū ē in mensa. Et quidem
filius hominis. scdm qđ definitū est uadit. Uerūtamen.
ue illi homini p quē tradetur. Et ipsi coeperunt
querere inter se. quis esset ex eis. qui hoc facturus esset.
Facta est aūt et contentio inter eos. quis eorum uideretur
esse maior. Dix aūt eis. Reges gentiū dominantur
eorū. et qui potestatē habent sup eos benefici uocantur.

Vos autem non sic. Sed qui maior est in uobis. fiat sicut minor.
Et qui precessor est. sicut ministrator. Nam quis maior est
qui recubit. an qui ministrat. Nonne qui recumbit.
Ego autem in medio uestrum sum. sicut qui ministrat. Vos autem estis.
qui permansistis mecum in temptationibus meis. Et ego dis
pono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. ut edatis et
bibatis super mensam meam in regno meo. Et sedeatis super
thronos. iudicantes duodecim tribus israel. c Ait autem dominus.
t Simon. simon. ecce satanas expetiuit uos. ut cribraret
sicut triticum. Ego autem rogaui pro te. ut non deficiat
fides tua. Et tu aliquando conuersus. confirma fratres
tuos. c Qui dixit ei. Domine. tecum paratus sum. et in carcerem
et in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. non cantabit
hodie gallus donec ter abneges nosse me. c Et dixit eis.
t Quando misi uos sine sacculo et pera. et calciamentis.
Numquid aliquid defuit uobis. At illi dixerunt. Nihil.
c Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculum tollat. similiter
et peram. Et qui non habet. uendat tunicam suam. et emat gladium.
Dico autem uobis. quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet
impleri in me. et quod cum iniquis deputatus est. Etenim ea
que sunt de me. finem habent. c At illi dixerunt. Domine.
ecce gladii duo hic. At ille dixit eis. satis est. c Et egressus.
ibat secundum consuetudinem in montem oliuarum. secuti sunt autem
illum et discipuli. Et cum peruenisset ad locum. dixit illis. Orate.
ne intretis in temptationem. c Et ipse auulsus est ab eis.
quantum iactus est lapidis. Et positis genibus. orabat dicens.
t Pater. si uis transfer calicem istum a me. Verumtamen.
non mea uoluntas sed tua fiat. c Apparuit autem illi angelus

de celo confortans eũ · et factus in agonia plixius orabat ·
Et factus est sudor eius · sicut guttę sanguinis decurrentis
in terrã · Adhuc eo loquente · ecce turba et qui uoca
batur iudas · unus de duodecim ante cedebat eos · Et app
pinquauit ihu · ut oscularetur eũ · Ihs aũt · dixit ei ·
Iuda · osculo filiũ hominis tradis · Videntes aũt hi qui
circa ipsũ erant qđ futurũ erat · dixerunt ei · Dñe ·
si percutimus in gladio · Et pcussit unus ex illis seruum
principis sacerdotũ · et amputauit auriculã eius dextrã ·
Respondens aũt ihs · ait · Sinite · usq; huc · Et cũ
tetigisset auriculã eius · sanauit eũ · Dixit aũt ihs
ad eos qui uenerant ad se principes sacerdotum et
magistratus templi · et seniores · Quasi ad latronem existis
cũ gladiis et fustibus · Cotidie uobiscũ fuerim in tẽplo ·
ñ extendistis manus in me · Sed hęc est hora uŗa · et po
testas tenebrarũ · Conprehendentes aũt eũ · dux
erunt ad domũ principis sacerdotũ · Petrus uero ·
sequebatur a longe · Accenso aũt igni · in medio atrio ·
Et circũ sedentibus illis · erat petrus in medio eorum ·
Quẽ cũ uidisset ancilla quędã sedentẽ ad lumen et eũ
fuisset intuita dix · Et hic cũ illo erat · At ille · negauit
eũ dicens · Mulier · non noui illũ · Et post pusillũ ·
alius uidens eũ dix · Et tu de illis es · Petrus uero · ait ·
O homo · non sũ · Et interuallo facto · quasi horę unius
alius quidã affirmabat dicens · Vere · et hic cũ illo erat ·
Nam et galileus est · Et ait petrus · Homo · nescio qđ
dicis · Et continuo · Adhuc illo loquente · cantauit
gallus · Et conuersus dñs · respexit petrum ·

h · Et cum surrexiss& ab oratione & uenisse& ad discipulos suos · inuenit
Surgite · orate · ne intretis in temptationem ;

Et recordatus est petrus uerbi dn̄i sicut dixerat. quia
prius quā gallus cantet ter me negabis. Et egres
sus foras petrus. fleuit amare. Et uiri qui tenebant
illū. illudebant ei dicentes. Et uelauerunt eū. et p
cutiebant faciem ei. et interrogabant eū dicentes.
Prophetiza. quis est qui te pcussit. et alia multa blas
phemantes dicebant in eū. Et ut factus est dies.
conuenerūt seniores plebis. et principes sacerdotum
et scribe. et duxerūt illū in conciliū suū dicentes. Si tu es
xp̄s. dic nobis. Et ait illis. Si uobis dixero. n̄ credetis
mihi. Si aūt et interrogauero. n̄ respondebitis mihi
neq. dimittetis. Ex hoc aūt. erit filius hominis
sedens a dextris uirtutis dī. Dixerunt aūt om̄s.
Tu ergo es filius dī. Qui ait. Uos dicitis. quia ego sum.
At illi dixerunt. quid adhuc desideramus testimonium.
Ipsi enī. audiuimus de ore eius. Et surgens omnis
multitudo eorū duxerūt illum ad pilatum.
Coeperūt aūt illū accusare dicentes. Hunc inuenimus
sub uertentē gentē nr̄am. et phibentē tributa dari
cesari. et dicentē se xp̄m regem esse. Pilatus aūt.
interrogauit eū dicens. Tu es rex iudeorū. At ille
respondens. ait. Tu dicis. Ait aūt pilatus. ad prin
cipes sacerdotū. et turbas. Nihil inuenio cause
in hoc homine. At illi inualescebant dicentes.
Commouit poplm̄ docens. p uniuersā iudeā. et inci
piens a galilea usque huc. Pilatus aūt audiens gali
leam. et interrogauit. si homo galileus esset.
Et ut cognouit quod de herodis potestate esset. remisit eū

eos dormientes pre tristicia; Et ait illis; Quid dormitis.

ad herodē· qui et ipse hierosolimis erat illis diebus· Herodes
autē uiso ihu· gauisus est ualde· Erat autē cupiens ex multo
tempore uidere eū· eo quod audiret multa de illo et
sperabat signū aliquod uidere ab eo fieri· Interrogabat
autē illū multis sermonibus· At ipse· nihil illi respondē-
bat· Stabant etiā principes sacerdotū et scribę· constantē
accusantes eū· Spreuit autē illū herodes cū exercitu suo·
et illusit indutum ueste alba· et remisit ad pilatū· Et facti sunt
amici herodes et pilatus· in ipsa die· nam ante inimici
erant ad inuicē· Pilatus autē conuocatis principibus
sacerdotū· et magistratibus· et plebę· dix ad illos· Obtulistis
mihi hunc hominē· quasi auertentē populū· Et ecce
ego corā uobis interrogans· nullā causā inueni in homine
isto· ex his in quibus eū accusatis· Sed neq; herodes·
Nam remisi uos ad illū· et ecce nihil dignū morte actū ē ei·
Emendatū ergo illū dimittā· Necesse autē habebat· di
mittere eis· p diem festū unū· Exclamauit autē
simul uniuersa turba· dicens· Tolle hunc· et dimitte nobis
barabban· Qui erat ppt seditionē quandam factam in ci
uitate et homicidiū· missus in carcerē· Iterū autē
pilatus locutus est ad illos· uolens dimittere ihm·
At illi· succlamabant dicentes· Crucifige· crucifige
illū· Ille autē tertio dix ad illos· Quid enim mali fecit iste·
nullam causā mortis inuenio in eo· Corripiā ergo illū
et dimittā· At illi instabant uocib; magnis postulantes·
ut crucifigeretur· Et inualescebant uoces eorum·
Et pilatus· adiudicauit fieri petitionem eorum·
Dimisit autē illis eū· qui ppt homicidiū et seditionem

missus fuerat in carcerem quem petebant. Ihm uero
tradidit uoluntati eorũ. Et cum ducerent eũ. appre
henderũt simonẽ quendã cirenensem uenientem de
uilla. et inposuerunt illi crucẽ portare post ihm.
Sequebatur illũ multa turba populi et mulierũ. quę
plangebant. et lamentabantur eũ. Conuersus autẽ
ad illas ihs dix. Filię hierlm. nolite flere sup me. sed sup uos
ipsas flete. et sup filios uros. Quo ecce uenient dies. in
quibus dicent. Beatę steriles et uentres qui non genu
erunt. et ubera quę ñ lactauerunt. Tunc incipient
dicere montibus. cadite sup nos et collibus operite nos.
Quia si in uiridi ligno hęc faciunt. in arido quid fiet.
Ducebantur autẽ et alii duo nequã cũ eo ut interficerent.
Et postquã uenerunt in locũ qui uocatur caluarię. ubi
crucifixerunt eũ. Et latrones. unũ a dextris. et al
terum a sinistris. Ihs autẽ. dicebat. Pater dimitte
illis. non enĩ sciunt quid faciunt. Diuidentes uero
uestimenta eius. miserunt sortes. Et stabat populus
exspectans. Et deridebant illũ principes cum eis.
dicentes. Alios saluos fecit. se saluũ faciat si hic est xps.
di dilectus. Illudebant autẽ ei et milites. accedentes
et acoetũ of ferentes illi dicentes. Si tu es rex iudeorũ.
saluũ te fac. Erat autẽ et supscriptio scripta sup illũ.
litteris grecis et latinis. et hebraicis hic est rex iudęorum.
Unus autẽ de his qui pendebant latronibus. blasphemabant
eũ dicentes. Si tu es xps. saluũ fac temet ipsum et nos.
Respondens autẽ alter. increpabat illũ dicens. Neque tu
times dm̃ quod in eadẽ dãpnatione es. Et nos quidem

iuste nã digna factis recipimus· hic uero nihil mali gessit·
Et dicebat ad ihm· Dne· memento mei cũ ueneris in
regnũ tuũ· Et dixit illi ihs· Amen dico tibi· hodie mecũ
eris in paradiso· Erat aũt fere hora sexta· Et te
nebrę factę sunt in uniuersã terrã usq; in horã nonã·
Et obscuratus est sol· Et uelũ tẽpli scissum est mediũ·
Et clamans uoce magna ihs ait· Pater in manus tuas
commendo spm meũ· Et hęc dicens· expirauit·
Videns aũt centurio· qđ factũ fuerat· glorificauit
dm̃ dicens· Uere hic homo iustus erat· Et omnis
turba eorũ qui simul aderant ad spectaculũ istud·
Et uidebant quę fiebant pcutientes pectora sua re
uertebantur· Stabant aũt omnis noti eius a longe·
et mulieres quę secutę erant eũ a galilea hęc uidentes·
Et ecce uir nomine ioseph qui erat decurio uir bonus et
iustus· hic ñ consenserat consilio· et actibus eorũ ab ari
mathia ciuitatę iudeę· qui expectabat et ipse regnũ dĩ·
Hic accessit ad pilatũ· et petiit corpus ihu· Et depositum
inuoluit sindone· et posuit eũ in monumẽto exciso·
In quo nondũ quisquam· positus fuerat·
Et dies erat parasceuę· et sabbatũ inlucescebat· Sub
secutę aũt mulieres· quę cũ ipso uenerant de galilea
uiderunt monumẽtũ· et quemadmodũ positũ erat
corpus eius· Et reuertentes parauerũt aromata
et unguenta· & sabbato quidẽ siluerunt secdm man
datũ· Una aũt sabbati ualde diluculo uenerunt
ad monumẽtũ· portantes quę parauerunt aromata·
et inuenerunt lapidẽ reuolutum a monumento·

Et ingressę non inuenerunt corpus domini ihesu. Et factum est
dum mente consternatę essent de isto. ecce duo uiri
steterunt secus illas in ueste fulgenti. Cum timerent
autem et declinarent uultum in terram. dixerunt ad illas.
Quid queritis uiuentem cum mortuis. non est hic. sed surrexit.
Recordamini qualiter locutus est uobiscum. Adhuc in gali
lea esset dicens. quia oportet filium hominis tradi in manus
hominum peccatorum et crucifigi. et die tertia resurgere.
Et recordatę sunt uerborum eius. Et regressę a mo
numento. nuntiauerunt hęc omnia illis undecim et ceteris
omnibus. Erat autem maria magdalene. et iohanna
et maria iacobi. et cetere. quę cum eis erant quę dicebant
ad apostolos hec. Et uisa sunt ante illos sicut deliramentum
uerba ista. et non credebant illis. Petrus autem surgens.
cucurrit ad monumentum. Et procumbens uidit linteami
na sola posita. et abiit secum mirans. quod factum fuerat.
Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spa
tio stadiorum sexaginta ab hierusalem. nomine emmaus.
Et ipsi loquebantur ad inuicem. de his omnibus quę accide
rant. Et factum est dum fabularentur et secum quęre
rent. et ipse ihesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem
illorum tenebantur. ne eum agnoscerent. Et ait ad illos.
Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambu
lantes et estis tristes. Et respondens unus cui nomen
cleophas. dixit. Tu solus peregrinus es in hierusalem. et
non cognouisti. quę facta sunt in illa his diebus.
Quibus ille dixit. Quę. et dixerunt. De ihesu nazareno
qui fuit uir propheta. potens in opere et sermone.

corā dō et omī populo. Et quomodo eū tradiderunt summi
sacerdotes et principes nr̄i in dāpnationē mortis. et cruci
fixert eū. Nos aūt sperabamus. quia ipse esset redempturus
isrl. Et nunc sup hec om̄a tertia dies est hodie. qđ hec facta sī.
Sed et mulieres quędam ex nr̄is terruerunt nos. quę ante
lucem fuerunt ad monumentū. et non inuento corpore eī.
uenerunt dicentes sē etiam uisionē angelorū uidisse.
qui dicunt eū uiuere. Et abierunt quidā ex nr̄is ad mo
numtū. et ita inuenert sicut mulieres dixert. Ipsū uero.
non inuenert. Et ipse dix ad eos. O stulti et tardi corde
ad credendū. in om̄ib; quę locuti sunt pphę. Nonne hec
oportuit pati xp̄m. et ita intrare in gloriā suā. Et incipiens
a moyse. et om̄ibus pphetis interptabatur illis in omnibus
scripturis. quę de ipso erant. Et appropinquauert castello
quo ibant. et ipse se finxit longius ire. Et coegert illū dicentes.
Mane nobiscū quō ad uesperascit. et inclinata est iam dies.
Et intrauit cū illis. Et factū ē dū recūberet cū illis. accepit
panē. et benedix. ac fregit. et porrigebat illis. Et aperti sunt
oculi eorū. et cognouert eū. et ipse euanuit ex oculis eorū.
Et dixert ad inuicē. Nonne cor nr̄m ardens erat in nobis
dū loqueretur in uia. et aperiret nob scripturas. Et sur
gentes eādem hora regressi sunt in hierlm. et inuenert
congregatos undecim. et eos qui cū ipsis erant dicentes.
Qđ surrexit dn̄s uere. et apparuit simoni. Et ipsi narra
bant quę gesta erant in uia. et quomodo cognouerunt eū.
in fractione panis. Dum hec aūt loquuntur. ihs stetit
in medio eorū et dicit eis. Pax uobis. Ego sum nolite timere.
Conturbati uero et conterriti. existimabant se spm̄ uidere.

Et dixit eis. Quid turbati estis et cogitationes ascendunt in
corda uestra. Videte manus meas et pedes. quia ipse ego sum.
Palpate et uidete. quia spiritus carnem. et ossa non habet sicut me
uidetis habere. Et cum hoc dixisset. ostendit eis manus
et pedes. Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus
pre gaudio. dixit. Habetis hic aliquid quod manducetur.
At illi. optulerunt ei partem piscis assi. et fauum mellis.
Et cum manducasset coram eis. sumens reliquias dedit eis.
Et dixit ad eos. Haec sunt uerba que locutus sum ad uos. cum
adhuc essem uobiscum quoniam necesse est impleri omnia que scripta
sunt in lege moysi et prophetis. et psalmis de me. Tunc aperuit
illis sensum ut intellegerent scripturas. et dixit eis. Quoniam sic
scriptum est. et sic oportebat xpistum pati. et resurgere a mor
tuis die tertia. et predicari in nomine eius penitentiam
et remissionem peccatorum in omnis gentes. incipientibus
ab hierosolima. Uos autem estis testes horum. et ego mittam
promissum patris mei in uos. Uos autem sedete in ciuitate. quo
adusque induamini uirtute ex alto. eduxit autem eos foras
in bethaniam. et eleuatis manibus suis benedixit eis.
Et factum est dum benediceret illis. recessit ab eis et fere
batur in celum. Et ipsi adorantes regressi sunt in hierusalem.
cum gaudio magno. Et erant semper in templo laudantes.
et benedicentes deum. Explicit euangelium secundum lucam.

Hic est iohs euangelista unus ex discipulis dei. qui uirgo electus a deo
est. quem de nuptiis uolentem nubere uocauit deus.
Cui uirginitas in hoc duplex testimonium in euangelio datur.
Quod et pre ceteris dilectus a deo. Dicitur et huic matrem suam
moriens ad crucem commendauit dominus ut uirginem uirgo

seruaret. Denique manifestans in euangelio quod erat ipse incorruptibilis uerbi opus inchoans solus uerbum caro factum esse. Nec lumen a tenebris conprehensum fuisse testatur. Primum signum ponens quod in nuptiis fecit deus. et ostendens quod ipse erat. legentibus demonstraret. Quod ubi dominus inuitatus deficere nuptiarum uinum debeat ac ueteribus mutatis noua omnia que a christo instituuntur appareant. hoc autem euangelium scripsit in asia. Postea quam in pathmos insula apocalipsin scripserat. ut cui in principio canonis incorruptibile principium genesi. et incorruptibilis finis per uirginem in apocalipsin redderetur. Dicente christo. Ego sum. A. et. ω. et hic est iohannes. qui sciens superuenisse diem recessus sui. Conuocatis discipulis suis in epheso per multa signorum experimenta promens christum descendens in defossum sepulture sue locum. Facta oratione positus est ad patres suos. tam extraneus a dolore mortis. quam a corruptione carnis inuenitur alienus. Tamen post omnes euangelium scripsit. et hoc uirgini debebatur. Quorum tamen uel scripturarum tempore dispositio uel librorum ordinatio. Ideo per singula a nobis non exponitur. ut sciendi desiderio conlocato et querentibus fructus laboris et deo magisterii doctrina seruetur. amen. Explicit prefatio secundum iohannem. Incipiunt breues eiusdem.

I Phariseorum leuite interrogant iohannem. iohannes ihesum uidens
agnum dei. dicit et andreas petro dicit inuenimus messiam.
II Ihesus ad cenam de aqua uinum fecit. de templo nummularios
eicit. soluite hoc templum dicens nicodemo loquitur

de baptismo et de aliis multis. Ihs in iudea baptizat et iohs III.
in enon qui quae dicit xpm crescere se aut minorari.
Ihs cū muliere samaritana loquit̃. pphetam in pa
tria sua sine honore esse dicit. reguli filiū a morte suscitat. IIII.
Apud natatoriā bethsaidam triginta octo annorum
infirmitatē hominis sanat. ac dicit scrutamini scrip V.
turas. et si crederetis moysi. crederetis forsitan et mihi.
De quinq; panibus et duobus piscibus. et quod eū regem
facere uoluerunt. ihs supra mare ambulat et de manna VI.
et pane caelesti loquitur ac rete dentibus abeo discipulis.
unū ex duodecim diabolū dicit. Scenophegia ihs VII.
medio die festo ascendens in templū docet. et multis iam
de turbe credentibus idem clamat. si quis sitit ueniat
et bibat. cū ministris. et nichodemo principes conten
dunt. de muliere adultera ihs lum mundi esse se p̄dicat.
Ihs interrogatus principiū se esse respondit. q̄d omnis VIII.
peccator seruus sit. et q̄d ihs ante abraham sit. caecū
ex natiuitate curat. De ianua et ouili p dedicatione VIIII.
deambulans in templo se et patrem unū esse dicit de la
zari resuscitatione. Maria pedes ihu unguit et ca X.
pillis suis extergit. ihs sup asinū sedit. et uolentibus
grecis uidere ihm. loquitur de grano frumenti
q̄d in terrā mittitur. et uox de caelo ad ihm. et q̄d multi
ex principib; crederent in ihm. sed ppt phariseos
n̄ confiterentur. Pedes discipulorū lauat. de iudae XI.
tradicione et petri negatione predicit. de dilectione
frm. et q̄d ipse in patre et pater in illo est. et de obser
uandis mandatis paracliti sps. De eunte et XII.

palmitibus et de dilectione et p̄missione paracliti et
omnia patris sua esse et cetera mandata. Ihs discip̄los
XIII. patri cōmendat. ihs a iuda traditᷣ. Adlocutio
XIIII. pilati ad iudeos de ihu et de barabba passio ihu
et sepultura et resurrectio eius. Amen.

EXPLICIUNT BREUES. INICIŪ. SCĪ.
EUANGELII. SECUNDUM. IOHANNEM.

INCIP̄. EUNGELIŪ. SECUNDUM. IOHANNEM.

IN PRINCIPIO. ERAT UERBŪ:

Et uerbū erat apud dm̄. et ds erat uerbū. Hoc erat
in principio apud dm̄. Omnia p ipsū facta sunt.
et sine ipso factū est nihil. Quod factū est. in ipso
uita erat. Et uita erat lux hominū. et lux in tene
bris lucet. et tenebre eā ñ conprehenderunt.
Fuit homo missus a dō. cui nomen erat iohannes.
Hic uenit in testimoniū. ut testimoniū phiberet
de lumine. ut om̄s crederent p illū. Non erat ille
lux. sed ut testimoniū perhiberet de lumine.
Erat lux uera. que illuminat omnē hominem
uenientē in mundū. In mundo erat. et mundus
p ipsū factus est. et mundus eū ñ cognouit.
In ppria uenit. et sui eū ñ receperunt. Quotquot
autē receperunt eū. dedit eis potestatē filios dī
fieri. his qui credunt in nomine eius. Qui non
ex sanguinibus. neq. ex uoluntate carnis. neq.
ex uoluntate uiri. sed ex dō nati sunt.
Et uerbū caro factū est. et habitauit in nobis. Et uidi
mus gloriā eius. gloriā quasi unigeniti a patre.
Plenum gratia. et ueritatis. Iohannes testimo
niū phibet de ipso. clamabat dicens. Hic erat
quē dixi. qui post me uenturus est. ante me fac
tus est. quia prior me erat. Et de plenitudine
eius nos om̄s accepimus. et grām p gratia. quia
lex p moisen data est. gra et ueritas p ihm xpm
facta est. Dm̄ nemo uidit umquam.
Unigenitus filius qui est in sinu patris.
ipse enarrauit.

ħ ·xxx respondit

Et hoc est testimonium iohannis quando miserunt
iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas ad eū· ut in
terrogarent illum· Tu quis es· Et confessus est· et
non negauit· Et confessus est· quia non sum ego
xp̄c· Et interrogauerunt eum· Quid ergo helias
es tu· Qui respondit· et dixit· Non sum· Propheta
es tu· ħ Non· Dixerunt ergo ei· Quis es ut responsū
demus his qui miserunt nos· quid dicis de te ipso·
Ait· Ego uox clamantis in deserto· dirigite uiā dn̄i
sicut dixit isaias ꝓpheta· Et qui missi fuerant ex
phariseis· et interrogauerunt eum· et dixerunt ei·
Quid ergo baptizas si tu non es xp̄c· neq· helias· neq·
ꝓpheta· Respondit eis iohs dicens· Ego baptizo in
aqua· medius aūt urm̄ stetit· quē uos nescitis· Ipse
est qui post me uenturus est· qui ante me factus est·
Cuius ego non sum dignus ut soluā eius corrigiā
calciamenti· Haec in bethania facta sunt trans ior
danen· ubi erat iohs baptizans· Altera aūt die
uidit iohs ihm uenientē ad se· et ait· Ecce agnus
di· qui tollit peccata mundi· Hic est de quo dixi
post me uenit uir qui ante factus est· qui a prior
me erat· Et ego nesciebam eum· sed ut manifeste
tur isrl̄· ꝓpterea ueni ego in aqua baptizans·
Et testimonium ꝑhibuit iohs dicens· Quia uidi
spm̄ descendentem quasi columbam· de celo et
mansit sup eum· Et ego nesciebā eum· Sed qui
mi[illegible]sit me baptizare in aqua· ille mihi dixit· Sup
quē uideris spm̄ descendentē et manentē sup eum·

hic est qui baptizat in spu sco. Et ego uidi et testimo
nium phibui. quia hic est filius di. Altera die iteru
stabat iohs et ex discipulis eius duo. Et respiciens ihm am
bulante. dicit. Ecce agnus di. Et audierunt eum
duo discipli loquentem. et secuti sunt ihm. Conuer
sus aute ihc et uidens eos sequentes se. dicit eis. Quid
queritis? qui dixerunt ei. Rabbi. qd dr interpre
tatum magister. Ubi habitas? dicit eis. Venite et
uidete. Venerunt et uiderunt ubi maneret. et apud
eum manserunt die illo. Hora aute erat quasi de
cima. Erat aute andreas fr simonis petri. unus ex
duob; qui audierant ab iohanne et secuti fuerant ihm.
Inuenit hic primum frem suum simone. et dicit ei.
Inuenimus messiam. quod est interpretatum xpc.
Et adduxit eum ad ihm. intuitus aute eum ihc dixit.
Tu es filius simon iona. tu uocaueris cephas. quod in
terpretatur petrus. In crastinum uoluit exire in ga
lileam. et inuenit philippum et dicit ei ihc. Sequere
me. Erat aute philippus a bethsaida. ciuitate andree
et petri. Et inuenit philippus nathanael. et dicit ei.
Quem scripsit moyses in lege et pphete. inuenimus
ihm filium ioseph a nazareth. Et dixit ei nathanael.
A nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei philippus.
Veni et uide. Vidit ihc nathanael uenientem ad se et
dicit de eo. Ecce uere israhelita. in quo dolus non
est. Dicit ei nathanael. Unde me nosti? Respondit
ihc. et dixit ei. Priusqua te philippus uocaret cu esses
sub ficu uidi te. Respondit ei nathanael. et ait.

Rabbi tu es filius di tu es rex isrł. Respondit ihc.
et dixit ei. Quia dixi tibi uidi te sub ficu credis. maius
his uidebis. Et dicit ei. Amen amen dico uobis.
uidebitis celum apertum. et anglos di ascendentes et de
scendentes sup filium hominis. Et die tertia. Nuptiç
factç sunt in chana galileç. et erat mater ihu ibi. Voca
tus est aut et ihc. et discipli eius ad nuptias. Et deficiente
uino. dicit mater ihu ad eum. Vinum non habent.
Et dicit ei ihc. Quid mihi et tibi est mulier. nondū
uenit hora mea. Dicit mater eius ministris. Quodcūq.
dixerit uobis. facite. Erant aut ibi lapideç idriç sex
positç secdm purificationē iudeorum. capientes singulç
metretas. binas uel ternas. Dicit eis ihc. Implete idrias
aqua. Et impleuerunt eos. usq. ad summum. Et dicit
eis ihc. Haurite nunc. et ferte architriclino. Et tulerunt.
Vt aut gustauit architriclinus aqua. uinū factū. et non
sciebat unde esset. Ministri aut sciebant. qui hau
serant aquam. Vocat sponsum architriclinus. et dicit
ei. Omis homo primū bonum uinum ponit. Et cū
inebriati fuerint. tunc id quod deterius est. Tu aut
seruasti uinū bonū. usq. ad huc. Hoc fecit initium
signorum ihc in chana galileç. et manifestauit glam
suam. Et crediderunt in eum. discipli eius. Post hac aut
descendit capharnaum ipse et mater eius et frs eius. et
discipli eius. et ibi manserunt non multis diebus. Et ppe
erat pascha iudeorum. et ascendit hierosolimam ihc.
Et inuenit in templo uendentes boues. et oues. et colum
bas. et nūmularios sedentes. Et cū fecisset quasi fla

gellum de funiculis. Omnes eiecit de templo. Oues quoque
et boues. et nummulariorum effudit aes. et mensas sub
uertit. Et his qui uendebant columbas dixit. Au
ferte ista hinc. nolite facere domū patris mei. domum
negotiationis. Recordati uero sunt discipuli eius. quia
scriptum est. zelus domus tuae comedit me. Responde
runt ergo iudaei. et dixerunt ei. quod signum ostendis
nobis. quia haec sic facis. Respondit ihc. et dixit eis.
Soluite templum hoc. et in tribus diebus excitabo illud.
Dixerunt ergo iudaei. Quadraginta et sex annis aedificatū e
tēplū hoc. et tu in trib. dieb. excitabis illud. Ille autē dicebat.
de tēplo corporis sui. Cū ergo resurrexisset a mortuis
recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat. et crediderūt
scripturae. et sermoni quē dixit ihs. Cū autē esset hierosa
limis in pascha in die festo multi crediderūt in nomine eius.
uidentes signa eius quae faciebat. Ipse autē ihs nō credebat
semet ipsū eis. eo quod ipse nosset omnes. et quia opus ei nō erat.
ut quis testimoniū phiberet de homine. Ipse enī sciebat.
quid esset in homine. Erat homo ex phariseis nichodemus
nomine. princeps iudaeorū. Hic uenit ad eum nocte.
et dixit ei. Rabbi. scimus quia a deo uenisti magister.
Nemo enī potest haec signa facere quae tu facis. nisi fuerit
deus cū eo. Respondit ihs. et dixit ei. Amen amen dico tibi.
nisi quis natus fuerit denuo. nō potest uidere regnū dei.
Dicit ad eū nichodemus. Quomodo potest homo nasci
cū sit senex. Numquid potest in uentrē matris suae
iterū introire et nasci. Respondit ihs. Amen amen
dico tibi. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spū nō potest

introire in regnū dī. Quod natū est ex carne. caro est.
Et quod natū ē ex spū. sps est. Non mireris quia dixi tibi. oportet
uos nasci denuo. Sps ubi uult spirat. et uocem eius audis.
sed nescis unde ueniat et quo uadat. Sic est omnis. qui natus est
ex spū. Respondit nichodemus. et dixit ei. Quomodo possunt
hęc fieri. Respondit ihs. et dixit ei. Tu es magister in israhel
et hęc ignoras. Amen amen dico tibi. quia quod scimus lo
quimur. et quod uidemus testamur. et testimoniū nrm non
accipitis. Si terrena dixi uob et nō creditis. quomodo si dix
ero uob caelestia credetis. Et nemo ascendit in cęlum.
nisi qui descendit de cęlo filius hominis qui est in cęlo.
Et sicut moyses exaltauit serpentē in deserto. ita exaltari
oportet filiū hominis. Ut omnis qui credit in ipso nō pereat.
sed habeat uitā ęternā. Sic enī dilexit ds mundum. ut fi
liū suū unigenitū daret. Ut omnis qui credit in eū non
pereat. sed habeat uitā ęternā. Non enī misit ds filiū suum
in mundū ut iudicet mundū. sed ut saluetur mundus per ipsū.
Qui credit in eū. nō iudicatur. Qui autē nō credit. iam iudi
catus est. Quia nō credidit in nomine unigeniti filii dī.
Hoc est autē iudiciū quia lux uenit in mundū. et dilexerūt
homines magis tenebras quā lucem. Erant enī eorum
mala opera. Omnis enī qui male agit odit lucem. et nō
uenit ad lucem. ut nō arguantur opera eius. Qui autē
facit ueritatē uenit ad lucē. ut manifestentur eius
opera. quia in dō sunt facta. Post hęc uenit ihs et discipli
eius in iudeam terrā. et illic demorabatur cum eis.
et baptizabat. Erat autē et iohs baptizans in enō iuxta
salim quia aquę multae erant illic. et ueniebant

et baptizabantur. Nondum enim missus fuerat in carcerem iohannes.
Facta est ergo questio ex discipulis iohannis cum iudaeis de purifi
catione. et uenerunt ad iohannem. et dixerunt ei. Rabbi. qui
erat tecum trans iordanen cui tu testimonium perhibuisti.
ecce hic baptizat. et omnes ueniunt ad eum. Respondit iohannes.
et dixit. Non potest homo accipere quicquam. nisi fuerit ei
datum de celo. Ipsi uos mihi testimonium perhibetis. quod dixerim
ego non sum christus. sed quoniam missus sum ante illum. Qui habet
sponsam. sponsus est. Amicus autem sponsi qui stat et audit
eum. gaudio gaudet. propter uocem sponsi. Hoc ergo gaudium
meum. impletum est. Illum oportet crescere. me autem minui.
Qui desursum uenit. supra omnes est. Qui est de terra. de terra est.
et de terra loquitur. Qui de celo uenit. supra omnes est. Et quod
uidit et audiuit hoc testatur. et testimonium eius nemo accipit.
Qui accipit eius testimonium. signauit quia deus uerax est.
Quem enim misit deus. uerba dei loquitur. Non enim ad mensuram
dat deus spiritum. Pater diligit filium. et omnia dedit in ma
nu eius. Qui credit in filium. habet uitam eternam.
Qui autem incredulus est filio. non uidebit uitam. sed ira dei
manet super eum. Ut ergo cognouit ihesus quia audierunt
pharisei. quia ihesus plures discipulos facit et baptizat
quam iohannes. quamquam ihesus non baptizaret sed discipuli eius.
Reliquit iudeam et abiit iterum in galileam
Oportebat autem eum transire per samariam
Uenit ergo in ciuitatem samarie que dicitur sichar
iuxta predium quod dedit iacob Iacob filio suo Erat
autem ibi fons iacob Ihesus ergo fatigatus ex itinere sede
bat sic super fontem Hora erat quasi sexta

Venit mulier de samaria haurire aquã. Dicit ei ihc. Da mihi
bibere. discipuli enim eius abierant (u) in ciuitatem. ut ex bos
emerent. Dicit ergo ei mulier illa samaritana. Quomo
do tu iudeus cum sis bibere a me poscis que sum mulier
samaritana. Non enim coutuntur iudei samaritanis. Respondit
ihc. et dixit ei. Si scires donũ di. Et quis est qui dicit tibi
da mihi bibere. tu forsitan petisses ab eo. et dedisset tibi aquã
uiuam. Dicit ei mulier. Dne. neq. in quo haurias habes.
et puteus altus est. Unde ergo habes aquã uiuam.
Numquid tu maior es patre nostro iacob. qui dedit nobis
puteum. et ipse ex eo bibit et filii eius et pecora. Respondit
ihc. et dixit ei. Omnis qui bibit ex aqua hac. sitiet iterum.
Qui aũt biberit ex aqua quã ego dabo ei. non sitiet in eternũ.
Sed aqua quam ego dabo ei. fiet in eo fons aque salientis in
uitam eternam. Dicit ad eũ mulier. Dne. da mihi hanc aquã.
ut non sitiã. neq. ueniã huc haurire. Dicit ei ihs. Vade uoca
uirũ tuũ. et ueni huc. Respondit ei mulier. et dixit.
Non habeo uirũ. Dicit ei ihs. Bene dixisti. quia nõ habeo
uirũ. Quinque enĩ uiros habuisti. et nunc quẽ habes
non est tuus uir. Hoc uere dixisti. Dicit ei mulier.
Dne. uideo quia ppheta es tu. Patres nri in monte hoc
adorauerunt. et uos dicitis. quia hierosolimis est locus
ubi adorare oportet. Dicit ei ihs. Mulier. crede mihi.
quia uenit hora. quando neq. in monte hoc neq. in hie
rosolimis adorabitis patrem. Vos adoratis qd nescitis.
nos adoramus qd scimus. quia salus ex iudeis est.
Sed uenit hora et nunc est. quando ueri adoratores.
adorabunt patrem. in spu et ueritate. Nam et pater

tales quęrit · qui adorent eū · Sp̄s est ds̄ · et eos qui adorant
eū in sp̄u et ueritate oportet adorare · Dicit ei mulier ·
Scio quia messias uenit · qui dicitur xp̄s · Cū ergo ue
nerit · ille nobis annuntiabit om̄ia · Dicit ei ih̄s · Ego sū
qui loquor tecū · Et continuo uenerunt discipli eius ·
et mirabantur quia cū muliere loquębatur · Nemo ta
men dix · qd quęris aut qd loqueris cū ea · Reliqd ergo
hydriam suā mulier et abiit in ciuitatē · et dicit illis
hominibus · Uenite et uidete hominē · qui dix mihi om̄a
quę cūq; feci · Numqd ipse est xp̄s · Exierunt de ciui
tate · et ueniebant ad eū · Interea rogabant eum
discipli dicentes · Rabbi manduca · Ille aūt dix eis ·
Ego cibū habeo manducare · quē uos nescitis · Dicebant
ergo discipli ad inuicem · Numqd aliquis attulit ei man
ducare · Dicit ei ih̄s · Meus cibus est ut faciā uoluntatē
eius qui misit me · ut pficiam opus eius · Nonne uos dicitis
quod adhuc quattuor menses sint et messis uenit ·
Ecce dico uobis · Leuate oculos uros et uidete regiones ·
quia albę sunt iam ad messem · Et qui metit merce
dem accipit · et congregat fructū · in uitā ęt nam ·
∴ Quia alius est qui seminat · et alius qui metit · Ego
misi uos metere · quod uos non laborastis · Alii labora
uerunt · et uos in labores eorū introistis · Ex ciuitate
aūt illa multi crediderunt in eūm samaritanorū ·
ppt uerbū mulieris testimoniū phibentis · quia dixit
mihi om̄ia quęcūq; feci · Cum uenissent ergo ad
illū samaritani · rogauerunt eū ut ibi maneret ·
et mansit ibi duos dies · Et multo plures crediderunt

∴ Ut & qui seminat simul gaudeat & qui metit;

In hoc enim est · uerbum uerum;

ppt sermonē eius et mulieri dicebant. quia iā nō ppter
tuā loquelā credimus. Ipsi enī audiuimus et scimus. quia
hic est uere saluator mundi. Post duos aūt dies exiit
inde et habiit in galileā. Ipse enī ihs testimoniū perhibuit.
quia ppheta in sua patria honorem non habet.
Cum ergo uenisset in galileā. exceperunt eū galilei.
cū om̄a uidissent quę fecerat hierosolimis in die festo.
et ipsi uenerant ad diem festū. Uenit ergo iterum
in chanān galileę. ubi fecit aquā uinū. Et erat
quidē regulus. cuius filius infirmabatur capharnaū.
Hic cū audisset quia ihs adueniret a iudea in galileam.
abiit ad eū et rogabat eū ut descenderet. et sanaret filiū ei.
Incipiebat enī mori. Dix ergo ihs ad eū. Nisi signa et pro
digia uideritis. ñ creditis. Dicit ad eū regulus. Dn̄e.
descende priusquā moriatur filius meus. Dicit ei ihs.
Uade. filius tuus uiuit. Credidit homo sermoni quē
dixit ei ihs. et ibat. Iam aūt eo descendente. serui occur
rerunt ei. et nuntiauerūt dicentes. quia filius ei uiueret.
Interrogabat ergo horā ab eis. in qua melius habuerit.
Et dixerūt ei. Quia heri hora septima. reliqit eū febris.
Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dix ei ihs.
filius tuus uiuit. Et credidit ipse. et domus eius tota.
Hoc iterū scđm signū fecit ihs. cum uenisset. a iudęa
in galileam. Post hęc erat dies festus iudęorum.
et ascendit ihs hierosolimā. Est aūt hierosolimis pro
batica piscina quę cognominatur hebraicę bethsaida.
quinque porticus habens. In his iacebat multitudo mag
na languentiū. cęcorū. claudorū. aridorum.

expectantium aquę motum. Angelus autem domini secundum tempus
descendebat in piscinam et movebatur aqua. Et qui prior
descendisset in piscinam post motionem aquę. sanus fiebat
a quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam
homo ibi. triginta et octo annos habens in infirmitate
sua. Hunc cum vidisset ihesus iacentem et cognovisset quia
multum iam tempus haberet. dicit ei. Vis sanus fieri.
Respondit ei languidus. Domine. hominem non habeo.
ut cum turbata fuerit aqua. mittat me in piscinam.
Dum venio enim ego. alius ante me descendit. Dicit ei ihesus.
Surge tolle crabattum tuum et ambula. Et statim sanus
factus est homo. et sustulit crabattum suum et ambulabat.
Erat autem sabbatum in illo die. Dicebant iudei illi qui sa
natus fuerat. Sabbatum est. non licet tibi tollere cra
battum tuum. Respondit eis. qui me fecit sanum. ille mihi
dixit. tolle crabattum tuum et ambula. Interrogaverunt
ergo eum. Quis est ille homo qui dixit tibi. tolle crabattum
tuum et ambula. Is autem qui sanus fuerat effectus.
nesciebat quis esset. Ihesus autem declinavit a turba consti
tuta in loco. Postea invenit eum ihesus in templo. et dixit illi.
Ecce sanus factus es. iam noli peccare. ne deterius tibi
aliquid contingat. Abiit ille homo et nuntiavit
iudeis. quia ihesus esset qui fecit eum sanum. Propterea
persequebantur iudei ihesum. quia hec faciebat in sab
bato. Ihesus autem respondit eis. Pater meus usque modo
operatur. et ego operor. Propterea ergo magis
querebant eum iudei interficere. quia non solum
solvebat sabbatum. sed et patrem suum dicebat deum.

÷ que ipse facit. & maiora his demonstrabit ei

equalẽ faciens do. Respondit itaq; ihs. & dix
it eis. Amen amen dico uobis. non potest filius a se
facere quicquã. nisi qd uiderit patrem facientẽ.
Quecũque enĩ ille fecerit. hec & filius facit. Pat
enĩ diligit filium. & omĩa demonstrat ei opera.
ut & uos miremini. Sicut enĩ pat suscitat mortuos
& uiuificat. sic & filius quos uult uiuificat. Neq;
enim pat iudicat quemquã. sed iudiciũ omẽ de
dedit filio. ut omĩs honorificent filium. sicut
honorificant patrẽ. Qui non honorificat
filiũ, non honorificat patrem. qui misit illum.
Amen amen dico uobis. quia qui uerbũ meũ audit
& credit ei qui misit me. habet uitã eternam. &
in iudiciũ non uenit. sed transiit a morte in uitã.
Amen amen dico uob. quia uenit hora & nunc est.
quando mortui audient uocẽ filii di. & qui audi
erint uiuent. Sicut enĩ pat hab& uitã in semet
ipso. sic & filio dedit uitã habere in semet ipso. Et
potestatẽ dedit ei & iudiciũ facere. quia filius
hominis est. Nolite mirari hoc quia uenit hora.
in qua omĩs qui in monumentis sunt audient uo
cẽ eius. & pcedent qui bona fecer in resurrecti
onẽ uite. Qui uero mala eger. in resurrectio
nẽ iudicii. Non possũ ego a me ipso facere quic
quã. sicut audio iudico. & iudiciũ meũ iustum
est. Quia non quero uoluntatẽ meã. sed uo
luntatẽ eius qui misit me. Si ego testimoniũ
phibeo de me. testimoniũ meũ uerũ non est.

Alius est qui testimoniú p hibet de me · & scio quia
uerú est testimoniú qd p hib& de me · Vos misis
tis ad iohanné · & testimoniú p hibuit ueritati ·
Ego aut non ab homine testimoniú accipio ·
sed hec dico ut uos salui sitis · Ille erat lucerna ar
dens & lucens · Vos aut uoluistis exultare ad horá
in luce eius · Ego aut habeo testimoniú maius io
hanne · Opera eni que dedit mihi pat ut pficiá
ea · Ipsa opera que ego facio · testimonium p hi
bent de me · quia pater misit me · & qui misit me
pat · ipse testimoniú p hibuit de me · Neq; uo
cé eius umquá audistis · neq; speciem eius uidis
tis · Et uerbú eius non habetis in uob manens ·
quia qué misit ille hunc uos non creditis ·
Scrutamini scripturas · quia uos putatis in ipsis
uitá eterná habere · & ille sunt qui testimoni
ú p hibent de me · Et non uultis uenire ad me ·
ut uitá habeatis · Claritaté ab hominibus non
accipio · Sed cognoui uos · quia dilectioné di
non habetis in uobis · Ego ueni in nomine patris
mei & non accepistis me · Si alius uenerit in no
mine suo · illú accipietis · Quomodo potestis
uos credere qui gloriá ab inuicé accipitis & glo
riá que a solo est · do non queritis · Nolite putare ·
quia ego acusaturus sim uos apud patré · Est qui
acusat uos · moyses in quo uos speratis · Si enim cre
deretis moysi · crederetis forsitan & mihi · De
me eni ille scripsit · Si aut illius litteris non cre

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/262/

ditis · quomodo meis uerbis creditis · Post hec abiit
ihs trans mare galilee · qd est tiberiadis · & sequebat
eū multitudo magna · quia uidebant signa que facie-
bat · sup his qui infirmabantur · Subiit ergo in
montem ihs · & ibi sedebat cū discipulis suis · Erat
aut proximū pascha dies festus iudeorū · Cū suble-
uass& ergo oculos ihs & uidiss& quia multitudo maxi-
ma uenit ad eū · dicit ad philippū · Unde ememus panes
ut manducent hi · hoc aut dicebat · temptans eū · Ipse enī
sciebat · quid eēt facturus · Respondit ei philippus ·
Ducentorū denariorū panes non sufficiunt eis · ut unus
quisq; modicū qd accipiat · Dicit unus ex discipulis eius ·
andreas frat simonis petri · Est puer unus hic · qui hab&
quinq; panes hordeacios & duos pisces · Sed hec quid
sunt inter tantos · Dixit ergo ihs · Facite homines dis-
cūbere · Erat aut fenū multū in loco · Discubuer ergo
uiri · numero quasi quinq; milia · Accepit ergo ihs pa-
nes · & cū gras egiss& · distribuit discūbentibus · Simi-
lit & ex piscibus quantū uolebant · Ut aut impleti s ·
dixit discipulis suis · Colligite que superauer fracmenta
ne pereant · Colleger ergo & impleuer duodeci cophi-
nos fracmentorū ex quinq; panibus hordeaciis que su-
p fuer his qui manducauerant · Illi ergo homines
cū uidissent qd fecerat signū dicebant · Quia hic est
uere ppheta · qui uenturus est in mundū · Ihs ergo cū
cognouiss& quia uenturi essent ut raperent eū & face-
rent eū regē · Fugit iterū in montē · ipse solus · Ut aut
sero factū est · discender discipuli eius ad mare · Et cum

ascendissent nauim · uenerunt transmare incapharna
um · Ettenebre iamfacte erant · & nonuenerat adeos
ihs · mare aut · uento magno flante exurgebat ·
Cu remigassent ergo quasistadio uiginti quinq · aut
triginta · uidebant ihm ambulante sup mare · & proxi
mum naui fieri · & timuer · Ille aut dicit eis · Egosum ·
nolite timere · Uoluerunt ergo innaui accipere eum ·
& statim fuit nauis adterra · quã ibant · Alteradie
turba questabat transmare · uidit quia nauicula alia
non erat ibi nisi una · & quia non introisset cu discipulis
suis ihs innaui · sedsoli discipli eius ibiessent · alie uero
sup uenerunt naues atiberiade iuxta locu · ubimandu
cauerant pane · gras agentes dno · Cu ergo uidiss&
turba quia ihs non eet · ibi neq; discipli eius · ascender
nauiculas · & uener capharnaum querentes ihm · Et
cu inuenissent eu transmare dixer ei · Rabbi · quan
do huc uenisti · Respondit eis ihs & dixit · Amenam
dico uobis · queritis me · non quia uidistis signa · sedquia
manducastis expanibus · & saturati estis · Operamini
non cibu qui perit · sed qui pmanet inuita et nã ·
que filius hominis dabit uobis · Hunc eni pat · signa
uit ds · Dixer ergo adeu · Quid faciemus ut opere
mur opera di · Respondit ihs & dixit eis · Hoc est
opus di · ut credatis in eu · que misit ille · Dixer er
go ei · Quid ergo tu facis signu ut uideamus & creda
mus tibi qd operaris · Patres nri manducauer man
na indeserto · sicut scriptu est · Pane decelo dedit eis
manducare · Dixit ergo eis ihs · Amen amen dico uob ·

non moyses dedit uob panē de celo · sed pat meus dat uo
bis panē de celo uerū · Panis enī dī est · qui descendit
de celo · & dat uitā mundo · Dixer ergo ad eū · Dne ·
semp da nobis hunc panem · Dixit aut eis ihs · Ego
sum panis uite · qui uenit ad me non esuriet · & qui credit
in me non sitiet umquā · Sed dixi uobis · quia uidistis
me & non credidistis · Omē qđ dat mihi pat ad me ue
niet · & eum qui uenit ad me · non eiciā foras · Quia
descendi de celo non ut faciā uoluntatē meā · sed uo
luntatē eius qui misit me · Hec est enī uoluntas pa
eius qui misit me patris · ut omē qđ dedit mihi non pdā
ex eo · sed resuscitē illud in nouissimo die · Hec est enī
uoluntas patris mei qui misit me · ut omis qui uidit fi
liū & credit in eū · habeat uitā eternā · & resuscitabo
ego eū in nouissimo die · Murmurabant ergo iudei de
illo quia dixiss& · ego sū panis qui de celo descendi · &
dicebant · Nonne hic est ihs filius ioseph cuius nos
nouimus patrē & matrē · Quomodo ergo hic dicit ·
quia de celo descendi · Respondit ihs & dixit eis ·
Nolite murmurare inuicē · Nemo potest uenire ad me ·
nisi pat qui misit me traxerit eū · & ego resuscitabo
eū in nouissimo die · Est scriptū in prophetis · & er
omes docibiles dī · Omis qui audiuit a patre & didi
cit · uenit ad me · Non quia patrē uidit umquam ·
nisi is · qui est a dō hic uidit patrē · Amen amen di
co uobis · qui credit in me habet uitā eternā · Ego sū
panis uite · Patres ūri manducauer manna in de
serto · & mortui sunt · Hic est panis qui de celo des

cendit · ut quis ex ipso manducauerit · non mori
atur · Ego sum panis uiuus · qui de celo descendi ·
Si quis manducauerit ex hoc pane · uiuet in eternum ·
Et panis quem ego dabo caro mea est pro mundi uita ·
Litigabant ergo iudei ad inuicem dicentes · Quo
modo potest hic nobis carnem suam dare ad mandu
candum · Dixit ergo eis ihesus · Amen amen dico
uobis · nisi manducaueritis carnem filii hominis & bi
beritis eius sanguinem non habetis uitam eternam in
uobis · Qui manducat meam carnem & bibit meum
sanguinem · hab& uitam eternam · Et ego resuscitabo
eum in nouissimo die · Caro enim mea uere est cibus ·
& sanguis meus uere est potus · Qui manducat
meam carnem & bibit meum sanguinem in me manet ·
& ego in illo · Sicut misit me uiuens pater · & ego
uiuo propter patrem · Et qui manducat me · & ipse
uiu& propter me · Hic est panis qui de celo descendit ·
non sicut manducauerunt patres uestri manna & mor
tui sunt · Qui manducat hunc panem · uiuet in e
ternum · Hec dixit in sinagoga docens in caphar
naum · Multi ergo audientes ex discipulis eius ·
dixerunt · Durus est hic sermo · quis potest eum audire ·
Sciens autem ihesus apud semet ipsum quia murmurarent
discipuli eius · dixit eis · Hoc uos scandalizat ·
Si ergo uideritis filium hominis ascendentem ubi
erat prius · Spiritus est qui uiuificat · caro non pro
dest quicquam · Verba que ego locutus sum uo
bis · spiritus & uita sunt · Sed sunt quidam ex uobis ·

qui non credunt. Sciebat enim ab initio ihs qui essent cre
dentes. & quis eum traditurus esset. Et dicebat pp
terea dixi uob. quia nemo potest uenire ad me. nisi
fuerit ei datu a patre meo. Ex hoc multi discipulor
eius abier retro. & iam cu non illo ambulabant. Dixit
ergo ihs ad duod. Numqd & uos uultis abire. Respon
dit ergo ei symon petrus. Dne ad que ibimus. uerba
uite etne habes. & nos credimus & cognouimus quia tu
es xps filius di. Respondit eis ihs. Nonne ego uos duode
cim elegi. & ex uobis unus diabolus est. Dicebat aut
de iuda symonis scariothis. hic enim erat traditurus eu.
cu eet unus ex duodeci. Post hec ambulabat ihs in
galilea. non enim uolebat in iudea ambulare. quia
querebant eu iudei interficere. Erat aut in proxi
mo. dies festus iudeor scenophegia. Dixer aut ad eu
frs eius. Transi hinc. & uade in iudea ut & discipli tui
uideant opera tua que facis. Nemo quippe in oculto
aliqd facit. & querit ipse in palam ee. Si hec facis. mani
festa te ipsu mundo. Neq; enim frs eius. credebant in eu.
Dixit ergo eis ihs. Tempus meu nondu aduenit. tempus
aut urm semp adest paratu. Non potest mundus
odisse uos. me aut odit. quia ego testimoniu p hibeo
de illo quia opera eius mala sunt. Uos ascendite ad
diem festu hunc. ego enim non ascendo ad diem festum
istu. quia tempus meu nondu impletu est. Hec cu dixis
set. ipse mansit in galilea. Ut aut ascender frs eius.
tunc & ipse ascendit ad diem festu. non manifeste.
sed quasi in oculto. Iudei ergo querebant eu in die

festo & dicebant. Ubi est ille? & murmur multus erat
de eo in turba. Quidā enī dicebant. quia bonus est.
Alii aūt dicebant. non. sed seducit turbas. Nemo ta
men palā loquebatur de illo. propt̄ metū iudeoꝝ. Iam
aūt die festo mediante. ascendit ihs in templū & docebat
& mirabantur iudei dicentes. Quomodo hic litteras scit
cū non didicerit. Respondit eis ihs & dixit. Mea doctri
na non est mea. sed eius qui misit me. Si quis uoluerit
uoluntatē eius facere. cognoscet de doctrina utrū
ex dō sit. an ego a me ipso loquar. Qui a semet ipso lo
quitur. glām ppriā querit. Qui aūt querit glām eius.
qui misit illum. hic uerax est. & iniusticia in illo non
est. Nonne moyses dedit uob legē. & nemo ex uob
facit legē. qd me quęritis interficere. Respondit
turba & dixit. Demoniū habes? quis te querit inter
ficere. Respondit ihs & dixit eis. Unū opus feci. &
omīs miramini. Propt̄ ea moyses dedit uob circūcisio
nē. non quia ex moyse est sed ex patribus. & in sabato
circūciditis hominē. Si circūcisionē accipit homo in
sabato ut non soluatur lex moysi. mihi indignamini quia
totū hominē sanū feci in sabato. Nolite iudicare
secdm faciem. sed iustū iudiciū iudicate. Dicebant
ergo quidā ab hierusolimis. Nonne hic est quē quer̄
int̄ficere. Ecce palā loquitur. & nihil ei dicunt. Nū
qd uere cognouer̄ principes quia hic est xp̄s. Sed
hunc scimus unde sit. Xp̄s aūt cū uenerit. nemo scit
unde sit. Clamabat ergo docens in templo ihs.
& dicens. Et me scitis. & unde sim scitis. & a me ipso

non ueni · sed est uerus qui misit me · quē uos non sci
tis · Ego scio eū · & si dixero quia non scio eū · ero simi
lis uobis mendax · Et scio eū · quia ab ipso sum & ipse
misit me · Quaerebant ergo eū adprehendere ·
& nemo misit in illū manus · quia nondū uenerat
hora eius · De turba autē multi crediderunt in eum ·
& dicebant · Xps cū uenerit · numqd plura signa
faciet quā quae hic facit · Audierunt pharisei tur
bā murmurantē de illo haec · Et miserunt prin
cipes & pharisei ministros ut adprehenderent eum ·
Dixit ergo ihs · Adhuc modicum tempus uobiscū
sum · & uado ad eum qui misit me · Queretis & non
inuenietis · & ubi sum ego uos non potestis uenire ·
Dixerunt ergo iudei ad semet ipsos · Quo hic iturus
est quia non inueniemus eū · numqd in dispersionē gen
tium iturus est & docturus gentes · Quis est
hic sermo quē dixit · queretis me & non inuenie
tis · & ubi sum ego uos non potestis uenire · In no
uissimo autē die magno festiuitatis stabat ihs & clama
bat dicens · Si quis sitit · ueniat ad me & bibat ·
Qui credit in me sicut dicit scriptura · flumina
de uentre eius fluent aquae uiuae · Hoc autē
dixit de spū quem accepturi erant credentes
in eum · Nondū erat sps datus · quia ihs non
dū fuerat glorificatus · Ex illa ergo turba
cū audisset hos sermones eius · dicebat · Hic est
uere ppheta · alii dicebant hic est xps ·
Quidam autē dicebant · Numqd a galilea xps

uenit · non ne scriptura dicit · quia ex semine dd̄
& bethleem castello ubi erat dauid uenit xp̄s ·
Dissensio itaq; facta est in turba ppter eum ·
Quidā aut̄ ex ipsis uolebant adprehendere eū ·
sed nemo misit sup illū manus · Venerunt er
go ministri ad principes & phariseos · & dixer̄
illis pharisei · Quare non adduxistis eū · Re
sponder̄ ergo ministri · Numquā sic locutus est
homo sicut hic homo loquitur · Responder̄
ergo eis pharisei · Numqd & uos seducti estis ·
numqd aliquis ex principibus credidit in eum
aut ex phariseis · Sed turba hec que non nouit
legē · maledicti sunt · Dicit nichodemus ad e
os ille qui uenit ad eum nocte · qui unus erat ex
ipsis · Numqd lex nr̄a iudicat hominē nisi audi
erit ab ipso prius & cognouerit quid faciat ·
Responder̄ & dixerunt ei · Numqd & tu gali
leus es · Scrutare scripturas · & uide quia pro
pheta a galilea non surgit · Et reuersi sunt
unus quisq; in domū suā · Ih̄s aut̄ perexit in
monte oliueti & diluculo iterū uenit in tem
plum · & omis popl̄s uenit ad eū · Et sedens do
cebat eos · Adducunt aut̄ scribe & pharisei
mulierē in adulterio dephensā & statuerunt
eā in medio & dixer̄ ei · Magister · hec mulier ·
modo dephensa est in adulterio · In lege aut̄
moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare ·
Tu ergo qd dicis · Hec ergo dicebant tēptan

tes eum · ut possint acusare eum · Ihs aut inclinans
se in terra deorsum · digito scribebat in terra ·
Cum aut pseuerarent interrogantes eum ·
erexit se & dixit eis · Quis sine peccato est urm ·
primus in illa lapidem mittat · Et iteru se incli
nans scribebat in terra · Audientes aut · unus
post unum exiebant incipientes a senioribus · Et
ihs remansit solus · & mulier in medio stans · Erigens
aut se ihs · dixit ei · Mulier ubi sunt · nemo te condep hi q(ui) te accusabant
nauit · Que dixit · Nemo dne · Dixit aut ei ihs ·
Nec ego te condepnabo · Uade & amplius iam noli pec
care · Iterum ergo locutus est eis ihs dicens · Ego
sum lux mundi · Qui sequit me non ambulabit
in tenebris · sed habebit lum uite · Dixer ergo
ei pharisei · Tu de te ipso testimoniu dicis · testi
moniu tuu non est ueru · Respondit ihs & dixit
eis · Et si ego testimoniu phibeo de me ipso · ueru
est testimoniu meu · quia scio unde ueni & quo
uado · Uos aut nescitis unde uenia & quo uada ·
Uos secdm carne iudicatis · ego non iudico quemqua ·
Et si iudico ego iudiciu meu ueru est · quia solus
non sum · Sed ego & qui misit me pater · & in lege
ura scriptu est · quia duoz hominu testimoniu
ueru est · Ego sum qui testimoniu phibeo de me
ipso · & testimoniu & testimo phib& de me · qui mi
sit me pat · Dicebant ergo ei · ubi est pat tuus ·
Respondit ihs · Neq; me scitis · neq; patre meu ·
Si me sciretis · forsitan & patre meu sciretis ·

Hec uerba locutus est ihs in gazaphilatio do
cens in templo. Et nemo adprehendit eũ quia
nec dũ uenerat hora eius. Dixit ergo iterũ
eis ihs. Ego uado & queritis me. & in peccato uro
moriemini. Quo ego uado. uos non potestis ueni
re. Dicebant ergo iudei. Numqd interficiet
semet ipsum quia dicit quo ego uado non potes
tis uenire. Et dicebat eis. Uos deorsũ estis. Ego
de supnis sum. Uos de mundo hoc estis. ego non sum
de mundo hoc. Dixi ergo uobis. quia moriemini
in peccatis uris. Si enĩ non credideritis quia ego sũ.
moriemini in peccato uro. Dicebant ergo ei. Tu
quis es. Dixit eis ihs. Principiũ qui & loquor uob.
Multa habeo de uob loqui & iudicare. sed qui misit
me uerax est. Et ego que audiui ab eo. hec loquor
mundo. Et non cognouer. quia patrẽ eis dicebat dm.
Dixit ergo eis ihs. Cũ exaltaueritis filiũ hominis.
tunc cognoscetis quia ego sũ. & a me ipso facio nihil.
Sed sicut docuit me pat. hec loquor. Et qui me misit
mecũ est. & non reliquid me solũ. Quia que placita
sunt ei facio semp. Hec illo loquente. multi credide
r in eũ. Dicebat ergo ihs ad eos. qui crediderunt ei
iudeos. Si uos manseritis in sermone meo. uere dis
cipuli mei eritis. & cognoscetis ueritatẽ. & ueritas li
berauit uos. Responder ei. Semen abrahe sumus.
& nemini seruiuimus umquã. Quomodo tu dicis
liberi eritis. Respondit ihs. Amen amen dico uob.
quia omis qui facit peccatũ. seruus est peccati. Ser

aut non man& in domo inaet̄nū · filius man&
inaeternū · Si ergo filius uos liberabit · uere li
beri eritis · Scio quia filii abrahę estis · sed que
ritis me inter ficere · quia sermo meus non ca
pit in uob̄ · Ego qđ uidi apđ patrem meum &
loquor uob̄ · & uos que uidistis apud patrē ur̄m
facitis · Responderunt & dixer̄ ei · Pater noster
abrahā est · Dicit eis ih̄s · Si filii abrahe estis · opera ha
brahę facite · Nunc aut̄ queritis me inter ficere
hominē qui ueritatē uobis locutus sum quā audiui
a dō · Hoc abrahā non fecit ; uos facitis opera patris
ur̄i · Dixer̄ itaq; ei · Nos ex fornicatione non sumus nati
unū patrem habemus dm̄ · Dixit ergo eis ih̄s · Si ds̄
pat̄ ur̄ ess& · diligeretis utiq; me · Ego eni a dō p
cessi & ueni · Neq; eū a me ipso ueni · sed ille me mi
sit · Quare loquelā meā non cognoscitis · quia non po
testis audire sermonē meum · Uos ex patre dia
boli estis · & desideria patris ur̄i uultis facere · Ille
homicida erat ab inicio · & in ueritate non stetit ·
quia ueritas non est in eo · Cū loquitur mendaci
um ex propriis loquitur · quia mendax est & pa
ter eius · Ego aut̄ quia ueritatē dico non creditis
mihi · Quis ex uobis argu& me de peccato · Si ueri
tatē dico quare uos non creditis mihi · Qui est ex
dō · uerba di̅ audit · Propt̄ ea uos non auditis · quia
ex dō non estis · Responder̄ igitur iudei & dixer̄
ei · Nonne bene dicimus nos quia samaritanus
es tu & demoniū habes · Respondit ih̄s · Ego

demoniū non habeo· sed honorifico patrē meum·
& uos inhonorastis me· Ego autē non quero glām
meā· est qui querat & iudicet· Amen dico uobis·
si quis sermonem meum seruauerit· non uide
bit mortē in eternum· Dixer̄ ergo iudei· Nunc
cognouimus· quia demoniū habes· Abrahā mor
tuus est & prophete· & tu dicis si quis sermonē
meū seruauerit· non gustabit mortē in eternū·
Numquid tu maior es patre nr̄o abrahā qui mor
tuus est & prophete mortui sunt· quē teipsum
facis· Respondit ih̄s· Si ego glorifico meipsum· gl̄a
mea nihil est· Est pat̄ ms̄ qui glorificat me· quem
uos dicitis quia d̄s noster est· & non cognouistis me· eū·
Ego autē noui eū· & si dixero quia nescio eū· ero simi
lis uob̄ mendax· Sed scio eū· & sermonē eius seruo·
Abrahā pat̄ ur̄ exultauit ut uideret diem meum·
& uidit & gauisus est· Dixer̄ ergo iudei ad eum·
Quinquaginta annos non dū habes· & habrahā ui
disti· Dixit eis ih̄s· Amen amen dico uobis· ante
quā habrahā fieret· ego sum· Tuler̄ ergo lapi
des ut iacerent in eum· Ih̄s autē abscondit se· &
exiuit de tēplo· Et preteriens uidit hominē
cecū a natiuitate· Et interrogauerunt eum dis
cipuli sui· Rabbi quis peccauit homo iste ut cecus
nasceretur· Respondit ih̄s· Neq; hic peccauit·
neq; parentes eius· sed ut manifestentur opera
dī in illo· Me oportet operari opera eius qui mi
sit me· donec dies est· Uenit nox· quando nemo

nemo potest operari. Quādiu inmundo sum. lux
sum mundi. Haec cū dixiss&. expuit in terrā & fe
cit lutū ex puto & liniuit lutū sup oculos eius.
et dixit ei. Vade laua in natatoria syloe. quod
inter ptatur missus. Abiit ergo & lauit. & uenit
uidens. Itaq; uicini & qui uidebant eum prius.
quia mendicus erat. dicebant. Nonne hic est qui
sedebat & mendicabat? Alii dicebant quia hic
est. alii dicebant nequaquā sed similis eius est.
Ille uero dicebat. quia ego sum. Dicebant ergo ei.
Quomodo apti sunt tibi oculi. Respondit. Ille ho
mo qui dicitur ihs. lutū fecit. & unxit oculos meos
& dixit mihi. Vade ad natatoria siloe. & laua.
Et abii & laui. & ⟨uidi⟩ ecce uideo. Dixer ergo ei. Ubi
est ille. Ait. Nescio. Adducunt eum ad phariseos
qui cecus fuerat. Erat autē sabbatū. quando lutū
fecit ihs. & aperuit oculos eius. Iterū ergo inter
rogabant eū pharisei quomodo uidiss&. Ille autē
dixit eis. Lutū posuit mihi sup oculos. & laui & ec
ce uideo. Dicebant ergo ex phariseis quidā. Non
est homo hic a dō. qui sabbatū non custodit. Alii dice
bant. quomodo potest peccator haec signa facere?
Et scisma erat int eos. Dicunt ergo ceco iterum.
Tu quid dicis de eo. qui aperuit oculos tuos. Ille autē
dixit. quia ppheta est. Non crediderunt ergo iudei
de illo. quia cecus fuiss& & uidiss&. donec uocauer
parentes eius qui uiderant. et interrogauerunt
eos dicentes. Hic est filius ur. quē uos dicitis quia

cecus natus est quomodo ergo nunc uidet. Responderunt eis
parentes eius et dixerunt. Scimus quia hic est filius
noster. et quia cecus natus est. quomodo autem nunc ui
deat nescimus. aut quis aperuit eius oculos nos
nescimus. Ipsum interrogate. etatem habet. ipse
de se loquatur. Hec dixerunt parentes eius. quia time
bant iudeos. iam enim conspirauerant iudei ut si quis
confiteretur christum extra sinagogam fieret. Propter
ea parentes eius dixerunt. quia etatem habet. ipsum in
terrogate. Vocauerunt ergo rursus hominem qui
cecus fuerat et dixerunt ei. Da gloriam deo. Nos scimus.
quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille. Si
peccator est nescio. unum scio quia cecus cum essem.
modo uideo. Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi
quomodo aperuit tibi oculos. Respondit eis. Dixi
uobis iam et audistis. Quid iterum uultis audire.
Numquid et uos uultis discipuli eius fieri. Maledixerunt
ei et dixerunt. Tu discipulus illius sis. nos autem moysi disci
puli sumus. Nos scimus. quia moysi locutus est deus.
hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo
et dixit eis. In hoc enim mirabile est. quia uos nesci
tis unde sit et aperuit meos oculos. Scimus autem.
quia peccatores deus non audit. sed si quis dei cultor est.
et uoluntatem eius facit. hunc exaudit. A seculo non
est auditum. quia quis aperuit oculos ceci nati. ni
si esset hic a deo. non poterat facere quicquam. Respon
derunt et dixerunt ei. In peccatis natus es totus. et tu doces
nos. et eiecerunt eum foras. Et cum inuenisset eum. dixit ei.

Tu credis in filium di. Respondit ille & dixit ei. Quis
est dne ut credam in eum. Et dixit ei ihs. Et uidisti
eum. & qui loquitur tecum ipse est. At ille ait.
Credo dne. Et procidens adorauit eum. Dixit ei
ihs. In iudicium ego in hunc mundum ueni. ut qui
non uident uideant. & qui uident ceci fiant. Et
audier quidam ex phariseis qui cum ipso erant dice
bant. Numquid & nos ceci sumus. Dixit eis ihs. Si
ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc uero di
citis quia uidemus peccatum urm manet. Amen
amen dico uob. qui non intrat p hostium in ouile
ouium. sed ascendit aliunde ille fur est & latro.
Qui aut intrat p hostium. pastor est ouium. Huic
ostiarius aperit. & uocem eius audiunt. & pprias
oues uocat nominatim & educit eas. Et cum propri
as oues emiserit. ante eas uadit. & oues illum se
cuntur. quia sciunt uocem eius. Alienum aut non
secuntur. sed fugiunt ab eo. quia non nouer
uocem alienorum. Hoc prouerbium dixit eis ihs.
Illi aut non cognouer quid loqueretur eis. Dixit
ergo eis iterum ihs. Amen amen dico uob. quia ego
sum hostium ouium. Omis quotquot uenerunt
fures sunt & latrones. & non cognouerunt [audierunt]
eos oues. Ego sum hostium. p me si quis introie
rit saluabitur. & ingredietur & egredietur. &
pascua inueniet. Fur non uenit nisi ut fure
tur. & mactet & pdat. Ego ueni ut uitam
habeant. & habundancius habeant. Ego

sum pastor bonus· Bonus pastor animā suā dat
pro ouibus· Mercennarius aut & qui non est pas
tor· cuius non sunt oues propriae· uidit lupū
uenientem· & dimittit oues & fugit· Et lupus
rapit· & disp̄git oues· Mercennarius aut̄
fugit· quia mercennarius est· & non p̄tinet
ad eū de ouibus· Ego sū pastor bonus· & cog
nosco meas· & cognoscunt me meę· Sicut no
uit me pat̄ & ego agnosco patrē· Et animā
meā pono pro ouibus meis· Et alias oues ha
beo quę non sunt ex hoc ouili· Et illas opor
tet me adducere· & uocē meā audient· Et fi
et unū ouile & unus pastor· Propterea me pat̄
diligit· quia ego pono animā meā ut iterū sumā
eam· Nemo tollit eā a me· sed ego pono eā a me
ipso· Potestatē habeo ponendi eā & potestatē
habeo iterū sumendi eā· Hoc mandatū accepi
a patre meo· Dissensio iterū facta est inter
iudeos p̄p̄t sermones hos· Dicebant aut̄ multi
ex ipsis demoniū habet· & insanit quid eū au
distis· Alii dicebant· hec uerba non sunt de
monium habentis· Numquid demonium po
test cecorū oculos aperire· Facta sunt aut̄
encia in hierusolimis & hiemps erat· Et am
bulabat ihs̄ in templo· in porticu salamonis·
Circumdeder̄ eū ergo iudei & dicebant ei·
Quousq; animā nrām tollis· Si tu es xp̄s· dic
nobis palā· Respondit ihs̄· Loquor uobis

& non creditis· Opera que ego facio in nomine patris
mei· hec testimoniū ꝑhibent de me· Sed uos non
creditis· quia non estis ex ouibus meis· Oues meę
uocē meā audiēnt· & ego cognosco eas & secuntur
me· Et ego uitā ęt̄nam do eis· & non peribunt in
ęternum· & non rapiat eas quisquā de manu mea·
Pat̄ meus qđ dedit mihi maius omnibus est· & nemo
potest rapere de manu patris mei· Ego & pater unū
sumus· Sustuler̄ lapides iudei· ut lapidarent eū·
Respondit eis ihs· Multa bona opera ostendi uob a pa
tre meo· propt̄ qđ eoꝝ opus me lapidatis· Respon
der̄ iudei & dixer̄ ei· De bono opere non lapida
mus te· sed de plasfemia· Et quia tu homo cum sis·
facis teipsum dm̄· Respondit eis ihs· Nonne scrip
tū est in lege urā quia ego dixi dii estis· Si illos dix
it deos ad quos sermo dī factus est· non potest sol
ui scriptura quem pat̄ scificauit & misit in mun
dum· uos dicitis quia plasphemas· quia dixi filius
dī sū· Si non facio opera patris mei· nolite crede
re mihi· Si aut̄ facio· & mihi non uultis credere·
operibus credite· Ut cognoscatis & credatis· quia
in me est pater & ego in patre· Querebant
ergo eum adprehendere· & exiuit de manib;
eoꝝ. Et abiit iterū trans iordanen in eū locū
ubi erat iohannes baptizans· primum & man
sit illic· Et multi uener̄ ad eum & dicebant·
quia iohs quidem signū fecit nullū· Omā aut̄
quecumq; dixit iohs de hoc· uera erant & multi

crediderunt in eum. Erat quidā lazarus languens
a bethania de castello marie & marthe sororū
eius. Maria autē erat que unxit dn̄m unguento
& extersit pedes eius capillis suis. Cuius fr̄ infir
mabatur nomine lazarus. Miserunt sorores eius
ad eū dicentes. Dn̄e ecce quē amas infirmatur. Audi
ens autē ih̄s dixit eis. Infirmitas hec non est ad
mortē. sed p gl̄a di ut glarificetur filius di p eū.
Diligebat autē ih̄s mariā & marthā sorores & la
zarū. Ut ergo audiuit quia infirmabatur.
tunc quidem mansit in eodem loco duobus dieb;
Deinde post hec. dicit discipulis suis. Eamus in
iudeā iterū. Dicunt ei discipli. Rabbi. nunc
querebant te iudei lapidare. & iterū uadis
illuc. Respondit ih̄s. Nonne duodecim hore
sunt diei. Si quis ambulauerit in die non offen
dit. quia lucē huius mundi uid&. Si autem
ambulauerit in nocte offendit. quia lux non
est in ea. Hec ait. & post hec dicit eis. Laza
rus amicus nr̄ dormit. sed uado ut a somno ex
suscitē eum. Dixer ergo discipli eius. Dn̄e si dor
mit. saluus erit. Dixerat autē ih̄s de morte eius.
illi autē putauer quia de dormitione somni
dicer&. Tunc ergo dixit eis ih̄s manifeste.
lazarus mortuus est. & gaudeo ppt uos. ut
credatis qm̄ non erā ibi. sed eamus ad eum.
Dixit ergo thomas qui dicitur didimus ad con
discipulos suos. Eamus & nos ut moriamur cū eo.

Venit itaq; ihs. & inuenit eũ quatuor dies in mo
numento habentẽ. Erat aũt bethania iuxta
hierusolimã quasi stadiis quindecim. Multi
aũt ex iudeis uenerunt ad martha & mariã
ut consolarentur eas de fr̄e suo. Martha ergo ut
audiuit quia ihs uenit occurrit illi. maria
aũt domi sedebat. Dixit ergo martha ad ihm.
Dn̄e. si fuisses hic. non fuiss& mortuus fr̄ m̄s.
Sed & nunc scio quia quecumq; poposceris
a dõ. dabit tibi ds. Dicit illi ihs. Resurg& fr̄
tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurg&
in resurrectione in nouissimo die. Dicit ei
ihs. Ego sum resurrectio & uita. qui credit
in me. etiã si mortuus fuerit uiu&. Et omis
qui credit in me non morietur in eternum. Cre
dis hoc. utiq; dn̄e. Ego credidi quia tu es xp̄s
filius dĩ qui in hunc mundũ uenisti. Et cũ
hec dixiss& abiit & uocauit mariã sororẽ suã
silencio dicens. Magister adest. uocat te.
Illa ut audiuit surgit cito. & uenit ad eum.
Nondũ eñi uenerat ihs in castellũ. sed adhuc
erat in illo loco ubi occurrerat ei martha.
Iudei igitur qui erant cum ea in domo. & con
solabantur eã. cum uidissent mariã quia ci
to surrexit et exiit. secuti sunt eã dicen
tes. Quia uadit ad monumentum. ut plor&
ibi. Maria ergo cum uenisset ubi erat ihs.
uidens eũ cecidit ad pedes eius. & dixit ei.

Dne si fuisses hic · non fuisset mortuus fr meus ·
Ihs ergo ut uidit eā plorantē & iudeos qui uene
rant cū ea plorantes · infremuit spū & turba
uit semet ipsum & dixit · Ubi posuistis eum ·
Dicunt ei · Dne · ueni & uide · Et lacrimatus
est ihs · Dixer ergo iudei · Ecce quomodo
amabat eum · Quidā aut ex ipsis dixer · Non
poterat hic qui aperuit oculos cęci facere ut hic
non moriretur · Ihs ergo rursum fremens
in semet ipso · uenit ad monumentū · Erat aut
spelunca & lapis sup positus erat ei · Ait ihs ·
Tollite lapidem · Dicit ei martha soror eius qui
mortuus fuerat · Dne iam fetet · quadridua
nus enī est · Dicit ei ihs · Nonne dixi tibi · qm
si credideris uidebis glām di · Tuler ergo lapi
dē · Ihs aut eleuatis oculis sursum dixit · Pat ·
grās ago tibi · qm audisti me · Ego aut sciebā ·
quia semp me audis · Sed propt populum qui
circum stant dixi · ut credant quia tu me mi
sisti · Hec cum dixisset uoce magna clamauit ·
Lazare · ueni foras · Et statī pdiit qui fuerat
mortuus · ligatus pedes & manibus institis · &
facies illius sudario erat ligata · Dicit eis ihs ·
Soluite eum & sinite abire · Multi ergo ex
iudeis qui uenerant ad mariam & uiderant que
fecit · credider in eum · Quidā aut ex ipsis ·
abierunt ad phariseos & dixerunt eis · que fecit
ihs · Collegerunt ergo pontifices & pharisei ·

concilium & dicebant. Quid facimus quia hic homo
multa signa facit. Si dimittimus eum sic. om̄s credent
in eum. Et uenient romani & tollant n̄r̄m locum
& gentē. Unus aut̄ ex ipsis. caiphas cum eēt ponti
fex anni illius dixit eis. Vos nescitis quicquā nec cogi
tatis. quia expedit uob. ut unus moriatur homo p̄
poplo. & non tota gens pereat. Hoc aut̄ a semet ipso
non dixit. sed cum ess& pontifex anni illius. prophe
tauit. Quia ihs̄ moriturus erat pro gente. & non tan
tū p̄ gente. sed ut filios dī qui erant dispsi. congrega
r& in unum. Ab illo ergo die. cogitauer̄ ut inter
ficerent eum. Ihs̄ ergo non in palā ambulabat apud
iudeos. sed abiit in regionem iuxta desertū in ciui
tatē que dicit̄ effrem. & ibi morabatur cū discipulis
suis. Proximum erat pascha iudeorum. Et as
cenderunt multi hierusolimā de regione ante pas
cha. ut scificarent seipsos. querebant ergo ihm̄. &
conloquebantur ad inuicem in templo stantes. q̄d pu
tatis quia non uenit ad diem festū. Dederant aut̄
pontifices & pharisei mandatū. ut si quis cognouerit
ubi sit indic&. ut adprehendant eum. Ihs̄ ergo
ante sex dies paschę uenit bethaniā ubi fuerat laza
rus mortuus. quem suscitauit ihs̄. Fecerunt aut̄
cenā ibi. & martha ministrabat. Lazarus uero unus
erat ex discumbentibus cū eo. Maria ergo accepit
libram unguenti nardi pistici pretiosi. & unxit pe
des ihū. & extersit capillis suis pedes eius. & domus
impleta est ex odore unguenti. Dicit ergo unus

ex discipulis eius iudas scariothis · qui eū erat tradi
turus · Quare hoc unguentum non uenit trecentis denariis · & datum esset egenis · Dixit aut̄
hoc non quia de egenis ptinebat ad eum · S; quia
fur erat & loculos habens ea que mittebantur ex
portabat · Dixit ergo ihs · Sine illā ut in die se
pulture meę seruet illud · Cognouit ergo
turba multa ex iudeis quia illic eēt · & uener̄
non propt̄ ihm̄ tantum · sed ut lazarum uiderent
quem suscitauit a mortuis · Cogitauerunt er
go principes sacerdotum ut & lazarum interfice
rent · quia multi propt̄ illum abibant ex iudeis ·
& credebant in ihm̄ · In crastinū aut̄ turba multa
que uenerat ad diem festum cum audissent quia
uenit ihs hierusolima · acceperunt ramos palma
rum · & pcesser̄ obuiā ei & clamabant dicentes ·
Osanna benedictus qui uenit in nomine dn̄i rex isr̄l ·
Et inuenit ihs asellum & sedit sup eū · sicut scriptū
est · Noli timere filia syon · ecce rex tuus uenit sedens
sup pullū asinę · Hec non cognouer̄ discipuli eius ·
primum · sed quando glorificatus est ihs · Tunc
recordati sunt quia hęc erant scripta de eo · & hec
fecer̄ ei · Turba ergo testimoniū phibat que erat
cū eo · quando lazarū uocauit de monumento ·
& suscitauit eum a mortuis · Propt ea & obuiā ei ue
nit turba quia audierunt eum fecisse hoc signū ·
Pharisei uero dixer̄ ad semet ipsos · Videtis quia nihil
proficimus · Ecce mundus totus post eum uadit ·

ꝧ pauperes enī sēp habetis uobiscum · me autem · non semper habetis ·

Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant
ut adorarent in die festo. hi ergo accesserunt
ad philippum qui erat a bethsaida galileę & roga
bant eum dicentes. Domine uolumus ihesum uidere.
Venit philippus & dicit andreę. Andreas & philip
pus dixerunt ihesu. Ihesus autem dixit eis. Uenit ho
ra ut clarificet filius hominis. Amen amen dico
uobis. nisi granum frumenti cadens in terram mor
tuum fuerit. ipsum solum manet. Si autem mortuum
fuerit multum fructum adfert. Qui amat
animam suam. perdet eam. & qui odit animam suam in hoc
mundo. in uitam ęternam custodit eam. Si quis mi
hi ministrat. me sequatur. & ubi sum ego illic & mi
nister meus erit. Si quis mihi ministrauerit. hono
rificabit eum pater meus. Nunc anima mea turba
ta est. & quid dicam. pater saluum fac me ex hac hora.
Sed propterea ueni in horam hanc. pater. clarifi
ca nomen tuum. Uenit ergo uox de cęlo dicens.
Clarificaui & iterum clarificabo. Turba ergo
que stabat & audierat. dicebat tonitruum fac
tum esse. Alii dicebant. angelus ei locutus est. Re
spondit ihesus. Non propter me uox hec facta est. h. hec uenit.
h. L dixit sed propter uos. Nunc iudicium est mundi. nunc
princeps huius mundi eicietur foras. Et ego
si exaltatus fuero omnia traham ad me ipsum.
Hoc autem dicebat significans qua morte esset mo
riturus. Respondit ei turba. Nos audiui
mus ex lege. quia christus manet in ęternum. Et quomodo

modo tu dicis oport& filius hominis· Quis iste
filius hominis· Dixit ergo eis ihs· Adhuc mo
dicū lumen in uob est· Ambulate dū lucē ha
betis· ut non tenebre uos conp̄hendant· Et qui
ambulat in tenebris nescit quo uadit· Dum lucē
habetis· credite in lucē ut filii lucis sitis· Hec lo
quutus est ihs & abiit & abscondit se ab eis· Cum
autē tanta signa fecisset coram eis· non credebant
in eum· ut sermo isaie impleretur quem dixit· Dn̄e
quis credidit auditui nr̄o· & brachium dn̄i cui reue
latum est· Propterea non poterant credere· quia
iterū dixit esaias· excecauit oculos eor· & indura
uit eor cor· ut non uideant oculis & non intellegant
corde· & conuertantur & sanem eos· Hec dixit
esaias· Quando uidit gl̄am di & loquutus est de eo·
Verumtamē & ex principibus multi crediderunt
in eum· Sed propter phariseos non confitebantur
ut de sinagoga non eicerentur· Dilexerunt enī
magis gl̄am hominū· quā gl̄am di· Ihs autē cla
mauit & dixit· Qui credit in me· non credit
in me sed in eū qui misit me· ħ· Ego lux in mundū
ueni· ut omīs qui credit in me in tenebris non ma
neat· Et si quis audierit uerba mea & custodierit
ego non iudico eū· Non enim ueni ut iudicem mun
dū· sed ut saluificē mundū· Qui spernit me
& non accipit uerba mea· hab& qui iudica& eum·
Sermo quem loquutus sum· ille iudicabit eum
in nouissimo die· Quia ego ex meipso non sum

ħ· & qui uid& me· uid& eum qui me misit·

loquutus· sed qui misit pat̄· ipse mihi mandatū dedit. Quid dicā· aut quid loquar & scio quia mandatū eius uita ęt̄ne est· Quę ergo ego loquor sicut dixit mihi pat̄ sic loquor· Ante diem festū paschę. sciens ihs̄ quia uenit hora eius· ut transeat ex hoc mundo ad patrē. Cum dilexisset suos qui erant in mundo in finē dilexit eos· Et cęna facta· cū diabolus iam misiss& in cor· ut trader& eum iudas simonis scariothis· Sciens quia om̄ia dedit ei pat̄ in manus & quia a dō exiuit & ad dm̄ uadit·
Surgit a cena & ponit uestimenta sua· Et cū accepiss& lintheū· pcinxit se· Deinde mittit aquā in peluī· cępit lauare pedes discipłoꝝ· & extergere linthe o quo erat pcinctus· Venit ergo ad simonē petrū· & dicit ei petrus· Dn̄e· tu mihi lauas pedes· Respondit ihs̄ & dicit ei· Quod ego facio tu nescis modo· scies aut̄ postea· Dicit ei petrus· Non lauabis mihi pedes in ęt̄nū. Respondit ei ihs̄· Si non lauero te· non habes partē mecū in ęt̄nū· Dicit ei simon petrus· Dn̄e non tantū pedes meos· sed & manus & caput· Dicit ei ihs̄· Qui lotus est· non indiget nisi ut pedes lau&· sed est mundus totus· Et uos mundi estis· sed non om̄s· Sciebat enī qui n̄ esset qui trader& eum· propt̄ ea dixit· non estis mundi om̄s· Postquā ergo lauit pedes eoꝝ & accepit uestimenta sua cū recubuisset· iterū dixit eis·
Scitis quid fecerim uob· uos uocatis me magist̄ & dn̄e· & benedicitis· sum & enim· Si ergo laui pedes

uros dns & magist. & uos debetis alter alterius la
uare pedes. Exemplu enī dedi uob. ut quemadmo
dum ego feci uob. ita & uos faciatis. Amen amen
dico uobis non est seruus maior dno suo. neq; apos
tolus maior eo qui misit illum. Si hec scitis. beati e
ritis si feceritis ea. Non de omnibus uob dico. ego scio
quos elegeri. sed ut impleatur scriptura. Qui man
ducat panē mecū. leuauit contra me calcaneū
suum. Amodo dico uobis. priusquā fiat. ut creda
tis cū factū fuerit. quia ego sum. Amen amen
dico uob. qui accipit siquē misero. me accipit.
Qui autē accipit me. accipit eū qui me misit. Et cum
hec dixisset ihs. turbatus est spū. & protestatus est
& dixit. Amen amē dico uob. quia unus ex uobis
tradet me. Aspiciebant ergo ad inuicē disci
puli hesitantes de quo diceret. Erat ergo recū
bens unus ex discipulis eius in sinu ihū. quē dilige
bat ihs. Innuit ergo huic petrus. & dicit ei. Quis
est de quo dicit. Itaq; cū recubuisset ille supra
pectus ihū. dicit ei. Dne quis est. Respon
dit ihs. Ille est cui ego intinctū panē porrexero.
Et cū intinxisset panē. dedit iude simonis scario
this. Et post buccellā. tunc intrauit in illū sata
nas. Et dicit ei ihs. Quod facis. fac citius. Hoc
autē nemo sciuit discūbentiū. ad quid dixerit ei.
Quidam enī putabant. quia loculus habebat iudas.
quia dicit ei ihs. eme ea que opus sit nob ad diem festū.
aut egenis aliquid daret. Cum ergo accepisset ille

bucellā exiuit in illū continuo · Erat autē nox · h. si ds clarificatus ē in eo

Cum ergo exisset · dicit ihs · Nunc clarificatus est
filius hominis · & ds clarificatus est in eo · h. Et ds
clarificauit eum in semet ipso · & continuo clarifica
uit eum · Filioli adhuc modicū uobiscū sum ·
queritis me & sicut dixi iudeis · quo ego uado uos
non potestis uenire · Et uobis dico modo · Manda
tum nouum do uobis · ut diligatis inuicē · sicut di
lexi uos ut oms & uos inuicē diligatis · In hoc cog
noscent oms · quia mei discipuli estis · si dilectio
nē habueritis ad inuicē · Dicit ei symon petrus ·
Dne quo uadis · Respondit ihs · Quo ego uado
non potes me modo sequi · sequeris autē postea ·
Dicit ei petrus · Quare non possum te modo se
qui · animā meā pro te ponā · Respondit ihs ·
Animā tuā pro me ponis · Amen amen dico ti
bi · Non cantabit gallus · donec ter me neges ·
Non turbetur cor urm · creditis in dm & in me cre
dite · In domo patris mei mansiones multę sunt ·
Si quominus dixissem uobis · quia uado parare uo
bis locū · Et si abiero & preparauero uobis locum ·
iterū uenio & accipiā uos ad me ipsum · Ut ubi
sum ego & uos sitis · & quo ego uado scitis · & uiā
scitis · Dicit ei thomas · Dne · nescimus quo ua
dis & quomodo possumus uiā scire · Dicit ei ihs ·
Ego sum uia ueritas & uita · Nemo uenit ad pa
trē nisi per me · Si cognouissetis me & patrē utiq;
agnouissetis · & amodo cognoscetis eū & uidistis

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/289/

eũ· Dicit ei philippus· Dñe ostende nob patrẽ·
& sufficit nob· Dicit ei ihs· Tanto tempore uo
biscũ sum & non cognouistis me· philippe· qui
uidet me· uidet & patrẽ meũ· Quomodo tu di
cis ostende nob patrẽ· & non credis quia ego in
patre & pat in me est· Verba que ego loquor
uobis· a me ipso non loquor· Pat autẽ in me ma
nens· ipse facit opera· Non creditis quia ego in
patre & pat in me est· Alioquin· ppt opera
ipsa credite· Amen amen dico uob· qui credit in me·
opera que ego facio & ipse faciet· & maiora hoꝝ
faciet· quia ego ad patrem uado· Et quod
cũq; petieritis patrẽ in nomine meo hoc faciã
ut clarificetur pat in filio· Si quid petieritis
in nomine meo· hoc faciã· Si diligitis me· man
data mea seruate· Et ego rogabo patrem
& aliũ paraclitũ dabit uob· ut maneat uobcũ
in eternũ· spm ueritatis quem mundus non po
test accipere quia non uidet eũ nec scit eum·
Vos autẽ cognoscitis eum· quia apud uos mane
bit & in uob erit· Non relinquã uos orpha
nos· ueniã ad uos· Ad huc modicũ & mundus
me iam non uidet· Vos autẽ uidetis me quia
ego uiuo & uos uiuetis· In illo die uos cognoscetis
quia ego sum in patre meo· & uos in me &
ego in uob· Qui habet mandata mea & ser
uat ea· ille est qui diligit me· Qui autẽ
diligit me· diligetur a patre meo· Et ego di

ligit eum · & manifestabo ei meipsum · Dicit ei
iudas non ille scariothes · Dne qd factum est quia
manifestaturus es nobis & non mundo · Respon
dit ihs & dixit ei · Siquis diligit me · sermonem
meum seruabit · Et pater meus dilig& eum · & ad
eum ueniemus & mansionem apud eum faciemus ·
Qui non diligit me · sermones meos non seruat ·
Et sermonem quem audistis non est meus · sed eius
qui misit me patris · Hec loquutus sum uobis ·
apud uos manens · Paraclitus autem sps scs quem
mitt& pater in nomine meo · ille uos docebit omnia
& suggeret uobis omnia quecumq; dixero uobis · Pacem
relinquo uobis · pacem meam do uobis · Non
quomodo mundus dat · ego do uobis · Non tur
betur cor urm · neq; formid& · Audistis quia ego
dixi uobis · uado & uenio ad uos · Si diligeretis
me · gauderetis utiq; quia uado ad patrem · quia
pater maior me est · Et nunc dixi uobis prius
quam fiat · ut cum factum fuerit credatis · Iam non
multa loquar uobiscum · Uenit enim princeps
mundi huius · & in me non hab& quicquam · Sed ut
cognoscat mundus · quia diligo patrem · Et sicut
mandatum dedit mihi pater · sic facio · Surgite ea
mus hinc · Ego sum uitis uera · & pater meus agrico
la est · Omnem palmitem in me non ferentem fruc
tum tollet eum · Et omnem qui fert fructum · pur
gabit eum ut fructum plus adferat · Iam uos
mundi estis · propter sermonem quem loquutus sum

uobis· manete inme & ego inuob· Sicut palmes
non potest ferre fructū a semet ipso nisi manserit
inuite· sic nec uos nisi inme manseritis· Ego sum
uitis & uos palmites· Qui manet inme & ego in eo
hic fert fructum multum· quia sine me nihil potes
tis facere· Si quis inme non manserit· mittetur
foras sicut palmes & aruit & colligent eos [eum] & in
ignem mittent & ardent· Si manseritis inme
& uerba mea inuob manserint· qdcumq; uolueri
tis peti[e]tis & fiet uob· In hoc clarificatus est pat
mis· ut fructū plurimum afferatis· & efficiamini
mei discipli· Sicut dilexit me pat· & ego dilexi
uos· Manete in dilectione mea· Si pcepta mea
seruaueritis manebitis in eius dilectione; Sicut & mea·
ego precepta patris mei seruaui· & maneo in eius
dilectione· Hec loquutus sum uob· ut gaudium
meum inuob sit· & gaudium urm inpleatur·
Hoc est preceptum meū ut diligatis inuicem· sicut
dilexi uos· Maiore hac dilectione nemo ha
bet ut animā suā ponat quis p amicis suis· Vos
amici mei estis· si feceritis que ego precipio uob·
Iam non dicā uos seruos· quia seruus nescit qd faci
at dns eius· Uos autē dixi amicos· quia omia que
cumq; audiui a patre meo nota feci uob· Non
uos me elegistis· sed ego elegi uos & posui uos ut
eatis & fructū afferatis· & fructus urm maneat·
Ut qdcumq; petieritis patrē innomine meo det uob·
Hec mando uob· ut diligatis inuicē· Si mundus

uos odit. scitote quia me priorem uob odio habuit.
Si de mundo fuissetis. mundus qd suum erat di
ligeret. Quia uero de mundo non estis. sed ego
elegi uos de mundo propterea odit uos mundus.
Mementote sermonis mei quem ego dixi uob.
non est seruus maior dno suo. Si me psecuti s
et uos psequentur. Si sermonem meu seruauer et
urm seruabunt. Sed hec omia facient uob.
propt nom meu. Quia nesciunt eu qui misit
me. Si non uenissem et locutus eis non fuisse.
peccatu non haberent. Nunc aut excusacio
nem non habent de peccato suo. Qui me odit.
et patrem meu odit. Si opera non fecissem in eis
que nemo alius fecit. peccatu non haberent.
Nunc aut et uider et oder et me et patrem meum.
Sed ut inpleatur sermo qui in lege eorum scriptus
est. quia odio habuer me gratis. Cum aut ue
nerit paraclitus quem ego mitta uob a patre spm
ueritatis qui a patre procedit. ille testimoni
um phibebit de me. Et uos testimoniu phibe bi
tis. quia ab inicio mecu estis. Hec locutus su
uob ut non scandalizemini absq; sinagogis fa
cient uos. Sed uenit hora ut omis qui interfi
cit uos arbitretur obsequiu se prestare do. et hec
facient uob quia non nouer patrem neq; me.
Sed hec locutus sum uobis. ut cu uenerit hora
eoru reminiscamini quia ego dixi uob.
Hec aut uob ab inicio non dixi. quia uobiscu

ra· Et nunc uado ad eum qui misit me · & nemo
ex uob interrogat me quo uadis· Sed quia hec
locutus sum uob· tristicia inplebit cor urm̄ ·
S ed ego ueritatē dico uob expedit uob ut ego ua
dā; Si enī non abiero paraclitus non ueniet ad
ad uos· Si aut̄ abiero · mittā eū ad uos· Et cū ue
nerit· ille arguet mundū de peccato & de ius
ticia & de iudicio· De peccato quidem quia
non crediderunt in me· De iusticia uero quia ad
patrē uado· & iam non uidebitis me· De iu
dicio aut̄ quia princeps mundi huius iudica
tus est· Adhuc multa habeo uob dicere· sed
non potestis portare modo· Cum aut̄ uene
rit ille sp̄s ueritatis docebit om̄em ueritatē·
N on enī loquetur a semet ipso· sed quecumq; au
diet loquetur· & que uentura sunt annuncia
bit uob· Ille me clarificabit· quia de meo acci
piet & annunciauit uobis· Omīa quecūq;
habet pat̄· mea sunt· Propterea dixi quia
de meo accipiet & adnunciabit uob· Modi
cū & iam non uidebitis me· & iterū modicum
& uidebitis me quia uado ad patrē· Dixer
ergo discipli eius ad inuicē· Quid est q̄d di
cit nob modicū & non uidebitis me· & iterū
modicū & uidebitis me quia uado ad patrē·
D icebant aut̄· Quid est hoc q̄d dicit nobis
modicū· Nescimus quid loquitur· Cogno
uit aut̄ ihs· quia uolebant eū interrogare·

& dixit eis. De hoc queritis inter uos. quia dixi modi
cū & non uidebitis me & iterum modicū & uidebitis
me. Amen amen dico uob. quia plorabitis & flebi-
tis uos. mundus aut gaudebit. Vos aut contrista
bimini. sed tristicia urā uertet in gaudium. Mu
lier cum parit tristiciā hab&. quia uenit hora eius.
Cum aut pepererit puerū non iam meminit pressure
ppt gaudiū quia natus est homo in mundū. Et
uos igitur nunc quidem tristiciā habetis. Iterum
aut uideboo uos. & gaudebit cor urm̄. Et gaudium
urm̄ nemo toll& a uob. Et in illo die me non roga
bitis quicquā. Amen amē dico uob. Si quid pe
tieritis patrē in nomine meo dabit uob. Usq;
modo non petistis quicquā in nomine meo. Petite
& accipietis ut gaudium urm̄ plenū sit. Hec in p
uerbis locutus sū uob. Venit hora cum iam non
in puerbis loquar uob. sed palā de patre meo an
nunciabo uobis. In illo die in nomine meo petetis.
Et non dico uob. quia ego rogabo patrē de uobis. Ipse
enī pat amat uos quia uos me amastis & credidistis
quia ego a dō exiui. Exiui a patre. & ueni in mun
dum. Iterum relinquo mundū. & uado ad patrē.
Dicunt discipuli eius. Ecce nunc palā loqueris. & p
uerbiū nullū dicis. Nunc scimus quia scis omā.
& non opus est tibi ut quis te interrog&. In hoc
credimus quia a dō existi. Respondit eis ihs. modo
creditis. ecce uenit hora & iam uenit ut dispgamini
unusquisq; in ppria. & me solū relinquatis. & non

sum solus quia pat̄ mecū est. Hec loquutus sum uob.
ut in me pacē habeatis. in mundo pressurā habebitis.
Sed confidite. ego uici mundum. hec loquutus est ihs.
& sublevatis oculis in cęlū dixit. Pater uenit hora
clarifica filium tuum. ut filius tuus clarificet te.
Sicut dedisti ei potestatem omīs carnis. ut omē qđ
dedisti ei. det eis uitā ęternam. Hec est aut̄ uita ęter
na ut cognoscant te solū dm̄ uerum & quem misis
ti ihm xpm. Ego te clarificaui sup terrā. Opus
consumaui qđ dedisti mihi ut faciā. Et nunc clari
fica me tu pat̄ apđ temet ipsum claritate quam
habui priusquā mundus essꝫ apđ te. Manifes
taui nomen tuū hominibus quos dedisti mihi de
mundo; tui erant & mihi eos dedisti. & sermonē
tuū seruauer̄. Nunc cognouer̄ quia dedisti mihi abs
te sunt. quia uerba quę dedisti mihi dedi eis. Et ipsi ac
ceper̄ & cognouer̄ uere. quia a te exiui. & credi
der̄ quia tu me misisti. Ego p eis rogo non p mun
do rogo. sed p his quos dedisti mihi quia tui sunt. &
mea omīa tua sunt. & tua mea sunt. & clarificatus
sum in eis. Etiam non sum in mundo. Et hi in mun
do sunt. & ego ad te uenio. Pat̄ scē serua eos in no
mine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut & nos unum sum̄.
Cum essē cum eis ego seruabā eos in nomine tuo quos
dedisti mihi custodiui & nemo ex his periit nisi fili
us pdicionis ut scriptura impleatur. Nunc aut̄
ad te uenio. & hec loquor in mundo. Ut habeant
gaudium meum impletū in semet ipsis. Ego dedi

eis sermone tuum · & mundus eos odio habuit quia
non sunt de mundo sicut & ego non sum de mun
do · Non rogo ut tollas eos de mundo · sed ut ser
ues eos a malo · De mundo non sunt · sicut & ego
non sum de mundo · s̄cifica eos in ueritate · Sermo
tuus ueritas est · Sicut tu me misisti in mundū ·
& ego misi eos in mundū · Et p̄ eis ego s̄cifico me
ipsū · ut sint ipsi s̄cificati in ueritate · Non p̄
his tantū rogo · sed p̄ eis qui credituri sunt p̄
uerbum eorū in me · ut om̄s unum sint · sicut
tu pat̄ in me & ego in te · Ut & ipsi in nob̄ unū
sint · ut mundus credat quia tu me misisti · &
ego claritatē quā dedisti mihi dedi eis · ut sint
unum sicut & nos unū sumus · Ego in eis & tu in
me · ut sint consumati in unū · & cognoscat mun
dus quia tu me misisti · & dilexisti eos sicut & me
dilexisti · Pater quos dedisti mihi uolo ut
ubi ego sū · & illi sint mecū · ut uideant clarita
tē meā quā dedisti mihi · quia dilexisti me ante
constitutionem mundi · Pater iuste mun
dus te non cognouit · ego aut̄ cognoui te · Et
hi cognouer̄ quia tu me misisti · Et notū feci eis
nomen tuum · & notū faciā · ut dilectio qua
dilexisti me in ipsis sit · & ego in ipsis · Haec cū
dixiss& ih̄s · egressus est ih̄s cum discipulis suis
trans torrentē cedron · ubi erat ortus · in quē
introiuit ipse & discipuli eius · Sciebat aut̄ &
iudas qui tradebat eum locum quia frequen

t ihs conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas
ergo cum accepisset cohortē. & a pontificibus
& phariseis ministros: uenit illuc cum laternis
& facibus & armis. Ihs itaq; sciens omīa que
uentura erant sup eum. pcessit & dicit eis. Qd
queritis. Responderunt ei. Ihm nazare
num. Dicit eis ihs. Ego sum. Stabat autē &
iudas qui tradebat eum cum ipsis. ut ergo dix
it eis ego sum. abierunt retrorsum & ceciderūt
in terram. Iterū ergo eos interrogauit.
Quem queritis. illi autē dixerūt. Ihm nazarenū respondit ihs
Dixi uobis. quia ego sum. Si ergo me queritis.
sinite hos abire ut impleretur sermo quē
dixit. quia quos dedisti mihi non pdidi ex eis
quemquā. Symon ergo petrus habens
gladium eduxit eum. & pcussit seruū pon
tificis. & abscidit auriculam eius dextrā.
Erat autē nomen seruo malchus. Dicit er
go ihs petro. Mitte gladium tuū in uaginā.
Calicem quē dedit mihi patr non bibā illum.
Cohors ergo & tribunus & ministri comp
henderūt ihm & ligauerūt eum. Et adduxe
runt eū ad annan primum. Erat autem
socer caiphas qui consilium dedit iudeis.
quia expedit unum hominem mori pro
poplo. Sequebatur autē ihm simon petrus.
& alius discipls. Discipls autē ille erat
notus pontifici. & introiuit cū ihu in atri

um pontificis. Petrus aūt stabat foris. Exiuit ergo
discipulus alius qui erat notus pontifici. & dixit hostiarie
& introduxit petrum. Dicit ergo ancilla hostia
ria. Numqd & tu ex discipulis es hominis istius. Dicit
ille non sum. Stabant aūt serui & ministri ad
prunas quia frigus erat. & calefiebant. Erat aūt
cum eis petrus. stans & calefaciens se. Pontifex er
go interrogauit ihm de discipulis suis. & de doctri
na eius. Respondit ei ihs. Ego palā loquutus sum
mundo. ego semp docui in sinagoga & in templo quo
omis iudei conueniunt. & in oculto locutus sū nihil.
Quid me interrogas. interroga eos qui audierunt.
qd locutus sim ipsis. ecce hi sciunt que dixerim ego.
Haec cum dixiss& unus assistens ministrorum dedit ala
pā ihu dicens. Sic respondis pontifici. Respondit
ihs. Si male locutus sum phibe testimonium de malo.
Si aūt bene. qd me cedis. Et misit eum annas liga
tū ad caiphan pontificē. Erat aūt symon petrus
stans & calefaciens se. Dixer ergo ei. Numqd &
tu ex discipulis eius es. Negauit ille & dixit. Non sum.
Dicit unus ex seruis pontificis. cognatus eius cuius ab
scidit petrus auriculā. Nonne ego te uidi in orto
cum illo. Iterū ergo negauit petrus. & statim gal
lus cantauit. Adducunt ergo ihm ad caiphan.
in pretoriū. erat aūt mane. Et ipsi non tro in
ier in pretoriū ut non contaminarent. sed mandu
carent pascha. Exiuit ergo pilatus foras. &
dixit eis. Quam acusationē affertis aduersus

hominē hunc. Responder̄ ei. Si non eēt hic male
factor. non tibi tradidissemus eum. Dicit ergo pila
tus. Accipite eū uos & secundum legē urām iudicate.
Dixer̄ ergo iudei. Nobis non licet interficere quemquā.
Ut sermo impleret quem dixit. significans qua morte
esset moriturus. Introiuit ergo iterū in ptorium
pilatus. & uocauit ihm & dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ.
Respondit ihs. A temet ipso hoc dicis an alii tibi dixer̄
de me. Respondit pilatus. Num qd ego sum iu
deus. gens tua & pontifices tradider̄ te mihi. qd fe
cisti. Respondit ihs. Regnū meū non est de hoc
mundo. si ex hoc mundo esset ministri mei utiq. de
certarent ppt me. ut non traderer iudeis. Nunc
aut̄ regnū meū non est hinc. Dixit itaq; pila
tus. Ergo rex es tu. Respondit ei ihs. Tu dicis
quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum & ad hoc
ueni in mundum ut testimoniū phibeā ueritati.
Omnis qui est ex ueritate. audit meā uocē. Dicit
ei pilatus. Quid est ueritas. Et cum hoc dixisset.
iterū exiuit ad iudeos. & dicit eis. Ego nullam
causam inuenio in eo. Est aut̄ consuetudo ut
unum dimittā uob in pascha. uultis dimittā uobis
regē iudeoꝝ. Clamauer̄ rursum om̄s dicentes.
Non hunc sed barraban. Erat aut̄ barrabas latro.
Tunc ergo adphendit eū pilatus & flagellauit
& milites plectentes coronā de spinis inposuer̄ ca
piti eius. & ueste purpurea circumdeder̄ eum
& ueniebant ad eum & dicebant. Aue rex iudeoꝝ.

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/300/

& dabant ei palmas· Exiit iterū pilatus foras· &
dicit eis· Ecce educo uobis eū foras· ut cognoscatis quia
in eo nullam causam inuenio· Exiit ergo ihs por
tans spineā coronā & purpureū uestimentum·
& dicit eis· Ecce homo· Cum ergo uidissent eum
pontifices & ministri· clamabant dicentes· Cru
cifige crucifige eū· Dicit eis pilatus· Accipite
eū uos· & crucifigite· Ego enī non inuenio in eo
causam· Responder̄ ei iudei· Nos habemus
legē· & secundum legē deb& mori quia filiū dī
se fecit· Cum ergo audiss& pilatus hunc ser
monē· magis timuit· & ingressus est p̄toriū iter
& dicit ad ihm· Unde es tu· Ihs aut̄ responsū
non dedit ei· Dic̄ ergo pilatus· mihi non loqe
ris· Nescis quia potestatē habeo dimittere te·
Respondit ihs· Non haberes potestatē aduer
sus me ullā nisi tibi esset datū desup· Propt̄ea
qui tradidit me tibi maius peccatū hab&· Ex
inde quærebat pilatus dimittere eū· iudei aut̄
clamabant dicentes· Si hunc dimittis· non es
amicus cesaris· Omis qui se regē facit contradicit
cesari· Pilatus ergo cum audiss& hos sermones·
adduxit foras ihm & sedit p̄ tribunali in loco
qui dicit̄ lithostratus· hebraice aut̄ gabatha·
Erat aut̄ parasceue pasche· hora sexta· & dic̄
iudeis· Ecce rex ur̄· Illi aut̄ clamabant
Tolle tolle· crucifige eū· Dixit pilatus·
Regē urm̄ crucifigā· Responder̄ pontifi

cer· Nonhabemus regē· nisi cesarē. Tunc er
gotradidit eis illū· utcrucifigeret· Susceper
aut ihm & eduxer & baiulans sibicrucem· Exi
uit ineum quidicitur caluarię locū· ebraice
golgatha ubieū crucifixer· Et cū eo alios
duos· hinc hinc· mediū aut ihm· Scripsit
aut titulū pilatus· & posuit sup crucē· erat
aut scriptū· ihs nazarenus rex iudeorū·
Hunc ergo titulū multi legerunt iudeorum quia
ppe ciuitate erat locus ubicrucifixus est ihs·
& erat scriptū· hebraice· grece· & latine·
Dicebant ergo pilato· pontifices iudeorum· Noli
scribere rex iudeorum· sed quia dixit rex sū iudeorum.
Respondit pilatus· Quod scripsi scripsi·
Milites ergo cū crucifixissent eū· acceper ues
timenta eius· & fecer quatuor partes unicui
q; militi partē & tunicā· Erat aut tunica
inconsutilis desup contexta ptotū· Dixer
adinuicē· Nonscindamus eam· sed sortiamus
deilla cuius sit· ut scriptura inpleretur dicens·
Partitisunt uestimenta mea sibi· & inuestē meā
miser sortē· Et milites ÷ hec fecer· Sta ÷ quidē·
bant aut iuxta crucē ihu· mat eius· & so
ror matris eius· marię cleope· & marię mag
dalenę· Cū uidisset ergo ihs matrē & disci
plm stantē· quē diligebat ihs dicit matri
suę· Mulier ecce filius tuus· Deinde dicit
discipto· Ecce mat tua· Et exilla hora ac

cepit eã discipłs in sua · Post ea sciens ihs quia omĩa
iam consumata sunt · ut consumaretur scriptura · dicit ·
Sicio · Vas ergo positum erat aceto plenum · illi autẽ
spongiã plenã aceto · hysopo circũponentes obtulerũt
ori eius · Cum ergo accepisset ihs acetum · dixit ·
Consumatũ est · Et inclinato capite tradidit spm ·
Iudei ergo qm parasceue erat · ut non remanerent
in cruce corpora sabato · Erat dies magnus sabati ·
Rogauerũt pilatũ · ut frangerentur eoꝝ crura · & tol
lerentur · Venerũt ergo milites · & primi quidem
fregerũt crura & alterius qui crucifixus est cũ eo ·
Ad ihm autẽ cũ uenisset & uiderũt eum mortuũ · non
fregerũt eius crura · Sed unus militũ lancea latus
eius aperuit · & continuo exiuit sanguis & aqua ·
Et qui uidit testimoniũ ꝑhibuit · & uerũ est eius testi
moniũ & ille scit quia uera dicit · ut & uos credatis ·
Facta sunt enĩ hec · ut scriptura impleatur · Os non
comminuetis ex eo · Et iterũ alia scriptura di
cit · Videbũt in quem confixerũt · Post hec autẽ
rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo qđ esset
discipłs ihu · occultus autẽ propter metũ iudeoꝝ ut
tolleret corpus ihu · & ꝑmisit pilatus · Venit ergo
& tulit corpus ihu · Venit autẽ nichodemus qui
uenerat ad ihm nocte primum · ferens mixtu
rã mirre & aloes quasi libras centũ · Acceperũt
ergo corpus ihu · & ligauerũt eũ lintheis cũ aroma
tibus · sicut mos est iudeis sepelire · Erat autem
in loco ubi crucifixus est ortus · & in orto monum

tū nouū· Inquo nondū quis quā positus erat· Ibi er
go propt parasceuen iudeoꝝ quia iuxta erat mo
numtū posuer ihm· Vna sabati maria magda
lene uenit mane cū adhuc tenebre essent· admo
numtū· & uidit lapidē sublatū a monumto·
C ucurrit ergo & uenit ad simonē petrū· & alium
discipłm quem amabat ihs· & dicit eis· Tuler dnm
de monumto & nescimus ubi posuer eum· Exiit er
go petrus & ille alius discipls· & uener ad monumtū
h·E t cum se inclinass&· uidit posita lintheamina non
tam introiuit· Venit ergo symon petrus sequens
eum· & introiuit in monumtū· Et uidit linthea
mina posita· & sudariū qd fuerat sup cap capt eius·
N on cū lintheaminibus positū· sed separatim inuolu
tū in unū locū· Tunc ergo introiuit & ille alius dis
cipls qui uenerat primus· & uidit & credidit· Non
dum enī sciebat scripturā quia oport& eum a mor
tuis resurgere· Abier ergo iterū ad semet ipsos
discipli· maria autē stabat ad monumtū foris plo
rans· Dum ergo fler&· inclinauit se & pspexit
in monumtum· & uidit duos anglos in albis seden
tes· unum ad caput & unū ad pedes· ubi positū fuerat
corpus ihu· Dicunt ei illi· mulier qd ploras·
D icit eis· Quia tuler dnm meū· & nescio ubi posuer
eū· Hec cum dixiss&· conuersa est retrorsum· &
uidit ihm stantē· & non sciebat quia ihs est· Dic
ei ihs· Mulier qd ploras· quem queris· Illa existi
mans quia hortulanus est· dic ei· Dne si tu sustu

h· Currebant
autē duo simul·
& ille aliꝰ discipłus
pcucurrit citius
& uenit primus
ad monumentū·

listi eum· dicito mihi ubi posuisti eū· & ego eum tol
lā· Dicit ihs· Maria· conuersa illa· dicit ei·
Rabboni· qđ dicitur magister· Dicit ei ihs· Noli
me tangere· nondū eni ascendi ad patrē meū·
Vade aut ad frs meos & dic eis· Ascendo ad patrē
meū & ad patrē urm· & ad dm meū & ad dm urm·
Venit maria magdalene· annuncians discipulis
quia uidi dnm· & hec dixit mihi· Cum eēt·
ergo sero die illo una sabbatorū & fores eēnt clau
se ubi erant discipuli congregati propt metum
iudeor· Venit ihs & stetit in medio & dicit eis·
Pax uob· & hoc cū dixisset· ostendit manus & la
tus· Gauisi sunt ergo discipuli uiso dno·
Dixit ergo eis iterū· Pax uob· Sicut misit me
pat· & ego mitto uos· Hoc cum dixisset· insuf
flauit & dixit eis· Accipite spm scm· Quo
rū remiseritis peccata· remittunt eis· & quo
rū retinueritis· retenta sunt· Thomas aut
unus ex duodecī qui dicit didimus· non erat cum
eis quando uenit ihs· Dixer ei alii discipuli·
Vidimus dnm· Ille aut dixit eis· Nisi uidero in ma
nibus eius fixurā clauor· & mittā digitū meum· manum me
ā in locū clauorū & manū meā in latus eius non
credā· Et post dies octo iterū erant dis
cipuli intus & thomas cum eis· Venit ihs ianu
is clausis· & stetit in medio & dixit· Pax uob·
Deinde dicit thome· Infer digitū tuū huc· &
uide manus meas· & adfer manū tuā & mitte

in latus meũ · & noli eẽ incredulus sed fidelis·
Respondit thomas & dixit ei· Dn͞s meus· & ds͞ m͞s·
Dicit ei ih͞s· Quia uidisti me credidisti· beati q͞
non uiderunt & crediderũ· Multa quidem &
alia signa fecit ih͞s in conspectu discipłoꝝ suorũ·
que non sunt scripta in libro hoc· Hec aut̃ scrip
ta sunt ut credatis quia ih͞s est xp͞s filius di͞· Et
ut credentes uitã habeatis in nomine eius·
Postea manifestauit se ih͞s iterũ ad mare tiberi
adis· manifestauit aut̃ sic· Erant simul simon
petrus & thomas qui dicit̃ didimus· & nathana
el qui erat a chana galilee· & filii zebedei· & alii
ex discipulis eius duo· Dicit eis symon petrus·
Vado piscari· Dicunt ei· Venimus & nos tecũ·
& exierũ & ascenderũ nauim· & illa nocte nihil
prendiderunt· Mane aut̃ iam facto· stetit
ih͞s in litore· Non tam cognouerũ discipli quia
ih͞s est· Dicit ergo eis ih͞s· Pueri numquid pul
mentariũ habetis· Responderũ ei· non· dixit
eis· Mittite in dextera nauii rete· & inue
nietis· Miserũ ergo & iã non ualebant trahe
re illud p̃ multitudine piscium· Dixit ergo
ille discipl͞s quẽ diligebat ih͞s petro· Dn͞s
est· Symon petrus cũ audisset quia dn͞s est·
tunica succinxit se· erat enim nudus & mi
sit se in mare· h· Vt ergo descenderũ in ter
ra uiderũ prunas positas & piscẽ positũ & pa
nẽ· Et dicit eis ih͞s· Adferte de piscibus·

h Alii aut̃ discipli· nauigio uenerunt· Non enim longe erant a terra sed quasi cubitis ducentis trahentes rete piscium

quos prendidistis nunc. Ascendit symon pe
trus. & traxit rete in terram plenū magnis piscibus
centū quinquaginta tribus. Et cum tanti essent.
non est scissum rete. Dicit eis ihs uenite pran
dete. Et nemo audebat discumbencium int
rogare eū tu quis es. scientes quia dns est. Et uenit
ihs & accepit panē & dabat eis. similit & piscem.
Hoc iā tercio manifestatus est ihs discipłis suis. cum
resurrexiss& a mortuis. Cum ergo prandissent
dicit simoni petro ihs. Simon iohannis diligis
me plus his. icit ei. Etiā dne tu scis quia amo te.
Dicit ei. pasce agnos meos. Dicit ei iterum. Simon
iohannis diligis me. Ait illi. etiā dne. tu scis quia
amo te. Dicit ei pasche agnos meos. Dicit ei
tercio. Simon iohannis amas me. Contristatus
est petrus. quia dixit tercio amas me. Et di
cit ei. Dne. tu omā scis. tu scis quia amo te.
Dic ei pasche oues meas. Amen amen dico tibi.
Cum esses iunior cingebas te & ambulabas ubi uo
lebas. Cum autē senueris. extendes manus tuas
& alius te cinget. & duc& quo non uis. Hoc autē
dixit significans qua morte clarificaturus eēt
dm̄. Et hoc cū dixiss&. dicit ei. sequere me.
Conuersus petrus uidit illū discipłm quem diligebat
ihs sequentem. qui & recubuit in cena sup pectus
eius & dixit. Dne quis est qui tradet te. Hunc ergo
cū uidiss& petrus. dicit ihu. Dne hic autē qd. Di
cit ei ihs. Sic eum uolo manere donec ueniam.

quid ad te · tu me sequere · Exiuit ergo sermo iste
inter frs · quia discipls ille non morit · & non dixit
ihs non morit · sed sic eum uolo manere donec ueniā
Hic est discipls qui testimoniū phi
bet de ihs · & scripsit hec · Et scimus quia uerū est
testimoniū eius · Sunt aut & alia multa que fe
cit ihs · que si scribant p singula · nec ipsum arbi
tror mundū capere eos qui scribendi sunt libros ·

EXPLICIT · EUANGELIUM · SECUNDUM · IOHANNEM ·

Hec st reliqe que ↄtinent in cristallo cauato ·
De ligno dni · S Iohis bapt · S Iacobi apli · Bartholomei
apli · De sanguine S Stephani, pto mr · Marcelli pp 7 mr ·
S Gregorii pp · Leonis pp · S Margarete v 7 mr ·
Hec reliqe ↄtinent in capsa que habet ad cruce in
honore S Kyliani mr atq; pont · De corpore ipsius ·
S Marcelli pp 7 mr · Blasii mr · Lucie 7 Geminiani mr ·
Gereonis soc ei · Scoꝝ Marci & Marcelliani mr · Scoꝝ
ↄf Leonis pp · Nycolay epi · atq; Liborii pontif ·
Scarū v 7 mr · xi · mil · & Anastasie v · De sepulchro dni ·
Hec aut rel ↄtinent in paruula capsa · in honore
scī Pancratii facta · De corpore ipsi? Scoꝝ mr Mar
ci & Marcelliani · Scoꝝ Thebeoꝝ · Felicis mr · Othel
rici epi 7 ↄf · Sce Emerentiane v 7 mr ·
Hec rel ↄtinent in cruce deaurata · De uestimentis Sce
Marie · De ligno dni · De psepio dni · Petri apli · Iohis apli
7 eugl · Xpofori mr · Blasii mr · Viti mr · Dionisii epi 7 mr ·
Felicis mr · Sce Margarete v 7 mr ·

In nomine sc̄e et indiuiduę trinitatis ⁊ Imadus di gra Patherbrunnensis

ecclē epc. Quo ab auctore mundi p̄ceptū legit̄ date elemosinā et oīa

munda s̄t uob et in libro sapientie scriptū inuenit̄. diuicie hominis

redēptio anime eī. expedit omi xpiane anime de rebus sibi tēpora

liter collatis. pauperes xpi sustentare. et huiusmodi rebus amicos

sibi facere q̄ se cū defecerint. in eterna tabernacula recipiant.

Quapp̄t fideliū xpi nouerit uniuersitas. qualiter nos ob spem

diuine retributionis q̄ddā prediū in Tuista. et uiuariū pisciū in

Helsen, pp̄ria instantia elaboratū. cenobio in suburbio ciuitatis

nr̄e a uenerabili Meinwerco epo auunculo meo constructo. cui

Filbert⁹ uenerabilis abb̄ preest legitima oblatione contulim⁹.

ut sustentationi frm̄ inibi dō regulariter seruientiū. sit ammi

niculo. Molendinū etiā iuxta ipsū uiuariū positū. eidē

cenobio concessim⁹. p molendino eoꝝ meo rogatu in Balhornon

destructo a p̄dicto uenerando Meinwerco epō eis cū curia

collato. Hec qualiacūq; nr̄e dilectionis et deuotionis indicia

cū omi utilitate q̄ ullo m̄o inde, puenire poterit. nr̄a pontificali

auc̄oritate eidē cenobio ↄfirmam⁹. ⁊ omnē hominē q̄ p̄fatū abbatē

cū suis frīb⁹ eoꝝq; successores q̄libet m̄ t ingenio inq̄etare. molestare

aut diuestire p̄sūpserit. ppetui anathematis uinculo innodam⁹.

Ut ergo hec p succedentiū tēpoꝝ curricula rata et inconuulsa

pmaneant. paginā hanc inde conscriptā. sigilli nr̄i impressione

roboram⁹. Hui⁹ rei testes sunt Tammo abb̄ de Halm

uuardeshuson. Winbert⁹ matris ecclē pposit⁹. Heremann⁹

decan⁹. Tegico pposit⁹ ierosolimitan⁹ et decan⁹ eoꝝ Puluerel.

Bernhard⁹ aduocat⁹. Reinwerc⁹. Witherald⁹ de Ittera. Euerhard⁹

Reinbold. Liuppelin. Cōno. Tammo. Gerhard. Ecelin dapifer.

pincerna Gelo. Fizo. et alii multi.

Acta sunt hec Patherbrunnon. v. non octob. Anno Incarnat dnice

M. L viii. Indict xi. Regni Heinrici regis iiii. iii.

Et surrexit. et ministrabat eis. Uespere autem
facto. obtulerunt ei multos demonia habentes.
et eiciebat spiritus uerbo. et omnes male haben
tes curauit. Ut adimpleretur quod dictum est.
per esaiam prophetam dicentem. Ipse infirmitates
nostras accepit. et egrotationes portauit.

In illo tempore. Dixit ihesus discipulis suis. Simile
est regnum caelorum homini regi. qui uoluit ratio
nem ponere cum seruis suis. Et cum coepisset
rationem ponere. oblatus est ei unus qui debe
bat decem milia talenta. Cum autem non habe
ret unde redderet. iussit eum dominus. uenundari.
et uxorem eius et filios. et omnia que habebat
et reddi. Procidens autem seruus ille. orabat eum
dicens. Patientiam habe in me. et omnia reddam
tibi. Misertus autem dominus serui illius. dimisit eum.
et debitum dimisit ei. Egressus autem seruus ille.
inuenit unum de conseruis suis qui debebat ei
centum denarios. Et tenens. suffocabat eum
dicens. Redde quod debes. Et procidens conseruus

eius. rogabat eum dicens. Patientiam habe in me.
et omnia reddam tibi. Ille autem noluit. sed abiit
et misit eum in carcerem. donec redderet debitum.
Videntes autem conservi eius quae fiebant. contris
tati sunt valde. Et venerunt. et narraverunt
domino suo. omnia quae facta fuerant. Tunc vocavit
illum dominus suus. et ait illi. Serve nequam. omne
debitum dimisi tibi. quoniam rogasti me. Non ergo opor
tuit et te misereri conservi tui. sicut et ego tui
misertus sum. Et iratus dominus eius. tradidit eum
tortoribus. quo adusque redderet universum de
bitum. Sic et pater meus caelestis faciet vobis. si non
remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

In illo tempore. Dixit ihesus discipulis suis. Quia si quis
dixerit monti huic. tollere et mittere in mare.
et non haesitaverit in corde suo. sed crediderit.
quia quodcumque dixerit. fiat fiet ei. Propterea
dico vobis. Omnia quaecumque orantes petitis. credite
quia accipietis. et venient vobis. Et cum stabitis
ad orandum. dimittite si habetis adversus aliquem.

ut et pater ur̄ qui in caelis est dimittat uobis
peccata ura̅. Quod si uos non dimiseritis. nec pater
ur̄ qui in caelis est. dimittet uobis peccata ura̅.

In illo tempore. Dixit ih̄s discipulis suis. Uidete
quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis. re
metietur uobis. et adicietur uobis. Qui enim ha
bet dabitur illi. et qui non habet etiam quod ha
bet auferetur ab eo. Et dicebat. Sic est regnum di̅.
quemadmodum si iaciat homo sementem in terram
et dormiat. Et exsurgat nocte ac die. et semen
germinet. et increscat dum nescit ille. Ultro
enim terra fructificat. primum herbam. deinde
spicam. deinde plenum frumentum in spica. Et
cum se produxerit fructus. statim mittit falcem.
quoniam adest messis. Et dicebat. Cui adsimilabi
mus regnum di̅. aut cui parabolae comparabimus
illud. Sicut granum sinapis. quod cum seminatum
fuerit in terra. minus est omnibus seminibus.
quae sunt in terra. Et cum seminatum fuerit
ascendit. et fit maius omnibus holeribus. Et facit

ramos magnos. ita ut possint sub umbra eius
aues caeli habitare. Et talib: multis parabolis.
loquebatur eis uerbum. prout poterant audire.
Sine parabola aut̄. non loquebatur eis. Seorsū
aut̄. discipulis suis disserebat omnia.

[illegible] ...uem. Req. in uig. aplorum. in

idens ihc turbas. Requir. in nat. plurimor. mar.

Nillo tempr. Abeuntes pharisei. consilium in
ierunt. ut caperent ihm in sermone. Et mit
tunt ei discipulos suos. cum herodianis dicentes.
Magister. scimus quia uerax es. et uiam dī in
ueritate doces. et non est tibi cura de aliquo.
Non enim respicis personam hominū. Dic ergo
nobis. quid tibi uidetur. licet censum dari
caesari aut non. Cognita aut̄ ihc nequitia eorū.
ait. Quid me temptatis hypocritae. ostendite
mihi nomisma census. At illi. obtulerunt ei de
narium. Et ait illis ihc. Cuius est imago haec

et supscriptio. Dicunt ei. caesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo quę sunt caesaris caesari. et quę sunt dī dō.

IN illo tempr. Cum uenisset ihc et discipuli eius capharnaum. accesserunt qui didragma accipiebant ad petrum. et dixerunt. Magister uṝ. non soluit didragma. Ait etiam. Et cum intrasset in domū. prę uenit eum ihc dicens. Quid tibi uidetur symon. Reges terrae a quib: accipiunt tributum uel censum. a filiis suis an ab alienis. At ille dixit. Ab alienis. Dixit illi ihc. Ergo liberi sunt filii. Ut aut̄ non scandalizemus eos. uade ad mare. et mitte amum. et eum piscem qui primus ascenderit. tolle. Et aperto ore eius. inuenies staterem. Illum sumens. da eis pro me et te.

IN illo tempr. Conuenerunt ad ihm pharisei. et quidā de scribis. uenientes ab hierosolimis. Et cum uidissent quosdam ex discipulis eius communib: manib: id est non lotis manducare

panes. uituperauerunt. Pharisei enim et omnes
iudei nisi crebro lauent manus non manducant.
tenentes traditionem seniorum. Et a foro nisi bap
tizentur. non comedunt. Et alia multa sunt quae
tradita sunt illis seruare. baptismata calicum et
urceorum. et eramentorum. et lectorum. Et inter
rogabant eum pharisei et scribae. Quare discipuli
tui non ambulant iuxta traditionem seniorum. sed
communibus manibus manducant panem. At ille re
spondens. dixit eis. Bene prophetauit esaias de uo
bis hypocritis. sicut scriptum est. Populus hic la
biis me honorat. cor autem eorum longe est a me.
In uanum autem me colunt. docentes doctrinas. et
mandata hominum. Relinquentes enim manda
tum dei. tenetis traditionem hominum;

In illo tempore. Loquente ihesu ad turbas. ecce
princeps unus accessit. et adorabat eum dicens.
Domine. filia mea modo defuncta est. sed ueni inpo
ne manum super eam et uiuet. Et surgens ihesus sequebatur
eum. et discipuli eius. Et ecce mulier quae sangui

nis fluxum patiebatur duodecim annis. acces
sit retro. et tetigit fimbriam uestimenti eius.
Dicebat enim intra se. Si tetigero tantum uesti
mentum eius. salua ero. At ihc conuersus et ui
dens eam. dixit. Confide filia. fides tua te sal
uam fecit. Et salua facta est mulier. ex illa hora.

In illo tempore. Interrogauit ihm unus de scri
bis. quod esset primum omnium mandatum. Ihc autem
respondit ei. Quia primum omnium mandatum est.
Audi isrl. dns ds nr. ds unus est. Et diliges dnm
dm tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima
tua. et ex tota mente tua. et ex tota uirtute tua.
Hoc est primum mandatum. Secundum autem. simile
illi. Diliges proximum tuum. tamquam teipsum.
Maius horum. aliud mandatum non est. Et ait illi
scriba. Bene magister in ueritate dixisti. quia
unus est et non est alius praeter eum. Et ut diligatur
ex toto corde. et ex toto intellectu. et ex tota ani
ma. et ex tota fortitudine. et diligere proximum
tamquam se ipsum. maius est omnibus holocausto

matib: et sacrificiis. Ihc aut uidens quod sapi
enter respondisset. dixit illi Non es longe.
a regno di.

In illo tempr. Uenit ihc in patriam suam. et
sequebantur illum discipuli eius. Et facto sabba
to. coepit in synagoga docere. Et multi audi
entes. admirabantur in doctrina eius dicentes.
Unde huic haec omia. et quae est sapientia quae
data est illi. & uirtutes tales quae p manus eius
efficiuntur. Nonne iste est faber filius mariae.
fr iacobi. et ioseph. et iudae. et symonis. nonne
et sorores eius hic nobiscum sunt. Et scandali
zabantur in illo. Et dicebat eis ihc. Quia non
est ppheta sine honore. nisi in patria sua. et
in cognatione sua. et in domo sua. Et non pote
rat ibi uirtutes multas facere. nisi paucos infir
mos impositis manib: curauit. Et mirabatur.
ppt incredulitatem eorum.

In illo tempr. Stabat iohannes. et ex discipu
lis eius duo. Et respiciens ihm ambulantem. dixit

Ecce agnus dī. Et audierunt eū duo discipu
li loquentē. et secuti sunt ihm̄. Conuersus aūt
ihs̄ et uidens eos sequentes se. dicit eis. Quid
queritis. Qui dixerunt ei Rabbi. qđ dicitur
interp̄tatum magister. Ubi habitas. Dicit eis.
Uenite. et uidete. Uenerunt et uiderunt ubi
maneret. et apud eum manserunt die illa.
Hora aūt erat quasi decima. Erat aūt andreas
frater symonis petri. unus ex duob; qui audie
rant ab iohanne. et secuti fuerant eum. Inue
nit hic primū fratrē suū symonē. et dicit ei.
Inuenimus messiam. qđ est interp̄tatū xp̄s.
Et adduxit eum ad ihm̄. Intuitus aūt eum
ihs̄. dixit. Tu es symon filius iona. tu uocabe
ris cephas. qđ interpretatur petrus. In crastinū
uoluit exire in galileam. et inuenit philippū.
et dicit ei ihs̄. Sequere me. Erat aūt philippus
a bethsaida. ciuitate andreae et petri. Inue
nit philippus nathanahel. et dicit ei. Quem
scripsit moyses in lege et p̄phetę. inuenimus
ihm̄ filium ioseph a nazareth. Et dicit ei nathana

hel· A nazareth potest aliquid boni esse. Dicit
ei philippus· Ueni et uide· Uidit ihc nathana
hel uenientē ad se. et dicit de eo· Ecce uere
israhelita. in quo dolus non est· Dicit ei natha
nahel· Unde me nosti. Respondit ihc. et dix
ei· Prius quā te philippus uocaret cum esses sub
ficu. uidi te· Respondit ei nathanahel. et ait·
Rabbi. tu es filius dī. tu es rex isrl. Respondit
ihc. et dixit ei· Quia dixi tibi. uidi te sub ficu·
credis. maius his uidebis· Et dicit ei· Amen amē
dico uobis. uidebitis caelum apertum. et angelos
dī ascendentes et descendentes. supra filiū hominis·

In illo tempr. Ambulans ihc iuxta mare galileę.
uidit duos frs. simonē qui uocatur petrus. et an
dream fratrē eius mittentes rete in mare· Erant
enim piscatores· Et ait illis· Uenite post me.
et faciam uos fieri piscatores hominum· At illi
continuo relictis retibus. secuti sunt eum· Et pro
cedens inde. uidit alios duos frs. iacobum zebe
dei et iohannē fratrē eius in naui. cū zebedeo

patre eorũ reficientes retia sua. et uocauit eos.
Illi autẽ statim relictis retib: et patre. secuti sunt eũ.

IN ILLO TEMPORE. Cum sublevasset oculos
ihc. et uidisset quia multitudo maxima uenit
ad eum. dicit ad philippum. Unde ememus
panes ut manducent hi. Hoc autẽ dicebat.
temptans eum. Ipse enim sciebat. quid esset
facturus. Respondit ei philippus. Ducentorũ
denariorũ panes non sufficiunt eis. ut unus
quisq; modicum quid accipiat. Dicit ei unus
ex discipulis eius. andreas frater. simonis petri.
Est puer unus hic. qui habet quinq; panes or
deaceos et duos pisces. Sed haec quid sunt inter
tos. Dixit ergo ihc. Facite homines discumbere.
Erat autẽ foenũ. multum in loco. Discubuerunt
ergo uiri. numero quasi quinq; milia. Accepit
ergo panes ihc. et cum grãs egisset. distribuit
discumbentibus. Similiter et ex piscibus. quan
tũ uolebant. Ut autẽ impleti sunt. dix discipulis

sui. Colligite que superauerunt fragmenta.
ne pereant. Collegerunt ergo. et impleuerunt
duodecim cophinos fragmentorum ex quinque
panibus ordeaciis que superfuerunt his qui man
ducauerant. Illi ergo homines cum uidissent
quod fecerat signum. dicebant. Quia hic est
uere propheta. qui uenturus est in mundum.

Cum uenisset ihc in domum petri. uidit socrum
eius iacentem et febricitantem. Req. fer. iii. in
ebd. xxii. post pentecost.
In illo tempore. Uigilate. et orate. Nescitis enim.
quando tempus sit. Sicut homo qui peregre pro
fectus reliquid domum suam. et dedit seruis
suis potestatem cuiusque operis. et ianitori precepit
ut uigilet. Uigilate ergo. nescitis enim quan
do dominus domus ueniat. Sero. an media nocte.
an galli cantu. an mane. Ne cum uenerit repente.
inueniat uos dormientes. Quod autem uobis
dico. omnibus dico. uigilate.

In illo tempore. Cum appropinquassent hie
rosolimis. et uenissent bethfage ad montem
oliueti. tunc ihs misit duos discipulos. dicens eis.
Ite in castellum quod contra uos est. et statim in
uenietis asinam alligatam. et pullum cum ea. Solui
te. et adducite mihi. Et si quis uobis aliquid
dixerit. dicite quia dominus his opus habet. et con
festim dimittet eos. Hoc autem factum est. ut
impleretur quod dictum est per prophetam dicentem.
Dicite filiae sion. ecce rex tuus uenit tibi man
suetus. sedens super asinam et pullum. filium subiuga
lis. Euntes autem discipuli. fecerunt sicut praecepit
illis ihs. Et adduxerunt asinam et pullum. et
imposuerunt super eos uestimenta sua. et eum
desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba. stra
uerunt uestimenta sua in uia. Alii autem cede
bant ramos de arboribus. et sternebant in uia.
Turbae autem quae praecedebant et quae sequebantur.
clamabant dicentes. Osanna. filio dauid. be
nedictus qui uenit in nomine domini.

In illo temp̄r. Venit iohannes baptista. p̄dicans in deserto iudeę & dicens. Poenitentiam agite. appropinquabit enim regnū caelorum. Hic ē. enim qui dictus est. p esaiam pphetam dicentem. Vox clamantis in deserto. parate uiā dnī. rectas facite semitas eius. Ipse aūt iohannes habebat uestimentū de pilis camelorum. et zonam pelliciam circa lumbos suos. Esca aūt eius erat locustę. et mel siluestrę. Tunc exiebant ad eum hierosolima. et omnis iudęa. et omnis regio circa iordanen. Et baptizabantur in iordane ab eo. confitentes peccata sua.

In illo temp̄r. Dicebat iohannes ad turbas. quę exiebant ut baptizarentur ab ipso. Genimina uiperarū. quis ostendit uobis fugere a uentura ira. Facite ergo fructus. dignos p̄nitentiae. Et ne ceperitis dicere. patrem habemus abraham. Dico enim uobis. quia potens est dS de lapidib: istis. suscitare filios abrahę. Iam enim securis. ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor

non faciens fructum bonū. excidetur et in igne
mittetur. Et interrogabant eum turbę dicentes.
Quid ergo faciemus? Respondens aūt dicebat
illis. Qui habet duas tunicas. det non habenti.
Et qui habet escas. similiter faciat. Venerunt
aūt et publicani ut baptizarentur. et dixerunt ad
illum. Magister. quid faciemus? At ille dixit
ad eos. Nihil amplius. quā qđ constitutum ē.
uobis. faciatis. Interrogabant aūt eum. et mili
tes dicentes. Quid faciemus et nos? Et ait illis.
Neminē concutiatis. neq; calumniā faciatis. et
contenti estote stipendiis uris. Existimante aūt
populo. et cogitantib; omnib; in cordib; suis de
iohanne. ne forte ipse esset xpc. Respondit iohan
nes. dicens omnibus. Ego quidem aqua baptizo
uos. ueniet aūt fortior me. cuius non sum dignus.
soluere corrigiam calciamentorum eius. Ipse uos
baptizabit. in spū sco et igni. Cuius uentilabrum
in manu eius. et purgabit aream suam. et con
gregabit triticū in horreum suū. Paleas autem.
comburet igni inextinguibili. Multa quidem

et alia exhortans. euangelizabat populo.

In illo tempore. Dixit ihc discipulis suis. Erunt signa in sole et luna et stellis. et in terris pressura gentium. prae confusione sonitus maris et fluctuum. Arescentibus hominibus prae timore et expectatione. quae superuenient uniuerso orbi. Nam uirtutes celorum mouebuntur. Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nube. cum potestate magna et maiestate. His autem fieri incipientibus. respicite et leuate capita uestra. quoniam appropinquat redemptio uestra. Et dixit illis similitudinem. Uidete ficulneam et omnes arbores. cum producunt iam ex se fructum. scitis quoniam prope est aestas. Ita et uos cum uideritis haec fieri. scitote. quoniam prope est regnum dei. Amen dico uobis. quia non preteribit generatio haec. donec omnia fiant. Caelum et terra transibunt. uerba autem mea. non transibunt.

In illo tempore. Dixit ihc turbis. Amen dico uobis. non surrexit inter natos mulierum.

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/328/

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/329/

UNIKASSEL BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/330/

2°
Ms. theol.
60

UNIKASSEL
BIBLIOTHEK
https://orka.bibliothek.uni-kassel.de/viewer/image/1333025557412/331/